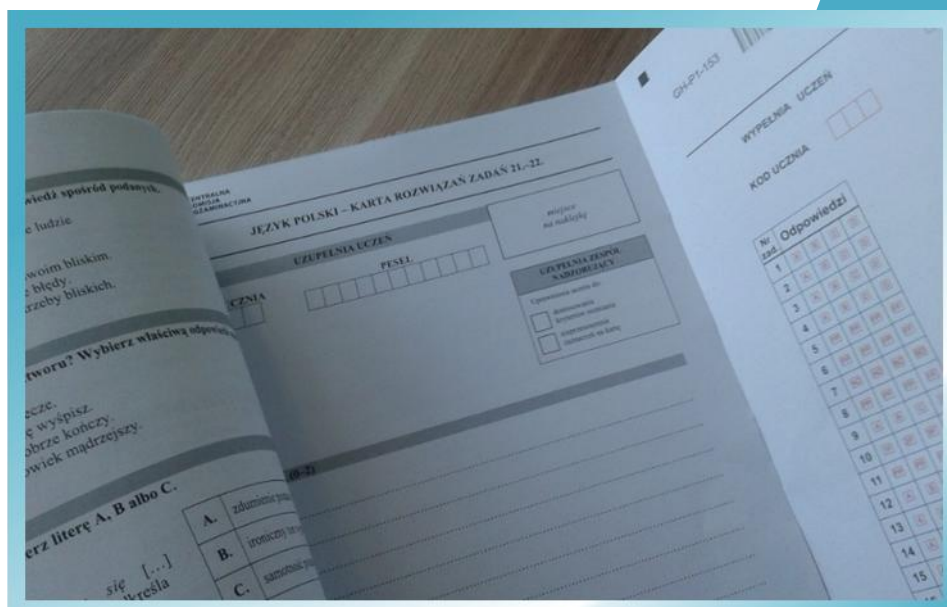

Osiągnięcia uczniów kończących gimnazjum w roku 2017

Województwo lubuskie

**Osiągnięcia uczniów
kończących gimnazjum
w roku 2017**

Opracowanie:**język polski**

Wioleta Dobosz-Leszczyńska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Małgorzata Michalska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)
Małgorzata Pastusiak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)

historia i wiedza o społeczeństwie

Marek Zieliński (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Sylwia Derda (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)
Barbara Andrzejewska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie)

matematyka

Edyta Warzecha (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Grażyna Miłkowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Iwona Łuba (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Sabina Pawłowska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)

przedmioty przyrodnicze

Alicja Kwiecień (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Elżbieta Tyralska-Wojtycza (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie)
Jolanta Baldy (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu)
Teresa Wieczorek (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)
Sławomir Sapanowski (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)

język angielski

Jolanta Szatan (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Aleksandra Kodzis (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Grzegorz Przybylski (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu)

język niemiecki

Ewa Bartoń-Pieniążek (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Jadwiga Mazur (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie)
Elżbieta Kręćjewska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)

język francuski

Mariusz Mazurek (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Małgorzata Sośnicka (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie)

język rosyjski

Svetlana Galant (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Anna Staroń (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie)
Monika Klimecka-Markiewicz (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)

język hiszpański

Anna Łochowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Krystyna Łapieńska-Rey (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

język włoski

Anna Opolska-Waszkiewicz (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opieka merytoryczna:

dr Marcin Smolik (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Ludmiła Stopińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Beata Trzcicka (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca:

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Mariola Jaśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa

tel. 022 536 65 00, fax 022 536 65 04

e-mail: sekretariat@cke.edu.pl

www.cke.edu.pl

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA	9
Język polski	9
1. Opis arkusza standardowego	9
2. Dane dotyczące populacji uczniów	9
3. Przebieg egzaminu	10
4. Podstawowe dane statystyczne	11
Komentarz	17
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	32
Historia i wiedza o społeczeństwie	35
1. Opis arkusza standardowego	35
2. Dane dotyczące populacji uczniów	35
3. Przebieg egzaminu	36
4. Podstawowe dane statystyczne	37
Komentarz	43
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	46
II. CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA	50
Matematyka	50
1. Opis arkusza standardowego	50
2. Dane dotyczące populacji uczniów	50
3. Przebieg egzaminu	51
4. Podstawowe dane statystyczne	52
Komentarz	58
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	76
Przedmioty przyrodnicze	79
1. Opis arkusza standardowego	79
2. Dane dotyczące populacji uczniów	79
3. Przebieg egzaminu	80
4. Podstawowe dane statystyczne	81
Komentarz	87
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	92
III. JEZYKI OBCE	95
Język angielski – poziom podstawowy	95
1. Opis arkusza standardowego	95
2. Dane dotyczące populacji uczniów	95
3. Przebieg egzaminu	96
4. Podstawowe dane statystyczne	97
Język angielski – poziom rozszerzony	103
1. Opis arkusza standardowego	103
2. Dane dotyczące populacji uczniów	103
3. Przebieg egzaminu	104
4. Podstawowe dane statystyczne	105
Komentarz	112
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	128

Język niemiecki – poziom podstawowy	134
1. Opis arkusza standardowego	134
2. Dane dotyczące populacji uczniów	134
3. Przebieg egzaminu	135
4. Podstawowe dane statystyczne	136
Język niemiecki – poziom rozszerzony	142
1. Opis arkusza standardowego	142
2. Dane dotyczące populacji uczniów	142
3. Przebieg egzaminu	143
4. Podstawowe dane statystyczne	144
Komentarz	150
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	164
Język rosyjski – poziom podstawowy	168
1. Opis arkusza standardowego	168
2. Dane dotyczące populacji uczniów	168
3. Przebieg egzaminu	169
4. Podstawowe dane statystyczne	170
Komentarz	174
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	188
Język francuski – poziom podstawowy	189
1. Opis arkusza standardowego	189
2. Dane dotyczące populacji uczniów	189
3. Przebieg egzaminu	190
4. Podstawowe dane statystyczne	190
Język francuski – poziom rozszerzony	195
1. Opis arkusza standardowego	195
2. Dane dotyczące populacji uczniów	195
3. Przebieg egzaminu	196
4. Podstawowe dane statystyczne	196
Komentarz	201
Aneks	212
1. Gimnazja, w których przeprowadzono egzamin gimnazjalny w kwietniu 2017 r.	212
1.1. Liczba (odsetek) gimnazjów w kraju i województwach – ogółem i z podziałem na szkoły na wsi oraz w miastach do 20 tys., od 20 tys. do 100 tys. i powyżej 100 tys. mieszkańców	212
1.2. Liczba (odsetek) gimnazjów publicznych i niepublicznych w kraju i województwach	212
2. Uczniowie, którzy przystąpili do egzaminu gimnazjalnego w kwietniu 2017 r.	213
2.1. Liczba (odsetek) gimnazjalistów w kraju i województwach – ogółem i z podziałem na uczniów szkół na wsi oraz w miastach do 20 tys., od 20 tys. do 100 tys. i powyżej 100 tys. mieszkańców	213
2.2. Liczba (odsetek) uczniów gimnazjów publicznych i niepublicznych w kraju i województwach	213
3. Liczba laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim z zakresu jednego z grupy przedmiotów objętych egzaminem, zwolnionych z danej części / danego zakresu egzaminu gimnazjalnego w 2017 r. na podstawie zaświadczenia stwierdzającego uzyskanie tytułu odpowiednio laureata lub finalisty, otrzymujących zaświadczenie o uzyskaniu z tej części/zakresu egzaminu najwyższego wyniku – w kraju i województwach	214
3.1. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części pierwszej w kraju i województwach	214
3.2. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części drugiej w kraju i województwach	215

3.3.	Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części trzeciej z języka angielskiego, języka niemieckiego i języka rosyjskiego w kraju i województwach w 2017 r.....	216
3.4.	Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części trzeciej z języka francuskiego i języka hiszpańskiego w kraju i województwach w 2017 r	217

I. CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA

Język polski

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Podstawę zadań stanowiły różne teksty kultury: literackie – fragment *Psa Baskerville’ów* Artura Conan Doyle’a i fraszka *O miłości* Jana Kochanowskiego, oraz publicystyczny *Bestsellery i arcydzieła* Jana Tomkowskiego i popularnonaukowy [Moda językowa] Ewy Kołodziejek.

Arkusz egzaminacyjny składał się z 22 zadań, wśród których było 20 zadań zamkniętych różnego typu i 2 zadania otwarte wymagające od ucznia samodzielnego, zgodnego z poleceniem, sformułowania krótkiej oraz dłuższej wypowiedzi – rozprawki.

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań można było uzyskać 32 punkty.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		8618
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	7399
	z dysleksją rozwojową	1219
	dziewczeta	4274
	chłopcy	4344
	ze szkół na wsi	1772
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3106
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1487
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2253
	ze szkół publicznych	8099
	ze szkół niepublicznych	519

Z egzaminu zwolniono 27 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	15
	słabowidzący i niewidomi	26
	słabosłyszący i niesłyszący	34
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	161
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	3
	o których mowa w art. 94a ust. 1 ustawy (cudzoziemcy)	7
	Ogółem	246

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

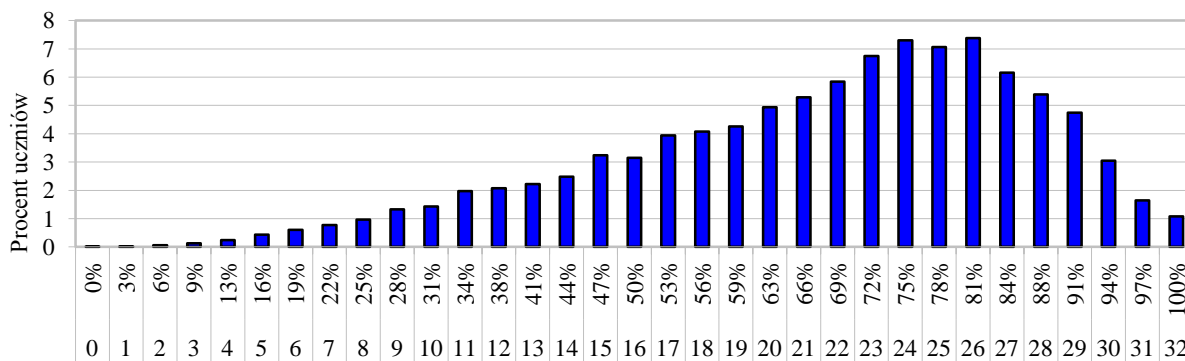
Termin egzaminu	19 kwietnia 2017 r.		
Czas trwania egzaminu	90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem		
Liczba szkół	171		
Liczba zespołów egzaminatorów	5		
Liczba egzaminatorów	100		
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust.1)	6		
Liczba unieważnień ²	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócania przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		0
	Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		0

¹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016, poz. 2223).

²Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
8618	0	100	72	81	67,12	19,07

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Część humanistyczna – język polski		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
6	1	
9	1	
13	1	
16	1	
19	2	
22	3	
25	3	
28	5	
31	6	2
34	8	
38	10	
41	12	
44	14	3
47	17	
50	20	
53	23	
56	27	4
59	31	
63	36	
66	40	
69	46	5
72	52	
75	58	
78	65	6
81	72	
84	79	
88	86	7
91	92	
94	96	8
97	99	
100	100	9

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka polskiego uzyskał 75% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 58% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 42% zdających i znajduje się on w 5. staninie.

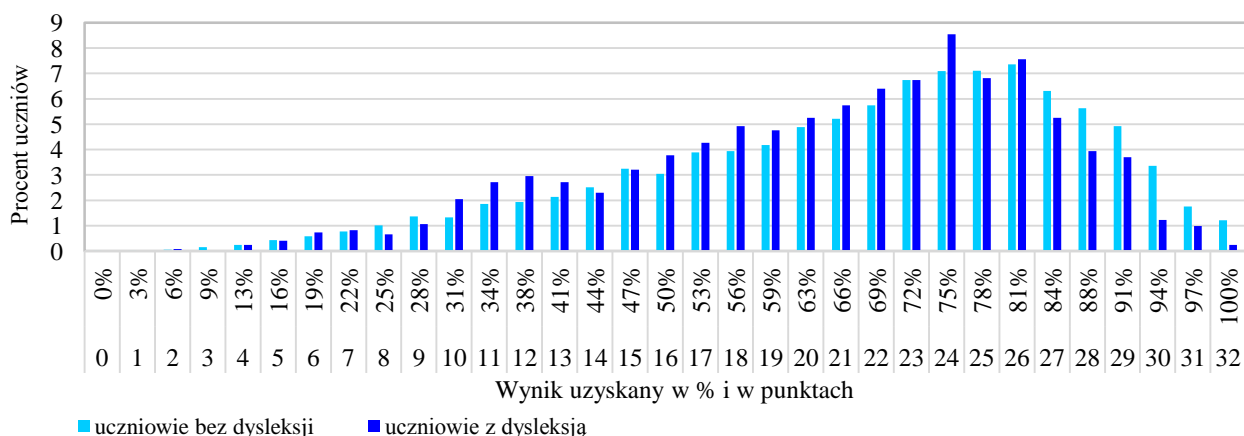
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników(w%)
1	15–38
2	39–56
3	57–62
4	63–66
5	67–70
6	71–73
7	74–78
8	79–85
9	86–96

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

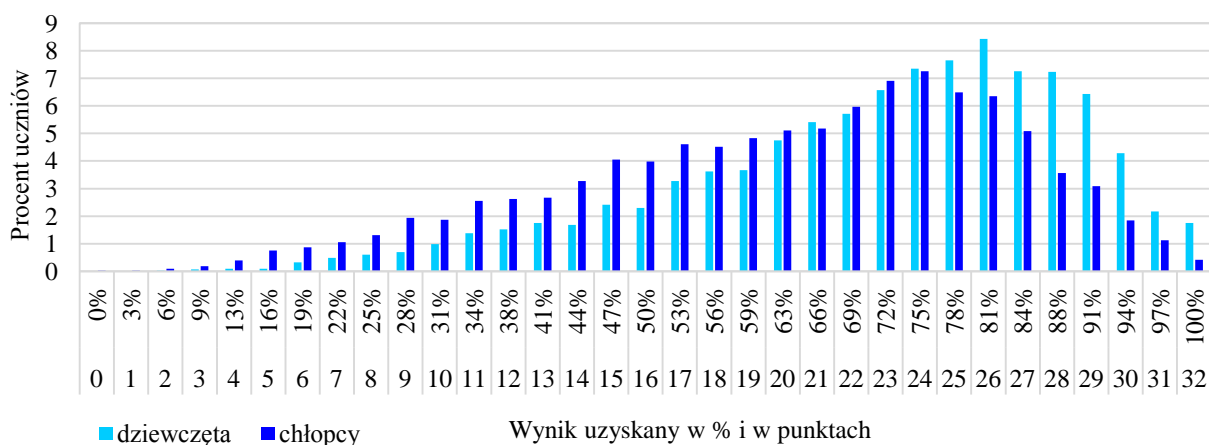
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	7399	0	100	72	81	67,52	19,16
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1219	6	100	69	75	64,67	18,31

³Ileokroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2017 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GH-P1-172.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	4274	6	100	75	81	71,31	17,68
Chłopcy	4344	0	100	66	75	62,99	19,49

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	1772	0	100	66	81	64,60	18,05
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3106	6	100	69	75	64,89	19,21
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1487	3	100	72	81	67,31	19,84
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2253	6	100	75	81	72,04	18,18

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	8099	6	100	72	81	67,19	18,65
Szkoła niepubliczna	519	0	100	75	84	66,03	24,67

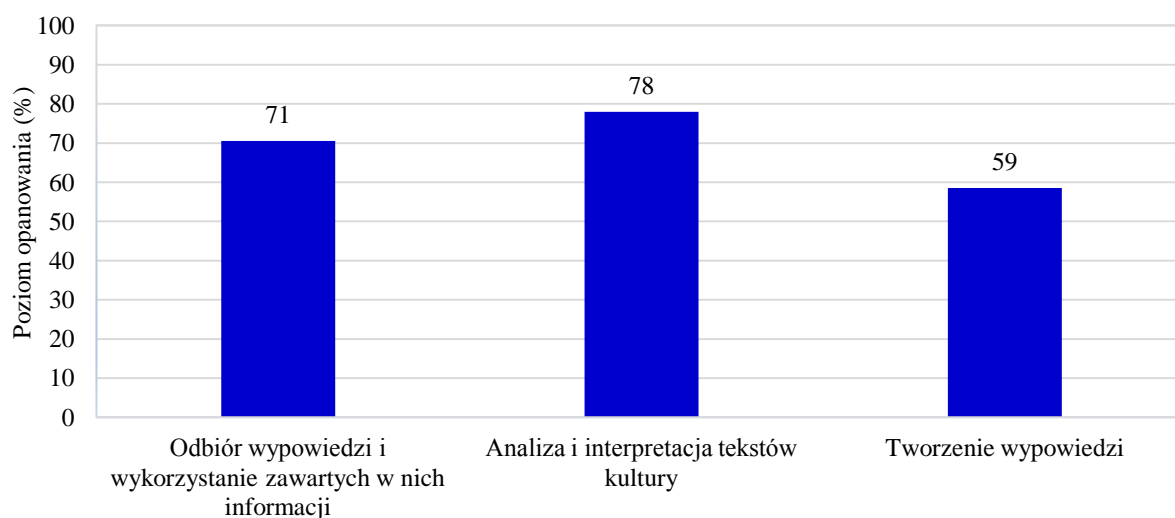
Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].	65
2.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].	78
3.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].	80
4.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].	67
5.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 3. Interpretacja. Uczeń: 1) odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przenośnym.	72
6.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 8) [...] rozpoznaje tryby [...] czasownika [...] – wyjaśnia ich funkcję w tekście.	57
7.	III. Tworzenie wypowiedzi.	1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat; 5) [...] uzasadnia własne zdanie, przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi.	76
8.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].	67
9.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów.	75
10.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].	82
11.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].	81
12.	III. Tworzenie wypowiedzi.	2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się; świadomie dobiera synonimy [...] dla wyrażenia zamierzonych treści.	82

13.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	2. Analiza. Uczeń: 8) rozpoznaje odmiany gatunkowe literatury popularnej: powieść lub opowiadanie obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne [...].	97	
14.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].	85	
15.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].	61	
16.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 3) dostrzega różnicowanie słownictwa [...]; rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone (obce) – rozumie ich funkcje w tekście.	61	
17.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 7) rozpoznaje intencje wypowiedzi [...].	84	
18.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury [...].	72	
19.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	2. Analiza. Uczeń: 4) wskazuje funkcje użytych w utworze środków stylistycznych z zakresu [...] składni (powtórzeń) [...].	78	
20.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Analiza. Uczeń: 1) dostrzega swoistość artystyczną dzieła [...].	74	
21.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 3. Świadomość językowa. Uczeń: 3) rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy [...] i wskazuje różnice między nimi.	49	
22.	III. Tworzenie wypowiedzi.	1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi [...] pisemne w następujących formach gatunkowych: [...] rozprawka [...]; dostosowuje odmianę i styl języka do gatunku, w którym się wypowiada.	59	53
		1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat.	84	
		2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się; świadomie dobiera synonimy i antonimy dla wyrażenia zamierzonych treści.	85	
		2. Świadomość językowa. Uczeń: 4) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie; 5) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach; dostosowuje szyk wyrazów i zdań składowych do wagi, jaką nadaje przekazywanym informacjom; 6) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych [...]; 10) stosuje poprawne formy odmiany rzeczowników, czasowników (w tym imiesłów), przymiotników, liczebników i zaimków; stosuje poprawne formy wyrazów w związkach składniowych (zgody i rządu).	24	
		<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Świadomość językowa. Uczeń: 5) pisze poprawnie pod względem ortograficznym [...].	51	
		2. Świadomość językowa. Uczeń: 6) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych [...]. <i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Świadomość językowa. Uczeń: 6) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].	24	

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych

Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych

Komentarz

Poziom opanowania umiejętności zawartych w wymaganiach ogólnych podstawy programowej sprawdzano za pomocą zadań odnoszących się do:

- fragmentu artykułu *Bestsellery i arcydzieła* Jana Tomkowskiego (zadania 1.–7.),
- fragmentu powieści *Pies Baskerville’ów* Artura Conan Doyle’a (zadania 8.–13.),
- fragmentu artykułu *Moda językowa* Ewy Kołodziejek (zadania 14.–17.),
- fraszki Jana Kochanowskiego *O miłości* (zadania 18.–21.).

Na egzaminie z języka polskiego uczniowie rozwiązywali zadania zamknięte i otwarte, obejmujące treści zapisane w podstawie programowej dla II i III etapu edukacyjnego.

Uczniowie za rozwiązanie zadań z języka polskiego uzyskali średnio 67% punktów możliwych do zdobycia. Na najwyższym poziomie rozwiązali zadania, za pomocą których sprawdzano umiejętność *analizy i interpretacji tekstów kultury* (średni wynik 78% punktów) oraz umiejętność *odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji* (średni wynik 71% punktów). Zadania, za pomocą których sprawdzano umiejętności z zakresu *tworzenia wypowiedzi*, były dla gimnazjalistów umiarkowanie trudne (średni wynik 59% punktów).

Na podstawie analizy poziomu wykonania poszczególnych zadań można stwierdzić, że w całym arkuszu najtrudniejsze były dla uczniów dwa zadania z zakresu *odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji* (zadania 6. i 21.), za pomocą których sprawdzano poziom opanowania wiadomości i umiejętności z zakresu świadomości językowej. Pierwsze było dla gimnazjalistów umiarkowanie trudne, drugie – trudne. Rozwiązało je poprawnie – odpowiednio – 57% i 49% uczniów. W zadaniu 6. należało najpierw rozpoznać tryb czasownika użytego w zaleceniu adresowanym do odbiorców artykułu *Bestsellery i arcydzieła*, a następnie określić jego funkcję. Dwustopniowego działania wymagało również udzielenie odpowiedzi w zadaniu 21. Określenie funkcji rzeczownika *pieszy* zastosowanego we fraszce Jana Kochanowskiego musiało poprzedzić rozpoznanie tej części mowy. Umiejętność identyfikowania podstawowych części mowy i rozumienie ich funkcji w zdaniu powinna zostać opanowana w szkole podstawowej. Wynik uzyskany przez gimnazjalistów za rozwiązanie zadania 21. świadczy o tym, że niemal połowa z nich nie opanowała tej umiejętności na drugim etapie kształcenia i nie nabyła jej również w gimnazjum.

Do grupy zadań, za pomocą których sprawdzano poziom opanowania umiejętności z zakresu świadomości językowej należy również zadanie 16. Poprawnie rozwiązało je 61% uczniów, wskazując, że przywołane przez Ewę Kołodziejek przykłady wyrazów modnych służą ilustracji omawianych przez autorkę zjawisk językowych.

Umiarkowanie trudne okazały się też zadania, za pomocą których sprawdzano umiejętność wnioskowania na podstawie przesłanek zawartych w tekście. Nawiązywały one do trzech spośród czterech tekstów zamieszczonych w arkuszu. Informację dotyczącą opinii Jana Tomkowskiego na temat literackich bestsellerów (zadanie 1.) właściwie odczytało i zinterpretowało 65% uczniów, relację między głównymi bohaterami powieści *Pies Baskerville'ów* (zadanie 8.) poprawnie nazwało 67% uczniów, a stwierdzenia dotyczące mody językowej (zadanie 15.) trafnie oceniło 61% gimnazjalistów. Wyniki uzyskane za rozwiązanie pozostałych sześciu zadań, za pomocą których sprawdzano umiejętność wyszukiwania informacji (zarówno wyrażonych wprost, jak i pośrednio) i korzystania z nich, pozwalają na sformułowanie wniosku o dobrym poziomie opanowania tej ważnej, ponadprzedmiotowej i niezwykle przydatnej w dalszym kształceniu umiejętności. Łatwe dla uczniów było zadanie 17. W zadaniu tym 84% piszących dostrzegło krytyczny stosunek Ewy Kołodziejek do zjawiska mody językowej i znalazło zgodne z tekstem artykułu uzasadnienie dla tej postawy.

Zadania z zakresu *analizy i interpretacji tekstów kultury* były dla uczniów łatwe lub bardzo łatwe. W zadaniu 5., wymagającym odczytania metaforycznego sensu kluczowego dla artykułu Jana Tomkowskiego stwierdzenia *Książki klasyków to bagaż, z którym warto wędrować po bibliotece*, 72% uczniów właściwie nazwało zastosowany przez autora środek stylistyczny i wskazało jego trafną parafrazę. Taki sam odsetek gimnazjalistów dobrze zrozumiał i poprawnie zinterpretował zawartą we fraszce Jana Kochanowskiego myśl dotyczącą nieuchronności miłości, czego wymagano w zadaniu 18. Na wysokim poziomie uczniowie opanowali również umiejętność rozpoznawania zabiegów formalnych zastosowanych w tekście poetyckim oraz określania ich funkcji. Za pomocą zadania 19. sprawdzano umiejętność wskazywania funkcji składniowych środków stylistycznych. 78% uczniów rozwiązujących to zadanie rozumiało, że wyraz *próżno* pojawił się w tekście dwukrotnie po to, aby uwydatnić bezradność człowieka wobec potęgi miłości. W zadaniu 20. wymagano od uczniów rozpoznania pytania retorycznego i apostrofy w utworze Jana Kochanowskiego. W nadaniu fraszce formy figury retorycznej, niekoniecznie wprost kojarzącej się z tym gatunkiem literackim, uczniowie mieli dostrzec zabieg poetycki, świadczący o swoistości artystycznej dzieła. Zadanie wykonało poprawnie 74% piszących.

Zadanie 9. polegało na wnioskowaniu o cechach charakteru głównego bohatera na podstawie jego wypowiedzi. Kształconą na poziomie szkoły podstawowej i doskonaloną w gimnazjum umiejętność charakteryzowania i oceny bohatera literackiego opanowało 75% gimnazjalistów, trafnie dostrzegając, że Sherlocka Holmesa cechują umiejętność logicznego myślenia i kompetencja.

Wśród zadań z tego obszaru umiejętności ogólnych najłatwiejsze było zadanie 13., za pomocą którego sprawdzano wiedzę gimnazjalistów dotyczącą cech powieści detektywistycznej. Zagadkę, jako nieodłączny element tej odmiany gatunkowej literatury popularnej, poprawnie wskazało 97% piszących.

Z zakresu *tworzenia wypowiedzi* sprawdzane były umiejętności precyzyjnego wyrażania zamierzonych treści oraz tworzenia tekstu argumentacyjnego – krótkiego (wymagającego uzasadnienia odpowiedzi sformułowanej na zadane w poleceniu pytanie) i dłuższego (polegającego na napisaniu rozprawki, w której argumentację należało zilustrować wybranymi przykładami z literatury). Podstawę wnioskowania o poziomie opanowania tych umiejętności stanowiły trzy zadania – jedno zamknięte (zadanie 12.) oraz dwa otwarte (zadanie 7. i zadanie 22.).

Zadanie 12. wymagało odczytania przenośnego znaczenia użytego w zdaniu przysłówka i zastąpienia go określeniem synonimicznym. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 82% uczniów.

W zadaniu krótkiej odpowiedzi (zadanie 7.) należało odpowiedzieć na pytanie dotyczące własnych preferencji czytelniczych i uzasadnić zaprezentowane stanowisko. Poziom wykonania zadania świadczy o tym, że było ono dla uczniów łatwe; gimnazjaliści uzyskali za jego rozwiązanie średnio 76% punktów.

Poniższe rozwiązania (ocenione na 2 punkty) przedstawiają różne sposoby realizacji zadania. Większość piszących wskazywała, że warto czytać dzieła klasyków, część – że lepiej sięgać po literackie nowości. Niektórzy nie decydowali się na jednoznaczne rozstrzygnięcie, wymieniając zalety zarówno arcydzieł, jak i bestsellerów. Gimnazjaliści trafnie dostrzegli, że punktem odniesienia dla formułowanych przez nich odpowiedzi może stać się zamieszczony w arkuszu tekst Jana Tomkowskiego, zatem wielu z piszących, wyrażając własne opinie, nawiązywało do niego wprost lub pośrednio. Istotnym elementem poprawnej odpowiedzi, zapisanym w poleceniu do zadania, było przedstawienie dwóch argumentów.

Zamieszczone poniżej prace to przykłady pełnej realizacji zadania.

Przykład 1.

...Wydaje mi się, że lepiej sięgać po klasyki... W nowych książkach często pojawiają się motywy, które były już wykorzystywane wcześniej. Takie powielanie schematów jest bardzo powtarzalne... i jeśli przyjrzylibyśmy się bliżej, to większość nowych powieści nie różni się specjalnie od siebie. Dawniej, aby osiągnąć literacki sukces, trzeba było wyjechać... oryginalnością, stąd też czytanie klasyków może być ciekawym, zaskakującym doświadczeniem. Poza tym, jeśli czytamy pozycje wydane wiele lat temu, pojmemy za ich sprawą historię. Możemy zauważyć, jak zmieniał się język lub po prostu poglądy ówczesnych ludzi.

Przykład 2.

Uważam, że warto czytać dzieła klasyków, ponieważ jak wspomina o tym Jan Tomkowski w tekście współczesne książki to nie arcydzieła, lecz przeboje, o których które szybko tracą popularność. Dzieła klasyków są bardziej wartościowe, kształtują i uczą, jak wybierać wartościową literaturę.

Przykład 3.

W dłuższym czasie lepiej sięgać po nowości. Po pierwsze poruszają aktualne tematy, przez co czytelnik bardziej wciągnie się w treść. Będzie mógł porównać życie bohatera ze swoim. Po drugie bestsellery są napisane prostym językiem. Odbiorca czytając je nie musi dźwigać myślic. Współczesne książki potrafią zrelaksować czytelnika.

Przykład 4.

Moim zdaniem, najlepszym rozwiązaniem jest lektura nowych i starych książek. Warto zapoznać się z rzykowymi nowościami, ponieważ współcześnie tworzy wielu utalentowanych pisarzy. Myślę jednak, że należy również wracać do starszych dzieł, gdyż wiele z nich ma wielką wartość i niesie ze sobą „niesmiertelne” wartości.

W następnych przykładach przedstawiono rozwiązania (ocenione na 1 punkt), w których uczniowie nie zrealizowali w całości polecenia, a więc udzielili odpowiedzi na pytanie zawarte w poleceniu, ale swoje uzasadnienie ograniczyli do jednego argumentu, bądź formułowali go tak, że uwzględniał tylko jeden z dwóch wymaganych w argumentacji aspektów.

Przykład 5.

Uważam, że warto czytać dzieła klasyków ponieważ od nich zaczyna się przygoda z czytaniem to one uczą nas i pokazują drogę przez „świat książek”. Nowości również są ważne ale jeżeli chcesz zacząć nawidlowo jakby po kolei to zacznij od klasyków.

Przykład 6.

„Czy warto czytać dzieła klasyków, czy lepiej sięgać po nowości”. Według mnie powinniśmy sięgać po nowości i postaram się to udowodnić następującymi argumentami.
Argument pierwszy. Nowości są zawsze ciekawsze niż klasyki oferują nowe przeżycia nie są nudne.
Argument drugi. Nowości zawsze zachęcają czytelników tym że jeszcze nikt nie pisał ich wnętrza. Nowa książka może przynieść wiele ciekawych doznań, odkryć nowy świat jakim jest świat literacki

Przykład 7.

Warto czytać dzieła klasyków, ponieważ są one sprawdzoną literaturą, która często służy do nawet umysłu do refleksji. Zwykle jest to literatura poważna.
Moim zdaniem warto czasem sięgnąć po dzieła klasyków

Rozwiązania uczniowskie ocenione na 0 punktów świadczyły o niezrozumieniu treści polecenia do zadania. Autorzy takich prac najczęściej pomijali odpowiedź na pytanie lub nie potrafili zbudować wypowiedzi argumentacyjnej odnoszącej się do zaprezentowanego stanowiska. Niektórzy udzielali odpowiedzi na inne pytanie, niż zapisane w poleceniu do zadania. Oto przykłady takich rozwiązań.

Przykład 8.

Moim... zolaniem... powinna... się... czytać... klasyki... oraz...
 ...nowości... To, co chcesz... czytać... zależy... od... ciebie, a...
 ...nie... od tego, kto ci... każe... Drugim... argumentem... będzie...
 to, że... każdy... ma... swoje... zainteresowania... i... swoje... potrzeby,

Przykład 9.

Uważam, że warto czytać dzieła pominięte w programie...
 nie marnuje czasu na lekturę. Domaga się, co w...
 tej książce może być ciekawego co uzna za odpowiednie.

Redagowanie dłuższej wypowiedzi argumentacyjnej to umiejętność kształcona na III etapie edukacyjnym. Ta forma wypowiedzi budowana jest według ściśle określonego i, jak można sądzić, dobrze znanego uczniom schematu. Jej niezbędne elementy to: odniesienie się do problemu sformułowanego w temacie – zaprezentowanie własnego stanowiska wobec tego problemu, przedstawienie trafnej i wnikliwej argumentacji (a więc dobranie odpowiednich do wyrażonego sądu argumentów i analiza przykładów służących udowodnieniu punktu widzenia autora), zachowanie właściwego dla tej formy wypowiedzi toku rozważań oraz ich zamknięcie podsumowaniem i wnioskiem.

Zredagowanie rozprawki było dla uczniów zadaniem umiarkowanie trudnym. Za jego rozwiązanie gimnazjaliści uzyskali średnio 53% punktów.

Problem, który postawiono przed tegorocznymi trzecioklasistami wyrażony został w formie pytania *Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że marzenia mają sprawczą moc?* Zadaniem uczniów było przedstawienie swojego stanowiska, jego uzasadnienie i wykorzystanie wybranych przykładów z literatury.

Treść

Przedstawienie odpowiednich do wyrażonego sądu argumentów i właściwa analiza przykładów służących do udowodnienia punktu widzenia autora, a więc posłużenie się w wypowiedzi argumentacją trafną i wnikliwą, to umiejętność opanowana przez trzecioklasistów na poziomie 59% punktów. Warunkiem zapisanym w poleceniu było odwołanie się do przykładów literackich. Analiza prac uczniów pozwalała na sformułowanie wniosku, że wybór właściwych tekstów, zarówno z listy szkolnych lektur, jak i spoza ścisłego kanonu, nie był trudny. Teksty najczęściej przywoływane przez piszących to *Kamienie na szaniec* Aleksandra Kamińskiego, *Stary człowiek i morze* Ernesta Hemingwaya oraz *Oskar i pani Róża* Érica-Emmanuela Schmitta. Uzasadniając swoje stanowisko, uczniowie podawali także przykłady takich bohaterów jak: Romeo i Julia, Stasia Bozowska, Skawiński, Balladyna, Mały Książę, Dedal i Ikar oraz postaci z *Igrzysk śmierci* S. Collins i cyklu powieści o Harrym Potterze J. K. Rowling. Właściwymi przykładami okazały się w pracach niektórych uczniów losy bohaterów lektur ich dzieciństwa – Ani Shirley oraz Stasia i Nel.

Większość uczniów wyrażała przekonanie, że marzenia mają sprawczą moc, choć sama wiara w możliwość ich spełnienia bywa niewystarczająca. Wiara musi być wsparta działaniem wymagającym trudu, a niekiedy wyrzeczeń. Niektórzy bronili odmiennego stanowiska, stwierdzając, że literatura dowodzi, iż silne pragnienie osiągnięcia obranego celu nie zapewni realizacji planów, nawet jeśli mają służyć dobru ogółu.

Autorzy przedstawionych poniżej prac w różny sposób odnieśli się do problemu sformułowanego w temacie. W ich wypracowaniach kryterium treści zostało zrealizowane na bardzo wysokim lub wysokim poziomie.

Przykład 1.

Każdy z nas posiada marzenia, w których spełnienie głęboko wierzy. Niektóre są całkowicie nierealne, ale niektóre, dzięki spełniają się pomimo przeciwwskazań. Wszystko zależy od naszej wiary we własne siły. W tej rozprawce, postaram się udowodnić, że marzenia mają sprawczą moc, ~~poprzez~~ ^{postępując} ~~to~~ ^z kilkoma przykładami z literatury.

Pierwszym przykładem możemy odnieść się do mitologii. Konkretnie chodzi tu o mit o Dedalu i Ikarze. Pokazuje on, że coś, co ^{z pozoru} wydaje się niemożliwe, może się spełnić, jeśli naprawdę tego pragniemy. Dedal razem ze swoim synem byli uwięzieni na wyspie. Marzeniem ojca był powrót do utraconej ojczyzny, do swojego domu. Postanowił zbudować skrzydła, które umożliwią mu ucieczkę. Pomysł ten wydawał się całkowicie nierealny. Dedal jednak głęboko wierzył w to, że uda mu się powrócić do kraju i niezmiernie tego pragnął. To właśnie marzenie spełniło się, dlatego, że mężczyzna nawet na moment nie zwątpił w swoje siły.

Kolejnym przykładem może być lektura Ernesta Hemingway'a pt. „Stary człowiek i morze”. Santiago, czyli samotny stary człowiek, który starał się walczyć z wielkimi stadościami na środku morza. Pewnego razu, gdy wybrał się na połow, udało mu się złowić ogromnego merlina. Jednak mężczyzna był za stary i sam nie mógł sobie z nim poradzić. Wiele rybaków poddało by się w takiej sytuacji, ale nie Santiago. On wymarzył sobie, że wróci do domu razem z rybą i dokonat tego. Wola walki była silniejsza od zdrowego rozsądku, ale oparło mu się to.

Do ostatniej chwili wierzył, że mu się uda i nie porzucił swojego marzenia. Podsumowując, stwierdzam, że marzenia mają sprawczą moc. Muszą być jednak pielęgnowane i wspierane silną wiarą. Młodzi ludzie są coraz częściej pozbawieni ambicji, czyli tym samym marzeń. A bez marzeń nie da się osiągnąć najważniejszego - szczęścia.

Przykład 2.

Marzenia to przez ^{wymarz} ~~bez~~ ^z ~~która~~ ^{które} wiele osobom żyje się lepiej. Motywują one do działania i sprawiają, że życie jest piękniejsze. W niniejszej rozprawce będę starała się bronić tezy, iż marzenia mają sprawczą moc.

W pierwszym argumencie chciałabym przyjrzeć się postaciom z książki pt. „Kamienie na szaniec” Aleksandra Kamińskiego. Alek, Rudy i Zoska - było to troje godnych bohaterów występujących w tym dziele. Żyli oni w czasach wojny w okupowanej Warszawie. Przewodzili wiele akcji dywersyjnych mających na celu osłabienie sił przeciwników, jakimi byli Niemcy. Największym marzeniem młodych chłopaków było wyzwolenie ojczyzny. W jej imię byli w stanie nawet poświęcić życie, dlatego w tym przypadku zgadzam się z twierdzeniem, że marzenia mają sprawczą moc. Gdyby nie Alek, Rudy i Zoska, nie żylibyśmy w wolnym kraju, dalekim od okupanta. Ich marzenia napędzały do działań, które wymagały wiele odwagi.

W drugim argumencie warto wspomnieć o postaci Albusa Dumbledore'a z serii książek o Harrym Potterze napisanych przez J.K. Rowling. Był to stary, bardzo mądry i ceniony czarodziej. Była to także jedyna osoba w świecie magii, której bał się sam Lord Voldemort - najokrutniejszy czarodziej. Czarnoksiężnik, jaki kiedykolwiek się urodził. Do marzeń Albusa zaliczał się przede wszystkim dobry świat, bez

Voldemorta i jego zwolenników. Chciał także, aby Harry z powodzeniem stawił mu czoła. Kiedy doszło do ostatecznego starcia, Voldemort przegrał. ~~Dumbledore~~ dzięki swojej dobroci i szlachetnym czynom stał się na lata bohaterem. Jego marzenie o śmierci holnym od czarnej magii stało się realne.

Ostatnią postacią, o której chce wspomnieć jest tytułowa bohaterka dzieła Juliusza Słowackiego pt. „Balladyna”. Była osoba okrutną, dla której nie liczyła się rodzina - siostra Alina i matka Klara. Jej marzeniem było zdobycie władzy i potęgi. W dążeniu do tego była w stanie posunąć się nawet do morderstwa. W tym wypadku ~~marzenie~~ ^{& marzenia} doprowadziły do wielu złych czynów.

Reasumując, uważam, że marzenia napędzają ludzi do działania i dzięki temu mają sprawną moc. Czasem jednak, jak w przypadku Balladyny, są rzeczy, która kieruje nas do złego postępowania. Należy więc wiedzieć, jakie marzenia są dobre i co należy uczynić, by się urzeczywistniły.

Przykład 3.

Każdy z nas ma jakieś marzenia. Różnią się one od siebie, ale wszyscy ~~nas~~ dążymy do tego, aby się spełniły. Tak naprawdę to nigdy nie jesteśmy pewni, czy dane marzenie się spełni. Jest to ~~zależy~~ kwestia przypadku i odrobiny szczęścia. Wielu pisarzy w swoich dziełach uważa, że marzenia ~~nie mają~~ ^{nie mają} sprawczej ~~siły~~ ^{siły} mocy.

Pierwszym przykładem jest „Lotarnik” Henryka Sienkiewicza. ^{Głównym} ~~Głównym~~ bohaterem jest 40 letni mężczyzna, Polak - Skawinski. Całe życie tuła się po świecie. Gdyby tylko przybył tam, spotyka nieszczęście. Jego największym marzeniem jest znalezienie dla siebie „oazy spokoju”, której ~~nie~~ już do końca życia nie będzie ^{musiał opuszczać}. Gdy dostał posesję Lotarnika, ~~nie~~ nie może wziąć, że wreszcie raz na spokojnie, lecz tak naprawdę po pewnym czasie znów musiał opuścić ^{wyspę} i udać się w dalszą ^{tuaczkę} ~~tuaczkę~~ ^{po świecie} ~~po świecie~~ ^{zamiar} ~~zamiar~~ ^{dotrzeć} ~~dotrzeć~~ ^{dalej} ~~dalej~~ ^{tu} ~~tu~~ ^{się} ~~się~~ ^{po świecie}.

^{jest książka} Kolejnym przykładem jest „Kamienie na szaniec” Aleksandra Kamińskiego. Trzech chłopaków - Rudy, Alek i Zośka ~~których~~ ^{których} największym marzeniem jest uwolnienie Polski z rąk dupanta. Przekonał wiele chrześcijan

..na początku... sobota zamyka, a później dywersyjach... Potują wielu...
 ..niezależnie ^{m.in.} ~~z~~ z Pawła... Ale niestety... z ręk. wraga...
 ..i nie doczekują... momentu... ady... przez Polskę...
 ..Następnym... przykładem... jest "Romeo i Julia" H. Szekspira...
 ..Głównymi... bohaterami... są... Romeo i Julia, którzy... w... sobie... spoleńczo
 ..zachowani... ^{Ich największym momentem jest być razem i wziąć ślub,} ~~nie~~ mogą być razem, ponieważ ich rodziny... to dwa...
 ..znanione... rodziny... Montekich... Kapuletów... Gdy Julia... zabiła... Romea,
 ..który... popełnił... samobójstwo, sama... wbiła... w siebie... sztylet... i...
 ..Uważam, że... przytoczone... przez... mnie... przykłady... uważają...
 ..że... niezależnie... z... jaką... siłą... o... czymś... mamy... nie... prowadzi... że...
 ..moment... się... spełnia...

Analiza przykładowych uczniowskich realizacji zadania 22. stanowić może punkt wyjścia do wnioskowania o poziomie osiągnięć trzecioklasistów w pozostałych aspektach oceny rozszerzonej odpowiedzi, tj. umiejętności budowania uporządkowanego i spójnego tekstu, posługiwania się stylem dostosowanym do formy wypowiedzi i językiem zgodnym z obowiązującymi normami oraz pisania z zachowaniem zasad ortografii i interpunkcji.

Segmentacja

Zachowanie uporządkowanego i spójnego toku rozważań i właściwa, a więc konsekwentna i celowa segmentacja tekstu to umiejętność należycie opanowana przez gimnazjalistów. 84% przystępujących do egzaminu uczniów uzyskało za to kryterium jeden punkt. Wynik świadczy o dobrej znajomości zasad konstruowania tekstu argumentacyjnego. Uczniowie przestrzegali w swoich wypowiedziach zasady trójdzielności kompozycji, odzwierciedlającej wewnętrzną strukturę wypowiedzi, zachowywali wymagane proporcje pomiędzy częściami pracy, właściwie wyodrębniali poszczególne argumenty. Zaburzenia logiki wypowiedzi były zwykle konsekwencją niedostatków w zakresie treści i zdarzały się najczęściej w tych pracach, których autorzy nie potrafili wskazać żadnych przykładów literackich, powiązanych z problemem sformułowanym w temacie.

Poprawność stylistyczna i językowa

Spśród wszystkich uczniów przystępujących do egzaminu 85% uzyskało jeden punkt za zastosowanie w swojej wypowiedzi stylu właściwego dla wypowiedzi argumentacyjnej. Wynik dowodzi, że gimnazjaliści znają i potrafią zastosować wyrażenia zapewniające spójność tekstu i wyznaczające jego strukturę, podkreślające punkt widzenia autora i słuszność przywoływanych argumentów. Jeśli zdarzały się błędy, to zwykle wynikały z braku jednorodności stylistycznej; we fragmentach prac pojawiały się elementy streszczenia lub opowiadania.

W zakresie poprawności językowej gimnazjaliści zdobyli średnio 24% punktów, co oznacza, że przestrzeganie norm dotyczących języka było dla trzecioklasistów umiejętnością trudną. Gimnazjaliści popełniali różnorodne błędy językowe; rzadziej – błędy fleksyjne (niewłaściwa odmiana wyrazów) i frazeologiczne (łączenie różnych związków frazeologicznych lub przekształcanie stałych związków), natomiast często – leksykalne, stylistyczne, a przede wszystkim składniowe. W zakresie leksyki przeważały te, które wynikały z niezrozumienia znaczenia wyrazów, niewłaściwego doboru synonimów oraz naruszenia zasad łączliwości wyrazów. Poprawność stylistyczną zakłócało zwykle ubóstwo słownictwa, skutkujące powtórzeniami wyrazowymi, nadużywaniem zaimków, zwłaszcza wskazujących, wielosłowiem i niezamierzoną wieloznacznością oraz stosowanie skrótów myślowych.

Odrębny problem stanowiła kolokwialność stylu bardzo wielu wypowiedzi; gimnazjaliści nie przestrzegali zasad dotyczących pisanej i mówionej odmiany polszczyzny.

Wiele błędów popełnianych przez trzecioklasistów stanowiły jednak błędy składniowe; w mniejszym stopniu niewłaściwe stosowanie przymków czy imiesłowowych równoważników zdań, w przeważającej części – naruszanie wewnątrzdanowych i międzydanowych struktur składniowych. Często powtarzające się błędy to niepoprawny szyk wyrazów w zdaniu, naruszanie związków wyrazowych w wypowiedzeniu oraz powielanie tych samych konstrukcji składniowych.

Przyczyną wielu błędów było naruszenie zasad łączliwości wyrazów. W pracach pojawiały się niepoprawne sformułowania, takie jak: *dążyć do marzeń*, *sny mogą się ziścić*, *warto kierować się wyobrażeniem*, *udaje się zrealizować wiele zamierzonych sobie celów*, *kluczem do osiągnięcia określonych celów jest wiara w sprawczą moc swoich marzeń*.

Forma rozprawki, którą posłużyć się mieli gimnazjaliści, wskazała na trudność, jaką napotykać uczniowie, budując wywód argumentacyjny. Odstępstwa od zasad poprawności stylistyczno-składniowej, stosowanie skrótów myślowych oraz nieuzasadnione utożsamianie funkcji argumentu i przykładu prowadzące do zaburzeń porządku logicznego wypowiedzi, skutkowało pojawianiem się wielu błędów. Oto kilka przykładów niepoprawnych sformułowań, którymi piszący rozpoczynali kolejne fragmenty swoich prac: *Moim pierwszym argumentem są wydarzenia z książki „Kamienie na szaniec”*; *Innym argumentem, który chciałabym poruszyć jest bohaterka książki „Igrzyska śmierci”*; *Argumentem potwierdzającym moją tezę jest bohater książki „Mały Książę”*; *Moim trzecim i ostatnim sposobem na potwierdzenie tezy są wydarzenia z opowiadania „Stary człowiek i morze”*; *Drugim przykładem działającym na moją korzyść jest Santiago*.

Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna

Na tegorocznym egzaminie punkt za poprawność ortograficzną otrzymało 51% gimnazjalistów. Uczniowie popełniali różnego typu błędy, ale szczególnie wyróżniały się błędy w pisowni nosówek w końcówkach fleksyjnych wyrazów. Pomijanie oznaczeń samogłosek nosowych w sformułowaniach: *w tej pracy udowodnię*, *mam nadzieję*, *sądzę*, *moją opinię*, *uzasadnię tezę*, nieodczuwanych w wypowiedzi argumentacyjnej, powodowało, że tego typu błędy pojawiały się nagminnie. Uczniowie bardzo często, używając z nieuzasadnionych powodów tylko wielkich liter, błędnie zapisywali tytuły lektur.

Przestrzeganie zasad interpunkcji było dla tegorocznych gimnazjalistów umiejętnością trudną; tylko 24% piszących uzyskało punkt za poprawność interpunkcyjną. W zdecydowanej większości prac piszący nie stosowali przecinków pomiędzy zdaniami podrzędnymi i nadrzędnymi oraz pomiędzy zdaniami współrzędnymi lub stosowali je w niewłaściwym miejscu, co w konsekwencji prowadziło do zakłócenia komunikacji. Zdarzały się prace, których autorzy nie stosowali przecinków przy wyliczeniach i wprowadzaniu do zdań wypowiedzi wtrąconych.

W wielu przypadkach gimnazjaliści nie opanowali na zadowalającym poziomie umiejętności czytelnego i starannego zapisu.

Zagadnienie „pod lupą”. Poziom argumentacji w pracach gimnazjalistów

Konstrukcja tematu wypracowania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym zawierała problem do rozstrzygnięcia (*Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że marzenia mają sprawczą moc?*) i wskazywała formę tekstu – rozprawkę uzasadniającą stanowisko piszącego.

Zgodnie ze schematem oceniania realizację można uznać za pełną, jeśli uczeń sformułuje tezę (hipotezę) – odpowie na postawione pytanie w temacie, przytoczy **argumenty** na poparcie swojego stanowiska, zilustruje argumenty **przykładami** literackimi i podsumuje rozważania.

W przypadku rozprawki o sukcesie bądź porażce zdającego decyduje sposób argumentowania właściwie postawionej tezy. Gimnazjaliści na ogół nie mieli kłopotów ze sformułowaniem odpowiedzi na postawione w temacie pytanie. Zdający dowodzili swojej racji, twierdząc, że marzenia motywują do działania, rozwijają osobowość, kształtują charakter, wzbogacają życie. Dla zilustrowania swoich argumentów uczniowie przywoływali różne przykłady literackie. Wykorzystywali w tym celu zarówno lektury szkolne, jak i utwory spoza kanonu. Często wskazywali bohaterów z tekstów omawianych na drugim etapie edukacyjnym, zwłaszcza *Ani z Zielonego Wzgórza* Lucy Maud Montgomery czy *Hobbita, czyli tam i z powrotem* Johna Ronalda Reuela Tolkiena. Z lektur omawianych na trzecim etapie edukacyjnym zdający powoływali się na *Quo vadis* i *Krzyżaków* Henryka Sienkiewicza, *Kamienie na szaniec* Aleksandra Kamińskiego, książki Doroty Terakowskiej (zwłaszcza *Poczwarkę*). Wymieniali także *Folwark zwierzęcy* George'a Orwella, książkę *Oskar i pani Róża* autorstwa Érica-Emmanuela Schmitta, czy *Mistrza i Małgorzatę* Michaiła Bułhakowa, lekturę omawianą na czwartym etapie edukacyjnym.

Trudne dla gimnazjalistów było umiejętne wykorzystanie przywołanych przykładów literackich dla uzasadnienia słuszności postawionej tezy. Wynikało to prawdopodobnie z braku celowej i gruntownej analizy. Uczniowie w sposób ogólnikowy informowali, że marzenia bohaterów do czegoś się przyczyniły. Nie określali, o czym konkretnie marzył przywołany bohater. Ograniczali się czasami do ogólnego stwierdzenia, że czyjeś marzenia się spełniły, ale nie wyjaśniali, jak i dlaczego. Piszący nie uwzględniali tego, że aby przykład literacki spełnił swoją funkcję, należy go umiejętnie połączyć z argumentem.

Z analizy prac egzaminacyjnych wynika, że uczniowie nie otrzymywali maksymalnej liczby punktów za realizację treści ze względu na brak wnikliwości w prezentowanej argumentacji. Przy redagowaniu rozprawki jest to element nieodzowny. Można sądzić, że w pewnym stopniu wynikało to z nierozróżniania znaczenia użytych w poleceniu słów: *argument*, *przykład*, *zilustrować*. Do takiego przypuszczenia skłania fakt, że gimnazjaliści niejednokrotnie najpierw wskazywali utwory literackie, a dopiero później, na ich podstawie, formułowali argument – który traktowali dodatkowo jako podsumowanie rozważań. Przytaczając przykłady utworów literackich, uczniowie nierzadko poprzestawali na streszczeniu. Uznawali, że samo podanie przykładu stanowi uzasadnienie postawionej tezy. Nie radzili sobie z wykorzystaniem w sposób funkcjonalny przykładów do potwierdzenia zaprezentowanego stanowiska.

W wielu pracach pojawiało się zachwianie logicznej spójności polegające na nieumiejętności podporządkowania argumentacji zaprezentowanej tezie. Uczniowie pomimo jasno sformułowanego stanowiska, w którym potwierdzali lub negowali sprawczą moc marzeń, w dalszej realizacji podporządkowywali wywód odpowiedzi na pytanie, na które łatwiej było im znaleźć argumenty (np. czy warto marzyć, czy marzenia się spełniają, czy warto ryzykować dla marzeń, czy marzenia są ważną częścią naszego życia, czy dzięki marzeniom jesteśmy szczęśliwi). Uczniowie niejednokrotnie ograniczali się do prezentowania bohaterów, którzy mieli marzenia, skupiali się na przedstawieniu ich losów. Ciekawe jest również to, że w argumentacji potwierdzającej i negującej sprawczą moc marzeń zdający wykorzystywali te same przykłady literackie.

Istotnym zatem elementem w tworzeniu rozprawki jest trafna i wnikliwa argumentacja, czyli *dobranie odpowiednich do wyrażonego sądu argumentów i analiza przykładów służących do udowodnienia punktu widzenia autora (tezy)*. Analizując ten zapis w schemacie oceniania, warto sobie zadać pytanie: kiedy argumentację uznajemy za trafną, a kiedy nie tylko za trafną, ale również za wnikliwą.

Poniższe przykłady prezentują różny poziom argumentacji przywoływanej przez piszących.

4 punkty

Przykład 1.

Jako pierwszą zamieszczono pracę, która zawiera trafną i wnikliwą argumentację popartą przykładami z literatury.

Prawidłowo postawiona teza i wyraźne stanowisko autora zostało poparte właściwą argumentacją. Autor wypracowania najpierw sformułował argumenty a następnie poparł je odpowiednimi przykładami literackimi. Jasny sposób argumentacji sprawił, że nie trzeba było szczegółowo przedstawiać treści omawianych dzieł.

Według mnie marzenia mają sprawczą moc. W tej pracy postaram się obronić słuszność postawionej tezy.

Po pierwsze, jeśli w coś głęboko wierzymy, i bardzo chcemy, by to się stało, los sam doprowadzi nas do upragnionej rzeczy lub zdarzenia. Przykładem ilustrującym to zdarzenie jest historia miłości Waclawa i Klary z komedii Zemsta Aleksandra Fredry. Para od początku akcji chce wziąć ślub, lecz jest to niemożliwe ze względu na relacje pomiędzy ich rodzinami. Krewni Waclawa i Klary tak bardzo starają się zrobić sobie nawzajem na złość, że nieumyślnie doprowadzają do ślubu pary, co godzi ich długą sprzeczkę.

Po drugie, istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo, spełnienia naszych marzeń, gdy podejmujemy działania ku ich realizacji. Nie inaczej jest w książce Aleksandra Kamińskiego „Kamienie na szaniec”, w której główni bohaterowie – Rudy, Alek i Zośka marzą o wolnej i niepodległej Polsce oraz biorą czynny udział w walce o ojczyznę.

Kolejnym argumentem, potwierdzającym słuszność postawionej tezy, jest postać Oskara z lektury Erica-Emmanuela Schimitta „Oskar i pani Róża”. Dziesięcioletek chory na nowotwór chciałby dożyć starości, jednak choroba mu to uniemożliwia. Pani Róża, chcąc pomóc chłopcu w osiągnięciu marzeń, wymyśla, że każdy dzień to dziesięć lat życia Oskara. Chłopak zatem, zamiast dwunastu dni dożywa stu dwudziestu lat i uważa swoje marzenie za spełnione. W tym przykładzie nie liczy się zatem faktyczne dokonanie zamierzonego celu, lecz przeświadczenie o jego wykonaniu.

Podsumowując, marzenia mają sprawczą moc i niekiedy są one na wyciągnięcie ręki. Trzeba tylko w nie wierzyć, lub starać się, aby się spełniły.

Przykład 2.

Z kolei w drugiej pracy mamy do czynienia z innym zabiegiem kompozycyjnym. Autor omawia treść lektur i na tej podstawie formułuje argumenty potwierdzające postawioną tezę. Argumentacja została więc w funkcjonalny sposób połączona z krótkim przedstawieniem dziejów bohaterów i z niego wynika. Przywołane zostały trzy postaci literackie: Ania Shirley, Harry Potter i Bilbo Baggins.

Marzenia, myślę, że każdy człowiek je ma. Odzwierciedlają one nasze pragnienia, potrzeby. Coś, co chcielibyśmy, aby się spełniło. Brak marzeń oznaczałby u ludzi brak ambicji, bo przecież do czego dążyć, jeśli niczego się nie pragnie. Uważam, że jeśli człowiek czegoś naprawdę chce, to robi wszystko, aby to osiągnąć. Dlatego w swojej pracy przedstawię, dlaczego sądzę, że marzenia mają magiczną i sprawczą moc.

Ania Shirley, bohaterka książki „Ania z Zielonego Wzgórza”, napisanej przez Lucy Maud Montgomery, od małego dziecka była sierotą. Bywała u wielu rodzin zastępczych i gościła w wielu domach, jednak nie na długo. Wszędzie była traktowana jedynie jako „pomagierka”, gdyż bez przerwy musiała opiekować się dziećmi lub sprzątać czy gotować. Po jakimś czasie gospodynie odsyłały Anię ze względu na jej trudny charakter. Dziewczynka dzień w dzień wyobrażała sobie rodzinę, u której zamieszka na stałe. Marzyła o miejscu, gdzie naprawdę ją pokochają i będą traktować jak własną córkę. W końcu trafiła do Maryli i Mateusza, samotnych starszych ludzi, którzy przyjęli ją z otwartymi ramionami i „ujarzmili” jej wybuchowy temperament.

Drugim bohaterem, którego życie zmieniła magia marzeń jest Harry Potter z powieści „Harry Potter i Kamień Filozoficzny” autorstwa J. K. Rowling. Po śmierci rodziców zamieszkał z wujkiem i ciotką, którzy wyraźnie nie przepadali za nim. Nosił ubrania po kuzynie, mieszkał w komórce pod schodami, nigdy nic nie dostawał. Cała rodzina robiła wszystko, aby uprzykrzyć mu życie. Marzył o tym, aby uciec z tego miejsca, lub żeby zdarzył się cud, który zmieniłby jego nudne i szare życie. Tak też się stało, gdy dostał list ze szkoły magii.

Ostatnim bohaterem, o którym nie mogę nie wspomnieć jest Bilbo Baggins, główny bohater książki „Hobbit” napisanej przez J. R. R. Tolkiena. Namówiony przez Gandalfa na ryzykowną wyprawę marzył o powrocie do jego przytulnego domu. Nie mógł jednak zostawić przyjaciół, dlatego

towarzyszył im do samego końca. Najbardziej na świecie pragnął przeżyć i zasiąść ponownie w swoim ulubionym fotelu, toteż, aby wyprawa zakończyła się powodzeniem. Na szczęście dzięki jego sprytowi i odrobinie magii, udało się mu i powrócił szczęśliwie do wioski.

Mam nadzieję, że powyższe argumenty pozwoliły odzwierciedlić moją opinię na temat mocy, jaką mają marzenia. Jestem pewna, że gdyby nie one, większość rzeczy w naszym życiu by się nie udała.

3 punkty

Różnica w ocenie argumentacji w kryterium treści pomiędzy 4 a 3 punktami polega na tym, że przy 3 punktach argumentacja powinna być *trafna i poparta przykładami z literatury*. Nie musi być *wnikliwa*. Za trafną uznawano argumentację, w której autor pracy uzasadnia słuszność swego stanowiska i prezentuje co najmniej dwa prawidłowe przykłady literackie.

Przykład 3.

Poniższe wypracowanie zawiera prawidłowo sformułowaną tezę, jednakże na argumentację składa się w dużej mierze przedstawienie treści przywołanych utworów. Aby dostrzec różnicę, warto porównać poniższą pracę z wypracowaniem przedstawionym w przykładzie nr 2, gdzie argumentacja dotyczy dwóch tych samych przykładów literackich. W przykładzie nr 3 zabrakło również konkluzji.

Wszyscy ludzie marzą, nawet, jeśli nie chcą się do tego przyznać. Niektórzy uważają, że marzenia i ich spełnianie prowadzą do sukcesu, jednak inni twierdzą, że marzenia nie mają żadnego wpływu na ich życie. W mojej pracy postaram się wykazać, że marzenia mają moc sprawczą.

Osobą, która miała bardzo bujną wyobraźnię i bez przerwy marzyła była Ania Shirley, główna bohaterka „Ani z Zielonego Wzgórza” i innych powieści Lucy Maud Montgomery. Ania jako małe dziecko została sierotą i mieszkała w domu dziecka, ale nie traciła nadziei na lepsze życie. Pewnego dnia została adoptowana. Po tym wydarzeniu była szczęśliwa i czuła się kochana.

Innym przykładem bohatera literackiego, który przez lata marzył o lepszym życiu jest tytułowy bohater powieści Jane Rawling, Harry Potter. Osierocony chłopiec przez jedenaście lat mieszkał ze zniechęconymi wujem i ciotką, którzy traktowali go okropnie. Harry marzył, że kiedyś ktoś go uratuje i tak się stało. Chłopiec dowiedział się, że jest czarodziejem i że może zamieszkać w szkole dla czarodziejów.

Myszka jest bohaterką powieści Doroty Terakowskiej „Poczwarka”. Jest ciężko chora na zespół Downa, cierpi z powodu różnych dolegliwości, słabo mówi i chodzi. Pewnego dnia Myszka odkrywa, że kiedy znajduje się na strychu, przenosi się do ogrodu, w którym po zjedzeniu magicznego jabłka potrafi mówić, chodzić a nawet tańczyć, co bardzo kocha. Mimo, że dziewczyna po wyjściu z ogrodu znów staje się chora i niedołączna, przebywanie w ogrodzie to dla niej cudowny czas. Pobyt Myszkę w ogrodzie, to prawdopodobnie tylko jej wyobraźnia, jednak po śmierci trafia do prawdziwego, boskiego raj, gdzie może tańczyć cały czas.

Uważam, że marzenia pomagają przetrwać trudne chwile, poza tym sprawiają, że rzeczywistość staje się lepsza. Bez nich świat byłby nudny i bardziej nieszczęśliwy.

2 punkty

Praca musi w *przeważającej części odnosić się do problemu sformułowanego w temacie*. Ma to wpływ na jakość argumentacji. Powinna zawierać przynajmniej jeden argument poparty przykładem literackim.

Przykład 4.

Praca zawiera jeden przykład literacki (*Stary człowiek i morze* E. Hemingwaya). Również argumentację przywołaną przez autora wypracowania trudno określić jako wystarczającą.

Zgadzam się ze stwierdzeniem, że marzenia mają sprawczą moc. Swoją tezę poprę argumentami dotyczącymi lektury Ernesta Hemingwaya pt. „Stary człowiek i morze”.

Bohaterem opowiadania jest Santiago, stary rybak, który od długiego czasu nic nie złowił. Marzył o złowieniu wielkiej ryby. Warto zauważyć, że starzec, chcąc złapać wymarzoną rybę, nie poddawał się, mimo, że kolejne podejmowane przez niego próby kończyły się niepowodzeniem.

Santiago mimo wielu przeciwności losu miał marzenia, które podtrzymywał w nim przyjaciel, młody chłopak o imieniu Manolin.

Dążenie do realizacji marzeń pozwoliło bohaterowi odzyskać wiarę w siebie.

Przykład 5.

W poniższej pracy wskazane zostały co prawda dwa utwory literackie, jednak zostały omówione pobieżnie, a w przypadku *Dywizjonu 303* A. Fiedlera związek rozważań autora pracy z tematem jest zbyt luźny.

Marzenia mają sprawczą moc. Dążymy do tego, by je spełnić, z ich pomocą możemy przenosić góry. Poniżej spróbuję potwierdzić tę tezę następującymi argumentami.

Polscy piloci myśliwców z książki pt. „Dywizjon 303” są gotowi oddać życie za swój kraj i wolność. Ich marzenie o tym przyczyniło się do uratowania narodu polskiego.

Kolejnym przykładem będzie sytuacja chorego chłopca z utworu „Oskar i pani Róża”, który marzy o tym by żyć, dożyć późnej starości. Co niestety fizycznie się nie udaje, lecz dzięki pomysłowi pani Róży dziecko przeżywa wspaniałe chwile, traktując jeden dzień jak dziesięć lat.

Powyższe argumenty są według mnie wystarczające, aby potwierdzić, że marzenia mają sprawczą moc i dzięki nim można wiele osiągnąć.

1 punkt

Poniższa praca jest luźno związana z problemem sformułowanym w temacie, zawiera jedynie próbę argumentacji.

Przykład 6.

Praca nie zawiera przykładu literackiego ilustrującego rozważania o sprawczej sile marzeń.

Moim zdaniem marzenia mają sprawczą moc i wydaje mi się, że każdy z nas ma jakieś marzenia. Jedne zwyczajne, takie, jakie ma każdy, ale także bardziej skryte. Natomiast każde z nich powinniśmy choćby próbować spełnić. Choć nie zawsze mamy do tego odpowiednie warunki czy odwagę. Marzenia jest to rzecz, której nic, ani nikt, nie może nas pozbawić. Każdy może marzyć, każdy może spełniać swoje marzenia.

Prace, za które uczniowie nie otrzymali żadnego punktu najczęściej nie odnoszą się do problemu sformułowanego w temacie lub nie zawierają argumentacji. Zaznaczyć należy, że w zdecydowanej większości wyników zero punktów jest skutkiem niepodjęcia przez zdających próby rozwiązania zadania.

Zamieszczone wyżej przykłady wypracowań, świadczą o tym, że wielu gimnazjalistów potrafiło właściwie dobrać argumenty dla poparcia stawianej tezy. Często uczniowie ograniczali się jedynie do przedstawienia treści lektur, nie odnosząc się do zagadnienia sformułowanego w temacie, bądź czyniąc to bardzo ogólnikowo. Innym zagadnieniem jest związana z argumentacją kompozycja wypracowań. Piszący najpierw wskazywali utwory literackie i na ich podstawie formułowali argumenty. Pojawiające się w pracach błędy rzeczowe w oczywisty sposób wpływały na merytoryczną wartość argumentacji.

Wnioski i rekomendacje

Na podstawie średniego wyniku procentowego uzyskanego przez gimnazjalistów na egzaminie z języka polskiego można wnioskować, na jakim poziomie uczniowie opanowali sprawdzane poprzez zadania zamieszczone w tegorocznym arkuszu wiadomości i umiejętności.

Zadania dotyczące odbioru, selekcji i wykorzystania informacji były dla gimnazjalistów łatwe. Więcej trudności sprawiło im wnioskowanie na podstawie przesłanek zawartych w tekście niż wyszukiwanie informacji wyrażonych wprost. Trudniejsze było odniesienie się do całego tekstu niż

do jego wskazanego fragmentu. Jednak wynik uzyskany za zadania z tego obszaru pozwala stwierdzić, że dotyczące go umiejętności zostały opanowane na wysokim poziomie.

Gimnazjaliści dobrze opanowali umiejętności dotyczące analizy i interpretacji tekstów kultury. Łatwą lub bardzo łatwą umiejętnością było dla nich zarówno rozpoznawanie środków stylistycznych i charakteryzowanie bohaterów, jak i odczytywanie przenośnych znaczeń tekstu (sprawdzone w tegorocznym arkuszu w odniesieniu do zróżnicowanych gatunkowo utworów literackich).

Tworzenie samodzielnej wypowiedzi wymagało opanowania wielu umiejętności złożonych, takich jak rozumowanie, argumentowanie czy wnioskowanie, i okazało się dla uczniów najtrudniejsze. Dwa z trzech zadań sprawdzających poziom opanowania umiejętności z tego obszaru wymagały napisania wypowiedzi argumentacyjnej. Na podstawie prac uczniów możemy stwierdzić, że uczniowie potrafią uzasadnić swoje stanowisko, jednak poziom ich argumentacji, oceniany w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi, był często niewystarczająco wnikliwy, co niekorzystnie wpływało na ocenę realizacji treści.

W argumentacji, którą oceniamy jako trafną i wnikliwą, uczeń powinien wyrazić jasno swoje stanowisko, dobrać co najmniej dwa trafne argumenty, uzasadnić każdy argument przykładem literackim, poddać każdy przykład literacki ukierunkowanej interpretacji, podsumować każdy argument, zawrzeć w pracy wnioskowanie wynikające z przytoczonych argumentów.

W praktyce szkolnej warto więc:

- doskonalić umiejętność czytania ze zrozumieniem różnych tekstów kultury, traktowanych wieloaspektowo, jako źródło informacji, ale też jako przekaz o określonej, sfunkcjonalizowanej strukturze,
- ćwiczyć umiejętność tworzenia własnych wypowiedzi w formach przewidzianych dla II i III etapu kształcenia, przy czym sprawność w posługiwaniu się językiem pisany powinna być rozumiana nie tylko jako umiejętność polonistyczna, ale także ponadprzedmiotowa, niezbędna na dalszych etapach edukacji,
- zwracać uwagę na rolę wypowiedzi argumentacyjnej jako podstawowej formy wyrażania własnych opinii i przekonywania innych,
- ćwiczyć umiejętność budowania argumentu, który byłby punktem wyjścia do dobrania właściwego przykładu literackiego,
- doskonalić sprawność językową i umiejętność trafnego wyboru środków językowych stosownych dla danej wypowiedzi,
- wypracować u uczniów nawyk starannego redagowania własnych wypowiedzi, nie tylko w zakresie logicznej i przemyślanej ich kompozycji, ale także poprawności językowej (a w przypadku wypowiedzi pisemnych – także ortograficznej i interpunkcyjnej).

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań z zakresu języka polskiego dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera (GH-P2-172) został przygotowany na podstawie arkusza GH-P1-172, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem merytorycznym: wyjaśniono słownictwo do tekstów źródłowych, uproszczono polecenia zadań, oraz graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 12. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
15	16	88	66	66	53,13	22,81

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze z zakresu języka polskiego dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych (GH-P4-172, GH-P5-172, GH-P6-172) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GH-P4-172 – Arial 16 pkt, GH-P5-172 – Arial 24 pkt. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusz w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 13. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

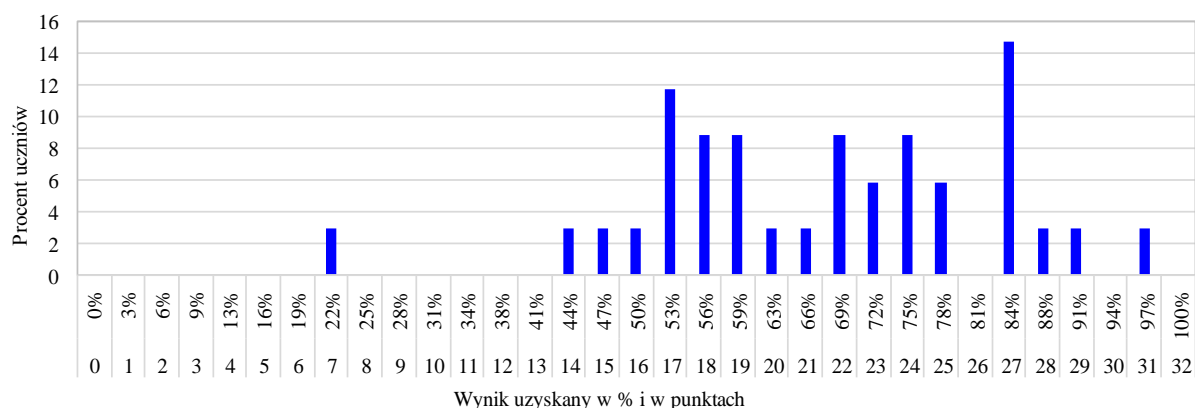
Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
GH-P4 – 23	34	91	59	34; 66	58,96	17,02
GH-P5 – 3	78	97	81	–	85,33	10,21

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-P7-172. Podstawę zadań stanowiły teksty literackie i publicystyczne, w których uproszczono i wyjaśniono słownictwo.

Arkusz składał się z 22 zadań – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwartych. W zadaniu rozszerzonej odpowiedzi uczniowie musieli odpowiedzieć na pytanie *Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że marzenia się spełniają?* W uzasadnieniu swojej odpowiedzi argumenty ilustrowali przykładami z literatury.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Wykres 5. Rozkład wyników uczniów

Tabela 14. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

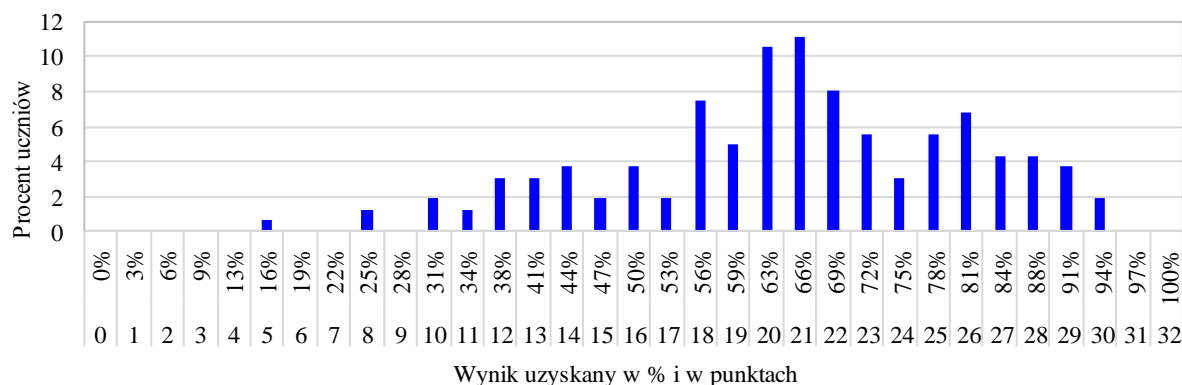
Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
34	22	97	69	84	66,97	16,01

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-P8-172. Podstawę zadań stanowiły krótkie fragmenty tekstów literackich i tekstu popularnonaukowego, w których uproszczono lub wyjaśniono słownictwo.

Arkusz zawierał 22 zadania – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwarte. Jedno z zadań otwartych polegało na uzasadnieniu odpowiedzi na pytanie *Co jest twoim największym szkolnym osiągnięciem?*, zaś drugie – rozszerzonej odpowiedzi – na napisaniu rozprawki na temat *Czy wybór przyszłego zawodu jest decyzją łatwą czy trudną?* Polecenie zostało dodatkowo opatrzone szczegółową instrukcją, która ułatwiała uczniowi wykonanie zadania. Treści zadań zamieszczonych w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających, a polecenia do nich sformułowane prosto i zrozumiale.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Wykres 6. Rozkład wyników uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
161	16	94	66	66	64,81	16,31

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym rozwiązywali zadania w arkuszu GH-PQ-172, który składał się z 22 zadań – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwartych. Podstawą zadań były krótkie teksty literackie i tekst popularnonaukowy. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem merytorycznym: wyjaśniono słownictwo do tekstów źródłowych, uproszczono polecenia zadań, oraz graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami oraz powiększono czcionkę. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi. Ponadto polecenie do zadania 22. zostało dodatkowo opatrzone szczegółową instrukcją, która ułatwiała uczniowi jego wykonanie.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Tabela 16. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
3	59	94	72	-	75,00	17,69

Opis arkusza dla uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Uczniowie, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy), rozwiązywali zadania w arkuszu GH-PC-172, który został dostosowany w taki sposób, aby ograniczona znajomość języka polskiego zdających pozwoliła zrozumieć czytany tekst (teksty źródłowe oraz polecenia zadań). Arkusz ten składał się z 22 zadań – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwartych. Podstawą zadań był m.in. fragment *Potopu* Henryka Sienkiewicza, a także fragment rozmowy między Jerzym Bralczykiem, Andrzejem Markowskim, Janem Miodkiem i Jerzym Sosnowskim na temat etykiety i netykiety. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem merytorycznym oraz leksykalnym – wyjaśniono słownictwo do tekstów źródłowych i uproszczono polecenia zadań.

Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Tabela 17. Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy) – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
7	22	63	44	-	43,86	15,12

Historia i wiedza o społeczeństwie

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu standardowym.

Arkusz egzaminacyjny składał się z 25 zadań zamkniętych różnego typu: 20 zadań z historii i 5 z wiedzy o społeczeństwie. Dominowały zadania wyboru wielokrotnego, w których uczeń wybierał jedną z podanych odpowiedzi. Podstawę zadań stanowiły teksty kultury, m.in.: teksty historyczne, ilustracje, mapy, tablica genealogiczna i diagram.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 18. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		8615
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	7397
	z dysleksją rozwojową	1218
	dziewczeta	4273
	chłopcy	4342
	ze szkół na wsi	1771
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3105
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1487
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2252
	ze szkół publicznych	8096
	ze szkół niepublicznych	519

Z egzaminu zwolniono 17 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 19. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	15
	słabowidzący i niewidomi	26
	słabosłyszący i niesłyszący	34
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	160
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	3
	o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)	7
	Ogółem	245

3. Przebieg egzaminu

Tabela 20. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		19 kwietnia 2017 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		171	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		5	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		0	

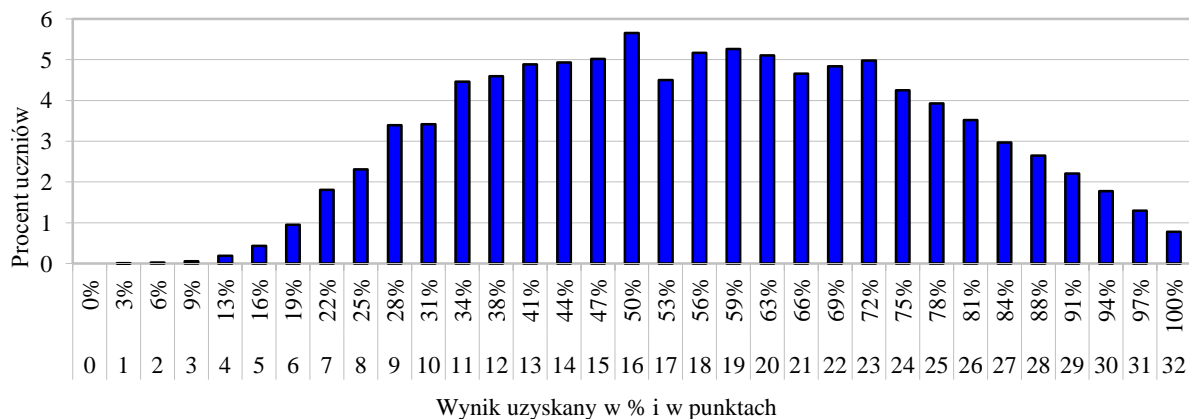
¹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016, poz. 2223).

²Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 7. Rozkład wyników uczniów

Tabela 21. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
8615	3	100	56	50	57,12	20,03

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 22. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli oraz wyniki na skali staninowej

Część humanistyczna – historia i wiedza o społeczeństwie		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
6	1	
9	1	
13	1	
16	1	
19	2	
22	4	
25	6	2
28	9	
31	12	
34	16	3
38	20	
41	24	
44	29	4
47	34	
50	39	
53	44	5
56	49	
59	54	
63	59	
66	64	6
69	69	
72	73	
75	78	
78	82	7
81	86	
84	90	
88	93	8
91	96	
94	98	
97	99	9
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z historii i wiedzy o społeczeństwie uzyskał 75% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 78% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 22% zdających i znajduje się on w 6. stanie.

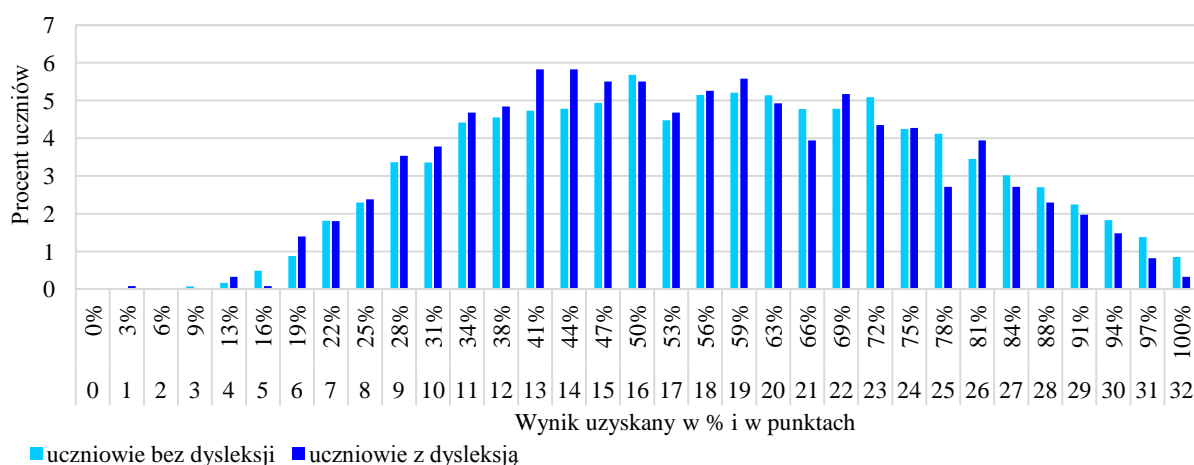
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 23. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedziałwyników (w %)
1	22–34
2	35–46
3	47–51
4	52–55
5	56–59
6	60–63
7	64–68
8	69–78
9	79–94

Skala staninowa umożliwia porównanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

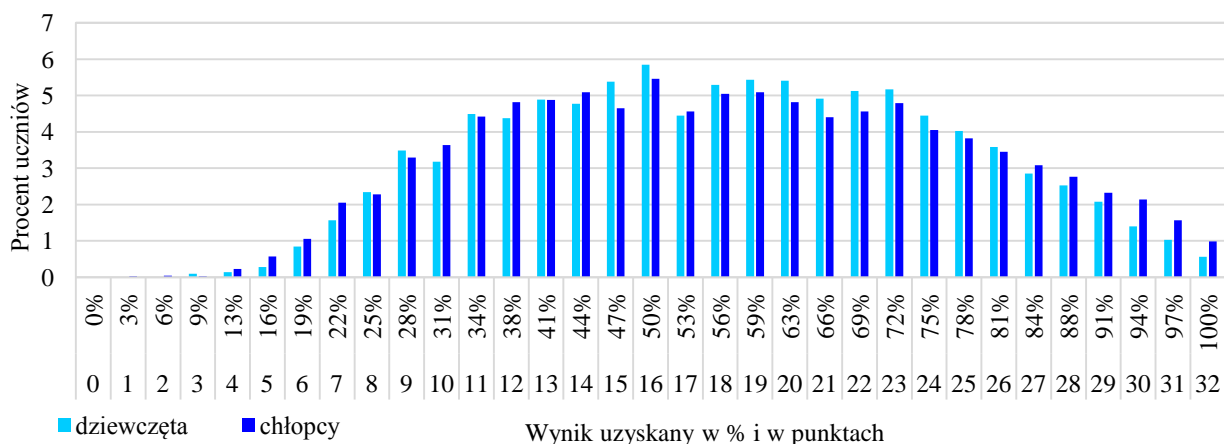
Wykres 8. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 24. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	7397	6	100	56	50	57,39	20,10
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1218	3	100	53	41; 44	55,43	19,52

³Ileokroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2017 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GH-H1-172.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 9. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 25. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	4273	9	100	56	50	57,08	19,45
Chłopcy	4342	3	100	56	50	57,15	20,59

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 26. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	1771	3	100	53	50	54,41	19,28
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3105	9	100	53	50	54,89	19,75
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1487	6	100	56	56	57,07	19,95
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2252	9	100	63	72	62,35	20,06

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 27. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	8096	3	100	56	50	56,98	19,79
Szkoła niepubliczna	519	9	100	63	84	59,18	23,45

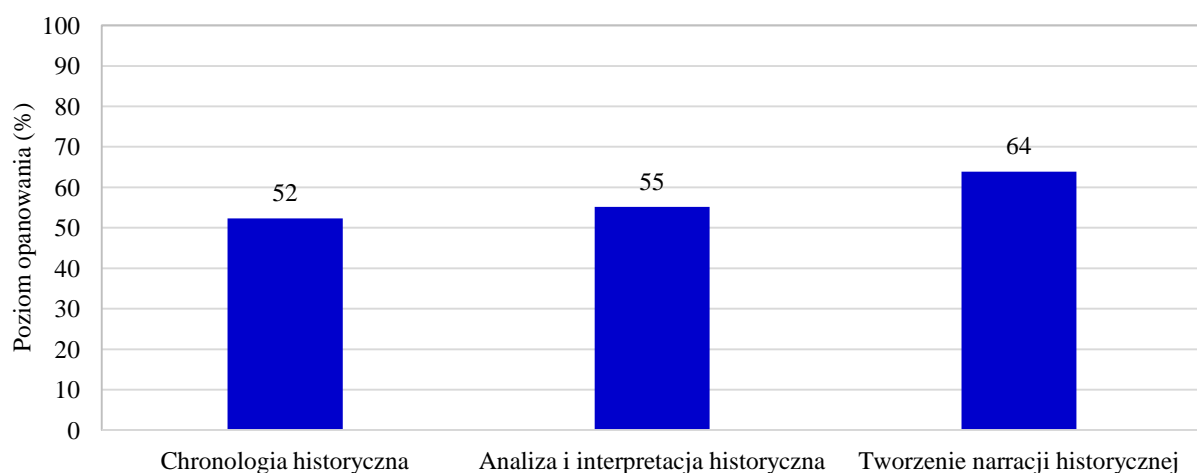
Poziom wykonania zadań

Tabela 28. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	2. Cywilizacje Bliskiego Wschodu. Uczeń: 2) charakteryzuje strukturę społeczeństwa i system wierzeń w Egipcie.	59
2.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	4. Cywilizacja grecka. Uczeń: 2) [...] porównuje system sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w Sparcie i Atenach peryklejskich.	46
3.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	6. Dziedzictwo antyku. Uczeń: 1) charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej antycznego świata w różnych dziedzinach: [...] architekturze, sztuce [...].	61
4.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	5. Cywilizacja rzymska. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i charakteryzuje system sprawowania władzy [...] w Rzymie republikańskim i cesarstwie.	70
5.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	9. Początki cywilizacji zachodniego chrześcijaństwa. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i przestrzeni monarchię Karola Wielkiego [...].	63
6.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	13. Polska pierwszych Piastów. Uczeń: 4) ocenia dokonania pierwszych Piastów w dziedzinie polityki, gospodarki i kultury.	64
7.	I. Chronologia historyczna.	14. Polska dzielnicowa i zjednoczona. Uczeń: 3) porządkuje i sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w epoce Piastów.	37
8.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	11. Społeczeństwo średniowiecznej Europy. Uczeń: 3) charakteryzuje funkcje gospodarcze, polityczne i kulturowe miast w średniowieczu.	62
9.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	17. Humanizm i renesans. Uczeń: 1) wyjaśnia źródła rozwoju kultury renesansu oraz opisuje jej charakterystyczne cechy.	55
10.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 19. Polski szlachcic. Uczeń: 2) opisuje działalność gospodarczą polskiej szlachty [...].	43
11.	II. Analiza i interpretacja historyczna. III. Tworzenie narracji historycznej.	21. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w. Uczeń: 3) ocenia [...] polityczne następstwa wojen w XVII w.	68
12.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	20. Społeczeństwo i ustroj Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń: 5) rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury baroku [...].	36
13.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	23. Europa w XVIII w. Uczeń: 2) charakteryzuje zasadę trójpodziału władzy Monteskiusza i zasadę umowy społecznej Rousseau.	57

14.	II. Analiza i interpretacja historyczna. III. Tworzenie narracji historycznej.	26. Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej. Uczeń: 4) rozpoznaje charakterystyczne cechy polskiego oświecenia i charakteryzuje przykłady sztuki okresu klasycyzmu z uwzględnieniem własnego regionu.	60
15.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	27. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII w. Uczeń: 2) przedstawia cele i następstwa powstania kościuszkowskiego.	54
16.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	34. Społeczeństwo dawnej Rzeczypospolitej w okresie powstań narodowych. Uczeń: 2) przedstawia przyczyny oraz porównuje przebieg i charakter powstań narodowych.	39
17.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	32. Europa i świat w XIX w. Uczeń: 1) opisuje przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych.	52
18.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	31. Rozwój cywilizacji przemysłowej. Uczeń: 3) identyfikuje najważniejsze wynalazki i odkrycia XIX w. oraz wyjaśnia następstwa ekonomiczne i społeczne ich zastosowania.	45
19.	I. Chronologia historyczna.	31. Rozwój cywilizacji przemysłowej. Uczeń: 3) identyfikuje najważniejsze wynalazki i odkrycia XIX w. oraz wyjaśnia następstwa ekonomiczne i społeczne ich zastosowania.	51
20.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	36. Europa i świat na przełomie XIX i XX w. Uczeń: 1) przedstawia skutki przewrotu technicznego i postępu cywilizacyjnego [...].	70
21.	IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	10. Państwo i władza demokratyczna. Uczeń: 5) porównuje demokrację bezpośrednią z przedstawicielską [...].	51
22.	IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	8. Naród i mniejszości narodowe. Uczeń: 3) wymienia mniejszości [...] etniczne [...] i przedstawia przysługujące im prawa [...].	69
23.	V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	18. Samorząd powiatowy i wojewódzki. Uczeń: 2) porównuje – na wybranych przykładach – zakres działania samorządu wojewódzkiego z zakresem działania wojewody.	41
24.	VI. Rozumienie zasad gospodarki rynkowej.	31. Etyka w życiu gospodarczym. Uczeń: 2) podaje przykłady zjawisk z szarej strefy w gospodarce i poddaje je ocenie.	64
25.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	20. Integracja europejska. Uczeń: 4) wyjaśnia, skąd pochodzą środki finansowe w budżecie unijnym i na co są przeznaczane.	74

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych z historii

Wykres 10. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych z historii

Komentarz

Egzamin gimnazjalny z historii i wiedzy o społeczeństwie badał poziom opanowania przez gimnazjalistów umiejętności zapisanych w podstawie programowej dla III etapu edukacyjnego. Z historii sprawdzano umiejętności z zakresu chronologii, analizy i interpretacji historycznej, a z wiedzy o społeczeństwie m.in. znajomość zasad i procedur demokracji, podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej i rozumienia zasad gospodarki rynkowej. Średni wynik egzaminu na poziomie 57% świadczy o tym, że dla tegorocznych gimnazjalistów egzamin był umiarkowanie trudny.

Wysoki wynik (na poziomie 70% punktów możliwych do osiągnięcia) uzyskali uczniowie za rozwiązanie zadania 4., za pomocą którego sprawdzano umiejętność analizy tekstu, a także znajomość chronologii historycznej. Uczniowie, na podstawie informacji zawartych w tekście popularnonaukowym, powinni uporządkować formy rządów w kolejności ich występowania w starożytnym Rzymie.

Łatwe lub umiarkowanie trudne były – odpowiednio – zadania 20. i 11., za pomocą których sprawdzano umiejętność analizy i interpretacji źródeł kartograficznych. Oczekiwano od uczniów odczytania podstawowych informacji z ubogich w treści map, przy zwróceniu uwagi na treść legendy. W zadaniu 20. 70% gimnazjalistów prawidłowo określiło zasięg poszczególnych zaborów w przededniu I wojny światowej. Podobny odsetek gimnazjalistów (68%) udzielił poprawnych odpowiedzi w zadaniu 11., za rozwiązanie którego łącznie można było uzyskać 3 punkty. Łatwe było dla gimnazjalistów odczytanie z mapy przedstawiającej Rzeczpospolitą Obojga Narodów po wojnach w XVII wieku nazwy ziemi, którą Polska utraciła na rzecz Turcji (85% poprawnych odpowiedzi) i wskazanie nazwy miasta, które zostało w granicach Rzeczypospolitej po pokoju w Karłowicach (65% poprawnych odpowiedzi). Znacznie mniej, bo 54% piszących, właściwie wskazało państwo, z którym Rzeczpospolita zawarła pokój w Oliwie.

Kolejne zadanie, za pomocą którego sprawdzano umiejętność analizy źródła kartograficznego i tablicy genealogicznej, okazało się umiarkowanie trudne. W zadaniu 5. uczniowie na podstawie mapy przedstawiającej podział państwa Franków po traktacie w Verdun i fragmentu tablicy genealogicznej Karolingów musieli sprawdzić, czy beneficjenci tego traktatu byli synami Karola Wielkiego oraz czy w wyniku podziału państwa Franków Lotar otrzymał ziemie położone na zachód od posiadłości Karola Łysego. Całe zadanie wykonało poprawnie 63% egzaminowanych, ale 16% z nich miało problemy z określeniem na mapie kierunków świata, a 15% uczniów nie umiało poprawnie odczytać z tablicy genealogicznej stopnia pokrewieństwa.

Umiarkowanie trudne dla uczniów były zadania z zakresu wymagań dotyczących analizy i interpretacji materiałów ikonograficznych oraz tekstów źródłowych i popularnonaukowych. W zadaniu 3. uczniowie powinni rozpoznać budowlę wzniesioną w starożytnym Rzymie na cześć zwycięskiego wodza. 61% uczniów bezbłędnie wskazało łuk triumfalny. Warto jednak dodać, że niemal co czwarty gimnazjalista uznał, że tą budowlą było Koloseum.

Do wykonania zadania 14. niezbędna była interpretacja ilustracji i fragmentu tekstu popularnonaukowego. Uczniowie mieli wybrać czas wzniesienia i nazwę stylu architektonicznego przedstawionej na ilustracji budowli, a także nazwę epoki, której idee reprezentowali wspomniani w tekście filozofowie. 64% gimnazjalistów trafnie wskazało okres rządów króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Tyle samo uczniów (58%) wybrało styl klasycystyczny i oświecenie. Mimo znajdujących się na ilustracji i w tekście informacji (np. daty wzniesienia budynku, nazwiska budowniczego) 24% uczniów powiązało podane informacje z okresem panowania Zygmunta Augusta. Całe zadanie poprawnie rozwiązało 60% gimnazjalistów.

W zadaniu 1. uczniowie mieli rozstrzygnąć na podstawie tekstu popularnonaukowego opisującego wierzenia starożytnych Egipcjan, czy religia opisana w tekście miała charakter politeistyczny oraz czy na podstawie tekstu można stwierdzić, że faraon był utożsamiany z bogiem Horusem. 59% gimnazjalistów poprawnie rozwiązało zadanie, ale 30% uczniów nie знаło pojęcia *politeizm* i najprawdopodobniej dlatego uznało pierwsze zdanie za fałszywe.

W zadaniu 6. gimnazjaliści musieli przyporządkować wymienionym władcom piastowskim odpowiednie opisy ich działalności. 70% uczniów prawidłowo zidentyfikowało Mieszka I, 61% uczniów – Bolesława Chrobrego, a 62% – Bolesława Krzywoustego. Całe zadanie właściwie rozwiązało 64% gimnazjalistów.

W zadaniu 13. spośród czterech fragmentów tekstów należało wybrać dwa, w których scharakteryzowano poglądy filozofów okresu oświecenia, a następnie wskazać uzasadnienie wyboru. Zadanie poprawnie rozwiązało 57% gimnazjalistów. Najczęstszym błędem było wybieranie odpowiedzi, w których uczniowie uznawali, że poglądy oświeceniowych filozofów zaprezentowano w tekstach opisujących boskie pochodzenie władzy oraz nierówności społeczne. W zadaniu 17. gimnazjaliści musieli wybrać autora zacytowanego tekstu przemówienia. Tekst był krytyką niewolnictwa i zawierał informację o poprawce do Konstytucji, pod którą podpisali się mieszkańcy Północy i Południa stojący po stronie Unii. 52% uczniów przypisało przemówienie prezydentowi Abrahamowi Lincolnowi, ale byli też uczniowie wskazujący na George'a Washingtona (22%), Thomasa Jeffersona (12%) i Thomasa Woodrowa Wilsona (11%). W zadaniu 15. ponad połowa gimnazjalistów (54%) prawidłowo rozpoznała akt ogłoszenia powstania kościuszkowskiego. Jednak co piąty uczeń uznał, że tekst jest fragmentem uchwały sejmu rozbiorowego, a co dziesiąty stwierdził, że jest to akt zawiązania konfederacji targowickiej albo uchwała Sejmu Wielkiego. Prawdopodobnie uczniowie ci nie zwrócili uwagi na opisanych w tekście władców Rosji i Prus oraz sformułowany wprost cel wydania cytowanego aktu (*uwolnienie Polski od obcego żołnierza, przywrócenie i zabezpieczenie całości granic oraz ugruntowanie niepodległej Rzeczypospolitej*).

W zadaniu 19., za pomocą którego sprawdzano umiejętność określania chronologii historycznej, uczniowie mieli umiejscowić w czasie pierwszy komercyjny pokaz braci Lumière, przy czym w tekście źródłowym podano datę roczną (1895 r.). W odpowiedziach zapisano przedziały czasowe, których ramy wyznaczały wydarzenia przełomowe dla historii Polski. 51% piszących udzieliło poprawnej odpowiedzi, z czego wynika, że niemal połowa z nich nie zna dat rozbiórów Polski i powstań narodowowyzwoleńczych. 21% egzaminowanych uznało, że publiczny pokaz działania kinematografu miał miejsce w okresie pomiędzy upadkiem powstania listopadowego a wybuchem powstania styczniowego, 15% – pomiędzy zakończeniem kongresu wiedeńskiego a wybuchem powstania listopadowego, 13% – pomiędzy podpisaniem traktatu III rozbioru Rzeczypospolitej a początkiem obrad kongresu wiedeńskiego.

Trudne były zadania 2., 10. i 12., za pomocą których sprawdzano umiejętności analizy i interpretacji źródeł historycznych. Zadanie 2. wymagało od uczniów porównania systemu sprawowania władzy w Sparcie i Atenach peryklejskich. Tekst źródłowy zawierał słowa (*geronci, królowie*), które powinny ułatwić rozpoznanie ustroju politycznego Sparty. Ponadto w opisie kompetencji zgromadzenia ludowego w Atenach znalazło się sformułowanie *wybory strategów i innych władz wojskowych*, co zaprzeczało wyłącznie doradczemu charakterowi tego organu władzy. Zadanie poprawnie rozwiązało 46% gimnazjalistów. W zadaniu 10. uczniowie m.in. musieli odnaleźć w tekście źródłowym narodowości kupców, zastanowić się nad położeniem geograficznym ich macierzystych krajów i ustalić, czy są to kraje Europy Wschodniej. Czynności te poprawnie wykonało 43% gimnazjalistów, ale 18% uczniów uważało, że Niemcy, Francuzi, Anglicy, Hiszpanie i Portugalczycy zamieszkują Europę Wschodnią. Zadanie 12. zawierało źródła ikonograficzne przedstawiające XVII-wieczne ubiory oraz fragment tekstu z opisem stroju sarmackiego. Udzielenie właściwej odpowiedzi wymagało od uczniów rozpoznania cech charakterystycznych dla kultury polskiego baroku. Tylko 36% gimnazjalistów poprawnie rozwiązało to zadanie.

Najtrudniejsze były zadania reprezentujące zakres wymagań dotyczących chronologii historycznej. W zadaniu 16. (39% poprawnych odpowiedzi) uczniowie, czerpiąc informacje z tekstów, musieli określić wiek, w którym doszło do bitwy pod Raclawicami i Iganiami oraz nazwać przeciwnika, z którym Polacy walczyli. Zastanawiające jest, że 51% odpowiadających umieściło bitwę pod Raclawicami i powstanie kościuszkowskie w XIX wieku. Prawie tak samo trudne było zadanie 7., które sprawdzało umiejętność analizy tekstu i kompetencje z zakresu chronologii historycznej. Uczniowie musieli umiejscowić na taśmie chronologicznej przybycie Krzyżaków na ziemię polskie i wyparcie Prusów z ziemi chełmińskiej. Zadanie poprawnie rozwiązało 37% piszących, wskazując okres pomiędzy rozbiciem dzielnicowym a koronacją Władysława Łokietka. Ponad jedna czwarta uczniów uznała jednak, że Krzyżacy zajęli ziemię chełmińską dopiero po koronacji Władysława

Łokietka (27%) albo po założeniu Akademii Krakowskiej przez Kazimierza Wielkiego (także 27%). Wydaje się, że uczniowie nie wykonali poprawnie tego zadania dlatego, że nie potrafili sytuować w czasie najważniejszych wydarzeń z historii średniowiecznej Polski.

Spośród zadań z wiedzy o społeczeństwie najłatwiejsze było zadanie 25., za pomocą którego sprawdzano umiejętność wykorzystania informacji dotyczących dochodów Unii Europejskiej w 2015 roku przedstawionych w formie wykresu. Dane poprawnie odczytało 74% gimnazjalistów. Tylko jedno zadanie (23.) było trudne dla większości egzaminowanych. Poprawnie rozwiązało je 41% uczniów. Na podstawie fragmentu ustawy należało wskazać organ, który sprawuje władzę uchwałodawczą w województwie. Według 26% uczniów władza ta spoczywa w rękach wojewody, 16% gimnazjalistów wskazało zarząd województwa, a 16% – marszałka województwa. Na podstawie uzyskanych wyników można wnioskować, że ponad połowa gimnazjalistów nie potrafiła porównać zakresu działania samorządu wojewódzkiego z zakresem działania wojewody.

Wnioski i rekomendacje

Warto podczas edukacji historycznej zwrócić uwagę na:

- kształcenie umiejętności historycznych nie tylko w oparciu o treści związane z historią polityczną i gospodarczą, ale także historią kultury,
- ćwiczenie umiejętności określania chronologii historycznej ze zwróceniem uwagi na umiejętności umiejscawiania wydarzeń w epokach historycznych oraz ustalania związków poprzedzania, równoczesności i następstwa,
- utrwalanie faktów i wydarzeń historycznych,
- ćwiczenie umiejętności czytania ze zrozumieniem tekstów źródłowych i dostrzegania istotnych elementów źródeł ikonograficznych.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie (GH-H2-172), został przygotowany na podstawie arkusza GH-H1-172, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstęp między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Tabela 29. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
15	25	81	63	63; 69	56,20	19,12

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

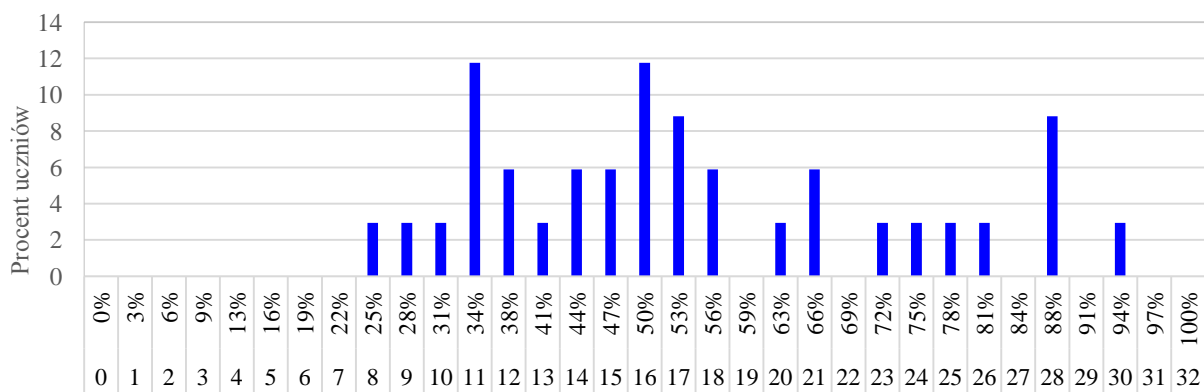
Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie (GH-H4-172, GH-H5-172, GH-H6-172) zostały przygotowane na podstawie arkusza GH-H1-172. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki – odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt, uproszczono mapy oraz taśmę chronologiczną, tablicę genealogiczną zastąpiono opisem, powiększono ilustracje, a gdy było to konieczne dodano opis. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusz w brajlu.

Tabela 30. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
GH-H4 – 23	9	97	47	47	48,13	20,52
GH-H5 – 3	72	78	75	-	75,00	3,00

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-H7-172, który został przygotowany na podstawie arkusza GH-H1-172. Trzony zadań i polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji. W arkuszu skrócono teksty źródłowe, zachowując pierwotną ich treść i znaczenie, a także wyjaśniono trudne słownictwo. Zadania, w miarę możliwości, wzbogacono o dodatkowe materiały ilustracyjne ułatwiające jego wykonanie.

Wynik uzyskany w % i w punktach

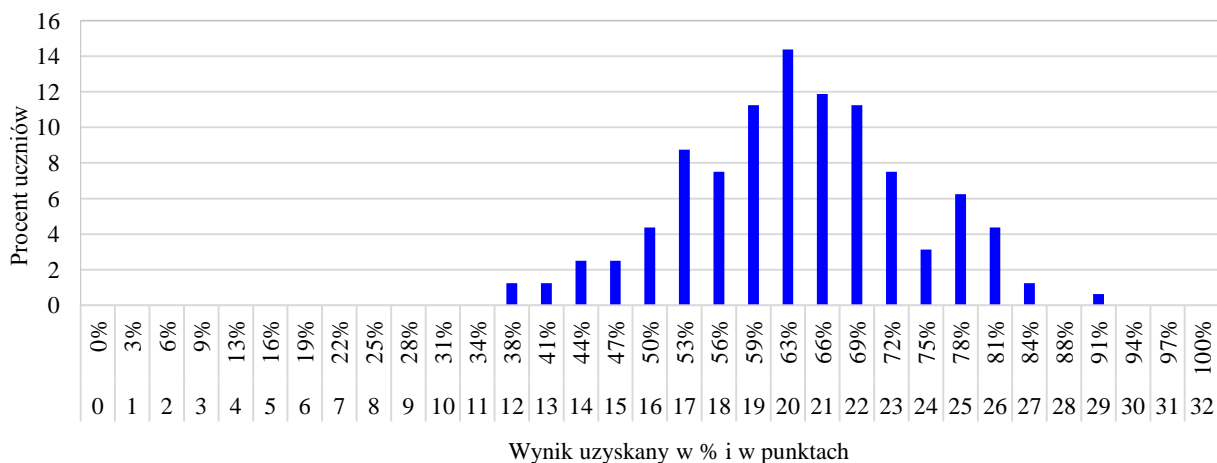
Wykres 11. Rozkład wyników uczniów

Tabela 31. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
34	25	94	50	34; 50	54,38	19,23

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-H8-172. Arkusz zawierał 20 zadań zamkniętych różnego typu. Podstawę zadań stanowiły teksty źródłowe, m.in.: teksty historyczne, ilustracje, mapa i tablica genealogiczna. Zadania zamieszczone w arkuszu były przyjazne uczniowi w formie i treści, w miarę możliwości odnosiły się do sytuacji życiowych. Teksty były krótkie, miały uproszczone słownictwo. Polecenia były proste, zrozumiałe dla ucznia.

Wykres 12. Rozkład wyników uczniów

Tabela 32. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
160	38	91	63	63	63,36	10,28

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym rozwiązywali zadania w arkuszu GH-HQ-172, który składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu. Arkusz został dostosowany zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania, w których uproszczono polecenia, umieszczając informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi. Wyróżniono też informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami oraz powiększono czcionkę. Każde zadanie umieszczono na osobnej stronie.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Tabela 33. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
3	69	84	81	-	78,00	7,94

Opis arkusza dla uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Uczniowie, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy), rozwiązywali zadania w arkuszu GH-HC-172, który składał się z 25 zadań zamkniętych różnego typu. W zadaniach uproszczono polecenia, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. Zadania, w miarę możliwości, wzbogacono o dodatkowe materiały ilustracyjne ułatwiające jego wykonanie.

Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Tabela 34. Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy) – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
7	38	72	47	38; 47	48,86	11,92

II. CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA

Matematyka

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M1-172.

Arkusz zawierał 23 zadania: 20 zamkniętych i 3 otwarte. Dominowały zadania wyboru wielokrotnego, w których uczeń wybierał jedną z podanych odpowiedzi. W pięciu zadaniach typu prawda-falsz należało ocenić prawdziwość podanych zdań. Zadania otwarte wymagały od gimnazjalistów samodzielnego sformułowania rozwiązania. W zadaniach wykorzystano tabelę, rysunki i wykresy.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		8615
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	7396
	z dysleksją rozwojową	1219
	dziewczeta	4271
	chłopcy	4344
	ze szkół na wsi	1772
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3104
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1486
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2253
	ze szkół publicznych	8098
	ze szkół niepublicznych	517

Z egzaminu zwolniono 9 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	15
	słabowidzący i niewidomi	26
	słabosłyszący i niesłyszący	54
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	160
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	3
	o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)	7
	Ogółem	245

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu	20 kwietnia 2017 r.		
Czas trwania egzaminu	90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem		
Liczba szkół	171		
Liczba zespołów egzaminatorów	3		
Liczba egzaminatorów	45		
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)	5		
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	1
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		0
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)	2		

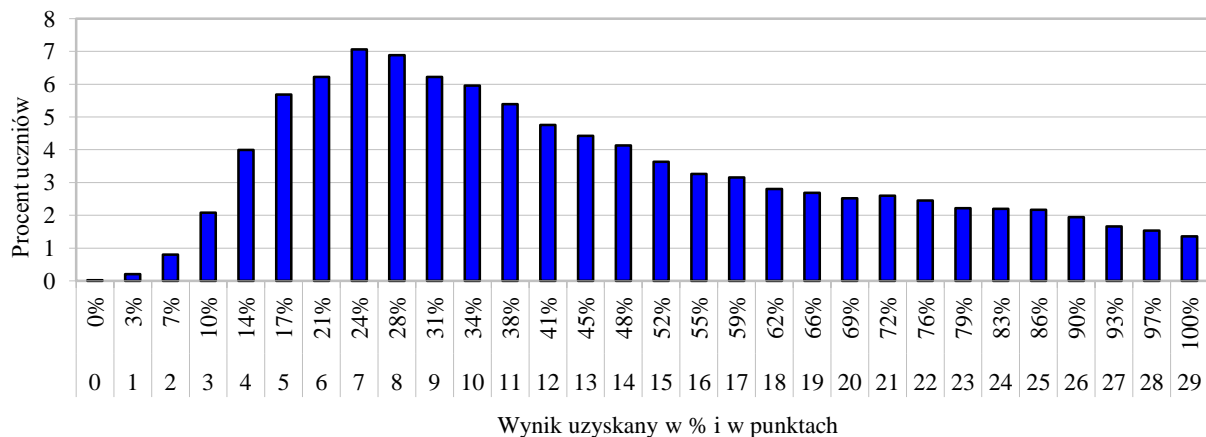
¹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016, poz. 2223).

²Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
8615	0	100	38	24	44,74	24,00

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Część matematyczno-przyrodnicza – matematyka		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
7	2	
10	4	
14	7	2
17	12	
21	19	3
24	25	
28	32	4
31	38	
34	43	
38	48	5
41	53	
45	57	
48	61	
52	64	6
55	67	
59	71	
62	73	
66	76	
69	79	7
72	82	
76	84	
79	87	
83	90	8
86	92	
90	94	
93	97	9
97	99	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z matematyki uzyskał 76% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 84% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 16% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

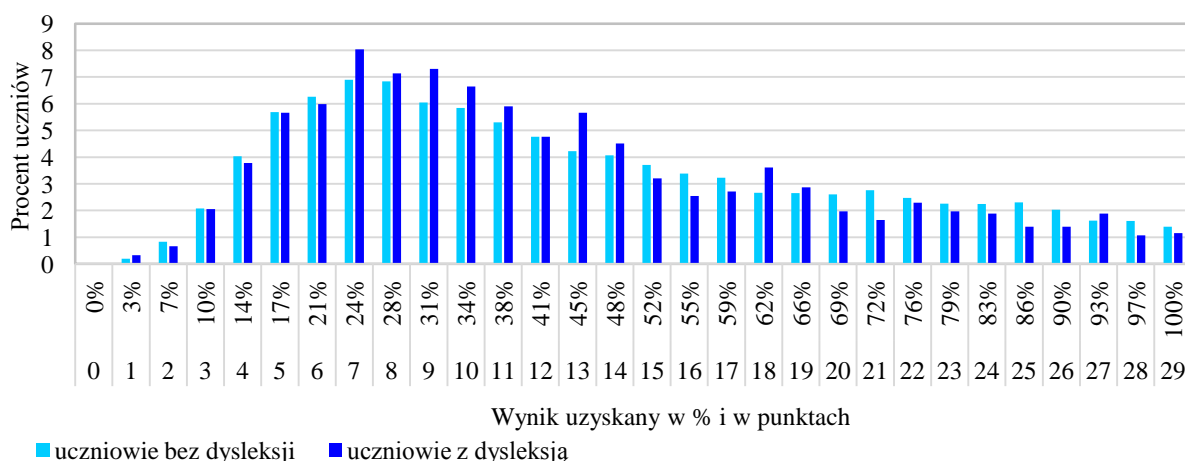
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedziałwyników (w %)
1	11–20
2	21–30
3	31–36
4	37–41
5	42–46
6	47–51
7	52–59
8	60–72
9	73–96

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

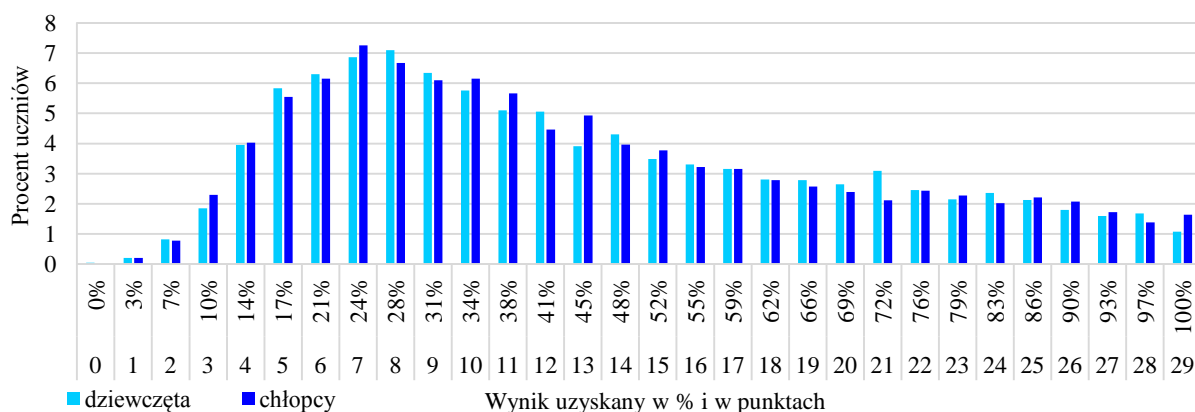
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	7396	0	100	38	24	45,04	24,18
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1219	3	100	38	24	42,96	22,82

³Ileokroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2017 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GM-M1-172.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	4271	0	100	38	28	44,82	23,92
Chłopcy	4344	3	100	38	24	44,66	24,08

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	1772	3	100	34	24	41,07	22,38
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3104	0	100	34	24	41,83	22,67
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1486	3	100	41	24	44,82	23,56
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2253	0	100	48	24	51,59	25,81

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	8098	0	100	38	24	44,56	23,83
Szkoła niepubliczna	517	3	100	45	14	47,57	26,48

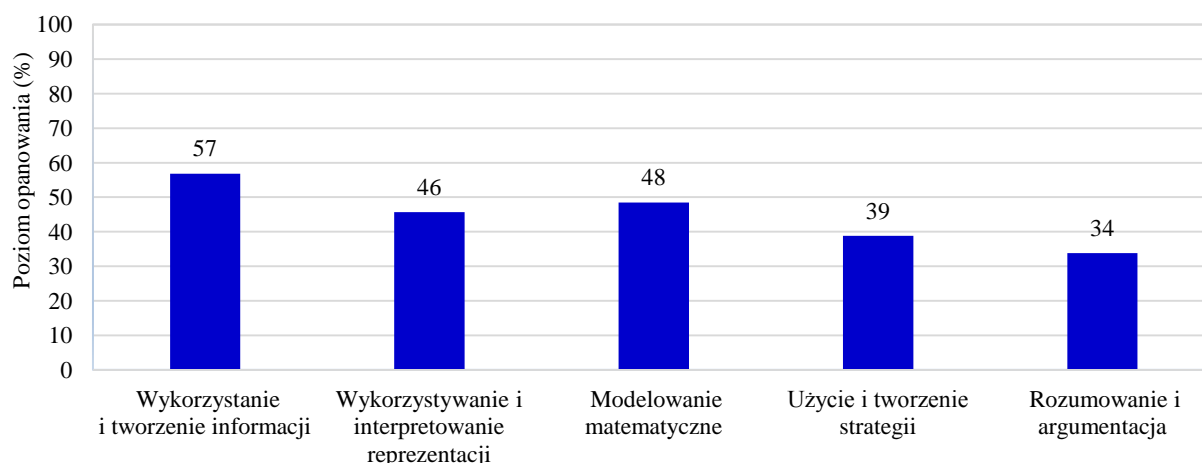
Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	8. Wykresy funkcji. Uczeń: 4) odczytuje i interpretuje informacje przedstawione za pomocą wykresów funkcji [...].	56
2.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym, w tym do zamiany jednostek [...].	51
3.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	2. Liczby wymierne (dodatnie i niedodatnie). Uczeń: 3) dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli liczby wymierne.	43
4.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 4) zaokrągla rozwinięcia dziesiętne liczb.	49
5.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	<i>Umiejętności z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Liczby naturalne w dziesiętkowym układzie pozycyjnym. Uczeń: 1) odczytuje i zapisuje liczby naturalne wielocyfrowe. 2. Działania na liczbach naturalnych. Uczeń: 7) rozpoznaje liczby naturalne podzielne przez [...] 3 [...].	40
6.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	3. Potęgi. Uczeń: 1) oblicza potęgi liczb wymiernych o wykładnikach naturalnych; 3) porównuje potęgi o różnych wykładnikach naturalnych i takich samych podstawach [...].	68
7.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	4. Pierwiastki. Uczeń: 1) oblicza wartości pierwiastków drugiego [...] stopnia z liczb, które są [...] kwadratami [...] liczb wymiernych; 3) mnoży i dzieli pierwiastki drugiego stopnia.	43
8.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	5. Procenty. Uczeń: 4) stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...].	38
9.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	6. Wyrażenia algebraiczne. Uczeń: 2) oblicza wartości liczbowe wyrażeń algebraicznych.	45
10.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym, w tym do zamiany jednostek [...].	51
11.	V. Rozumowanie i argumentacja.	9. Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń: 1) interpretuje dane przedstawione za pomocą [...] diagramów słupkowych [...]; 5) analizuje proste doświadczenia losowe [...] i określa prawdopodobieństwa najprostszych zdarzeń w tych doświadczeniach [...].	40

12.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	6. Wyrażenia algebraiczne. Uczeń: 7) wyznacza wskazaną wielkość z podanych wzorów, w tym [...] fizycznych.	53
13.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	6. Wyrażenia algebraiczne. Uczeń: 1) opisuje za pomocą wyrażeń algebraicznych związki między różnymi wielkościami.	82
14.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 8. Kąty. Uczeń: 6) rozpoznaje kąty wierzchołkowe i kąty przyległe oraz korzysta z ich własności.	28
15.	III. Modelowanie matematyczne.	10. Figury płaskie. Uczeń: 6) oblicza pole koła, pierścienia kołowego, wycinka kołowego; 9) oblicza pola i obwody trójkątów i czworokątów.	56
16.	V. Rozumowanie i argumentacja.	10. Figury płaskie. Uczeń: 8) korzysta z własności kątów i przekątnych w prostokątach [...].	57
17.	III. Modelowanie matematyczne.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 9. Wielokąty, koła, okręgi. Uczeń: 3) stosuje twierdzenie o sumie kątów trójkąta. 10. Figury płaskie. Uczeń: 3) korzysta z faktu, że styczna do okręgu jest prostopadła do promienia poprowadzonego do punktu styczności; 4) rozpoznaje kąty środkowe.	64
18.	III. Modelowanie matematyczne.	10. Figury płaskie. Uczeń: 9) oblicza pola i obwody [...] czworokątów. 4. Pierwiastki. Uczeń: 3) mnoży i dzieli pierwiastki drugiego stopnia.	42
19.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	11. Bryły. Uczeń: 2) oblicza pole powierzchni i objętość graniastosłupa prostego [...] (także w zadaniach osadzonych w kontekście praktycznym).	59
20.	III. Modelowanie matematyczne.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 14. Zadania tekstowe. Uczeń: 5) do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym stosuje poznaną wiedzę z zakresu [...] geometrii oraz nabyte umiejętności rachunkowe, a także własne poprawne metody.	41
21.	V. Rozumowanie i argumentacja.	9. Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń: 4) wyznacza średnią arytmetyczną [...] zestawu danych.	19
22.	III. Modelowanie matematyczne.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym, w tym do zamiany jednostek [...]. 7. Równania. Uczeń: 7) za pomocą równań lub układów równań opisuje i rozwiązuje zadania osadzone w kontekście praktycznym.	45
23.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	10. Figury płaskie. Uczeń: 7) stosuje twierdzenie Pitagorasa; 9) oblicza pola [...] trójkątów i czworokątów. 11. Bryły. Uczeń: 2) oblicza [...] objętość [...] graniastosłupa [...].	29

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych

Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych

Komentarz

Egzamin gimnazjalny w części matematyczno-przyrodniczej z zakresu matematyki sprawdzał poziom opanowania przez gimnazjalistów umiejętności zapisanych w podstawie programowej z matematyki dla II i III etapu edukacyjnego.

Uczniowie mieli do rozwiązania 23 zadania, spośród których dwa okazały się łatwe, pozostałe były umiarkowanie trudne (9 zadań) i trudne (12 zadań). W arkuszu egzaminacyjnym nie było zadań bardzo łatwych ani bardzo trudnych. Za zadania zamknięte uczniowie uzyskali średnio 50% punktów możliwych do zdobycia, a za zadania otwarte – 33% punktów.

Na najwyższym poziomie gimnazjaliści opanowali umiejętność *wykorzystania i tworzenia informacji*, uzyskując w tym zakresie średnio 57% punktów możliwych do zdobycia. Na niższym poziomie opanowali umiejętności *wykorzystywania i interpretowania reprezentacji* oraz *modelowania matematycznego*. Poziom wykonania zadań dotyczących tych wymagań to odpowiednio 46% i 48% łącznej liczby punktów, które gimnazjaliści mogli uzyskać za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań.

Za zadania sprawdzające umiejętność *użycia i tworzenia strategii* oraz *rozumowania i argumentacji* uczniowie uzyskali odpowiednio 39% i 34% punktów możliwych do zdobycia. Oznacza to, że zadania te były dla nich trudne.

Najłatwiejsze dla gimnazjalistów okazało się zadanie 13. (poziom wykonania 82%), w którym należało wskazać wyrażenie algebraiczne przedstawiające różnicę kwoty uzyskanej za sprzedane warzywa i kosztu ich zakupu. Zadanie to badało umiejętność *wykorzystania i tworzenia informacji*, a jego treść nawiązywała do sytuacji praktycznej. Trzy pozostałe zadania, które sprawdzały ten sam obszar umiejętności, okazały się dla uczniów trudne. Najtrudniejsze z nich – zadanie 5. (poziom wykonania 40%) – sprawdzało umiejętności z zakresu szkoły podstawowej. Prawie co piąty uczeń nie potrafił ustalić zbioru liczb dwucyfrowych spełniających warunki zadania. Zaskakujące jest, że aż 54% uczniów nie wiedziało, że jeżeli suma cyfr liczby dwucyfrowej jest równa 12, to liczba ta jest podzielna przez 3. Zadanie 3. (poziom wykonania 43%) wymagało od uczniów wykonania czterech podstawowych działań na liczbach wymiernych i wskazania wyrażenia o największej wartości. Niemal co czwarty gimnazjalista jako poprawną odpowiedź wskazał wyrażenie o najmniejszej wartości. Można wnioskować, że byli to uczniowie, którzy błędnie wykonali dodawanie dwóch liczb ujemnych, wskutek czego uzyskali liczbę dodatnią. W zadaniu 4. niespełna połowa gimnazjalistów poprawnie zaokrągliła rozwinięcie dziesiętne liczby. 42% gimnazjalistów wybrało liczbę będącą rozwinięciem dziesiętnym ułamka okresowego z uwzględnieniem tylko trzech cyfr po przecinku bez stosowania zasad zaokrąglania.

Spośród zadań badających umiejętność *wykorzystywania i interpretowania reprezentacji* 68% gimnazjalistów poprawnie oceniło prawdziwość zdań w zadaniu 6. Należało w nim wykazać się umiejętnością porównywania potęg o takich samych podstawach oraz obliczania wartości potęg liczb wymiernych o wykładnikach naturalnych. Co piąty uczeń nie potrafił obliczyć sumy potęg liczby (-1) i również co piąty – porównać potęg o takich samych podstawach.

Najtrudniejszym wśród zadań zamkniętych, które służyło do badania tej samej umiejętności, było zadanie 14. Należało w nim rozpoznać kąty wierzchołkowe i przyległe, a następnie skorzystać z ich własności. Poprawne rozwiązanie tego zadania sprawiło trudność około 72% gimnazjalistów. Co czwarty uczeń prawidłowo ustalił związek pomiędzy kątami przyległymi, ale miał problem z ustaleniem sumy miar wskazanych kątów wierzchołkowych. Podobnie niemal co czwarty z piszących dostrzegł, że suma miar wskazanych kątów wierzchołkowych jest równa 90° , ale trudność sprawiła im ocena zależności pomiędzy miarami kątów przyległych.

Najłatwiejszym dla trzecioklasistów zadaniem, za pomocą którego sprawdzano umiejętność *modelowania matematycznego*, okazało się zadanie 17. (poziom wykonania 64%). Było to zarazem najłatwiejsze zadanie z geometrii płaskiej. Rozwiązanie tego zadania wymagało dobrania odpowiedniego modelu matematycznego. W celu obliczenia miary wskazanego kąta (pomiędzy styczną do okręgu a podstawą trójkąta równoramiennego wpisanego w okrąg) należało wykorzystać twierdzenie o sumie miar kątów w trójkącie oraz fakt, że styczna do okręgu jest prostopadła do promienia poprowadzonego do punktu styczności. Co trzeci uczeń nie potrafił rozwiązać tego zadania. Aż 28% gimnazjalistów zamiast miary jednego kąta przy podstawie trójkąta równoramiennego obliczyło sumę miar obu tych kątów, a własności stycznej do okręgu nie wykorzystał co piąty uczeń.

Prawie połowa gimnazjalistów miała trudności z dobraniem odpowiedniego modelu matematycznego w zadaniu 15. (poziom wykonania 56%). Co piąty uczeń nie odczytał poprawnie długości boku kwadratu, z którego odcięto ćwierć koła, a 30% uczniów zamiast pola wycinka koła obliczyło długość łuku.

W zadaniu 22. (poziom wykonania 45%) należało zbudować model matematyczny dotyczący praktycznej sytuacji i odpowiedzieć na zadane pytanie. Rozwiązanie zadania wymagało zaplanowania kolejnych czynności prowadzących do wyznaczenia liczby kursów dużej ciężarówki. W typowych rozwiązaniach zazwyczaj uczniowie zapisywali związki między wielkościami za pomocą równań lub układu dwóch równań pierwszego stopnia z dwiema niewiadomymi. Gimnazjaliści, którzy ustalili, że ładowność dużej ciężarówki jest dwukrotnie większa niż ładowność małej ciężarówki, sprawnie obliczali liczbę kursów dużej lub małej ciężarówki (przykłady 1. i 2.).

Przykład 1.

x - pojemność małej ciężarówki

y - pojemność dużej ciężarówki

$$5x + 2y = 3x + 3y$$

$$y = 2x$$

$$x = \frac{1}{2}y$$

$$5\left(\frac{1}{2}y\right) + 2y = 27 \text{ t}$$

$$2,5y + 2y = 27 \text{ t}$$

$$4,5y = 27 \text{ t}$$

Odp: Jedną dużą ciężarówkę musi wykonać minimum 5 kursów,

aby przewieźć 27 ton żwiru.

Przykład 2.

x - małe
y - duże

Odp: Aby przewieźć 27 ton żwiru potrzeba 5 dużych ciężarówek ek. (jedna do połowy) zapełniona

$$\begin{array}{r}
 5x \quad 2y \\
 -2 \left\{ \begin{array}{l} 3x \\ 3y \end{array} \right\} +1 \\
 -3 \left\{ \begin{array}{l} 0x \\ 4,5y \end{array} \right\} +1,5
 \end{array}$$

Pojawiło się również wiele ciekawych niealgebraicznych rozwiązań tego zadania. W rozwiązaniu poniżej uczeń ustalił liczbę potrzebnych ciężarówek do przewiezienia żwiru, szacując ilość żwiru, jaką mogą przewieźć te ciężarówki.

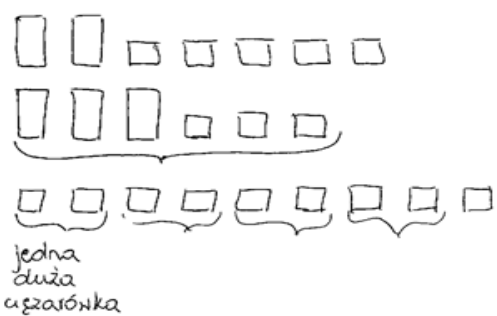
Przykład 3.

27 t żwiru - 5 małych + 2 duże
 - 3 małe + 3 duże
 3 małe > 1 duża
 2 małe ≤ 1 duża
 3 duże + 2 duże = 5 dużych

Odp. Duża ciężarówka musi zrobić przynajmniej 5 kursów.

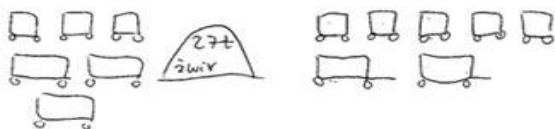
Równie ciekawe były rozwiązania tego zadania sposobem graficznym.

Przykład 4.

Do przewiezienia 27 ton żwiru potrzeba jedna duża ciężarówka musi zrobić 4 kursy z całkowitą ich ładownością i 1 kurs z pozostałą ich całkowitą ładownością.

Przykład 5.

Ala: Dwie małe ciężarówki odpowiadają 1 dużej (można to wywnioskować z zadania). Jeżeli zamiast 5 małych i 2 dużych ciężarówek mamy 4 duże i jedną małą (wtedy trzeba ją liczyć jako połowę dużej) czyli połowę dużej, można łatwo obliczyć, że dwie jednoosobowe ciężarówki zjedzą co najmniej 5 kursów. Proszę pamiętać że połowę dużej ciężarówki liczą jako jeden kurs.

Trudnym zadaniem z geometrii płaskiej, za pomocą którego badano umiejętność *modelowania matematycznego*, było zadanie 18. (poziom wykonania 42%). W celu rozwiązania tego zadania uczniowie musieli wykazać się umiejętnością obliczania pola prostokąta, a przy tym umiejętnością mnożenia i dzielenia pierwiastków drugiego stopnia. Długości boków prostokąta wyrażone liczbami niewymiernymi utrudniły rozwiązanie tego zadania. Aż 38% uczniów wskazało w odpowiedzi długość boku kwadratu zamiast wskazać jego pole. Na podstawie analizy odpowiedzi wybieranych przez uczniów można stwierdzić, że problem stanowiło wykonanie działań na pierwiastkach, a nie obliczenie pola kwadratu. Umiejętność wykonania działań, w których występują pierwiastki drugiego stopnia, sprawdzana była też w zadaniu 7. (poziom wykonania 43%). W zadaniu tym aż 57% gimnazjalistów nie potrafiło poprawnie wykonać mnożenia i dzielenia pierwiastków drugiego stopnia.

Najtrudniejszym zadaniem sprawdzającym umiejętność *modelowania matematycznego* było zadanie 20. (poziom wykonania 41%). W celu rozwiązania zadania uczeń musiał wyobrazić sobie figurę przestrzenną, którą przedstawiono na rysunkach – z przodu oraz z tyłu – i na tej podstawie wnioskować o liczbie kostek, które mają pomalowane dokładnie 4 ściany. Poprawne rozwiązanie tego zadania wymagało wykorzystania wyobraźni przestrzennej. Uczniowie mieli problem z wyobrażeniem sobie przedstawionego obiektu w różnych położeniach.

Umiejętność *rozumowania i argumentacji* sprawdzano podczas tegorocznego egzaminu za pomocą dwóch zadań zamkniętych (11. i 16.) i jednym otwartym (21.). W celu rozwiązania zadania 11. (poziom wykonania 40%) uczniowie musieli zinterpretować dane, które przedstawiono na diagramie słupkowym, na ich podstawie dokonać analizy doświadczeń losowych, a następnie porównać prawdopodobieństwa opisanych zdarzeń. Na podstawie wyciągniętych wniosków należało wskazać odpowiedź na pytanie postawione w zadaniu oraz dokonać wyboru uzasadnienia. Prawie połowa gimnazjalistów stwierdziła, że wylosowanie piłki z kosza II jest bardziej prawdopodobne niż wylosowanie piłki czarnej z kosza I, a jako uzasadnienie wybierali informacje odnoszące się jedynie do porównania liczby piłek w obu koszach. Tymczasem istota problemu tkwiła w sprawdzeniu, czy stosunek liczby piłek o zadanym kolorze do liczby wszystkich piłek w pierwszym i w drugim koszu był taki sam.

Trudnym dla gimnazjalistów było zadanie 21. (poziom wykonania 19%), wymagające interpretacji średniej arytmetycznej. Uczeń musiał ustalić, że suma trzech różnych liczb jest równa iloczynowi ich średniej arytmetycznej i liczby 3 ($4 \cdot 3$) oraz suma innych dwóch różnych liczb jest równa iloczynowi ich średniej arytmetycznej i liczby 2 ($2 \cdot 2$), a następnie zauważyć, że suma tych pięciu liczb jest równa 16. Na tej podstawie należało uzasadnić, że wartość średniej arytmetycznej pięciu liczb jest równa 3,2.

Przykład 6.

$$(a + b + c) : 3 = 4 \rightarrow \text{suma} : 4 \cdot 3 = 12$$

$$(d + e) : 2 = 2 \rightarrow \text{suma} : 2 \cdot 2 = 4$$

$$(a + b + c + d + e) : 5 = 3,2 \rightarrow \text{suma} : 3,2 \cdot 5 = 16$$

$$\begin{array}{r} 3,2 \\ \cdot 5 \\ \hline 16,0 \end{array}$$

Suma zestawu pierwszych trzech liczb wynosi 12, natomiast kolejnych dwóch liczb 4, razem dają sumę o wartości 16. Jeżeli 16 podzielimy na 5 wyjdzie nam 3,2 będąca wartością średniej arytmetycznej tych pięciu liczb.

Przykład 7.

X - suma trzech różnych liczb

$$X : 3 = 4 - \text{średnia arytmetyczna 3 różnych liczb}$$

$$X = 4 \cdot 3 = 12$$

y - suma dwóch innych liczb

$$y : 2 = 2 - \text{średnia arytmetyczna 2 innych liczb}$$

$$y = 2 \cdot 2 = 4$$

$$\begin{array}{l} X+y - \text{suma trzech różnych liczb i} \\ \text{dwóch innych liczb} \\ \swarrow \\ 12+4=16 \end{array}$$

16 - ~~suma~~ wartość zestawu tych 5 liczb

$$16 : 5 = 3,2 - \text{średnia arytmetyczna zestawu tych 5 liczb}$$

sprawdzenie:

$$3,2 \cdot 5 = 16$$

□ c.n.u

Przykład 8.

$$\boxed{x} \quad \boxed{y} \quad \frac{x+y}{2} = 2 \quad \frac{4}{2} = 2 \quad x+y=4$$

$$\boxed{k} \quad \boxed{m} \quad \boxed{l} \quad \frac{k+m+l}{3} = 4 \quad \frac{12}{3} = 4$$

$$k+m+l=12$$

$$12+4=16$$

$$\underbrace{\boxed{x} \quad \boxed{y} \quad \boxed{k} \quad \boxed{m} \quad \boxed{l}}_{5 \text{ liczb}}$$

$$\frac{16}{5} = 3,2 \quad \text{c.n.d}$$

Błąd, jaki uczniowie popełniali najczęściej, polegał na dopasowywaniu konkretnych liczb tak, aby wartość ich średniej arytmetycznej była równa wartości średniej zadanej w treści zadania. Gimnazjaliści rozwiązując w ten sposób zadanie rozpatrywali tylko szczególny przypadek, prowadzący do wskazania dwóch zestawów liczb, a nie do uzasadnienia tezy postawionej w zadaniu.

„Pod lupą” – Jak gimnazjaliści używają i tworzą strategie rozwiązywania problemów?

Umiejętności z zakresu *użycia i tworzenia strategii* sprawdzane były 5 zadaniami (czterema zamkniętymi i jednym otwartym). Za rozwiązanie tych zadań gimnazjaliści uzyskali średnio 39% punktów możliwych do zdobycia, co pozwala na stwierdzenie, że statystycznie tylko dwóch na pięciu uczniów potrafi dobrać algorytm do sytuacji problemowej, zaplanować i zrealizować czynności prowadzące do rozwiązania postawionego problemu. Poziom wykonania poszczególnych zadań był zróżnicowany (od 29% do 59%).

Najłatwiejszym z tych zadań okazało się zadanie 19. (poziom wykonania 59%) osadzone w kontekście praktycznym. Poprawne rozwiązanie zadania polegało na obliczeniu ilości wody, którą należy dolać do wypełnionego już częściowo akwarium o podanych wymiarach tak, aby cała woda sięgała do połowy jego wysokości. Gimnazjaliści potrafili obliczyć objętość prostopadłościennego akwarium, ale trudność sprawiło im obliczenie ilości wody, którą należało do niego dolać. Co siódmy uczeń wybrał odpowiedź wskazującą na ilość wody, której brakuje do wypełnienia całego akwarium, a co dziewiąty odpowiedź wskazującą na połowę objętości akwarium bez uwzględnienia ilości dolanej wody.

Trudniejsze od zadania 19. były zadania 9. i 10. W zadaniu 9. zdefiniowano liczby x i y oraz zaznaczono na osi liczbowej odpowiadające im zbiory, a należało obliczyć możliwie najmniejszą wartość różnicy $(x - y)$. W celu rozwiązania tego zadania najpierw niezbędne było ustalenie, że różnica ta będzie najmniejsza dla $x = 8$ i $y = -2$. Poprawnie zadanie rozwiązało 45% uczniów. Prawie co trzeci uczeń do obliczeń wybrał właściwe liczby, ale zamiast różnicy obliczył ich sumę, a co piąty zamiast różnicy $(x - y)$ rozpatrywał wartość różnicy $(y - x)$.

Zadanie 10. wymagało ustalenia długości fragmentu wzoru złożonego z trzech jednakowych elementów na podstawie przedstawionych na rysunkach wymiarów wzorów zbudowanych z dwóch i czterech takich elementów. Rozwiązanie zadania sprowadzało się do ustalenia zależności pomiędzy podanymi informacjami. Poprawnie rozwiązało je 51% gimnazjalistów.

Znacznie trudniejsze dla uczniów było zadanie 8., w którym sprawdzano stosowanie obliczeń procentowych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym. Aby poprawnie rozwiązać zadanie, należało zauważyć, że 35% wszystkich uczniów stanowią dziewczęta oraz że chłopców jest o 30% więcej niż dziewcząt, a te 30% to 60 chłopców. Po zbadaniu wybieralności odpowiedzi można przypuszczać, że uczniowie niezbyt wnikliwie analizowali informacje podane w treści zadania i w konsekwencji nie potrafili przełożyć ich na znany sobie algorytm postępowania. Ponad 40% uczniów w swojej strategii rozwiązania przyjmowało, że 60 to nie różnica między liczbą chłopców a liczbą dziewcząt, tylko liczba wszystkich uczniów. Co dwudziesty gimnazjalista zakończył rozwiązywanie zadania na obliczeniu liczby wszystkich uczniów. Bardzo często wybierano też odpowiedzi dotyczące liczby chłopców zamiast liczby dziewcząt. Dotyczyło to zarówno tych gimnazjalistów, którzy błędnie przyjmowali liczbę 60 jako liczbę wszystkich uczniów, jak i tych, którzy poprawnie obliczyli, że wszystkich uczniów było 200. Zadanie poprawnie rozwiązało 38% gimnazjalistów.

Umiejętność *użycia i tworzenia strategii* badano także za pomocą zadania otwartego nr 23. Należało w nim obliczyć objętość graniastosłupa prostego o podstawie trójkąta prostokątnego, mając dane pole zacieniowanej części siatki graniastosłupa oraz długości dwóch dłuższych krawędzi jego podstawy. Trudność tego zadania tkwiła w konieczności tworzenia strategii rozwiązania problemu – niealgorytmicznego podejścia do zadania. Aby poprawnie rozwiązać zadanie należało wnikliwie

przeczytać i przeanalizować informacje oraz zaplanować kolejne etapy rozwiązania zadania. Najpierw należało ustalić, że dwie dłuższe krawędzie podstawy graniastopu to przeciwprostokątna i dłuższa przyprostokątna trójkąta prostokątnego. Brakowało zatem długości krótszej przyprostokątnej trójkąta potrzebnej do obliczenia pola podstawy graniastopu. Kolejny etap to wyznaczenie wysokości graniastopu. Zacięniowana część siatki to trapez równoramienny o wysokości równej dłuższej przyprostokątnej trójkąta prostokątnego i krótszej podstawie równej wysokości graniastopu. Zacięniowaną część siatki graniastopu (trapez równoramienny) można także rozłożyć na dwa przystające trójkąty prostokątne i prostokąt, którego jeden z boków jest równy dłuższej przyprostokątnej trójkąta. Po obliczeniu pola podstawy i wysokości graniastopu wystarczyło pomnożyć te dwie wielkości przez siebie, aby obliczyć objętość graniastopu.

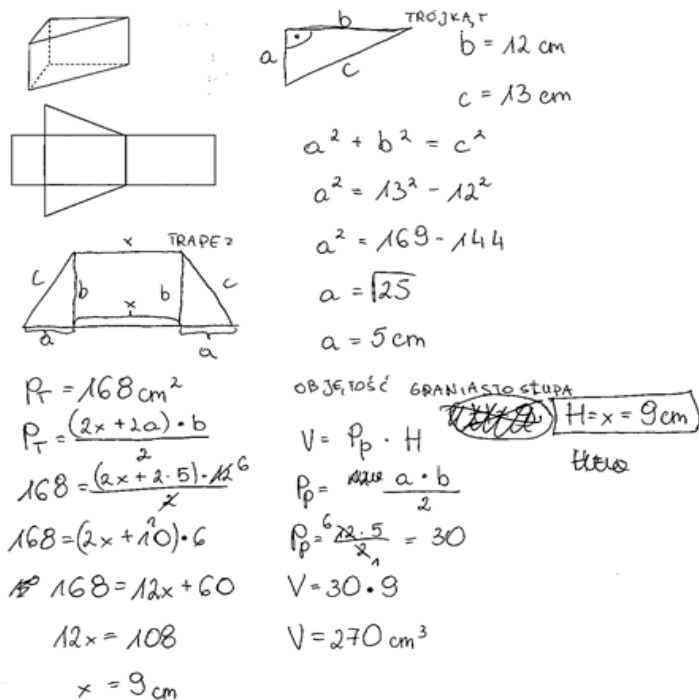
Podczas rozwiązywania tego zadania uczniowie spotkali się z sytuacją przedstawioną w nietypowy sposób. Nie mogli wprost wykorzystać wzoru, którego nauczyli się podczas lekcji matematyki, ale mogli zastosować poznany schemat postępowania.

Zadanie to można było rozwiązać różnymi sposobami, ale każdy z nich wymagał od uczniów znajomości własności figur płaskich i brył, wyobraźni przestrzennej, a przede wszystkim umiejętności tworzenia i realizowania planu rozwiązania. Każdy ze sposobów rozwiązania zadania rozpoczynał się od zauważenia, że podstawą graniastopu jest trójkąt prostokątny i obliczenia długości najkrótszej krawędzi podstawy graniastopu z zastosowaniem twierdzenia Pitagorasa. Dalsza część rozwiązania zadania różniła się sposobem obliczenia wysokości graniastopu. Każdy ze sposobów rozwiązania zadania powinien zakończyć się obliczeniem objętości bryły.

Pierwszy sposób rozwiązania zadania to taki, w którym do obliczenia wysokości graniastopu wykorzystuje się trapez równoramienny, którego pole jest równe 168 cm^2 , wysokość ma 12 cm , a jedna podstawa jest o 10 cm dłuższa od drugiej podstawy. Krótsza podstawa jest równa wysokości graniastopu.

Poniżej zamieszczono przykłady poprawnego rozwiązania zadania tym sposobem.

Przykład 9.

$b = 12 \text{ cm}$
 $c = 13 \text{ cm}$
 $a^2 + b^2 = c^2$
 $a^2 = 13^2 - 12^2$
 $a^2 = 169 - 144$
 $a = \sqrt{25}$
 $a = 5 \text{ cm}$

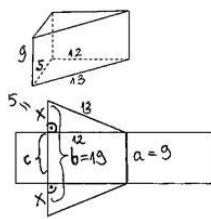
$P_T = 168 \text{ cm}^2$
 $P_T = \frac{(2x + 2a) \cdot b}{2}$
 $168 = \frac{(2x + 2 \cdot 5) \cdot 12}{2}$
 $168 = (2x + 10) \cdot 6$
 $168 = 12x + 60$
 $12x = 108$
 $x = 9 \text{ cm}$

OBJĘTOŚĆ GRANIASTOPU
 $V = P_p \cdot H$
 $P_p = \frac{a \cdot b}{2}$
 $P_p = \frac{5 \cdot 12}{2} = 30$
 $V = 30 \cdot 9$
 $V = 270 \text{ cm}^3$

$H = x = 9 \text{ cm}$

Odp. Objętość tego graniastopu wynosi 270 cm^3

Przykład 10.

trapez równoramienny
 $P = 168 \text{ cm}^2$ $V = ?$

$$P_{\Delta} = \frac{(a+b) \cdot h}{2}$$

$$\begin{aligned} x^2 + 12^2 &= 13^2 \\ x^2 + 144 &= 169 \\ x^2 &= 169 - 144 \\ x^2 &= 25 \\ x &= \sqrt{25} \\ x &= 5 \text{ [cm]} \end{aligned}$$

$$\begin{array}{r} 13 \\ -12 \\ \hline 1 \\ -12 \\ \hline 25 \end{array}$$

$$h = 12 \text{ cm}$$

$$168 = \frac{(a+b) \cdot 12}{2} \cdot 2$$

$$336 = (a+b) \cdot 12$$

$$\begin{array}{r} 336 \\ : 12 \\ \hline 28 \\ a+b = 28 \end{array}$$

$$b = a + 2 \cdot 5$$

$$b = a + 10$$

$$c = a$$

$$a = 9$$

$$\begin{cases} a+b=28 \\ b=a+10 \\ a+a+10=28 \\ b=a+10 \\ 2a+10=28 \\ b=a+10 \\ 2a=28-10 \\ b=a+10 \\ 2a=18 \\ b=a+10 \\ a=9 \\ b=9+10 \end{cases}$$

$$\begin{cases} a=9 \\ b=19 \end{cases}$$

$$H = a = 9$$

$$V = P_p \cdot H$$

$$\begin{aligned} V &= \frac{1}{2} \cdot 12 \cdot 5 \cdot 9 = \\ &= 6 \cdot 5 \cdot 9 = \\ &= 30 \cdot 9 = \\ &= 270 \text{ [cm}^3\text{]} \end{aligned}$$

$$\begin{array}{r} 11 \\ 168 \\ \hline 336 \end{array}$$

$$6 \cdot 5 \cdot 9 = 30 \cdot 9$$

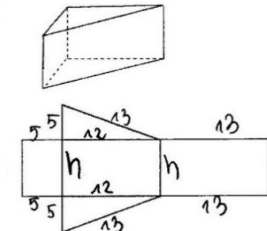
$$\frac{81}{270}$$

Odp: Objętość tego graniastostupa wynosi 270 cm³

$$P_p \cdot H$$

$$\begin{array}{r} 1 \\ 2 \\ \hline 12 \\ \hline 150 \\ +25 \\ \hline 175 \end{array}$$

Przykład 11.

P_s - pole przekrojonej części

$$P_s = 168 \text{ cm}^2$$

x - krótsze krawędź podstawy

z Twierdzenia Pitagorasa:

$$\begin{aligned} x^2 + 12^2 &= 13^2 \\ x^2 + 144 &= 169 \\ x^2 &= 25 \quad x = \sqrt{25} \quad x = 5 \text{ (cm)} \end{aligned}$$

$$P_p \text{ - pole podstawy graniastostupa (w podstawie kwadrat prostokątny)}$$

$$P_p = \frac{6 \cdot 12}{2} = 30 \text{ (cm}^2\text{)}$$

h - wysokość graniastostupa

$$\frac{(h+h+5+5) \cdot 12}{2} = 168 \cdot 2 \quad (2h+10) \cdot 12 = 336$$

zauważamy pole ma kształt trapezu

$$\begin{aligned} 24h + 120 &= 336 \\ 24h &= 216 \quad | : 24 \\ h &= 9 \end{aligned}$$

V - objętość graniastostupa

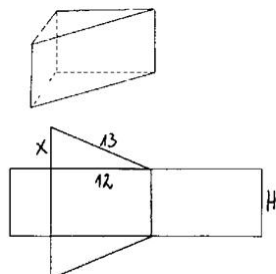
$$V = P_p \cdot h \quad V = 30 \cdot 9 = 270 \text{ (cm}^3\text{)}$$

Odp: Objętość tego graniastostupa wynosi 270 cm³.

Drugi sposób rozwiązania zadania to taki, w którym trapez równoramienny zostaje podzielony na dwa przystające trójkąty prostokątne i prostokąt, w którym jeden z boków jest równy dłuższej przyprostokątnej. Drugi bok prostokąta ma długość równą wysokości graniastopu.

Poniżej zamieszczono przykłady poprawnego rozwiązania zadania tym sposobem.

Przykład 12.

$$\begin{aligned} & \text{x tu. Pitagoraso.} \\ & 13^2 - 12^2 = x^2 \\ & 169 - 144 = x^2 \\ & x = \sqrt{25} \\ & x = 5 \text{ [cm]} \end{aligned}$$

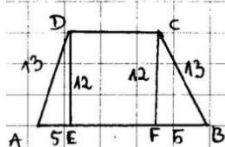
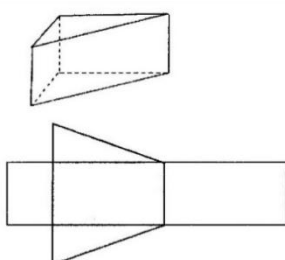
$$\begin{aligned} 168 &= 5 \cdot 12 + \frac{1}{2} \cdot 12 \cdot H + 12 \cdot H \\ 168 &= 60 + 12 \cdot H \\ 108 &= 12H \\ H &= 9 \text{ [cm]} \end{aligned}$$

$$V = \frac{1}{2} \cdot 12 \cdot 5 \cdot 9$$

$$V = 270 \text{ [cm}^3\text{]}$$

Odp. Objętość graniastopu wynosi 270 cm^3 .

Przykład 13.

$$P_{ABCD} = 168 \text{ cm}^2$$

$$P_{ADE} + P_{BCF} = \frac{1}{2} \cdot 12 \cdot 5 = 30 \text{ cm}^2$$

$$2 \cdot 30 \text{ cm}^2 = 60 \text{ cm}^2$$

$$168 \text{ cm}^2 - 60 \text{ cm}^2 = 108 \text{ cm}^2$$

$$P_{DECF} = a \cdot b = 12 \cdot b = 108 \text{ cm}^2$$

$$12 \cdot b = 108 \text{ cm}^2 \quad | : 12$$

$$b = 9 \text{ cm}$$

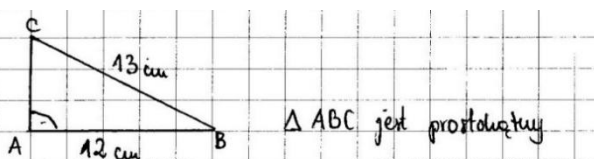
$$b = H$$

$$V = P_p \cdot H$$

$$P_p = P_{ADE} = 30 \text{ cm}^2$$

$$H = b = 9 \text{ cm}$$

$$V = 30 \text{ cm}^2 \cdot 9 \text{ cm} = 270 \text{ cm}^3$$

Z twierdzenia Pitagorasa:

$$12^2 + x^2 = 13^2$$

$$144 + x^2 = 169$$

$$x^2 = 169 - 144$$

$$x^2 = 25$$

$$x = 5$$

$$|AC| = 5 \text{ cm}$$

ODPOWIEDZ: Objętość graniastopu jest równa 270 cm^3 .

Uczniowie, rozwiązując zadanie, najczęściej wybierali jedną z dwóch zaprezentowanych powyżej strategii. Ale zdarzali się też gimnazjaliści, którzy zauważali, że z dwóch graniastosłupów o podstawie trójkąta prostokątnego można zbudować prostopadłościan i wykorzystywali tę wiedzę do obliczenia objętości graniastosłupa.

Poniżej zamieszczono przykłady poprawnego rozwiązania zadania w taki sposób.

Przykład 14.

$10^2 \cdot 12^2 = x^2$
 $169 - 144 = x^2$
 $25 = x^2$
 $x = \sqrt{25}$
 $x = 5 \text{ cm}$

$P_{\Delta} = \frac{5 \cdot 12}{2} = \frac{60}{2} = 30 \text{ cm}^2$
 $P_{\text{dwóch } \Delta} = 30 \text{ cm}^2 \cdot 2 = 60 \text{ cm}^2$
 $168 \text{ cm}^2 - 60 \text{ cm}^2 = 108 \text{ cm}^2$
 $12 \text{ cm} \cdot y \text{ cm} = 108 \text{ cm}^2$
 $108 : 12 = y$
 $y = 9 \text{ cm}$

Obj. prostopadłościanu:
 $12 \text{ cm} \cdot 5 \text{ cm} \cdot 9 \text{ cm} = 540 \text{ cm}^3$
 Obj. graniastosłupa:
 $540 \text{ cm}^3 : 2 = 270 \text{ cm}^3$

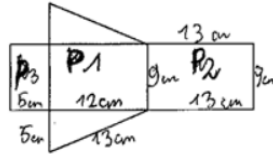
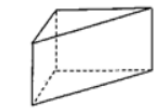
Odp.: Objętość tego graniastosłupa wynosi 270 cm^3 .

Przykład 15.

$\sqrt{13^2 - 12^2} = \sqrt{169 - 144} = \sqrt{25} = 5 \text{ cm}$

$P_{\square} = 5 \cdot 12 = 60 \text{ cm}^2$
 $P_{\Delta} = 5 \cdot 12 : 2 = 30 \text{ cm}^2$
 $P_{\square} = 168 \text{ cm}^2$
 $P_{\square} = 168 - 30 \cdot 2 = 108 \text{ cm}^2$
 $h_{\square} = 108 : 12 = 9 \text{ cm}$
 $Ob_{\square} = 60 \cdot 9 = 540 \text{ cm}^3$
 $Ob_{\nabla} = 540 : 2 = 270 \text{ cm}^3$

Przykład 16.

$$P_{\Delta} = \frac{a \cdot b}{2} \quad h = 12 \text{ cm} \\ b^2 = a^2 + h^2 \quad b = 13 \text{ cm}$$

$$169 = a^2 + 144 \\ a^2 = 169 - 144 \\ a^2 = 25 \\ a = 5$$

$$P_{\Delta} = \frac{5 \cdot 12}{2} = 5 \cdot 6 = 30 \text{ cm}^2$$

$$V = \frac{P_p \cdot H}{2} \quad P_{p\Delta} = \frac{a \cdot h}{2} \quad P_{\square} = a \cdot b$$

$$P_{\text{powierzchni bocznej}} = 168 \text{ cm}^2 = 2 \cdot P_{\Delta} + P_{\square_1} = 2 \cdot 30 \text{ cm}^2 + P_{\square_1}$$

$$168 \text{ cm}^2 = 60 \text{ cm}^2 + P_{\square_1} \quad P_{\square_1} = 108 \text{ cm}^2 \\ P_{\square} = a \cdot b \quad a = 12 \\ 108 : 12 = 9 \text{ [cm]} \quad b = ?$$

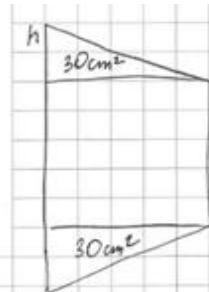
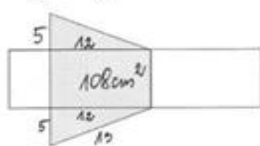
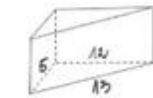
$$P_{\square_2} = a \cdot b = 9 \cdot 13 = 117 \text{ cm}^2$$

$$P_{\square_3} = a \cdot b = 5 \cdot 9 = 45 \text{ cm}^2$$

$$V = \frac{P_p \cdot H}{2} \quad P_p = 45 \text{ cm}^2 \cdot H = 12 \text{ cm} \\ V = \frac{45 \cdot 12}{2} = 45 \cdot 6 = 270 \text{ cm}^3$$

Odp. Objętość tego graniastosłupa wynosi 270 cm^3 .

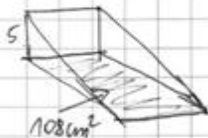
Przykład 17.

$$13^2 - 12^2 = h^2 \\ 169 - 144 = 25 \\ h = \sqrt{25} \\ h = 5 \text{ cm}$$

$$P_{\Delta} = \frac{5 \text{ cm} \cdot 12 \text{ cm}}{2} = 30 \text{ cm}^2$$

$$168 \text{ cm}^2 - 60 \text{ cm}^2 = 108 \text{ cm}^2$$

$$V = \frac{P_p \cdot h}{2}$$

$$V = \frac{108 \text{ cm}^2 \cdot 5 \text{ cm}}{2} = \frac{540 \text{ cm}^3}{2} = 270 \text{ cm}^3$$

Odp. Objętość tego graniastosłupa wynosi 270 cm^3 .

Gimnazjaliści, którzy za rozwiązanie zadania otrzymali maksymalną liczbę punktów, wykazali się przede wszystkim wyobraźnią przestrzenną. Ponadto właściwie zidentyfikowali krawędzie podstawy graniastosłupa, sprawnie posługiwali się twierdzeniem Pitagorasa, znali i poprawnie

stosowali wzory na obliczanie pól figur płaskich oraz objętość bryły przedstawionej w zadaniu. Nie popełnili błędów rachunkowych.

Jednak nie wszyscy gimnazjaliści sprościli wymaganiom tego zadania. Poniżej zamieszczono kilka przykładów obrazujących trudności uczniów z tworzeniem planu i rozwiązywaniem sytuacji problemowej.

W przykładzie 18. uczeń przyjmuje, że 12 cm i 13 cm to długości najkrótszej i najdłuższej krawędzi podstawy, a w przykładzie 19., że to długości dwóch krótszych krawędzi podstawy graniastostupa, a następnie oblicza objętość graniastostupa.

Przykład 18.

$12^2 + x^2 = 13^2$
 $144 + x^2 = 169$
 $x^2 = 25$
 $x = 5$

$P_{\Delta} = \frac{1}{2} \cdot 12 \cdot 5$
 $P = 6 \cdot 5$
 $P = 30$

$168 = 2 \cdot 30 + 5H$
 $168 = 60 + 5H$
 $108 = 5H \quad | :5$
 $H = 21,6$

$V = 30 \cdot 21,6 = 648$

Przykład 19.

$P_{\Delta} = \frac{1}{2} ah$
 $P_{\Delta} = \frac{1}{2} \cdot 12 \cdot 13 = 6 \cdot 13 = 78 \text{ cm}^2$

$P = 168 \text{ cm}^2$
 $V_{gr} = P_p \cdot H$

$P_{2F} = 168 \text{ cm}^2$
 $P_1 = 78 \text{ cm}^2$
 $P_3 = 78 \text{ cm}^2$
 $P_2 = 12$

$P_{2F} - P_1 - P_3 = 168 - 78 - 78 = 12 \text{ cm}^2$

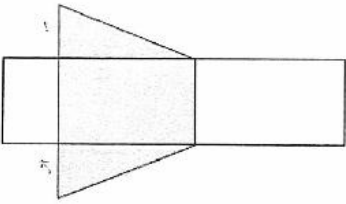
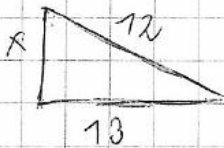
$P_2 = 2 \cdot h$
 $12 \text{ cm}^2 = 12 \text{ cm} \cdot h$
 $12 \text{ cm}^2 = 12 \text{ cm} \cdot 1 \text{ cm}$
 $h = 1 \text{ cm}$

$V = P_p \cdot H$
 $H = 1 \text{ cm}$
 $P_p = \frac{1}{2} \cdot 12 \cdot 13 = 78 \text{ cm}^2$
 $V = 1 \text{ cm} \cdot 78 \text{ cm}^2 = 78 \text{ cm}^3$

odp: Objętość tego graniastostupa wynosi 78 cm^3 .

W przykładzie 20. uczeń błędnie opisał krawędzie podstawy graniastostupa, w konsekwencji czego przyprostokątna trójkąta jest dłuższa niż przeciwprostokątna. Taki trójkąt nie istnieje. Na dodatek, stosując twierdzenie Pitagorasa, wykonał błędne przekształcenia tak, aby „dopasować” wynik.

Przykład 20.

$$p = \frac{(a+b) \cdot h}{2}$$

$$13^2 + x^2 = 12^2$$

$$169 + x^2 = 144$$

$$x^2 = 169 - 144$$

$$x = \sqrt{25}$$

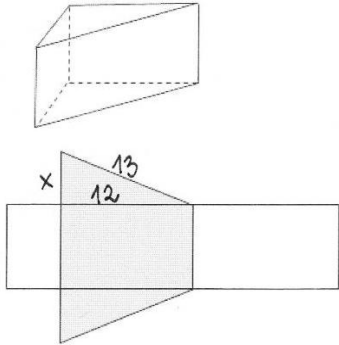
$$x = 5$$

$$\frac{a \cdot h}{2} =$$

Warto tutaj dodać, że schemat oceniania przewidywał sytuację, w której zdający obliczyli długość trzeciej krawędzi podstawy graniastosłupa, wynikającą z błędnego opisu długości dwóch danych krawędzi podstawy graniastosłupa (przykłady 18. i 19.), a następnie obliczyli objętość bryły. Za takie rozwiązanie gimnazjalista otrzymywał maksymalnie 2 punkty. Nie dotyczyło to jednak przypadku, w którym z błędnego opisu wynikało, że przyprostokątna trójkąta jest dłuższa niż przeciwprostokątna (przykład 20.).

W przykładzie 21. uczeń opisał krawędzie podstawy zgodnie z warunkami zadania, ale błędnie zastosował twierdzenie Pitagorasa do wyznaczenia długości najkrótszej krawędzi podstawy graniastosłupa, w konsekwencji uzyskał objętość graniastosłupa wyrażoną liczbą ujemną.

Przykład 21.

$$13^2 + 12^2 = x^2$$

$$169 + 144 = x^2$$

$$x = \sqrt{313}$$

$$P_{\Delta} = \frac{12 \cdot \sqrt{313}}{2} = 6\sqrt{313}$$

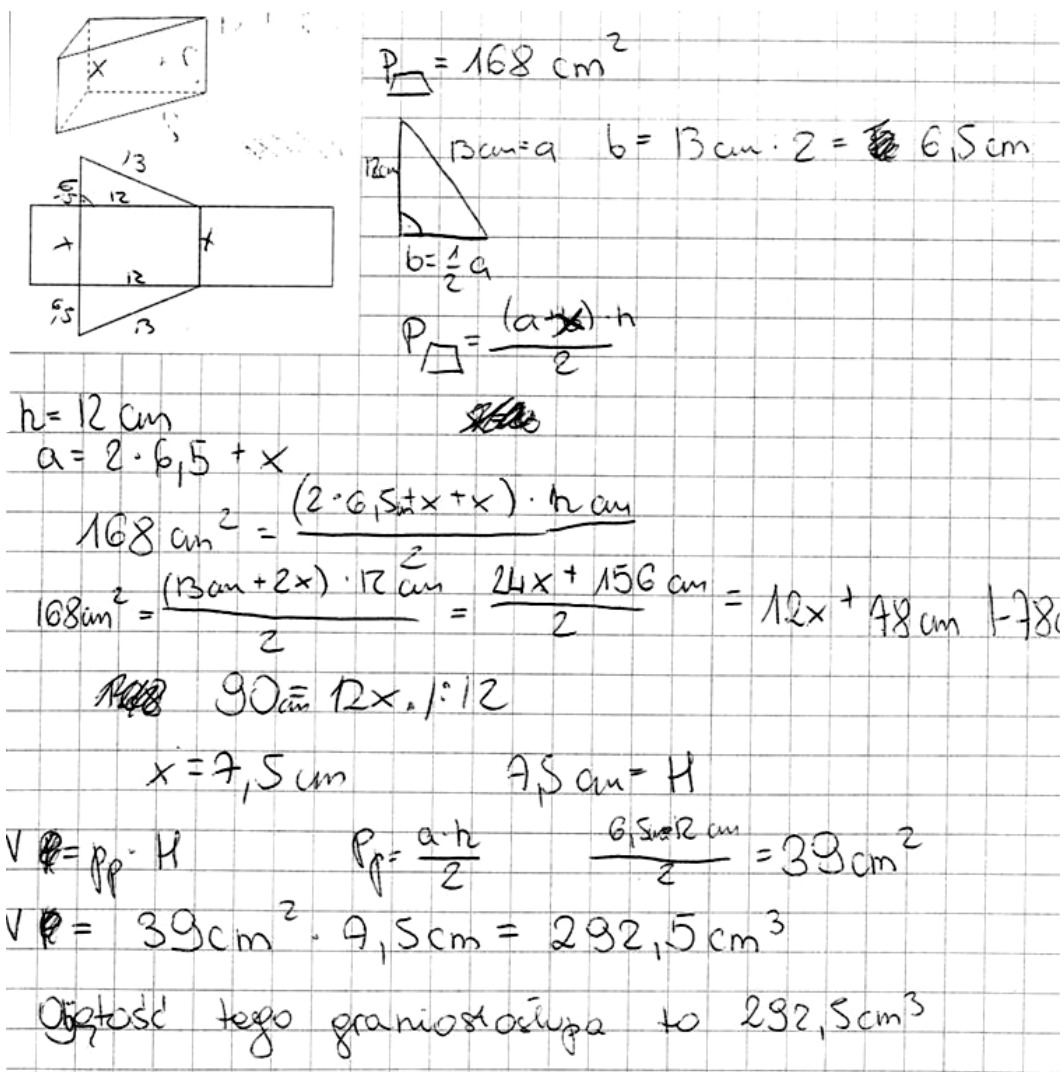
$$2 \cdot P_{\Delta} = 12\sqrt{313}$$

$$H = \frac{168 - 12\sqrt{313}}{12}$$

$$V = P_p \cdot H = 6\sqrt{313} \cdot \frac{168 - 12\sqrt{313}}{12}$$

W przykładzie 22. uczeń błędnie przyjął, że podstawą graniastoslupa jest trójkąt o kątach 30° , 60° , 90° .

Przykład 22.

$P_{\square} = 168 \text{ cm}^2$
 $13 \text{ cm} = a$ $b = 13 \text{ cm} \cdot 2 = 6.5 \text{ cm}$
 $b = \frac{1}{2} a$
 $P_{\square} = \frac{(a+b) \cdot h}{2}$

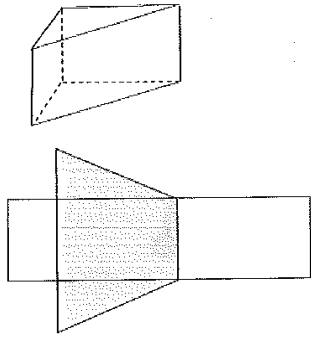
$h = 12 \text{ cm}$
 $a = 2 \cdot 6.5 + x$
 $168 \text{ cm}^2 = \frac{(2 \cdot 6.5 + x + x) \cdot 12 \text{ cm}}{2}$
 $168 \text{ cm}^2 = \frac{(13 \text{ cm} + 2x) \cdot 12 \text{ cm}}{2} = \frac{24x + 156 \text{ cm}}{2} = 12x + 78 \text{ cm} \quad | -78$
~~168~~ $90 \text{ cm} = 12x \quad | :12$
 $x = 7.5 \text{ cm}$ $9.5 \text{ cm} = H$

$V = P_p \cdot H$ $P_p = \frac{a \cdot b}{2}$ $\frac{6.5 \cdot 12 \text{ cm}}{2} = 39 \text{ cm}^2$
 $V = 39 \text{ cm}^2 \cdot 9.5 \text{ cm} = 292.5 \text{ cm}^3$

Objętość tego graniastoslupa to 292.5 cm^3

W przykładzie 23. uczeń błędnie utożsamił wysokość trapezu z wysokością graniastosłupa.

Przykład 23.

$$V = P_p \cdot H$$

$$V = \frac{a+b}{2} \cdot H$$

$$x = \sqrt{13^2 - 12^2}$$

$$x = \sqrt{169 - 144}$$

$$x = \sqrt{25}$$

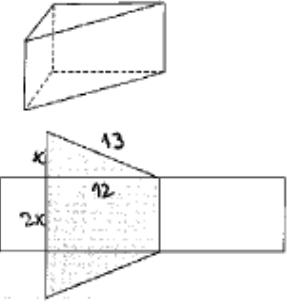
$$x = 5$$

$$V = \frac{5 \cdot 12}{2} \cdot 6$$

$$V = 5 \cdot 12 \cdot 6 = 360 \text{ cm}^3$$

Przykład 24. obrazuje rozwiązanie, w którym błędnie ustalono wysokość bryły – uczeń założył, że podstawa dolna trapezu jest dwa razy dłuższa niż podstawa górna.

Przykład 24.

$$x^2 + 12^2 = 13^2$$

$$x^2 = 169 - 144$$

$$x^2 = 25$$

$$x = 5 \text{ cm}$$

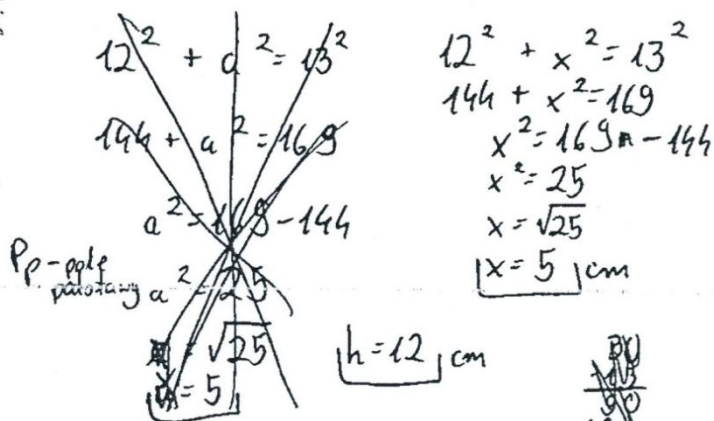
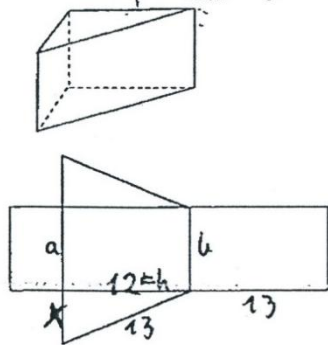
$$2x = 10 \text{ cm}$$

$$V = \frac{x \cdot 12}{2} \cdot 2x = \frac{5 \cdot 12}{2} \cdot 10 = 360 \text{ cm}^3$$

Graniastosłup ma objętość 360 cm^3

W przykładzie 25. uczeń poprawnie obliczył wysokość graniastostupa, ale do obliczenia objętości bryły podstawił długość najdłuższej krawędzi podstawy.

Przykład 25.

$$P_{\Delta} = 168 \text{ cm}^2 = \frac{(a + b) \cdot h}{2}$$

$$P_{\Delta} = \frac{x \cdot 12}{2}$$

$$P_{\Delta} = \frac{5 \cdot 12}{2}$$

$$P_{\Delta} = 30 \text{ cm}^2$$

$$V_{\text{graniast.}} = P_p \cdot l$$

$$V_{\text{graniast.}} = 30 \text{ cm}^2 \cdot 13 \text{ cm}$$

$$V_{\text{graniast.}} = 390 \text{ cm}^3$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ 108 : 12 \\ \hline 9 \end{array}$$

Op. Objętość tego graniastostupa prostego wynosi 390 cm^3 .

$$P_{\square} = 2 \cdot P_{\Delta} + P_{\square}$$

$$168 \text{ cm}^2 = 2 \cdot 30 \text{ cm}^2 + P_{\square}$$

$$168 \text{ cm}^2 = 60 \text{ cm}^2 + P_{\square}$$

$$P_{\square} = 168 \text{ cm}^2 - 60 \text{ cm}^2$$

$$P_{\square} = 108 \text{ cm}^2$$

$$P_{\square} = h \cdot l$$

$$108 \text{ cm}^2 = 12 \text{ cm} \cdot l // : 12$$

$$9 = l$$

$$l = 9 \text{ cm}$$

$$\begin{array}{r} 12 - 1 \\ + 12 - 1 \\ \hline 24 - 2 \\ + 24 - 2 \\ \hline 48 - 4 \\ + 48 - 4 \\ \hline 96 - 8 \\ + 12 - 1 \\ \hline 108 - 9 \end{array}$$

W przykładzie 26. uczeń, przekształcając wyrażenie opisujące pole trapezu, popełnił błąd rachunkowy.

Przykład 26.

$a^2 + b^2 = c^2$ $a = 12 \text{ cm}$ $b = 13 \text{ cm}$
 $12^2 + b^2 = 13^2$
 $b^2 = 169 - 144$
 $b^2 = 25$
 $b = \sqrt{25} = 5 \text{ cm}$

$P_p = \frac{(a+b) \cdot h}{2}$
 $168 \text{ cm}^2 = \frac{(a+b) \cdot 12 \cdot 6}{2}$

$168 \text{ cm}^2 = 6(a+b) / :6$
 $28 \text{ cm}^2 = \frac{a+b}{-10}$, ponieważ $c+c=10$
 $18 \text{ cm}^2 = \frac{2a_1}{:2}$
 $a_1 = 6 \text{ cm}$

$P_c = 168 \text{ cm}^2 + 5 \cdot 6 + 13 \cdot 6 = 168 + 30 + 78 = 276 \text{ cm}^2$

$V = P_p \cdot H$ $H = 6 \text{ cm}$
 $V = \frac{5 \cdot 12}{2} \cdot 6 = \frac{5 \cdot 12 \cdot 6}{2} = 15 \cdot 12 = 180 \text{ cm}^3$

Odp: $V = 180 \text{ cm}^3$

Wnioski i rekomendacje

Za rozwiązanie zadań z matematyki uczniowie uzyskali średnio 45% punktów możliwych do uzyskania. Wynik ten jest zbliżony do średniego wyniku uzyskanego w latach poprzednich (2014 r. – 46%, 2015 r. – 46%, 2016 r. – 46%). Poziom wykonania poszczególnych zadań jest zróżnicowany – od 19% do 82%.

Na podstawie analizy wyników uzyskanych przez gimnazjalistów można stwierdzić, że podobnie jak w latach poprzednich zadania tematycznie związane z arytmetyką są dla uczniów łatwiejsze niż zadania tematycznie związane z geometrią, w szczególności te, których rozwiązanie wymagało wyobraźni przestrzennej. Uczniowie potrafią rozwiązywać zadania osadzone w kontekście praktycznym oraz takie, w których mogą zastosować znany sobie algorytm. Mimo posiadanej wiedzy często mają trudności w sytuacji zdefiniowanej w nietypowy sposób, w szczególności nie potrafią zaplanować i poprawnie wykonać ciągu czynności, jeśli te nie wynikają wprost z treści zadania. Istotny jest fakt, że nie potrafią dostatecznie wnikliwie przeczytać i przeanalizować zapisów zadań. W zadaniach zamkniętych uczniowie często nie wracali do pytania postawionego w treści, lecz wskazywali odpowiedź pasującą do pośredniego wyniku otrzymanego w trakcie obliczeń.

Nadal na najniższym poziomie opanowana jest umiejętność rozumowania i argumentacji. Wart podkreślenia jest fakt, że podczas tegorocznego egzaminu uczniowie podejmowali, z różnym rezultatem, coraz więcej prób rozwiązywania zadań badających tę umiejętność.

Wnioski z tegorocznego egzaminu należy potraktować jako wskazówkę służącą poprawie efektów pracy z uczniami. Warto podczas edukacji matematycznej zwrócić uwagę na:

- kształtowanie wyobraźni przestrzennej uczniów, np. poprzez wykonywanie różnorodnych modeli brył, budowanie figur przestrzennych zgodnie z podanym schematem, rysowanie brył w oparciu o przedstawiony model, identyfikowanie kształtu brył na podstawie ich siatek,
- ćwiczenie umiejętności budowania modelu matematycznego dla danego kontekstu, w szczególności na przykładach zadań, które można rozwiązać różnymi metodami,
- rozwiązywanie, w miarę możliwości, większej liczby zadań, w których problem jest zdefiniowany w nietypowy sposób,
- ćwiczenie umiejętności wyciągania wniosków wynikających z informacji zawartych w tekście, tworzenie wypowiedzi argumentacyjnej,
- rozwiązywanie większej liczby zadań na uzasadnianie i argumentację,
- doskonalenie umiejętności uważnego czytania poleceń, szczególnie w zadaniach zamkniętych,
- doskonalenie umiejętności uważnego czytania treści zadań i poleceń, zarówno w zadaniach zamkniętych, jak i otwartych.

E-ocenie egzaminu gimnazjalnego z zakresu matematyki

Rozwiązania zadań otwartych z egzaminu gimnazjalnego z matematyki zostały ocenione z wykorzystaniem elektronicznego systemu oceniania (tzw. *e-ocenie*). Po raz pierwszy za pomocą tego systemu sprawdzano również rozwiązania zadań uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Egzaminatorzy, korzystając ze specjalnego oprogramowania (*scoris®Assessor*), pracując w domu, oceniali na ekranach komputerów poprawność rozwiązań około miliona zadań, udostępnionych w formie skanów.

W sesji e-ocenia wzięło udział 1305 egzaminatorów. Przed przystąpieniem do oceniania prac każdy egzaminator uczestniczył w szkoleniu dotyczącym zasad oceniania zadań. Praca egzaminatorów była na bieżąco monitorowana przez przewodniczących zespołów egzaminatorów oraz koordynatorów oceniania poszczególnych zadań.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu matematyki (GM-M2-172) został przygotowany na podstawie arkusza standardowego GM-M1-172, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali arkusze dostosowane pod względem graficznym: dodano i powiększono rysunki, wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach, zastosowano – jednolity w całym arkuszu – pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Tabela 12. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
15	10	83	28	14; 17; 28; 48	35,20	21,99

Wyniki uczniów i uczniów niewidomych

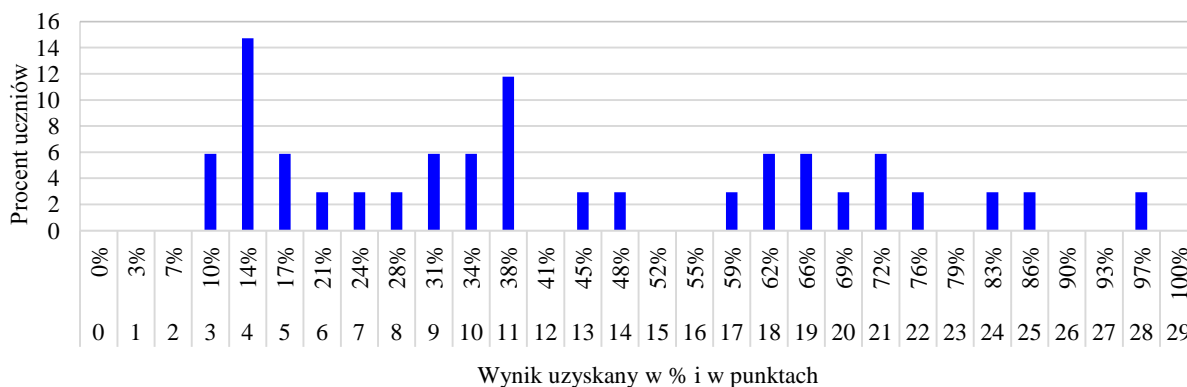
Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu matematyki (GM-M4-172, GM-M5-172, GM-M6-172) zostały przygotowane na podstawie arkusza GM-M1-172. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki (odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt), uproszczono i powiększono formy graficzne. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusz w brajlu.

Tabela 13. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
GM-M4 – 23	0	93	28	31	31,91	22,18
GM-M5 – 3	48	79	79	79	68,67	17,90

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M7-172, który został przygotowany na podstawie arkusza GM-M1-172. Arkusz egzaminacyjny składał się z 23 zadań: 20 zamkniętych i 3 otwartych. Trzony zadań i polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. W miarę możliwości przedradagowano treści zadań, wykorzystując znany uczniowi kontekst praktyczny lub dodając rysunki.

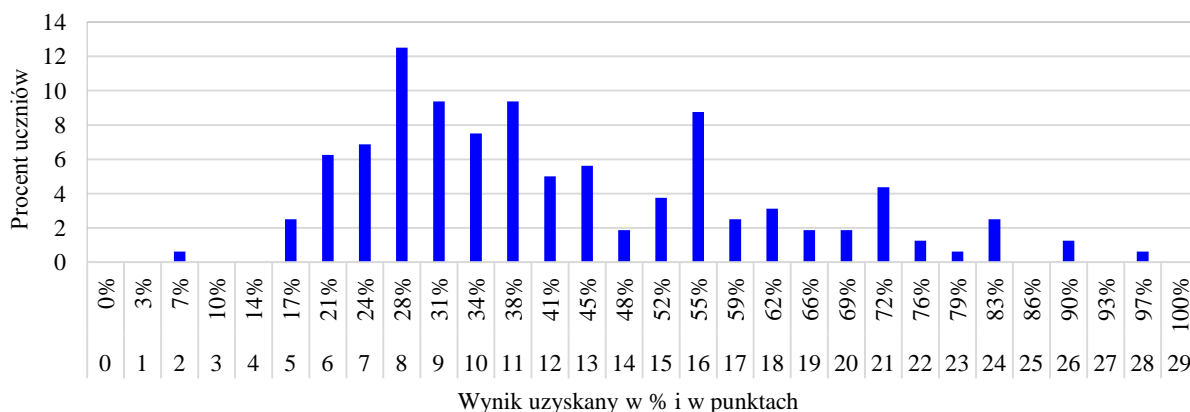
Wykres 5. Rozkład wyników uczniów

Tabela 14. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
34	10	97	38	14	42,41	25,36

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M8-172. Arkusz egzaminacyjny zawierał 20 zadań: 17 zamkniętych i 3 otwarte, które wymagały od uczniów samodzielnego sformułowania rozwiązania. Treści wielu zadań odnosiły się do sytuacji życiowych bliskich uczniowi. W zadaniach wykorzystano rysunki, które ułatwiały udzielenie poprawnych odpowiedzi.

Wykres 6. Rozkład wyników uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
160	7	97	38	28	42,54	18,25

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-MQ-172. Arkusz egzaminacyjny zawierał 20 zadań: 17 zamkniętych i 3 otwarte, które wymagały od uczniów samodzielnego sformułowania rozwiązania. Arkusz został dostosowany zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali arkusze dostosowane pod względem graficznym: zróżnicowano wielkość czcionki Arial 14 pkt, Arial 16 pkt, każde zadanie umieszczono na osobnej stronie, wyróżniono informację o numerze zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach, dodano i powiększono rysunki, zastosowano – jednolity w całym arkuszu – pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi. Treści wielu zadań odnosiły się do sytuacji życiowych bliskich uczniowi. W zadaniach wykorzystano rysunki, które ułatwiały udzielenie poprawnych odpowiedzi.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Tabela 16. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
3	28	69	62	-	53,00	21,93

Opis arkusza dla uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Uczniowie, o których mowa w art. 94a ust. 1 ustawy (cudzoziemcy), rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-MC-172. Arkusz ten składał się z 23 zadań: 20 zamkniętych oraz 3 otwartych i był dostosowany do potrzeb zdających, którym ograniczona znajomość języka polskiego utrudnia zrozumienie czytanego tekstu. Trzony zadań i polecenia zapisano prostym językiem, ograniczając je do niezbędnych informacji. Treści zadań nawiązywały do sytuacji praktycznych, a dodatkowo większość z nich zilustrowano różnymi formami graficznymi.

Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Tabela 17. Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy) – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
7	21	62	34	34	37,43	16,49

Przedmioty przyrodnicze

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P1-172.

Arkusz egzaminacyjny zawierał 25 zadań zamkniętych z biologii, chemii, fizyki i geografii. Każdy z przedmiotów reprezentowany był przez zadania różnego typu: wyboru wielokrotnego, prawda-falsz, na dobieranie.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 18. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		8615
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	7396
	z dysleksją rozwojową	1219
	dziewczeta	4271
	chłopcy	4344
	ze szkół na wsi	1772
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3105
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1486
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2252
	ze szkół publicznych	8097
	ze szkół niepublicznych	518

Z egzaminu zwolniono 51 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 19. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	15
	słabowidzący i niewidomi	26
	słabosłyszący i niesłyszący	84
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	160
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	3
	o których mowa w art. 94a ust. 1 ustawy (cudzoziemcy)	7
	Ogółem	245

3. Przebieg egzaminu

Tabela 20. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

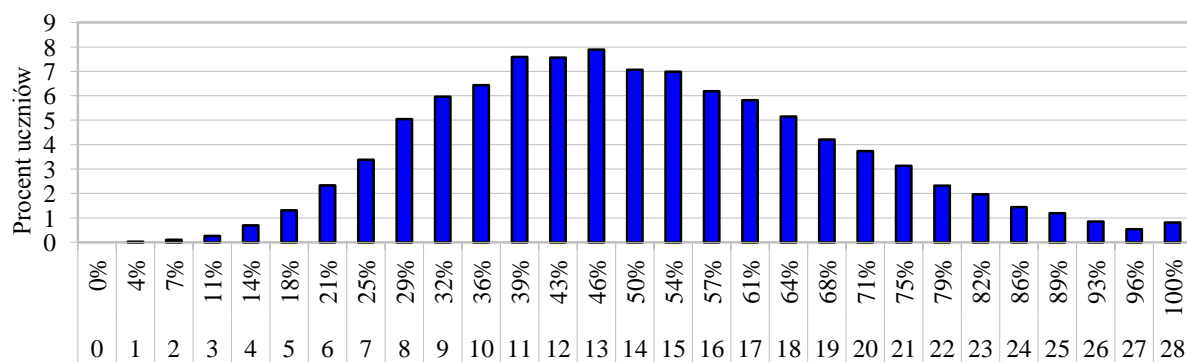
Termin egzaminu		20 kwietnia 2017 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		171	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		4	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócania przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		0	

¹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016, poz. 2223).

²Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 7. Rozkład wyników uczniów

Tabela 21. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
8615	4	100	50	46	50,64	18,23

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 22. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Część matematyczno-przyrodnicza – przedmioty przyrodnicze		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
4	1	
7	1	
11	1	
14	1	
18	2	
21	5	2
25	8	
29	12	3
32	17	
36	24	4
39	31	
43	38	5
46	45	
50	53	
54	60	6
57	66	
61	72	
64	77	7
68	82	
71	86	
75	89	8
79	92	
82	95	
86	97	9
89	98	
93	99	
96	100	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z przedmiotów przyrodniczych uzyskał 75% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 89% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 11% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

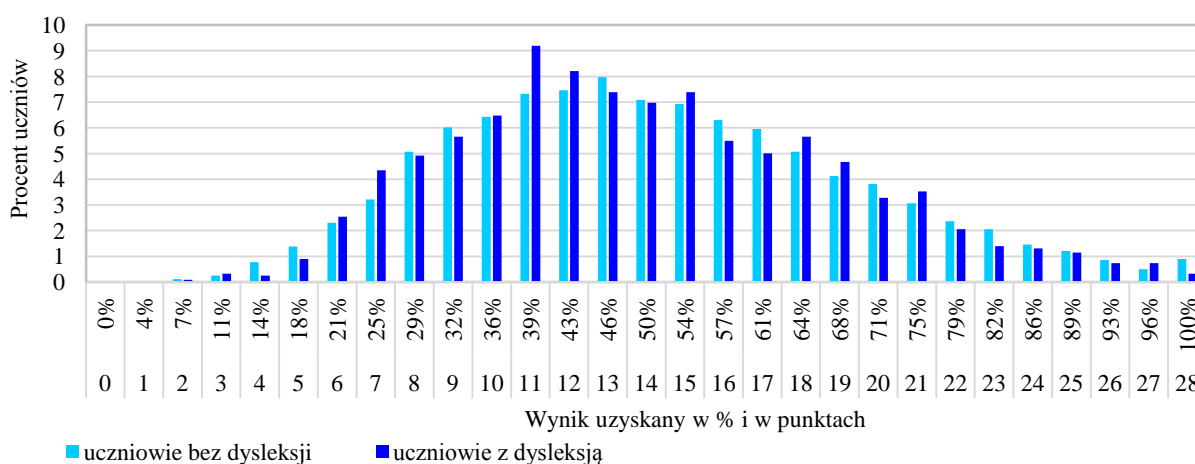
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 23. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedziałwyników (w %)
1	21–32
2	33–41
3	42–45
4	46–48
5	49–52
6	53–55
7	56–60
8	61–71
9	72–94

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

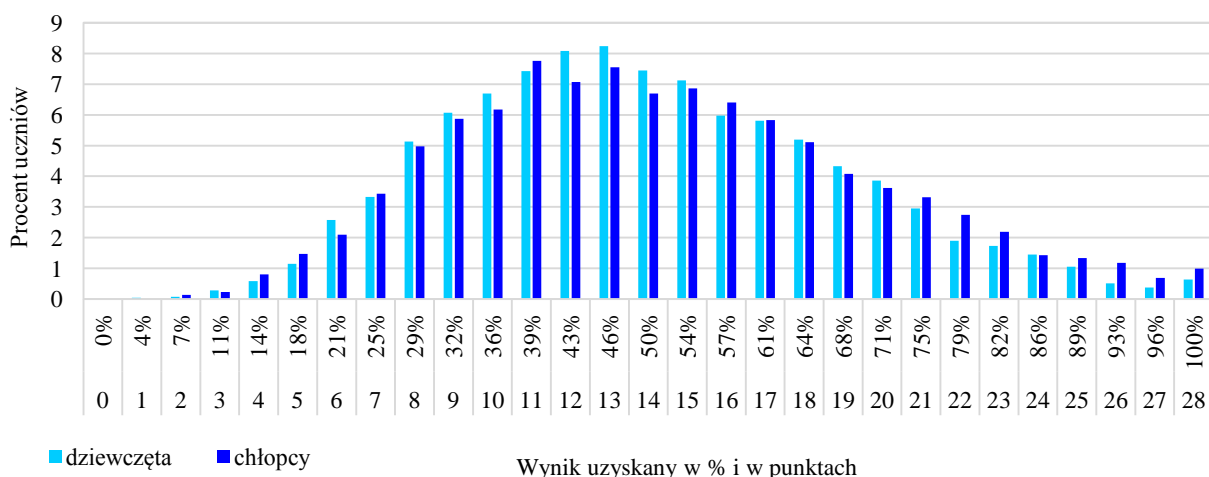
Wykres 8. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 24. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	7396	4	100	50	46	50,74	18,31
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1219	7	100	46	39	50,01	17,69

³Ilekość w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2017 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GM-P1-172.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 9. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 25. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	4271	4	100	50	46	50,01	17,62
Chłopcy	4344	7	100	50	39	51,26	18,78

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 26. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	1772	4	100	46	43	47,91	16,63
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3105	7	100	46	43	48,60	17,60
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1486	4	100	50	39	50,65	18,62
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2252	7	100	54	46	55,59	19,01

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 27. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	8097	4	100	50	46	50,51	17,92
Szkoła niepubliczna	518	4	100	54	61	52,59	22,39

Poziom wykonania zadań

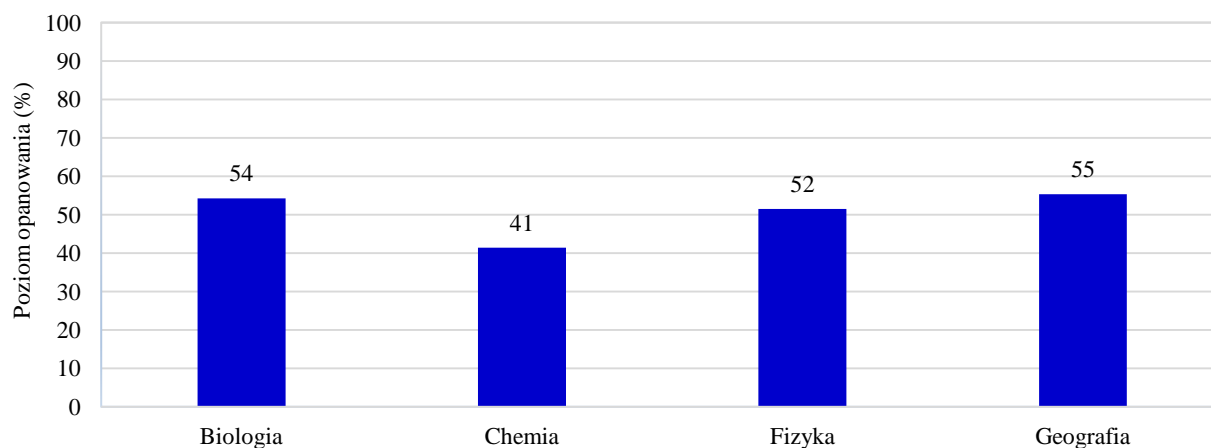
Tabela 28. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	IV. Rozumowanie i argumentacja.	I. Związki chemiczne budujące organizmy oraz pozyskiwanie i wykorzystanie energii. Uczeń: 4) przedstawia fotosyntezę [...] oraz określa warunki [...] przebiegu.	70
2.	IV. Rozumowanie i argumentacja.	VI. Budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka. 1. Tkanki, narządy, układy narządów. Uczeń: 2) podaje funkcje tkanki nabłonkowej [...] oraz przedstawia podstawowe cechy budowy warunkujące pełnienie tych funkcji.	55
3.	IV. Rozumowanie i argumentacja.	IV. Ekologia. Uczeń: 9) opisuje zależności pokarmowe (łańcuchy i sieci pokarmowe) w ekosystemie, rozróżnia producentów, konsumentów i destruentów oraz przedstawia ich rolę [...].	60
4.	I. Znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych.	VIII. Genetyka. Uczeń: 3) przedstawia sposób zapisywania i odczytywania informacji genetycznej (kolejność nukleotydów w DNA, kod genetyczny) [...].	36
5.	IV. Rozumowanie i argumentacja.	VI. Budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka. 6. Układ odpornościowy Uczeń: 3) porównuje działanie surowicy i szczepionki [...].	33
6.	I. Znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych.	IX. Ewolucja życia. Uczeń: 1) wyjaśnia pojęcie ewolucji organizmów i przedstawia źródła wiedzy o jej przebiegu; 2) wyjaśnia na odpowiednich przykładach, na czym polega dobór naturalny i sztuczny [...].	66
7.	I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji.	2. Wewnętrzna budowa materii. Uczeń: 1) odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach (symbol, nazwę, liczbę atomową [...]); 2) opisuje [...] skład atomu ([...] protony [...] elektrony), definiuje elektrony walencyjne; 12) [...] odczytuje z układu okresowego wartościowość maksymalną dla pierwiastków grup: 1. [...].	57
8.	I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji.	5. Woda i roztwory wodne. Uczeń: 5) odczytuje rozpuszczalność substancji z wykresu jej rozpuszczalności; oblicza ilość substancji, którą można rozpuścić w określonej ilości wody w podanej temperaturze.	44
9.	I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji. II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	6. Kwasy i zasady. Uczeń: 3) planuje [...] doświadczenia, w wyniku których można otrzymać wodorotlenek, kwas [...] tlenowy (np. [...] $\text{Ca}(\text{OH})_2$ [...]). 7) wymienia rodzaje odczynu roztworu i przyczyny odczynu kwasowego, zasadowego i obojętnego. 7. Sole. Uczeń: 5) [...] pisze odpowiednie równania reakcji w sposób cząsteczkowy [...]; na podstawie tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków wnioskuje o wyniku reakcji strąceniowej.	30
10.	I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji. III. Opanowanie czynności praktycznych.	6. Kwasy i zasady. Uczeń 4) opisuje właściwości [...] kwasów.	44
11.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	8. Węgiel i jego związki z wodorem. Uczeń: 2) definiuje pojęcia: węglowodory nasycone i nienasycone.	46

12.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów. III. Opanowanie czynności praktycznych.	8. Węgiel i jego związki z wodorem. Uczeń: 8) projektuje doświadczenie pozwalające odróżnić węglowodory nasycone od nienasyconych. 9. Pochodne węglodorów. Substancje chemiczne o znaczeniu biologicznym. Uczeń: 13) bada zachowanie się białka pod wpływem [...] stężonego etanolu, kwasów [...]; 17) [...] wykrywa obecność skrobi w różnych produktach spożywczych.	38
13.	II. Przeprowadzanie doświadczeń i wyciąganie wniosków z otrzymanych wyników.	1. Ruch prostoliniowy i siły. Uczeń: 2) odczytuje prędkość [...] z wykresów zależności drogi [...] od czasu [...]. 8. Wymagania przekrojowe. Uczeń: 8) [...] odczytuje dane z wykresu. 9. Wymagania doświadczalne. Uczeń: 2) wyznacza prędkość przemieszczania się [...] za pośrednictwem pomiaru odległości i czasu.	56
14.	III. Wskazywanie w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą poznanych praw i zależności fizycznych.	2. Energia. Uczeń: 8) wyjaśnia przepływ ciepła w zjawisku przewodnictwa cieplnego [...]; 11) opisuje ruch cieczy [...] w zjawisku konwekcji.	57
15.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych. IV. Posługiwanie się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych).	3. Właściwości materii. Uczeń: 3) posługuje się pojęciem gęstości; 4) stosuje do obliczeń związek między masą, gęstością i objętością ciał stałych [...]. 8. Wymagania przekrojowe. Uczeń: 4) przelicza wielokrotności i podwielokrotności (przedrostki [...] kilo-) [...].	28
16.	III. Wskazywanie w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą poznanych praw i zależności fizycznych.	3. Właściwości materii. Uczeń: 4) stosuje do obliczeń związek między masą, gęstością i objętością ciał stałych [...]; 9) wyjaśnia pływanie ciał na podstawie prawa Archimedesesa.	63
17.	III. Wskazywanie w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisanych za pomocą praw i zależności fizycznych.	4. Elektryczność. Uczeń: 6) opisuje przepływ prądu w przewodnikach jako ruch elektronów swobodnych.	57
18.	II. Przeprowadzanie doświadczeń i wyciąganie wniosków z otrzymanych wyników.	5. Magnetyzm. Uczeń: 1) nazywa bieguny magnetyczne magnesów trwałych i opisuje charakter oddziaływania między nimi. 1. Ruch prostoliniowy i siły. Uczeń: 9) posługuje się pojęciem siły ciężkości.	54
19.	III. Wskazywanie w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą poznanych praw i zależności fizycznych. IV. Posługiwanie się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów [...].	III. Wskazywanie w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą poznanych praw i zależności fizycznych. IV. Posługiwanie się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów [...].	45
20.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	1. Mapa – umiejętności czytania, interpretacji i posługiwania się mapą. Uczeń: 7) lokalizuje na mapach [...] kontynenty [...].	47
21.	III. Stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce. II. Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów.	2. Kształt, ruchy Ziemi i ich następstwa. Uczeń: 2) posługuje się ze zrozumieniem pojęciami: [...] czas słoneczny [...]. 3) podaje cechy ruchu obiegowego Ziemi; przedstawia [...] zmiany w oświetleniu Ziemi [...].	45
22.	II. Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów.	3. Wybrane zagadnienia geografii fizycznej. Uczeń: 4) [...] wykazuje wpływ klimatu na zróżnicowanie roślinności [...] na Ziemi.	62
23.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	3. Wybrane zagadnienia geografii fizycznej. Uczeń: 6) posługuje się ze zrozumieniem pojęciem wietrzienia [...].	58

24.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	5. Ludność Polski. Uczeń: 2) odczytuje z różnych źródeł informacji (m.in. rocznika statystycznego [...]) dane dotyczące: liczby ludności Polski [...]; 3) charakteryzuje [...] zróżnicowanie rozmieszczenia ludności w Polsce [...].	74
25.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	7. Regiony geograficzne Polski. Uczeń: 3) opisuje [...] najważniejsze cechy gospodarki regionów geograficznych Polski oraz ich związek z warunkami przyrodniczymi.	57

Średnie wyniki uczniów z podziałem na przedmioty

Wykres 10. Średnie wyniki uczniów z podziałem na przedmioty

Komentarz

Zestaw zadań z zakresu przedmiotów przyrodniczych sprawdzał treści zapisane w podstawie programowej z czterech przedmiotów: biologii, chemii, fizyki i geografii. Szczegółowy wykaz sprawdzanych umiejętności podano w tabeli 28. Średni wynik uzyskany za rozwiązanie zadań to 51%.

Zadania z biologii

Z biologii badano *znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych* oraz *umiejętność rozumowania i argumentacji*. Zadania dotyczyły treści z zakresu funkcjonowania roślin, budowy i funkcjonowania organizmu człowieka, genetyki, ekologii i ewolucji życia. Poziom wykonania poszczególnych zadań wahał się od 33% do 70%.

Łatwe dla uczniów było zadanie 1. Na podstawie wykresu należało ustalić, który wniosek dotyczący wpływu czynników środowiska na fotosyntezę danej rośliny jest poprawny. Właściwą odpowiedź wybrało 70% uczniów.

Umiarkowanie trudne okazały się dla uczniów zadania 2., 3. i 6. W zadaniu 2. na podstawie tekstu źródłowego należało określić, która z podanych cech jest przystosowaniem tkanki nabłonkowej do pełnionej przez nią funkcji. 55% gimnazjalistów wybrało poprawną odpowiedź. Jednak prawie co piąty egzaminowany utożsamiał funkcję tkanki nabłonkowej z obecnością substancji międzykomórkowej. Łatwiejsze od zadania 2. okazało się zadanie 3., w którym należało na podstawie zobrazowanej sieci pokarmowej w ekosystemie pola wnioskować o skutkach wyniszczenia jednego z ogniw tej sieci, a następnie – wskazać destruentów: wybrać tę grupę organizmów spośród innych żyjących na polu. Zadanie było dla gimnazjalistów umiarkowanie trudne – poziom wykonalności

60%. Najłatwiejsze w tej grupie zadań było zadanie 6., w którym na podstawie tekstu źródłowego uczniowie mieli wyjaśnić pojęcie ewolucji organizmów oraz skutki jej przebiegu w kontekście doboru naturalnego. Zadanie typu prawda fałsz wymagało oceny poprawności dwóch zdań. O ile ocena pierwszego zdania w zasadzie wprost wynikała z treści tekstu, o tyle w ocenie zdania drugiego uczniowie powinni wykazać się znajomością pojęcia gatunku. Łącznie wyboru poprawnych odpowiedzi w obydwu zdaniach dokonało 66% piszących. Jednak co piąty uczeń miał problem z ustaleniem, czy w opisanej sytuacji doszło do powstania dwóch odrębnych gatunków. Świadczy to o braku znajomości podstawowych cech gatunku.

Trudne dla gimnazjalistów były zadania 4. i 5. Zadanie 4. sprawdzało ogólną wiedzę na temat sposobu zapisywania i odczytywania informacji genetycznej (kolejność aminokwasów w DNA, kod genetyczny). Na podstawie schematu należało ocenić prawdziwość dwóch zdań. 36% trzecioklasistów udzieliło w pełni poprawnej odpowiedzi. Uczniowie, którzy udzielili odpowiedzi niepoprawnych, nie rozumieją elementarnej zasady genetyki, mówiącej o tym, że podstawową jednostką informacyjną DNA jest kodon, złożony z trzech nukleotydów, które odpowiadają pojedynczemu aminokwasowi w białku. Jeszcze trudniejsze okazało się zadanie 5. Na podstawie tekstu źródłowego uczniowie musieli rozważyć, które z podanych cech dotyczą surowicy. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 33% uczniów. Dla piszących większą trudnością w tym zadaniu było ustalenie działania surowicy odpornościowej niż jej zawartości, choć tekst był tu znaczną pomocą w udzieleniu poprawnej odpowiedzi.

Zadania z chemii

Umiejętności uczniów z chemii sprawdzane były za pomocą zadań reprezentujących wszystkie wymagania ogólne z podstawy programowej, przy czym skupiono się na sprawdzeniu umiejętności dotyczących *pozyskiwania, przetwarzania i tworzenia informacji oraz rozumowania i zastosowania nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów*. Zakres treści obejmował zagadnienia dotyczące wewnętrznej budowy materii, właściwości związków nieorganicznych, roztworów wodnych, budowy i właściwości węglowodorów i ich pochodnych. Większość zadań sprawdzała umiejętności złożone wymagające wykorzystania i łączenia ze sobą kilku informacji. Poziom wykonania poszczególnych zadań wahał się od 30% do 57%.

Uczniowie mieli do rozwiązania 6 zadań, spośród których zadanie 7. okazało się dla piszących umiarkowanie trudne. Sprawdzało ono umiejętność odczytywania z układu okresowego podstawowych informacji o pierwiastkach. Uczniowie na podstawie krótkiej charakterystyki trzech pierwiastków mieli zidentyfikować sól. Poprawnie zinterpretowało wszystkie informacje o pierwiastkach 57% uczniów. Spośród tych, którzy wskazali niewłaściwy wzór soli, najwięcej osób błędnie zinterpretowało informację, że w jądrze atomu pierwiastka oznaczonego numerem 2. znajduje się 7 protonów.

Pozostałe zadania z chemii były dla gimnazjalistów trudne. Poziom rozwiązania wahał się w granicach od 30 % do 46%. Prawie połowa uczniów (ok.45%) udzieliła poprawnych odpowiedzi w zadaniach 8. i 11. Zadanie 8. wymagało od gimnazjalistów przeanalizowania danych umieszczonych na wykresie zależności rozpuszczalności sacharozy w wodzie od temperatury i na tej podstawie wskazania, w której temperaturze (20°C, 40°C, 60°C czy 80°C) użyto najwięcej wody do przygotowania roztworów nasyconych z jednakowej ilości sacharozy (100 g w każdym roztworze). Poprawne rozwiązanie wymagało od trzecioklasistów dokonania analizy wykresu. Na jego podstawie można było wnioskować, że im wyższa temperatura, w której przygotowywano roztwory, tym więcej soli można rozpuścić w 100 g wody. Najwięcej wody należy dodać, aby przygotować roztwór w najniższej z podanych temperatur. Zadanie 11. to zadanie typowe, polegające na prostym przetworzeniu informacji. Służyło ono do sprawdzenia umiejętności rozróżnienia węglowodorów nienasyconych od węglowodorów nasyconych na podstawie ich wzorów strukturalnych. W zadaniu 10. sprawdzano umiejętności praktyczne – zasady bezpieczeństwa podczas posługiwania się substancjami chemicznymi. Na podstawie tekstu wprowadzającego oraz rysunków ilustrujących przebieg doświadczenia należało wskazać właściwy sposób rozcieńczania kwasu i uzasadnić wybór.

Zestaw II, ilustrujący poprawny sposób rozcieńczania stężonego kwasu siarkowego(VI), prawidłowo wybrało 67% uczniów, jednak poprawnie uzasadniło wybór 44% piszących.

W grupie zadań z chemii najtrudniejsze były zadania 12. i 9. Za pomocą zadania 12. Sprawdzano umiejętność wykrywania skrobi w różnych produktach spożywczych. Należało wskazać odczynnik, który służy wykazaniu braku skrobi w próbce poddanej hydrolizie. Jodynę jako właściwy odczynnik wskazało 38% gimnazjalistów. Jest to dowód na to, że uczniowie słabo opanowali jedną z podstawowych umiejętności właściwej dla chemii, jaką jest identyfikacja substancji z wykorzystaniem reakcji charakterystycznych. Podobny poziom wykonania uzyskało zadanie 9. W tym zadaniu, na podstawie analizy schematu dwuetapowego doświadczenia, opisu obserwacji oraz analizy danych umieszczonych we fragmencie tabeli rozpuszczalności wybranych soli i wodorotlenków, uczniowie mieli określić odczyn wodnego roztworu powstałego po wprowadzeniu do wody tlenku fosforu(V) i podać przyczynę pojawienia się tego odczynu (zad. 9.1.). Także trudne dla uczniów było wskazanie równania reakcji opisującego procesy zachodzące w drugim etapie doświadczenia (zad. 9.2.). Poprawnie zadanie 9. wykonało 30% piszących. Można przypuszczać, że dla wielu gimnazjalistów trudność z rozwiązaniem tego zadania wynikała z jego złożonego charakteru oraz niedokładnej analizy schematu doświadczenia, odpowiadającego pierwszemu etapowi.

Zadania z fizyki

Umiejętności uczniów z zakresu fizyki były sprawdzane zadaniami reprezentującymi wszystkie wymagania ogólne podstawy programowej, przy czym skupiono się na sprawdzeniu opanowania umiejętności dotyczących *wskazywania w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą poznanych praw i zależności fizycznych oraz przeprowadzania doświadczeń i wyciągania wniosków z otrzymanych wyników*. Treści zadań obejmowały ogół zagadnień związanych z ruchem prostoliniowym, przepływem energii, gęstością, prawem Archimedesesa, elektryzowaniem i przepływem ładunku, zjawiskami magnetycznymi oraz ruchem drgającym. Poziom wykonania poszczególnych zadań wahał się od 28% do 63%.

Umiarkowanie trudne było dla uczniów zadanie 16., za pomocą którego sprawdzano rozumienie prawa Archimedesesa. 63% gimnazjalistów poprawie zinterpretowało informacje zawarte w treści zadania i wskazało właściwą odpowiedź.

Umiarkowanie trudne okazały się dla uczniów zadania 13., 14., 17., 18. oraz 19. Do poprawnego rozwiązania zadania 13. konieczna była analiza wykresu przedstawiającego zależność drogi przebytej przez dwóch zawodników od czasu trwania biegu. Uczniowie mieli za zadanie stwierdzić, czy zdania opisujące bieg chłopców są prawdziwe czy fałszywe. Pierwsze zdanie: *Na dystansie 100 m Antek uzyskał większą prędkość średnią niż Janek* było prawdziwe. Drugie zdanie: *Po 10 sekundach biegu Janek wyprzedził Antka* – fałszywe. Pierwsze zdanie poprawnie oceniło 82% zdających, a drugie 68%. Ponad połowa piszących (56%) poprawnie rozwiązała zadanie. W zadaniu 14. uczniowie musieli wskazać przyczynę, dla której element grzejny w czajniku elektrycznym montuje się blisko dna. Odpowiedź poprawną, wskazującą na zjawisko konwekcji, wybrało 57% gimnazjalistów. Co piąty uczeń błędnie uzasadniał konstrukcję czajnika podaną w zadaniu: wybierał uzasadnienie oparte na stwierdzeniu, że *ogrzewana od dołu woda zwiększa swoje przewodnictwo cieplne*. Aby rozwiązać zadanie 17., uczniowie zobligowani byli do stwierdzenia, jaki będzie ładunek naelektryzowanej kulki po połączeniu jej z ziemią oraz w jakim kierunku popłyną elektrony swobodne. Pierwsza część zadania była łatwa dla 76% piszących. Właściwy kierunek przepływu elektronów znało 67% gimnazjalistów. Zadanie w całości poprawnie rozwiązało 57% uczniów. W zadaniu 18. należało ocenić prawdziwość dwóch zdań dotyczących przeprowadzonego doświadczenia. Aby poprawnie wykonać zadanie, gimnazjaliści musieli wykazać się rozumieniem I zasady dynamiki oraz znać charakter oddziaływania biegunów magnetycznych. Ponad połowa piszących (54%) dobrze oceniła oba zdania. W zadaniu 19. sprawdzano, czy uczniowie potrafią właściwie interpretować wzór na okres drgań wahadła matematycznego, tj. którą wielkość

i jak należy zmienić (zmniejszyć czy zwiększyć), aby zmniejszyć czas jednego pełnego drgania wahadła. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 45% uczniów.

Rozwiązanie zadania 15. polegało na obliczeniu objętości złota, gdy dane są jego masa i gęstość. Zadanie okazało się najtrudniejsze nie tylko z fizyki, lecz także w całym arkuszu (poziom wykonania 28%). Jest to o tyle niepokojące, że zadanie sprawdzało posługiwanie się jednym z podstawowych wzorów stosowanych nie tylko na lekcjach fizyki, jak również umiejętność wykonywania elementarnych obliczeń.

Zadania z geografii

Zadania z geografii służyły do sprawdzenia umiejętności *korzystania z różnych źródeł informacji geograficznej, identyfikowania związków i zależności, wyjaśniania zjawisk i procesów oraz stosowania wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce*. Rozwiązując zadania, uczniowie korzystali z materiałów źródłowych, które zostały dołączone do każdego z zadań. Od gimnazjalistów wymagano czytania i analizowania informacji przedstawionych na mapach, w tym – mapy konturowej świata oraz mapy konturowej wyżyn Polski południowej. Piszący interpretowali także schematy ilustrujące związki elementów środowiska przyrodniczego oraz odczytywali i przetwarzali odczytane z tabeli informacje z zakresu demografii Polski. Poziom wykonania poszczególnych zadań wahał się od 45% do 74%.

Łatwe dla gimnazjalistów było zadanie 24., które odnosiło się do demografii wybranych województw Polski. W zadaniu wymagano odczytania informacji z tabeli, oszacowania gęstości zaludnienia województw oraz odsetka ludności mieszkającej na wsi, a także wskaźnika urbanizacji. Poprawną odpowiedź wskazało w tym zadaniu 74% uczniów. Zadanie to było najłatwiejsze spośród wszystkich zadań z zakresu przedmiotów przyrodniczych. Tak wysoki wynik świadczy o dobrym przygotowaniu gimnazjalistów do odczytywania informacji z tabeli statystycznej, która jest jednym z najważniejszych źródeł przekazu informacji.

Umiarkowanie trudne były dla tegorocznych trzecioklasistów zadania 22., 23. i 25. W zadaniach 22. i 23. sprawdzano wybrane zagadnienia z geografii fizycznej świata. Uczniowie musieli wykazać się rozumieniem zależności zachodzących w środowisku przyrodniczym. Ponadto w zadaniu 22. badano rozumienie wpływu klimatu na zróżnicowanie roślinności, a w zadaniu 23. – zależność intensywności procesów wietrzenia fizycznego i chemicznego od warunków klimatycznych. Do zadań dołączono schematy ilustrujące wymienione zależności. Poprawnie oba zadania rozwiązało – odpowiednio – 62% i 58% uczniów. Trudniejsze od zadania 22. i 23. było zadanie 25., odnoszące się do cech gospodarki wyżyn Polski południowej i ich związku z warunkami przyrodniczymi. Na podstawie mapy konturowej, przedstawiającej rozmieszczenie głównych surowców mineralnych występujących na obszarze wyżyn Polski południowej, uczniowie mieli wskazać produkt wytwarzany przez przemysł na bazie surowców eksploatowanych tylko na tym obszarze. Za pomocą zadania sprawdzano nie tylko praktyczną wiedzę ucznia wynikającą ze związku gospodarki z warunkami przyrodniczymi, lecz także umiejętność rozpoznawania regionów Polski na podstawie zamieszczonych na mapie głównych miast i sieci rzecznej.

Najtrudniejsze z geografii były zadania 20. i 21. W pierwszym z nich sprawdzano umiejętność czytania i interpretacji mapy, a zwłaszcza lokalizacji kontynentów oraz oblewających je oceanów. Zadanie poprawnie rozwiązało 47% uczniów. Trudniejsze od zadania 20. było zadanie 21. (poziom wykonania 45%), odwołujące się do następstw ruchów Ziemi. Pierwsza jego część wymagała umiejętności wskazania miasta o współrzędnych geograficznych podanych w tabeli, różniącego się wcześniejszym czasem słonecznym od czasu w Warszawie. W istocie gimnazjaliści musieli wykazać się rozumieniem prawidłowości ruchu obrotowego Ziemi dokonującego się z zachodu na wschód. Zadanie poprawnie rozwiązało 56% piszących. Druga część zadania okazała się trudniejsza – tylko 35% gimnazjalistów udzieliło poprawnej odpowiedzi. Wymagano tu rozumienia konsekwencji ruchu obiegowego Ziemi, w tym – występowania obszarów, na których zachodzi dwukrotnie w ciągu roku zenitalne górowanie Słońca. W obu zadaniach gimnazjaliści musieli wykazać się umiejętnością

posługiwania się współrzędnymi geograficznymi podanymi w tabeli. Zadania z podstaw ruchów Ziemi należą do najtrudniejszych dla uczniów, podobnie jak i inne zadania z zakresu geografii fizycznej. Zadania z tego obszaru wymagają zwykle złożonych umiejętności i operacyjnego posługiwania się posiadaną wiedzą. Tegoroczny zestaw zadań potwierdził, że łatwiejsze dla gimnazjalistów są zadania z zakresu geografii społecznej, bliższej doświadczeniom uczniów, oraz zadania wymagające prostszych czynności rozumowych, wykonywanych na podstawie dostarczonego materiału źródłowego.

Wnioski i rekomendacje

Przedstawiona analiza osiągnięć uczniów pozwala stwierdzić, że:

- najłatwiejsze dla uczniów okazały się zadania sprawdzające umiejętność odczytywania informacji i wykorzystania wiadomości w sytuacjach typowych,
- uczniowie nie potrafili odnieść zdobytej wiedzy teoretycznej do sytuacji przedstawionych w zadaniach zwłaszcza wtedy, gdy mają do czynienia z sytuacją nietypową,
- najtrudniejsze dla uczniów były zadania wymagające obliczeń – zasadniczą trudność polegała na zamianie jednostek i przekształcaniu wzorów.

W pracy z uczniami mocniejszy akcent należy położyć na kształtowanie umiejętności złożonych niż na sprawdzanie wiedzy faktograficznej z danego przedmiotu. Wiedza powinna stanowić podstawę do kształtowania umiejętności oraz do zastosowania jej zarówno w sytuacjach typowych, jak i problemowych.

Należy podjąć trud rozwiązywania zadań z bogatą i urozmaiconą szatą graficzną, tak by wdrażać uczniów do posługiwania się nabytą wiedzą i umiejętnościami. Powinno się wykorzystywać w praktyce dydaktycznej teksty popularnonaukowe, informacje z prasy czy internetu, które będą stawiać uczniów w nowych sytuacjach zadaniowych, obligować do pokonywania trudności, uczyć stawiać czoło nieznanemu. Należy zwrócić szczególną uwagę na wdrażanie uczniów do samodzielnego wykonywania doświadczeń biologicznych, chemicznych, fizycznych, pomiarów geograficznych wymagających krytycznego myślenia, wykrywania współzależności elementów lub procesów oraz związków przyczynowo-skutkowych.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu przedmiotów przyrodniczych (GM-P2-172) został przygotowany na podstawie arkusza GM-P1-172 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali arkusz, w którym została wyróżniona informacja o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie. W tekstach do zadań i między odpowiedziami zwiększono interlinię oraz zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Uczniowie wybrane odpowiedzi zaznaczali w arkuszu poprzez otoczenie ich kółkiem.

Tabela 29. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
15	18	96	50	36; 50	50,00	21,66

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

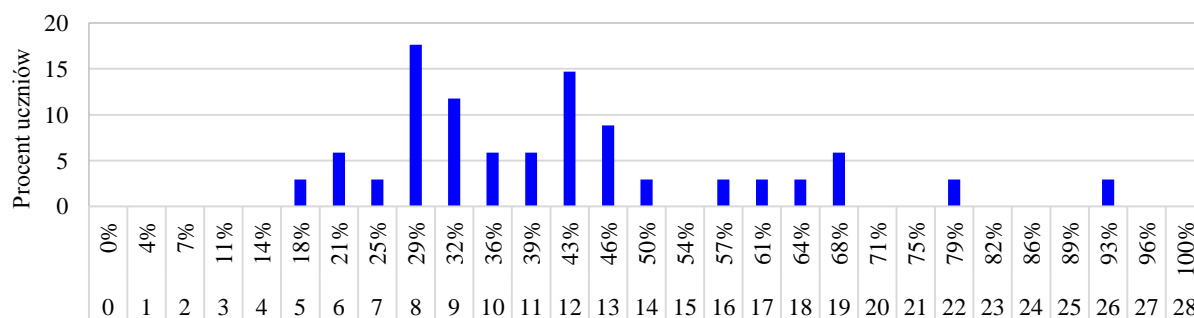
Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu przedmiotów przyrodniczych (GM-P4-172, GM-P5-172, GM-P6-172) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki – odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusz w brajlu.

Tabela 30. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
GM-P4 – 23	14	82	36	32; 36	38,22	16,33
GM-P5 – 3	57	71	71	71	66,33	8,08

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P7-172, który został przygotowany na podstawie arkusza standardowego. Arkusz egzaminacyjny składał się z 25 zadań. Polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. W miarę możliwości przereklamowano treści zadań, wykorzystując znany uczniowi kontekst praktyczny lub ilustrując treść rysunkami.

Wynik uzyskany w % i w punktach

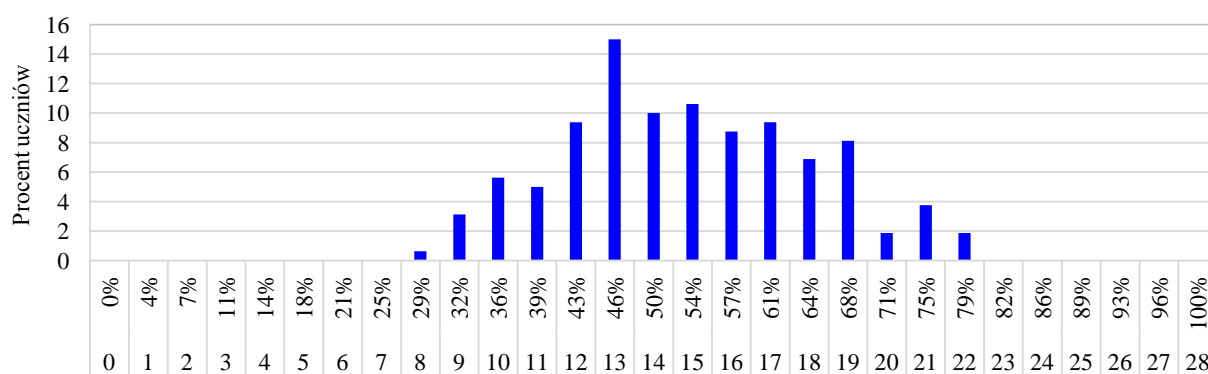
Wykres 11. Rozkład wyników uczniów

Tabela 31. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
34	18	93	39	29	42,06	17,20

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P8-172. Arkusz egzaminacyjny zawierał 20 zadań zamkniętych. W zadaniach wykorzystano rysunki, schematy, tabele, opisy doświadczeń i mapy.

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 12. Rozkład wyników uczniów

Tabela 32. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
160	29	79	54	46	53,08	11,53

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym rozwiązywali zadania w arkuszu GM-PQ-172, który składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu. Arkusz został dostosowany zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali arkusz, w którym każde zadanie umieszczono na osobnej stronie. W zadaniach uproszczono polecenia, zapisano informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi. Wyróżniono też informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami oraz powiększono czcionkę.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Tabela 33. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
3	54	82	61	-	65,67	14,57

Opis arkusza dla uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Uczniowie, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy), rozwiązywali zadania w arkuszu GM-PC-172, który składał się z zadań zamkniętych różnego typu. W zadaniach uproszczono polecenia, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. W miarę możliwości przerezegowano treści zadań, wykorzystując znany uczniowi kontekst praktyczny lub ilustrując treść rysunkami.

Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Tabela 34. Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy) – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
7	32	71	43	32	43,29	14,12

III. JĘZYKI OBCE

Język angielski – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		6630
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	5688
	z dysleksją rozwojową	942
	dziewczęta	3216
	chłopcy	3414
	ze szkół na wsi	1272
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	2285
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1152
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1921
	ze szkół publicznych	6288
	ze szkół niepublicznych	342

Z egzaminu zwolniono 19 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	12
	słabowidzący i niewidomi	22
	słabosłyszący i niesłyszący	25
	słabosłyszący i niesłyszący z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	-
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	76
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	3
	Ogółem	138

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

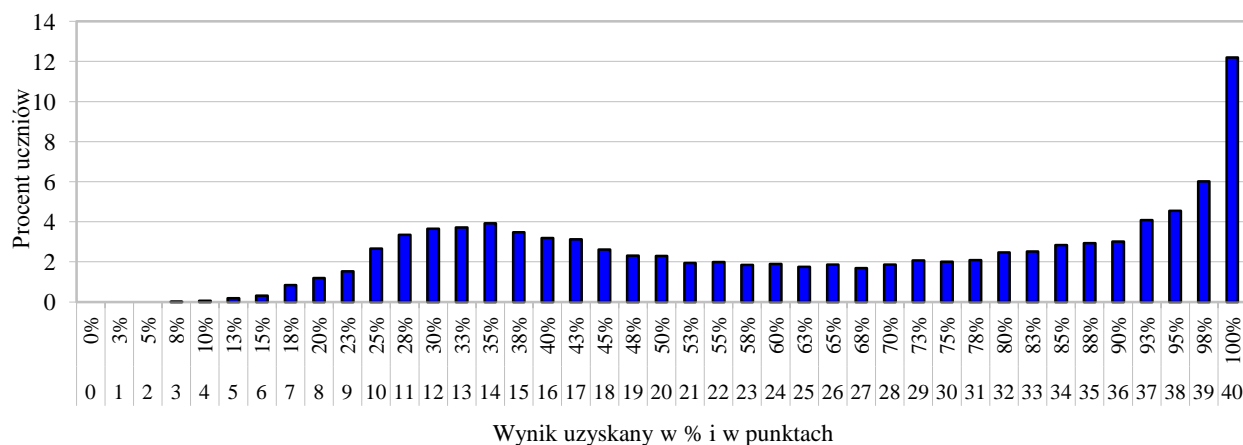
Termin egzaminu		21 kwietnia 2017 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		163	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		3	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócania przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		3
Liczba wglądów ² (art. 44zzz ust. 1)		0	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016, poz. 2223).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
6630	8	100	68	100	65,18	27,11

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język angielski – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	2	
20	3	
23	4	
25	6	2
28	9	
30	12	
33	16	3
35	19	
38	23	
40	26	4
43	29	
45	31	
48	33	
50	36	
53	38	
55	40	
58	42	5
60	44	
63	45	
65	47	
68	49	
70	51	
73	53	
75	55	
78	57	
80	60	
83	62	6
85	65	
88	68	
90	71	
93	75	
95	80	7
98	87	
100	100	8,9

Wyniki na skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka angielskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 60% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 40% zdających i znajduje się on w 5. stanie.

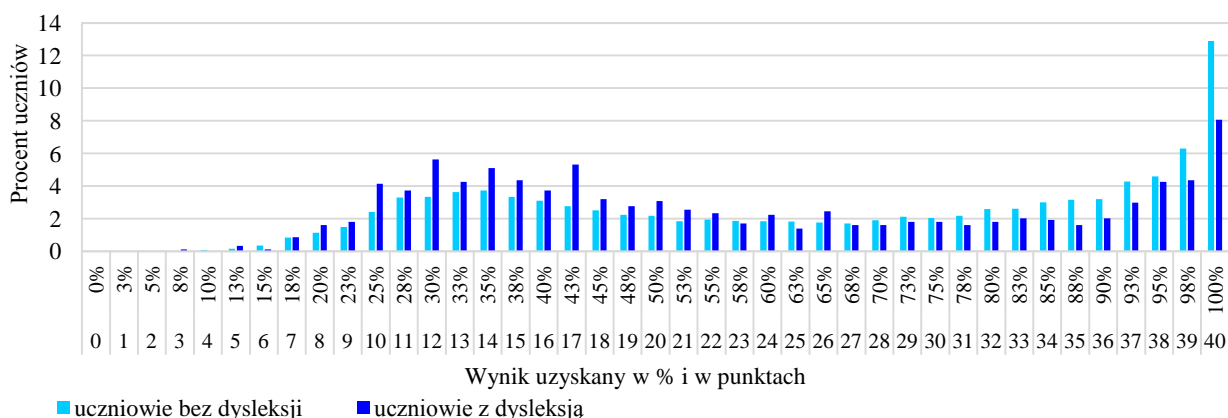
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	24–37
2	38–47
3	48–54
4	55–60
5	61–67
6	68–74
7	75–83
8	84–94
9	95–100

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

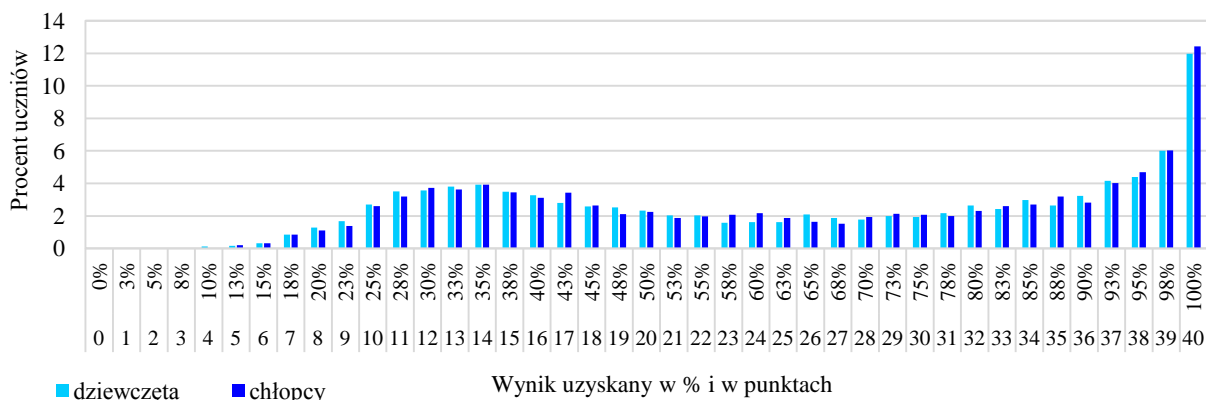
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	5688	10	100	70	100	66,33	27,05
Uczniowie z dysleksją rozwojową	942	8	100	51,5	100	58,23	26,40

³ Ileokroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2017 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z zestawu GA-P1-172.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	3216	10	100	68	100	64,94	27,19
Chłopcy	3414	8	100	68	100	65,41	27,03

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	1272	10	100	50	100	56,86	26,01
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2285	10	100	58	100	60,77	26,65
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1152	8	100	70	100	67,27	26,46
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1921	13	100	85	100	74,69	25,73

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

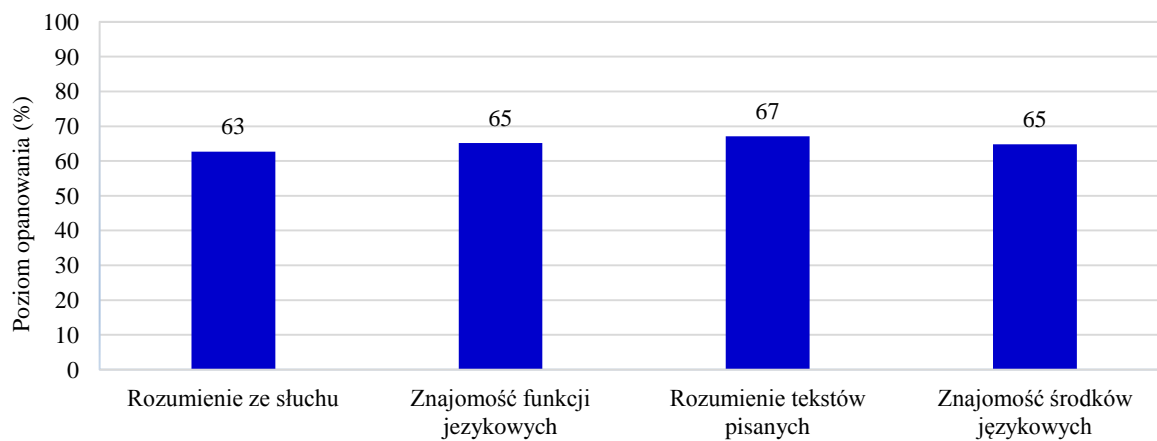
	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	6288	8	100	65	100	64,33	27,00
Szkoła niepubliczna	342	13	100	93	100	80,94	24,07

Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	69
	1.2.		78
	1.3.		66
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	82
	1.5.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	72
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	78
	2.2.		42
	2.3.		65
	2.4.		80
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	65
	3.2.		58
	3.3.		52
IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Znajomość funkcji językowych	4.1.	6.4) Uczeń prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia.	70
	4.2.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	72
	4.3.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	59
	4.4.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	59
	5.1.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	67
	5.2.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	64
	5.3.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	51
	6.1.	6.6) Uczeń wyraża swoje emocje.	61
	6.2.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.	82
	6.3.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	67
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	7.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	62
	7.2.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	67
	7.3.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	66
	7.4.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	52
	8.1.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	62
	8.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	61
	8.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	62
	8.4.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	69
	9.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	68
	9.2.		62
	9.3.		64
	9.4.		57
I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)	61
	10.2.		66
	10.3.		53
	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)	70
	11.2.		71
	11.3.		68

Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Język angielski – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązki zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 12. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		4969
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	4285
	z dysleksją rozwojową	684
	dziewczeta	2439
	chłopcy	2530
	ze szkół na wsi	793
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	1409
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	974
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1793
	ze szkół publicznych	4698
	ze szkół niepublicznych	271

Z egzaminu zwolniono 19 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	10
	słabowidzący i niewidomi	13
	słabosłyszący i niesłyszący	17
	słabosłyszący i niesłyszący z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	-
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	1
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	3
	Ogółem	44

3. Przebieg egzaminu

Tabela 14. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

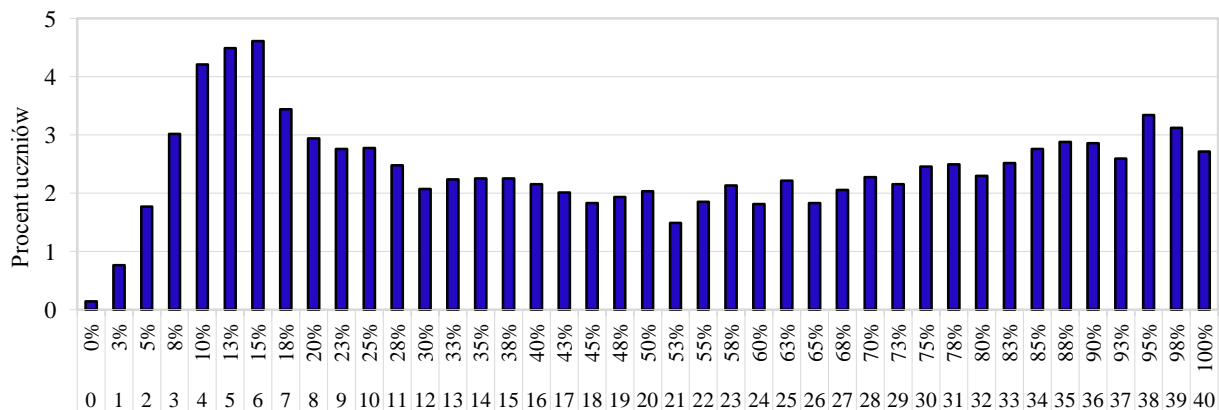
Termin egzaminu		21 kwietnia 2017 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		152	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		4	
Liczba zespołów egzaminatorów		2	
Liczba egzaminatorów		47	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócania przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		3
Liczba wglądów ² (art. 44zzz ust. 1)		0	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016, poz. 2223).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 5. Rozkład wyników uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
4969	0	100	48	15	50,57	30,51

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 16. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język angielski – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	4	
8	7	2
10	12	
13	17	3
15	21	
18	25	
20	28	4
23	31	
25	34	
28	36	
30	39	
33	41	
35	43	5
38	45	
40	48	
43	50	
45	51	
48	53	
50	55	
53	57	
55	59	6
58	61	
60	62	
63	64	
65	66	
68	68	
70	70	
73	72	
75	74	7
78	76	
80	78	
83	81	
85	83	
88	86	8
90	88	
93	91	9
95	94	
98	98	
100	100	

Wyniki na skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 78% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 22% zdających i znajduje się on w 6. staninie.

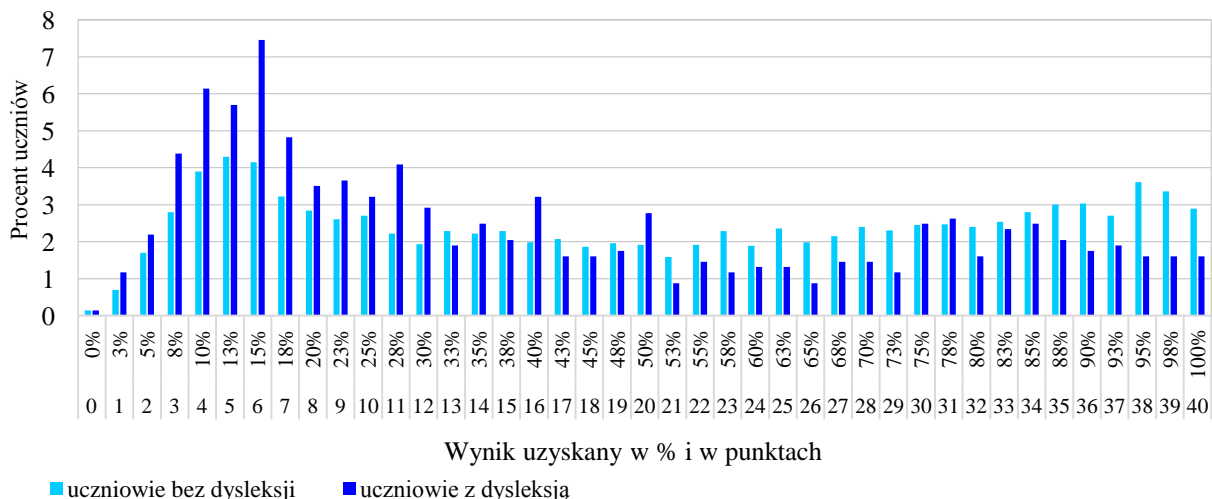
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 17. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	7–16
2	17–27
3	28–34
4	35–40
5	41–48
6	49–57
7	58–69
8	70–86
9	87–99

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

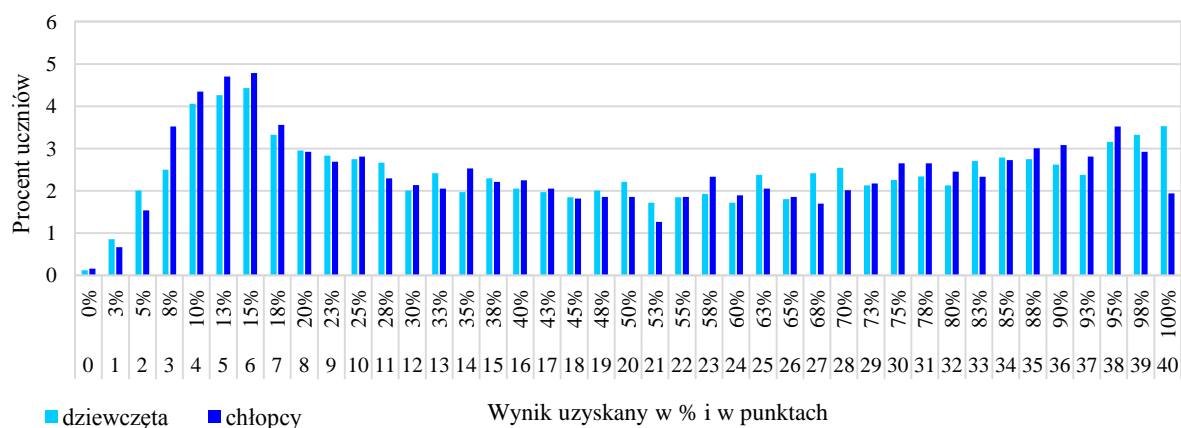
Wykres 6. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 18. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	4285	0	100	53	13	52,02	30,45
Uczniowie z dysleksją rozwojową	684	0	100	33	15	41,54	29,31

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2017 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GA-R1-172.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 7. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 19. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	2439	0	100	50	15	51,09	30,52
Chłopcy	2530	0	100	48	15	50,08	30,49

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 20. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	793	0	100	33	15	40,74	27,92
Miasto do 20 tys. mieszkańców	1409	0	100	43	13; 15	46,81	30,50
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	974	0	100	50	13	51,45	28,99
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1793	0	100	63	98	57,40	30,78

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

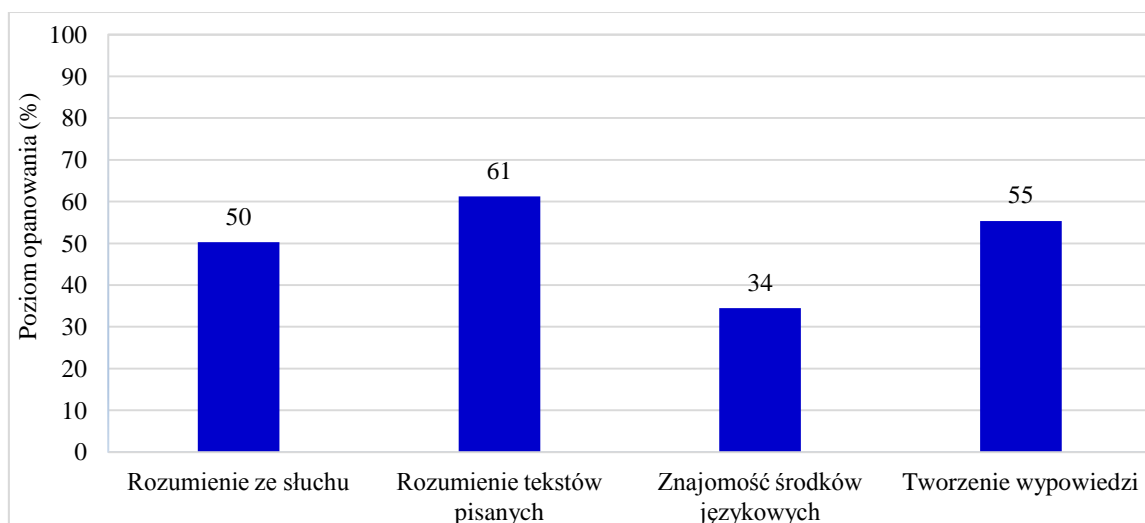
Tabela 21. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	4698	0	100	48	15	49,25	30,19
Szkoła niepubliczna	271	8	100	80	100	73,45	26,63

Poziom wykonania zadań

Tabela 22. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	65	
	1.2.		58	
	1.3.	2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu.	51	
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	45	
	1.5.		55	
	1.6.		56	
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	61	
	2.2.		34	
	2.3.		48	
	2.4.		29	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	49	
	3.2.		62	
	3.3.		62	
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	72	
	4.2.		64	
	4.3.		68	
	4.4.		56	
	5.1.		72	
	5.2.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	59	
5.3.	49			
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	24	
	6.2.		55	
	6.3.		29	
	6.4.		21	
	6.5.		43	
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	52	
	7.2.		40	
	7.3.		25	
	7.4.		43	
	7.5.		14	
I. Znajomość środków językowych	8.	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje ludzi [...] i czynności 5) wyraża i uzasadnia swoje poglądy [...] 6) przedstawia opinie innych osób 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	treść	55
		7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	spójność i logika wypowiedzi	61
III. Tworzenie wypowiedzi	8.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: 1) człowiek 5) życie rodzinne i towarzyskie 6) żywienie.	zakres środków językowych	56
			poprawność środków językowych	50
IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna				

Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Wykres 8. Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Komentarz

Poziom podstawowy

Za rozwiązanie zadań z języka angielskiego na poziomie podstawowym gimnazjaliści otrzymali średnio 65% punktów. Uczniowie uzyskali dość wyrównane wyniki za rozwiązanie zadań w poszczególnych obszarach umiejętności: rozumienie ze słuchu oraz znajomość środków językowych – średni wynik 65%, znajomość funkcji językowych – średni wynik 65%, rozumienie tekstów pisanych – średni wynik 67%.

W obszarze rozumienia ze słuchu średni wynik za rozwiązanie zadań sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji oraz za zadania sprawdzające globalne rozumienie tekstu wynoszą odpowiednio 67% i 72%. Poziom wykonania poszczególnych zadań jest dość zróżnicowany.

Najłatwiejsze w obszarze rozumienia ze słuchu było zadanie 1.4., za pomocą którego sprawdzano umiejętność określania kontekstu wypowiedzi.

1.4. Where are the people talking?

A.

B.

C.

Transkrypcja

Tekst 4.

Woman: I'm so excited about this journey. I hope I won't be sick like last time!

Man: Oh, you'll be fine! The worst is over.

Woman: I hope so. Have you fastened your seat belt?

Man: Of course, right before the take-off. Hey, look through the window at the houses below. The view is fantastic from up here.

Woman: Yeah! We're lucky there are no clouds.

Poprawnej odpowiedzi udzieliło 82% gimnazjalistów. Zdecydowana większość uczniów zdających trafnie wybrała samolot jako miejsce, w którym odbywa się przytoczona powyżej rozmowa. Na tę odpowiedź wskazywały następujące wyrażenia z nagrania: *before the take-off, look through the window at the houses below, The view [...] from up here, [...] there are no clouds.*

Zdecydowanie trudniejsze było zadanie 2.2., sprawdzające umiejętność znajdowania określonych informacji. Zadaniem trzecioklasistów było określenie, na co Vicki, jedna z osób prowadzących rozmowę, wydałaby pieniądze wygrane na loterii. Poprawną odpowiedź **E. buying things for pupils** wybrało 42%. Na zakup wyposażenia dla uczniów wskazywał fragment nagrania o dzieciach w Afryce, które nie mają przyborów szkolnych (długopisów i zeszytów). Marzeniem Vicki było wysłanie im tych rzeczy. Jednak 42% gimnazjalistów wybrało odpowiedź **D. making a film about African animals**. W nagraniu nie było jednak mowy o nakręceniu filmu, a film, który Vicky obejrzała, dotyczył dzieci w Afryce, a nie afrykańskich zwierząt.

Najtrudniejsze w całym arkuszu egzaminacyjnym było zadanie 3. – komunikat dotyczący wizyty w parku safari (średni wynik – 58%).

Zadanie 3.

Usłyszysz dwukrotnie komunikat dla uczestników wyjazdu szkolnego. Zdecyduj, które ze zdań 3.1.–3.3. są zgodne z treścią nagrania (P – Prawda), a które nie (F – Fałsz). Zakreśl literę P albo F.

3.1.	The students did some sightseeing the day before.	☒ P	☐ F
3.2.	The students will spend less than four hours in the safari park.	☐ P	☒ F
3.3.	The speaker tells the students how to behave in the safari park.	☐ P	☒ F

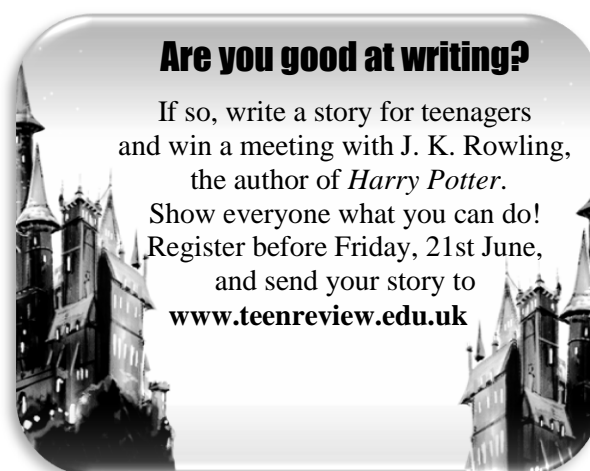
Transkrypcja

Good morning everybody. I can see you're still a bit tired after the long walk around the city centre yesterday. I was really pleased to hear that you liked the museums and the Old Town. Today there'll be no walking because we plan to take you to a safari park. Inside the park we'll move around in a minibus. There are two routes around the park. The longer one takes about four and a half hours and the shorter route takes two hours. We are going on the longer tour. The driver of the minibus really knows a lot about the animals that you'll see there. I hope you'll enjoy the visit. We'll go to the canteen now and then we'll meet outside the building at 9.30. Don't forget your cameras!

Łatwe dla gimnazjalistów było zadanie 3.1., sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji. Poprawnie rozwiązało je 65% uczniów, którzy połączyli ze słowem *sightseeing* informacje o zmęczeniu po długim spacerze po centrum miasta w dniu poprzednim i pozytywnych opiniach o muzeach i Starym Mieście. Trudniejsze niż zadanie 3.1. było zadanie 3.2., wymagające zrozumienia, jak długo będzie trwać zwiedzanie parku safari. Poprawnie rozwiązało je 58% gimnazjalistów. Więcej trudności sprawiło uczniom zadanie 3.3., za pomocą którego sprawdzano umiejętność określania głównej myśli tekstu. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 52% gimnazjalistów. Mimo że wypowiedź dotyczyła spraw organizacyjnych oraz planu wyjazdu do parku safari i nie było w niej żadnych wytycznych dotyczących zachowania w trakcie pobytu, 48% piszących uznała zdanie 3.3. za prawdziwe. Może to wskazywać, że nie zrozumieli oni wyrażenia *how to behave*, kluczowego do udzielenia poprawnej odpowiedzi w tym zadaniu.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych gimnazjaliści nie mieli problemów z rozwiązaniem zadań, za pomocą których sprawdzano określanie intencji autora tekstu oraz z zadaniami sprawdzającymi umiejętność określenia głównej myśli tekstu (średni wynik – 72%). Najtrudniejszym zadaniem, za pomocą którego sprawdzano umiejętność określenia głównej myśli tekstu było zadanie 7.4.

7.4.

This text

- A.** is about a competition.
- B.** invites you to a meeting which takes place once a week.
- C.** informs you where you can win a book.
- D.** suggests what to do with the books you don't use anymore.
- E.** presents an opinion about a writer.

Poprawnie zadanie to rozwiązało 52% piszących. Do tekstu, będącego ogłoszeniem o konkursie na opowiadanie dla młodzieży, należało dobrać odpowiadające mu zdanie **A.** W tekście nie padało słowo *competition*, jednak zawierał on elementy wskazujące na tę właśnie odpowiedź. Już sam tytuł sugerował, że ogłoszenie jest skierowane do osób z umiejętnościami pisarskimi. W tekście występowało też odniesienie do planowanej nagrody, którą otrzyma zwycięzca (spotkanie z J.K. Rowling), oraz określony był sposób zgłaszania się do udziału w tym konkursie. Uczniowie, którzy udzielili błędnych odpowiedzi, prawdopodobnie sugerowali się podobieństwem środków leksykalnych w tekście i zadaniu. 17% uczniów wskazało odpowiedź **C.**, zawierającą wyrażenie *you can win*, a 15% do tego tekstu dobrało dystraktor **B.** z wyrazem *meeting*. Dla 11% informacja o spotkaniu z autorką *Harry'ego Pottera* była prawdopodobnie wskazówką do wybrania odpowiedzi **E.**, w której pojawiało się słowo *writer*.

W zadaniach służących do sprawdzenia umiejętności znajdowania określonych informacji wyniki były zróżnicowane (od 62% do 67%).

Zadanie 9.

Przeczytaj opisy trzech psów (A–C) oraz zdania ich dotyczące (9.1.–9.4.). Do każdego zdania dopasuj właściwy opis. Wpisz rozwiązania do tabeli.

Uwaga! Jeden opis pasuje do dwóch zdań.

FOUR-LEGGED FRIENDS

A.	<p><i>Dixie</i> When Aunt Helen decided to move abroad, she gave her dog Dixie to her nephew, Ron. He often takes Dixie to the park. She enjoys running and is always unhappy when it's time to return home. The dog shares her sleeping basket with the cat that Ron brought home two months ago.</p>
B.	<p><i>Luna</i> Adam always wanted to have a pet. When he turned thirteen, his parents finally decided to take a small dog, eight-year-old Luna, from a shelter. Luna loves playing with Adam in his room or running after cats and birds in the park in any kind of weather. When they get back home, Luna jumps onto Adam's favourite armchair. She loves sleeping there.</p>
C.	<p><i>Coco</i> Jack found Coco in the street. When she was a puppy, she loved hiding pieces of food under the furniture all over the flat. Coco likes going out but she is also happy to get back home. When it rains, she runs home as quickly as possible. The dog also loves watching the parrot that Jack keeps in a cage.</p>

This dog

9.1.	doesn't want to stay outside in bad weather.	C
9.2.	is the only pet in the house.	B
9.3.	belonged to another member of the family earlier.	A
9.4.	sleeps on a piece of her owner's furniture.	B

68% gimnazjalistów rozwiązało poprawnie zadanie 9.1. Zrozumieli oni z tekstu C. informację, że Coco nie lubi przebywać poza domem, kiedy jest zła pogoda. (*When it rains, she runs home as quickly as possible.*) Najtrudniejsze było dobranie właściwego opisu psa do zdania 9.4. Należało wskazać psa, który sypia na meblu swojego właściciela. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 57% zdających. Odpowiedź ta wynikała z następującego fragmentu tekstu: *Luna jumps onto Adam's favourite armchair. She loves sleeping there.* Duża grupa piszących wskazała odpowiedź A. (22%) lub C. (20%). Uczniowie wybrali je najprawdopodobniej na podstawie podobieństwa pojedynczych słów: w tekście A. pojawiał się wyraz *sleeping*, a w tekście C. wyraz *furniture*.

W zadaniach, za pomocą których sprawdzano znajomość funkcji językowych sprawdzane były różnorodne umiejętności: udzielanie pozwolenia, stosowanie form grzecznościowych, wyrażanie swoich emocji, pytanie o opinie innych oraz uzyskiwanie i przekazywanie prostych informacji i wyjaśnień. Najłatwiejsze było zadanie 6.2., które wymagało wskazania pytania o opinię o nowych

okularach. Zdecydowana większość gimnazjalistów (82%) udzieliła poprawnej odpowiedzi, pomimo tego że wszystkie opcje odpowiedzi były do siebie bardzo podobne (wszystkie odnosiły się do okularów słonecznych i zawierały słowo *like*). Stosunkowo proste było także zadanie 5.1., w którym należało wskazać zwrot *Here you are* jako reakcję na prośbę o podanie chleba (67% poprawnych odpowiedzi). Trudniejsze okazało się natomiast zadanie 6.1., wymagające znajomości zwrotu *What a pity!* stosowanego do wyrażenia rozczarowania. Poprawnej odpowiedzi w tym zadaniu udzieliło 61% uczniów.

Najwięcej trudności w tym obszarze mieli gimnazjaliści z zadaniem 5.3., służącym do sprawdzenia umiejętności uzyskiwania informacji.

5.3. X: _____

Y: Peter does.

A. Who else likes them?

B. Who do they like?

C. Who do you like best?

Poprawne rozwiązanie tego zadania wymagało wskazania pytania do formy gramatycznej odpowiedzi. Odpowiedzi A. udzieliło 52% trzecioklasistów. Uczniowie, którzy wybrali odpowiedź B. lub C., nie zwrócili uwagi, że Peter ma być osobą, która kogoś lubi, a nie jest lubiana przez kogoś.

Arkusz egzaminacyjny na poziomie podstawowym zamykały dwa zadania z obszaru znajomości środków językowych. Zadanie 10. sprawdzało przede wszystkim znajomość leksyki, natomiast zadanie 11. – znajomość struktur gramatycznych (średni wynik – odpowiednio 60% oraz 69%). Przyjrzyjmy się zadaniu 10., które sprawiło uczniom trudność.

Zadanie 10.

Przeczytaj tekst. Spośród wyrazów podanych w ramce wybierz te, które poprawnie uzupełniają luki 10.1.–10.3. Wpisz odpowiednią literę (A–F) obok numeru każdej luki. **Uwaga!** Trzy wyrazy zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej luki.

A. abroad	B. arrived	C. foreign	D. had	E. made	F. travelled
-----------	------------	------------	--------	---------	--------------

EXPLORATION

In 2012, John Nilson, a famous explorer, finished his most difficult expedition. He called it *Pole2Pole*. He 10.1. F in different ways – he walked, skied and biked through all the continents. Some places were very cold and others extremely hot. He 10.2. D many adventures, for example, he was chased by bears once. When someone asked what exploration means to him, he said, “Exploration is learning new things, learning how to play the piano, learning to speak another 10.3. C language or even learning how to cook.” So, are you an explorer?

Gimnazjaliści uzyskali zadowalające wyniki za zadania z lukami, które wymagały uzupełnienia tekstu czasownikiem. Zadania 10.1. oraz 10.2. poprawnie rozwiązało odpowiednio 61% oraz 66% gimnazjalistów. Uczniowie, którzy wskazali błędną odpowiedź, spośród podanych opcji najczęściej wybierali *arrived*, *had* i *made*, co świadczy o tym, że uczniowie wiedzieli, iż w tych lukach brakuje czasownika, jednak nie potrafili wybrać właściwego z nich do kontekstu danej luki.

Zadanie 10.3., za pomocą którego sprawdzano znajomość popularnej kolokacji *foreign language*, było trudniejsze od dwóch poprzednio omówionych zadań. Poprawnie rozwiązało je 53% piszących. 16% gimnazjalistów wskazała odpowiedź A., co oznacza, że zrozumieli oni tekst, ale nie byli świadomi, że słowo *abroad* nie może funkcjonować jako określenie rzeczownika.

Poziom rozszerzony

Uczniowie, którzy przystąpili do egzaminu na poziomie rozszerzonym, otrzymali średnio 50% punktów za rozwiązanie zadań w arkuszu egzaminacyjnym. Gimnazjaliści uzyskali najwyższe wyniki za rozwiązanie zadania służącego do sprawdzenia umiejętności rozumienia tekstów pisanych (średni wynik – 61%) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (średni wynik – 55%), więcej problemów sprawiły uczniom zadania z obszaru rozumienia ze słuchu (średni wynik – 50%). Najniższy wynik uzyskali uczniowie za rozwiązanie zadania sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 34%).

W obszarze rozumienia ze słuchu trzecioklasiści osiągnęli wyższe wyniki za rozwiązanie zadań sprawdzających ogólne rozumienie tekstu (średni wynik – 53%) niż za zadania sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 49%).

W tegorocznym arkuszu dwa zadania (1.3. i 1.6.) służyły do sprawdzenia umiejętności określania głównej myśli tekstu. Zadania te były umiarkowanie trudne dla gimnazjalistów. Rozwiązało je poprawnie odpowiednio 51% i 56% piszących.

Znajdowanie określonych informacji sprawdzane było w zadaniu 1. (1.1., 1.2., 1.4., 1.5.) oraz zadaniu 2. (2.1. – 2.4.). Poziom wykonania poszczególnych zadań był bardzo zróżnicowany (od 29% do 65% poprawnych odpowiedzi). Zadanie 2. (omówione poniżej) było wyraźnie trudniejsze dla uczniów niż zadanie 1.

Zadanie 2.

Usłyszysz dwukrotnie cztery wypowiedzi na temat pobytu u rodzin za granicą podczas wymian uczniowskich. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu dopasuj do każdej wypowiedzi (2.1.–2.4.) odpowiadające jej zdanie (A–E). Wpisz rozwiązania do tabeli.

Uwaga! Jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej wypowiedzi.

This speaker

- A. had a problem when talking on the phone.
- B. shared a room with a member of a host family.
- C. enjoyed the taste of local dishes.
- D. learned something from his/her roommate.
- E. made a meal for his/her host family.

2.1.	2.2.	2.3.	2.4.
E	D	C	A

Transkrypcja

Wypowiedź 1.

Boy: My Spanish host family made me feel really welcome. I had my own room and when they learned I'm a vegetarian, they downloaded several recipes to prepare meals for me. Well, usually the dishes weren't tasty but it's the thought that counts, isn't it? Then one day I decided to cook for them. Everybody loved my pasta with fresh tomatoes.

Wypowiedź 2.

Girl: Last year I went on a student exchange to Sweden. I enjoyed my stay but the food was completely different from what I'm used to. I didn't like it really. The great thing was that I shared a room with a girl from Austria so I improved my German a bit. We've been in touch by phone and email since then. Who knows, I might visit her when I go skiing in Austria next year.

Wypowiedź 3.

Boy: My Portuguese host family was really fantastic. They tried so much to help me in every possible way. I had a big room to myself, we went sightseeing together, and when someone stole my mobile, they made arrangements to get me another one so that I could contact my friends and family. Every day I came back to a delicious homemade dinner and fell in love with Portuguese food. What more could you want?

Wypowiedź 4.

Girl: When I met my French host family, I couldn't understand them at all. After two days I got used to their accents but when I rang them up one day, they didn't know what I was saying and we had to text instead. They tried to teach me new words but we talked mainly at mealtimes in the evening and it wasn't enough. It's a pity I didn't share a room with somebody. Then my French would be better now.

W zadaniu 2.1. poprawną odpowiedź **E.** wskazało 61% gimnazjalistów. Właściwie powiązali oni z wyrażeniem *made a meal for his/her host family* fragment wypowiedzi dotyczący pozytywnej reakcji rodziny na danie przygotowane przez osobę mówiącą. Trudnym dla uczniów było zadanie 2.2. Poprawnie rozwiązało je 34% piszących. Aby wskazać odpowiedź **D.**, należało zrozumieć, że osoba mówiąca nauczyła się czegoś od kogoś, z kim dzieliła pokój. Dziewczyna, która była na wymianie uczniowskiej w Szwecji, mieszkała w jednym pokoju z osobą z Austrii i dzięki temu poprawiła swoją znajomość niemieckiego. Jednak duża grupa uczniów wybrała odpowiedzi A. (19%) lub B. (26%). Możliwe, że w obydwu przypadkach trzecioklasiści zasugerowali się podobieństwem wyrażień występujących w nagraniu oraz w wybranej odpowiedzi. W nagraniu został użyty zwrot *we've been in touch by phone*, który część uczniów skojarzyła z odpowiedzią A., jednak wypowiedź dziewczyny nie dotyczyła żadnego problemu podczas rozmowy telefonicznej. W przypadku odpowiedzi B. gimnazjaliści zasugerowali się prawdopodobnie usłyszanym w nagraniu wyrażeniem *share a room*, ale nie zwrócili uwagi na fakt, że osoba z Austrii, o której jest mowa, nie była członkiem rodziny goszczącej.

Najtrudniejszym dla uczniów było zadanie 2.4. Poprawnie rozwiązało je 29% gimnazjalistów. Udzielenie poprawnej odpowiedzi **A.** wymagało zrozumienia fragmentu dotyczącego problemów podczas rozmowy telefonicznej (*when I rang them up one day, they didn't know what I was saying and we had to text instead*). Około 36% piszących błędnie dobrało do wypowiedzi 2.4. zdanie D. Prawdopodobnie uczniowie wybrali tę odpowiedź, ponieważ skojarzyli fragment dotyczący nauki nowych słów podczas posiłków z opanowaniem jakiejś umiejętności podczas pobytu na wymianie. Jednak nie zwrócili uwagi na to, że w zdaniu D. jest mowa o nauczaniu się czegoś od osoby, z którą dzieliło się pokój (*roommate*), tymczasem dziewczyna uczyła się nowych słów od członków rodziny goszczącej. Fakt, że dziewczyna wyraźnie mówi, że mieszkała sama w pokoju (*It's a pity I didn't share a room with somebody*), wyklucza odpowiedź D. jako poprawną.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych sprawdzane były trzy umiejętności. Różnice pomiędzy wynikami osiągniętymi za poszczególne zadania nie były duże. Najwyższe wyniki uczniowie uzyskali za rozwiązanie zadania 4., za pomocą którego sprawdzano umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (średni wynik – 65%). Trudniejsze od zadania 4. było zadanie wymagające znalezienia w tekście określonych informacji (zadanie 5. – średni wynik 60%). Najwięcej problemów uczniowie mieli z zadaniem 3., służącym do sprawdzenia umiejętności określenia głównej myśli poszczególnych części tekstu (średni wynik – 58%).

Zadanie 3.

Przeczytaj tekst. Do każdego akapitu (3.1.–3.3.) dopasuj właściwe pytanie (A–E). Wpisz odpowiednią literę obok numeru każdego akapitu.

Uwaga! Dwa pytania zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnego akapitu.

- A. What are the advantages of working as a taxi driver in London?
- B. How do candidates prepare for the test?
- C. Why is the test easier than it seems?
- D. What is the test like?
- E. How can candidates apply for the test?

A TEST FOR TAXI DRIVERS

3.1. D

“I didn’t expect it to be that hard.” That is what most people say after taking *The Knowledge*, an extremely difficult test you need to pass to get a taxi driver licence in London. It consists of two parts: written and practical. Candidates are expected to know the quickest way to get to all the streets in Central London. In comparison, tests taken in other cities are much easier.

3.2. B

It takes an average person three years to get a taxi driver licence. Many candidates use a bike to learn how to get from one part of the city to another, so a cyclist pedalling through the city with a map is a common sight. Candidates also have to study guidebooks to learn about London’s 20,000 landmarks.

3.3. A

About 2,500 people decide to take *The Knowledge* every year. A black cab offers a private and comfortable journey so taxi drivers have a chance to meet the rich and famous. Black cabs are also used by a great number of tourists visiting London. In this huge city earning a living this way is quite profitable and many candidates feel the effort pays off.

Na wynik uczniów wpłynęło przede wszystkim zadanie 3.1. Poprawnie rozwiązała je mniej niż połowa zdających z nich (49% poprawnych odpowiedzi). Na podstawie tekstu uczeń powinien wywnioskować, że pytaniem najlepiej pasującym jako podsumowanie treści tego akapitu jest **D. What is the test like?** Wskazywały na to fragmenty dotyczące poziomu trudności testu, jego części składowych oraz umiejętności wymaganych od kandydatów. Spośród dystraktorów najczęściej wybierana była odpowiedź C. Prawdopodobnie uczniowie zasugerowali się powtarzającym się w tym akapicie i pytaniu słowem *easier*. Nie zwrócili oni uwagi na kontekst, w którym zostało ono użyte. Z tekstu wynika, że egzaminy w innych miastach są prostsze, co jest informacją sprzeczną z pytaniem C. Zadania 3.2. i 3.3. były łatwiejsze, rozwiązała je 62% uczniów.

Mocną stroną tegorocznych gimnazjalistów było rozpoznawanie związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. Zadanie 4., które służyło do sprawdzenia tej umiejętności, było najłatwiejsze w całym arkuszu.

Zadanie 4.

Przeczytaj tekst, z którego usunięto cztery zdania. Wpisz w luki 4.1.–4.4. litery, którymi oznaczono brakujące zdania (A–E), tak aby otrzymać logiczny i spójny tekst.

Uwaga! Jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej luki.

MEETING A GRIZZLY BEAR

Last Friday Mr. Brown and his 7-year-old daughter Amanda were in the Yellowstone National Park.

4.1.   C   The view was so spectacular that Mr. Brown decided to stop the car to take some pictures of this beautiful area. He and Amanda took their cameras and got out of their car.

4.2.   A   They got scared and ran back to the car. They wanted to drive away as quickly as possible. However, Mr. Brown couldn't start the engine. Meanwhile, the bear was coming closer to their car. It looked rather friendly.

4.3.   E   He remembered some stories about grizzlies that broke into tourists' cars. The situation seemed quite serious. Fortunately, after a few minutes Mr. Brown managed to start the car.

4.4.   D   It quickly turned round and ran away. Mr. Brown was surprised when after the incident Amanda said, "Dad, that was the best experience of my life."

- A. Suddenly, a grizzly bear appeared about 100 metres away from them.
- B. He ran quickly to check if his daughter was all right.
- C. After two hours of driving they saw huge waterfalls.
- D. The noise of the engine probably frightened the animal.
- E. But Mr. Brown knew bears were dangerous animals.

Uczniowie uzyskali wysokie wyniki za rozwiązanie zadania 4.1. Prawidłowe uzupełnienie tej luki (zdanie C.) wybrało 72% z nich. Gimnazjaliści trafnie wybrali zdanie dotyczące napotkanych po drodze pięknych wodospadów i połączyli je z podaną przed luką informacją o wizycie ojca i córki w parku narodowym Yellowstone oraz z następującą po luce informacją o spektakularnym widoku, który postanowili sfotografować. Zadanie 4.4. było trudniejsze (56% poprawnych odpowiedzi). Podstawowymi wskazówkami do poprawnego rozwiązania tego zadania były: wyrażenie *the noise of the engine*, które łączyło się logicznie z informacją o uruchomieniu samochodu przez ojca, oraz rozpoczynający zdanie występujący po luce zaimek *It*, który łączył się z występującym w zdaniu D. słowem *animal*. Jednak duża część piszących (17%) wybrała zdanie B., które nie pasowało do tej luki nie tylko gramatycznie, ale też logicznie. Dziewczynka była w samochodzie razem z ojcem, więc informacja o tym, że ojciec podbiegł, aby sprawdzić, że nic jej nie jest, nie mogła być poprawnym uzupełnieniem tekstu.

Bardzo trudne były zadania służące do sprawdzenia znajomości środków językowych. Zdecydowana większość uczniów nie potrafiła poprawnie uzupełnić tekstu odpowiednimi formami słów w zadaniu 6. (średni wynik – 34%) oraz bezbłędnie przetłumaczyć fragmentów zdań w zadaniu 7. (średni wynik – 35%).

W zadaniu 6. podstawową trudnością dla wielu gimnazjalistów było poprawne dopasowanie słów do luk. Uczniowie często pozostawiali puste luki lub wstawili słowa zupełnie niepasujące do kontekstu. Może to świadczyć o trudnościach z poprawnym zrozumieniem tekstu. Duża grupa uczniów wpisywała właściwe słowa w luki, ale nie podjęła próby zmiany ich formy, co było sprzeczne z poleceniem. Taka realizacja wskazuje na to, że trzecioklasiści nie potrafili określić, jaka forma gramatyczna jest wymagana w danej luce.

Najtrudniejsze dla uczniów było zadanie 6.4. (21% poprawnych odpowiedzi). Większość z nich prawdopodobnie nie wywnioskowała z kontekstu zdania, że lukę należy uzupełnić przysłówkiem. (*People 6.4.   simply   throw any unwanted gum into these bins.*) Trudne okazały się również zadania 6.1. i 6.3. (odpowiednio 24% i 29% poprawnych odpowiedzi). W pierwszym z tych zadań należało uzupełnić lukę formą czasownika *stick* w czasie *Present Simple*, a w drugim – formą czasownika *eat* z końcówką *-ing*.

W zadaniu 7. fragmenty poszczególnych zdań poprawnie przetłumaczyło od 14% do 52% uczniów. Najtrudniejsze były zadania, które wymagały utworzenia pytań – pytania pośredniego w zadaniu 7.5. oraz pytania w czasie *Past Simple* w zadaniu 7.3. (odpowiednio 14% i 25% poprawnych odpowiedzi). Łatwiejsze od zadania 7.3. było zadanie 7.2. wymagające przetłumaczenia przymiotnika w stopniu najwyższym oraz zadania, które wymagały znajomości leksyki (zadania 7.1. i 7.4.). Zwroty *wyłącz* i *kilka jabłek* poprawnie przetłumaczyło odpowiednio 52% i 43% uczniów.

W zadaniu 6. i 7. często powodem nieprzyznania punktów były błędy ortograficzne. Niski poziom rozwiązania zadania 7. to także skutek tego, że gimnazjaliści nie zawsze spełnili wszystkie wymogi polecenia. Czasami wpisywali w lukę więcej niż trzy wyrazy, a za odpowiedzi niezgodne z poleceniem punkty nie są przyznawane.

Ostatnią częścią arkusza była zadanie, za pomocą którego sprawdzano umiejętność sformułowania wypowiedzi pisemnej. Uczniowie mieli napisać krótką wiadomość e-mail na temat swojego udziału w telewizyjnym programie kulinarnym. Temat wymagał wykazania się m.in. umiejętnością przekazywania informacji i wyjaśnień, opisywania czynności oraz przedstawiania opinii innych osób.

Najwyższy średni wynik uzyskali uczniowie w kryterium spójności i logiki wypowiedzi (61%). Niższe od uzyskanych w tym kryterium wyników były średnie wyniki gimnazjalistów w kryteriach: treść oraz zakres środków językowych (56%). Z analizy wyników w kryterium treści wnioskujemy, że najwięcej uczniów otrzymało maksymalną liczbę punktów (32%) oraz zero punktów (25%). W przypadku poprawności środków językowych średni wynik to 50%.

Wszystkie podpunkty polecenia stanowiły dla piszących podobną trudność. Część gimnazjalistów wykazywała się sporą kreatywnością, pisząc o przyczynach wzięcia udziału w programie kulinarnym i nie mieli problemów z napisaniem, w jaki sposób przygotowują się do udziału w nim (np. *You know how much I love cooking and I'm so excited to show my skills on TV. Also it'll be a great chance to meet my favourite chefs. Ever since I applied for the contest I've been preparing myself by attending a special course. Besides I'm experimenting with some new recipes.*). Więcej trudności mieli uczniowie z umiejętnością rozwinięcia ostatniego podpunktu polecenia, czyli opisaniem reakcji rodziców na decyzję o udziale w programie. Część gimnazjalistów poprzestała na napisaniu *My parents were very happy.* i nie rozwijała tej informacji w żaden sposób.

Jednak wypowiedzi blisko połowy gimnazjalistów, którzy w tym roku przystąpili do egzaminu, były dość ubogie leksykalnie i mało precyzyjne, a błędy językowe i ortograficzne popełnione przez nich zakłócały komunikację. Problem precyzji użycia środków językowych szerzej został omówiony w sekcji „pod lupą”.

„Pod lupą” – precyzja doboru środków językowych w wypowiedzi pisemnej

Polecenie do zadania 8. w tegorocznym arkuszu brzmiało:

Postanowiłeś(-aś) wziąć udział w telewizyjnym programie kulinarnym “Young Cooks”. W e-mailu do kolegi/koleżanki ze Stanów Zjednoczonych:

- **wyjaśnij, dlaczego chcesz wziąć udział w tym programie**
- **napisz, w jaki sposób przygotowujesz się do udziału w programie**
- **opisz, jak zareagowali rodzice na Twoją decyzję o udziale w programie.**

Wyobraźmy sobie, że dwóch rysowników zostało poproszonych o przedstawienie graficzne drugiego podpunktu polecenia. Spójrzmy na dwa poniższe obrazki, które mogłyby stanowić realizację ich zadania.

Ilustracja 1.⁴

Ilustracja 2.⁵

Obaj rysownicy wpadli na podobny pomysł, aby przedstawić problem z nauczeniem się przygotowywania jakiegoś dania. Jednak już na pierwszy rzut oka widać pewne różnice pomiędzy tymi dwoma obrazkami. Drugi rysownik przedstawił realizację swojego pomysłu ze znacznie większą precyzją, dodał więcej szczegółów, kolory, a nawet udało mu się uchwycić ruch. Dzięki temu jego praca „tętni życiem” i dostarcza odbiorcy znacznie więcej informacji.

W poniższej analizie zajmiemy się precyzją doboru środków językowych. Postaramy się przyjrzeć, jak bardzo obrazy „malowane” w wypowiedziach pisemnych przez tegorocznych gimnazjalistów „tętnią życiem”. Zajmiemy się więc kryterium zakresu środków językowych, zwanego też często „bogactwem językowym”. Średni wynik uzyskany przez uczniowie w tym kryterium to 56%.

Najlepszą wskazówką dotyczącą tego, jakich prac oczekuje się od trzecioklasistów, jest opis najwyższej kategorii punktowej w skali oceniania w kryterium „zakres środków językowych”:

2 p.

zadowolający zakres środków językowych; oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań

Oceniając wypowiedzi pisemne w kryterium zakresu środków językowych, egzaminatorzy zwracają uwagę nie tylko na zróżnicowanie użytych środków językowych, ale także na to,

⁴ http://3.bp.blogspot.com/-DyVs7gzzENg/T4b_qUmDMXI/AAAAAAAAABxA/TmsPwCKNlqI/s1600/Happy_Cooking_Girl.png

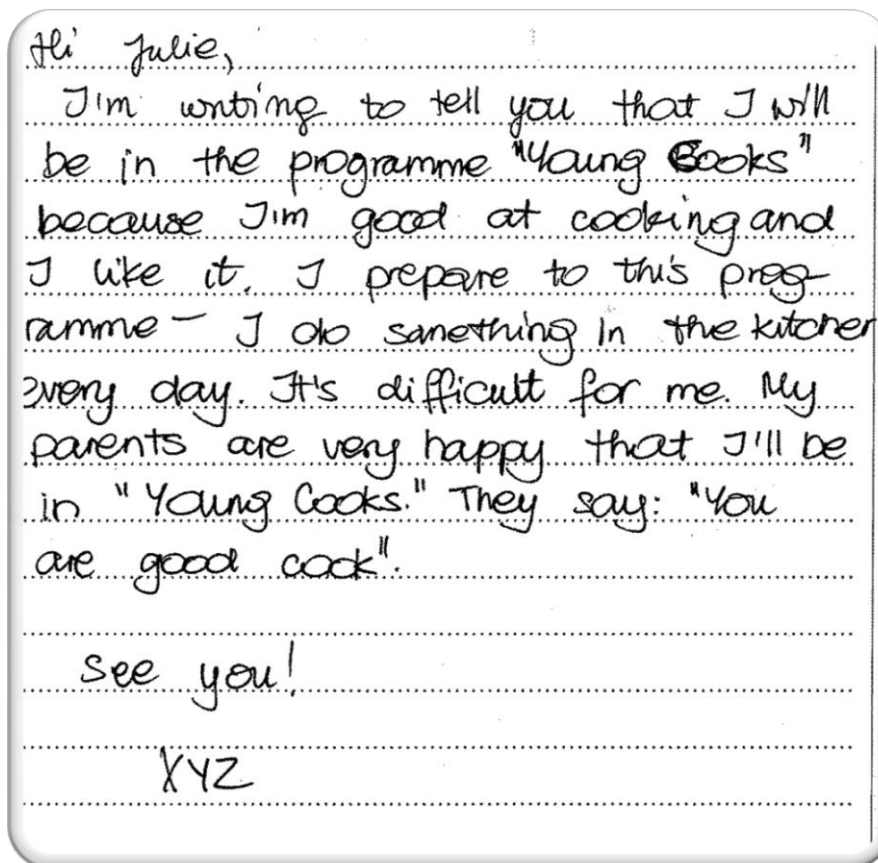
⁵ http://2.bp.blogspot.com/-jDs7hyusXaA/UXVUL4c7M3I/AAAAAAAAAPA/22fzN43ie2k/s1600/dreamstime_1_21321792.jpg

czy i w jakim stopniu tekst jest precyzyjny i czy występują w nim charakterystyczne dla tematu środki leksykalne oraz struktury gramatyczne.

Przeanalizujmy pod tym kątem poniższą pracę.

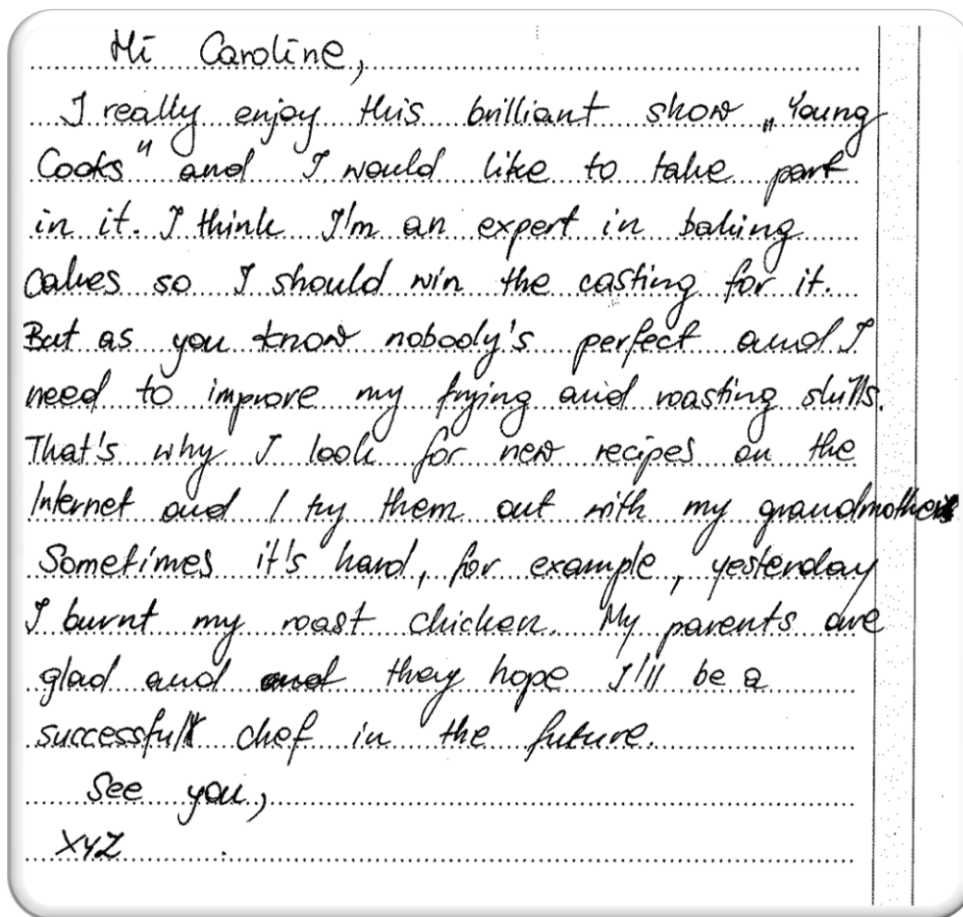
Przykład 1.

Praca ta została oceniona na maksymalną liczbę punktów w kryterium treści. Nie znajdziemy w niej zbyt wielu błędów językowych lub usterek w spójności i logice. Pod kątem „bogactwa języka” bardziej odpowiada ona jednak obrazkowi stworzonemu przez pierwszego rysownika. Użyte są w niej głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości: podstawowe czasowniki (np. *be*, *like* i *do*), rzeczowniki (np. *programme*, *kitchen*, *parents*) oraz przymiotniki (np. *good*, *happy*). Takie słownictwo nie sprawi, że obraz, który wyobrażamy sobie czytając tekst, będzie „tętnił życiem” i zainteresuje odbiorcę. Zadanie umożliwiło gimnazjalistom wykazanie się znajomością różnorodnych środków językowych m.in. w zakresie tematu: *żywienie [...] artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie [...]*. Można było też wykazać się znajomością słownictwa i kolokacji związanych ze współzawodnictwem, np. *take part in a competition*, *win a prize*, *be better than others*. Tymczasem, jeśli chodzi o słownictwo swoiste dla tematu, uczeń ograniczył je do czterech słów: *programme*, *cooking*, *kitchen*, *cook*. Praca cechuje się też dużym poziomem ogólności w przekazywaniu informacji z polecenia. Szczególnie widoczne jest to w realizacji drugiego podpunktu. Z pracy wiemy jedynie, że uczeń codziennie robi „coś” w ramach przygotowań i jest to trudne, ale nie ma w pracy żadnych konkretnych na temat podejmowanych działań lub wykonywanych czynności, a to mogłoby umożliwić wykazanie się znajomością bogatszej leksyki.

Przygotowując uczniów do tworzenia wypowiedzi pisemnej, warto pokazywać im, że aby otrzymać maksymalny wynik w kryterium bogactwa językowego, należy zadbać o precyzję w doborze środków językowych. Dobrą ilustracją takiego rozwiązania jest praca z przykładu 2.

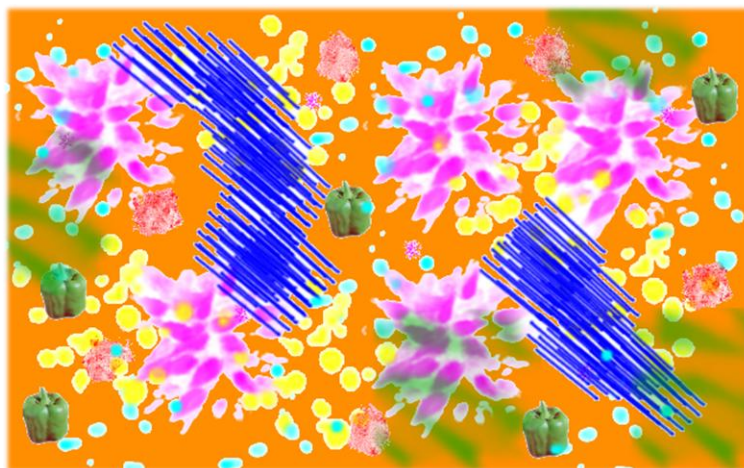
Przykład 2.

W tej pracy występuje wiele precyzyjnych sformułowań. Piszący używa czasowników związanych z przygotowywaniem potraw, które niosą konkretne znaczenia np. *bake, fry, roast, burn*. Dzięki nim z łatwością możemy sobie wyobrazić czynności, które wykonuje autor e-maila. W pracy występuje słownictwo związane z gotowaniem (np. *recipes, chef* czy *roast chicken*) oraz udziałem w programie telewizyjnym (np. *win the casting, improve my frying and roasting skills*). Warto także podkreślić, że uczeń stosuje w pracy związki wyrazowe i wyrażenia charakterystyczne dla języka angielskiego, np. *brilliant show, take part in sth., nobody is perfect, try out recipes*. Praca ta została oceniona na maksymalną liczbę punktów w kryterium zakresu środków językowych.

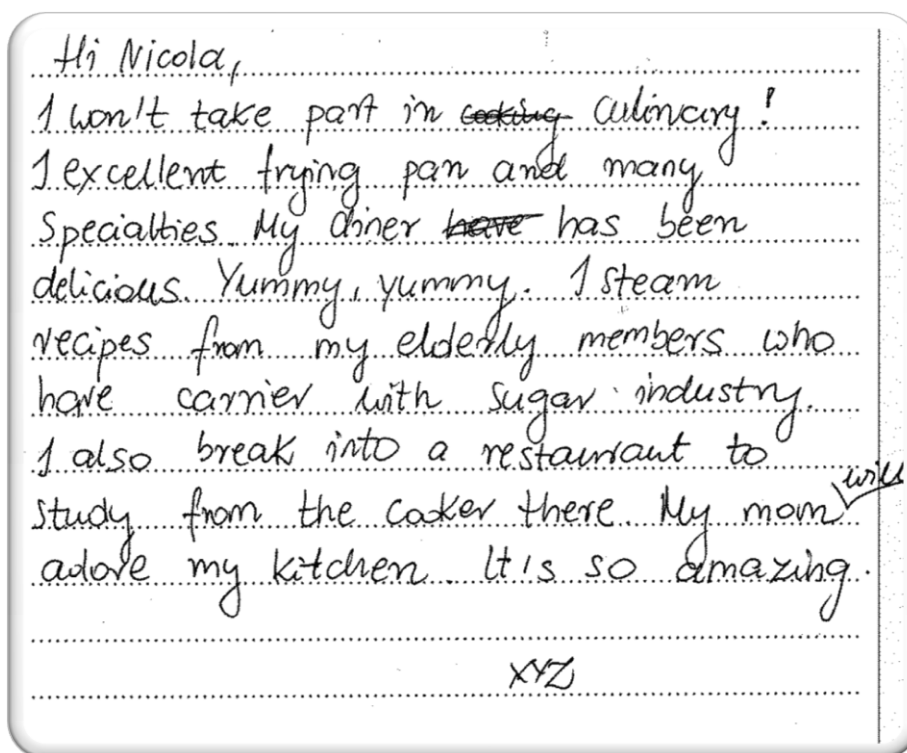
Należy jednak pamiętać, że nawet najbardziej wyszukane słownictwo nie zagwarantuje nam precyzyjnego obrazu, jeśli nie będzie ono poprawnie użyte i dopasowane do kontekstu zdania. Jeśli użyte środki leksykalne i struktury gramatyczne nie zostaną połączone we właściwy sposób, możemy otrzymać obraz, który jest kolorowy i ma jakieś ciekawe elementy, ale nie da się go jednoznacznie zinterpretować (ilustracja 3).

Ilustracja 3.

Ilustracją takiej sytuacji w pracy egzaminacyjnej jest przykład 3.

Przykład 3.

Mimo że w treści pracy występują przykłady zaawansowanego słownictwa (np. *frying pan*, *delicious*, *carrier*, *sugar industry*), uczeń nie otrzyma punktów w kryterium zakresu środków językowych. Popelnione błędy nie pozwalają egzaminatorowi uznać, że gimnazjalista zna słownictwo, którego używa w pracy. Jest ona raczej zlepkiem różnych niepołączonych ze sobą elementów, które nie tworzą żadnej całości ani na poziomie zdania, ani na poziomie całego tekstu. Liczne błędy leksykalne i gramatyczne oraz brak poprawności w użyciu związków wyrazowych i struktur gramatycznych spowodowały znaczne zakłócenia w komunikacji. Z analizy pracy wnioskujemy, że nie wystarczy użyć w wypowiedzi trudnych słów, aby egzaminator uznał, że zawiera ona precyzyjne sformułowania. Precyzja to przede wszystkim właściwe dobranie słownictwa i struktur gramatycznych do osiągnięcia określonego celu komunikacyjnego, a w tym przypadku nie ma wątpliwości, że ten cel nie został osiągnięty.

Mark Twain powiedział kiedyś: „Różnica między odpowiednim, a prawie odpowiednim słowem jest taka sama, jak między światłem a świetlikiem”. W przypadku pracy egzaminacyjnej ten precyzyjny dobór i stosowanie środków językowych będzie odróżniał pracę przeciętną od bardzo dobrej.

Aby uzyskać maksymalny wynik w kryterium „zakres środków językowych” uczniowie powinni więc pamiętać o:

- precyzyjnym doborze słownictwa adekwatnego do tematu zadania,
- precyzyjnym wyborze struktury gramatycznej, która służy do wyrażenia tego, co uczeń chce przekazać, np. czasu przeszłego do relacjonowania wydarzeń z przeszłości,
- ograniczaniu stosowania wyrazów i struktur o wysokim stopniu pospolitości, np. przymiotników takich jak *nice, good, interesting* i zastępowaniu ich bardziej precyzyjnymi słowami tam, gdzie jest to możliwe, np. zamiast *I do good food every day*. uczeń powinien napisać: *I fry tasty pancakes every day.*,
- unikaniu tworzenia dziwnych związków frazeologicznych, aby na siłę wzbogacić swoją wypowiedź, zamiast stosowania istniejących precyzyjnych wyrażen, np. *my grandparents* zamiast *my elderly members* lub *bakery* zamiast *sugar industry*.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka angielskiego pozwala na sformułowanie następujących wniosków.

- ❖ Na podstawie wyborów dokonanych przez uczniów w zadaniach zamkniętych można stwierdzić, że uczniowie bardzo często udzielają odpowiedzi, sugerując się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach, a za mało uwagi zwracają na kontekst, w jakim te słowa są użyte. Bardzo ważne jest, aby analizować z uczniami powiązania tekstu z poszczególnymi opcjami odpowiedzi w zadaniu. Wskazane jest, by rozwiązując zadania zamknięte, uczniowie potrafili uzasadnić zarówno wybór opcji właściwej, jak i powody odrzucenia odpowiedzi, które są dystraktorami w zadaniu. Ważne jest też, aby gimnazjaliści po wybraniu poprawnej odpowiedzi upewnili się, że żaden jej element nie jest sprzeczny z tekstem, ponieważ aby odpowiedź była uznana za poprawną, musi w pełni wynikać z tekstu.
- ❖ Uczniowie często mają bardzo ograniczone słownictwo, a to wpływa nie tylko na wynik osiągnięty w wypowiedzi pisemnej, ale często powoduje też błędne rozwiązanie zadań zamkniętych. W wielu przypadkach błędne odpowiedzi zdających w zadaniach zamkniętych wynikały właśnie z braku znajomości środków językowych użytych w opcjach odpowiedzi. Niewystarczająca znajomość struktur leksykalnych widoczna jest także w zadaniu sprawdzającym znajomość środków językowych na poziomie podstawowym, które polega na uzupełnieniu tekstu słowami z ramki. Bardzo często uczniowie rozpoznają część mowy, którą należy wpisać w lukę, ale wybór właściwego czasownika lub przymiotnika spośród kilku podanych był już większym wyzwaniem. Dotyczy to nawet tak popularnych związków wyrazowych jak np. *foreign language*.
- ❖ Na podstawie wyników egzaminu możemy sformułować wniosek, że zdający dość dobrze radzą sobie z zadaniami sprawdzającymi ogólne rozumienie tekstu, jednak wyraźnie widać, że zwykle łatwiejsze są dla nich zadania wymagające określenia kontekstu sytuacyjnego lub intencji nadawcy tekstu niż zadania sprawdzające umiejętność określenia głównej myśli tekstu. Warto zwracać uwagę uczniów na tego typu zadania i sformułowanie ich trzonu (zwykle *The text is about...; The speaker presents...*) i uświadamiać im, że w tego typu zadaniach nie można skupiać się na pojedynczych słowach i informacjach, ponieważ zwykle wymagają one połączenia kilku informacji z tekstu i dopasowania do nich ogólnego „podsumowania” usłyszonej lub przeczytanej wypowiedzi.
- ❖ Sprawą bardziej techniczną niż merytoryczną jest zwrócenie uwagi uczniów na konieczność uważnego czytania poleceń, zwłaszcza w zadaniach sprawdzających znajomość środków językowych. Te zadania są zwykle układane w taki sposób, aby wymusić zastosowanie konkretnej struktury gramatycznej lub wyrażenia leksykalnego. W związku z tym polecenia zawierają często dodatkowe warunki, które należy spełnić, aby otrzymać punkt za rozwiązanie zadania (np. ograniczenie liczby słów, konieczność przekształcenia lub zachowania w niezminionej formie podanych wyrazów). Pominięcie któregośkolwiek z takich warunków oznacza zwykle utratę punktów.
- ❖ W wypowiedzi pisemnej niezwykle istotną kwestią jest precyzyjny dobór słownictwa i struktur gramatycznych. Od uczniów oczekuje się, że wykażą się znajomością leksyki swoistej dla tematu, będą używać typowych dla danego języka kolokacji, a ich prace nie będą składać się głównie ze struktur o wysokim stopniu pospolitości. Istotne jest więc, aby nauczyciele wprowadzając zwroty charakterystyczne dla danego tematu, zwracali też uwagę na odmienność sposobu ich funkcjonowania w języku polskim oraz języku obcym.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Poziom podstawowy

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka angielskiego

(GA-P2-172) został przygotowany na podstawie arkusza GA-P1-172 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. W związku z wydłużonym czasem trwania egzaminu na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Przy każdym zadaniu umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 23. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
12	28	100	55,5	33	61,83	28,21

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka angielskiego (GA-P4-172, GA-P5-172, GA-P6-172) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GA-P4-172 – Arial 16 pkt, GA-P5-172 – Arial 24 pkt. W arkuszu GA-P5-172 materiał ikonograficzny został dodatkowo opisany. Na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 24. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
G4-20	20	100	33	30; 43	45,30	26,77
G5-2	88	100	94	-	94,00	8,49

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-P7-172 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 9 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz znajomość funkcji językowych.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

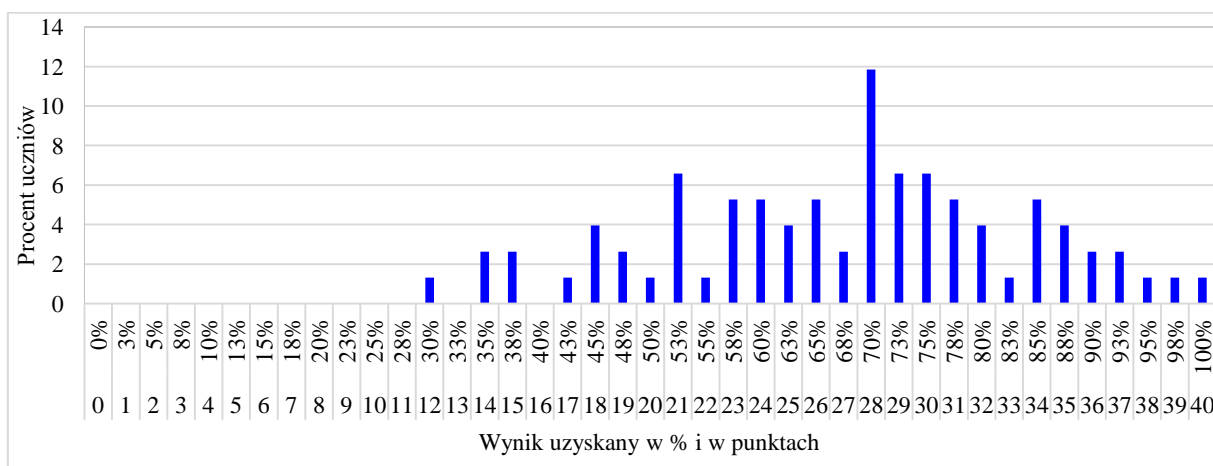
Tabela 25. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
25	40	100	70	80	71,20	15,60

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-P8-172 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów słuchanych, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Wykres 9. Rozkład wyników uczniów

Tabela 26. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
76	30	100	70	70	67,70	16,13

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-PQ-172 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 14 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Tabela 27. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
3	-	-	-	-	91,00	-

Poziom rozszerzony

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka angielskiego (GA-R2-172) został przygotowany na podstawie arkusza GA-R1-172 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Zmodyfikowany został także temat wypowiedzi pisemnej. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 28. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
10	5	85	43	-	43,00	27,83

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka angielskiego (GA-R4-172, GA-R5-172, GA-R6-172) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GA-R4-172 – Arial 16 pkt, GA-R5-172 – Arial 24 pkt. Na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 29. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
G4- 11	5	98	13	8	32,82	35,69
G5- 2	65	88	76,5	-	76,50	16,26

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-R7-172 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 7 zadań (4 zadania zamknięte i 3 zadania otwarte), sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Tabela 30. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
17	30	100	60	60	61,35	21,44

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-R8-172 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań (10 zadań zamkniętych oraz 3 zadania otwarte), sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Tabela 31. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1	-	-	-	-	35,00	-

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-RQ-172 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań (10 zadań zamkniętych oraz 3 zadania otwarte), sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Tabela 32. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
3	-	-	-	-	75,00	-

Język niemiecki – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		1978
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	1698
	z dysleksją rozwojową	280
	dziewczeta	1048
	chłopcy	930
	ze szkół na wsi	498
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	819
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	325
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	336
	ze szkół publicznych	1806
	ze szkół niepublicznych	172

Z egzaminu zwolniono 7 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	3
	słabowidzący i niewidomi	4
	słabosłyszący i niesłyszący	8
	słabosłyszący i niesłyszący z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	-
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	74
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	-
	Ogółem	89

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

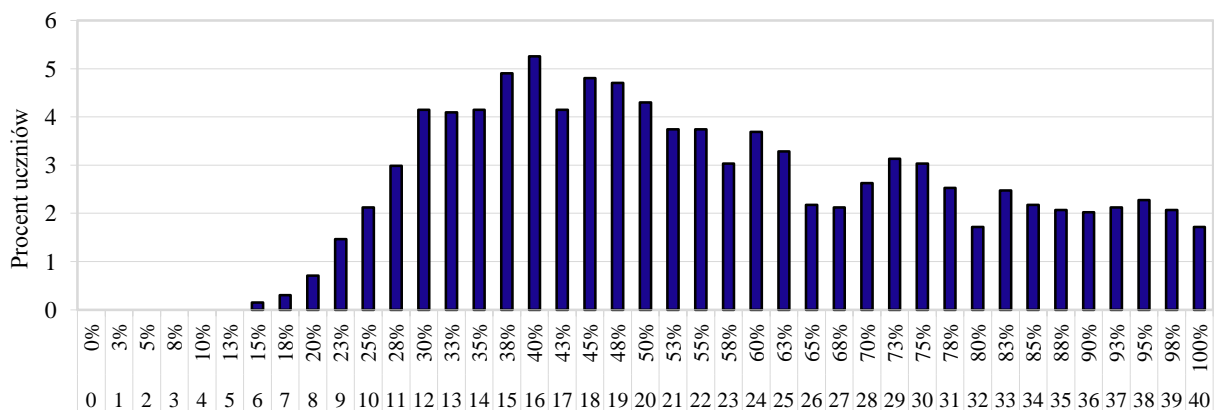
Termin egzaminu		21 kwietnia 2017 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		150	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ² (art. 44zzz ust. 1)		0	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016, poz. 2223).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1978	15	100	53	40	56,41	21,44

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język niemiecki – poziom podstawowy			
wynik procentowy	wartość centyla	stanin	
0	1	1	
3	1		
5	1		
8	1		
10	1		
13	1		
15	1		
18	1		
20	2		
23	3		
25	5		
28	8		2
30	12		3
33	16		
35	22	4	
38	27		
40	33		
43	38		
45	43	5	
48	48		
50	53		
53	57		
55	61	6	
58	65		
60	68		
63	71		
65	74		
68	76		
70	79	7	
73	81		
75	83		
78	85		
80	87		
83	88		
85	90	8	
88	92		
90	93		
93	95		
95	96	9	
98	98		
100	100		

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka niemieckiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 87% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 13% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

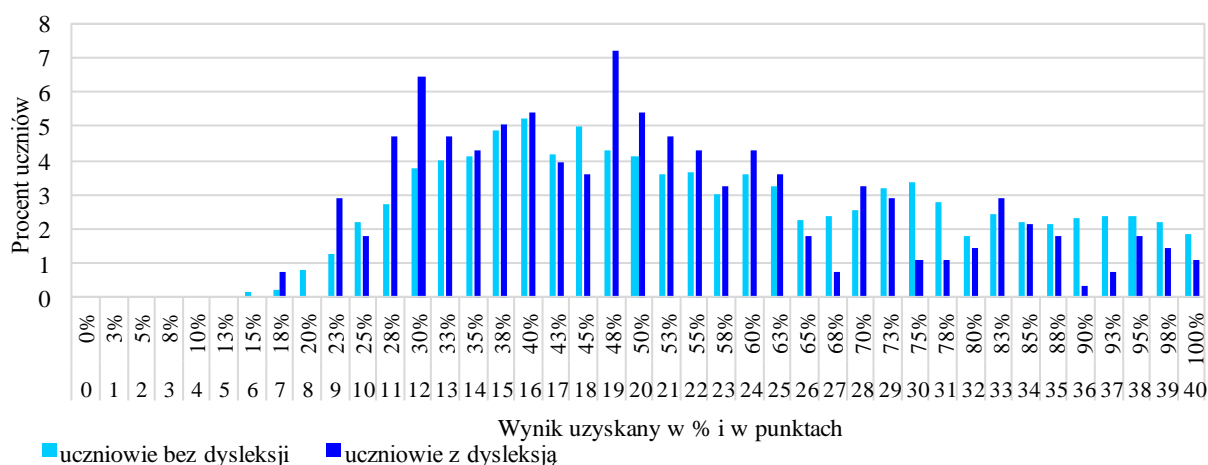
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	26–35
2	36–38
3	39–43
4	44–48
5	49–55
6	56–62
7	63–70
8	71–80
9	81–100

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

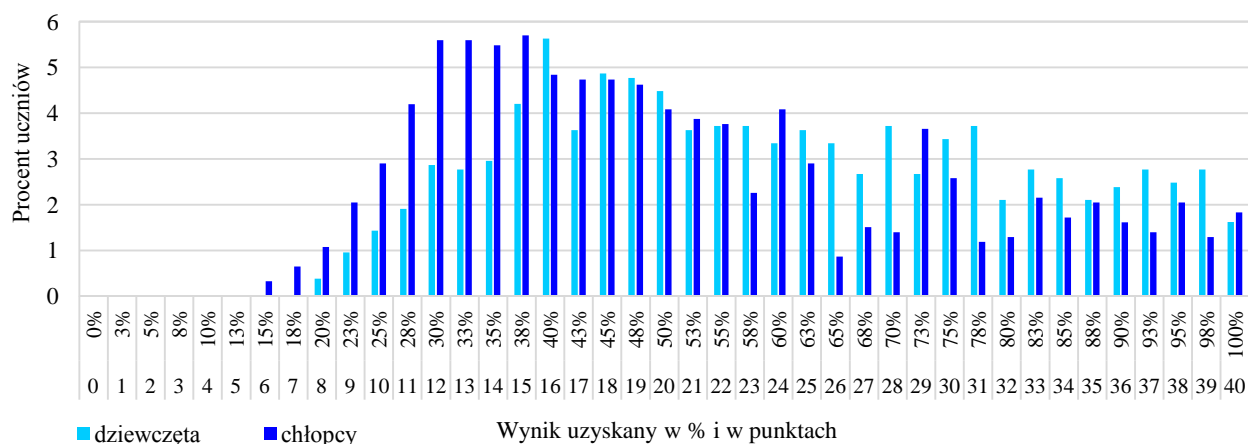
Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	1698	15	100	53	40	57,12	21,61
Uczniowie z dysleksją rozwojową	280	18	100	48	48	52,13	19,93

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2017 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GN-P1-172.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	1048	20	100	58	40	59,99	20,83
Chłopcy	930	15	100	48	38	52,38	21,42

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	498	15	100	53	38	56,37	19,73
Miasto do 20 tys. mieszkańców	819	15	100	50	40	54,63	20,77
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	325	20	100	50	30	54,85	22,09
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	336	20	100	60	48	62,33	23,79

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

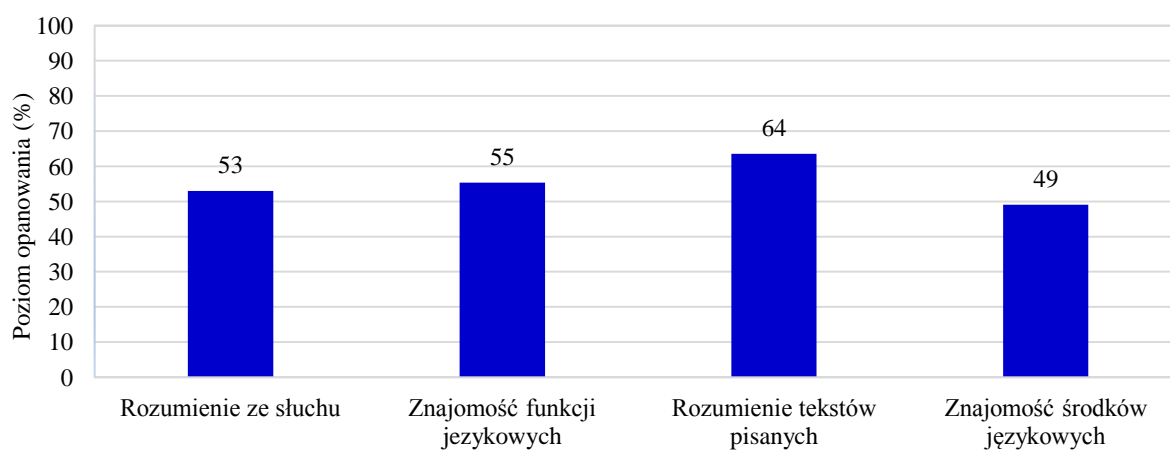
	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	1806	15	100	53	40	57,20	21,01
Szkoła niepubliczna	172	20	100	38	38	48,15	24,13

Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	88
	1.2.		53
	1.3.		82
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	50
	1.5.	2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu.	42
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	78
	2.2.		70
	2.3.		59
	2.4.		71
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	46
	3.2.		70
	3.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	53
	IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Znajomość funkcji językowych	4.1.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.
4.2.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	51
4.3.		6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	57
4.4.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	57
5.1.		6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.	49
5.2.		6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	55
5.3.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	61
6.1.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	53
6.2.		6.1) Uczeń nawiązuje kontakty towarzyskie.	69
6.3.		6.6) Uczeń wyraża swoje emocje.	58
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	7.1.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	68
	7.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	46
	7.3.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	32
	7.4.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	38
	8.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	63
	8.2.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	64
	8.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	61
	8.4.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	42
	9.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	62
	9.2.		44
	9.3.		60
9.4.	56		
I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	32
	10.2.		56
	10.3.		30
	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	53
	11.2.		61
	11.3.		63

Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Język niemiecki – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązek zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 12. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		1143
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	991
	z dysleksją rozwojową	152
	dziewczeta	634
	chłopcy	509
	ze szkół na wsi	324
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	498
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	127
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	194
	ze szkół publicznych	1081
	ze szkół niepublicznych	62

Z egzaminu zwolniono 7 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	3
	słabowidzący i niewidomi	3
	słabosłyszący i niesłyszący	4
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	1
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	-
	Ogółem	11

3. Przebieg egzaminu

Tabela 14. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

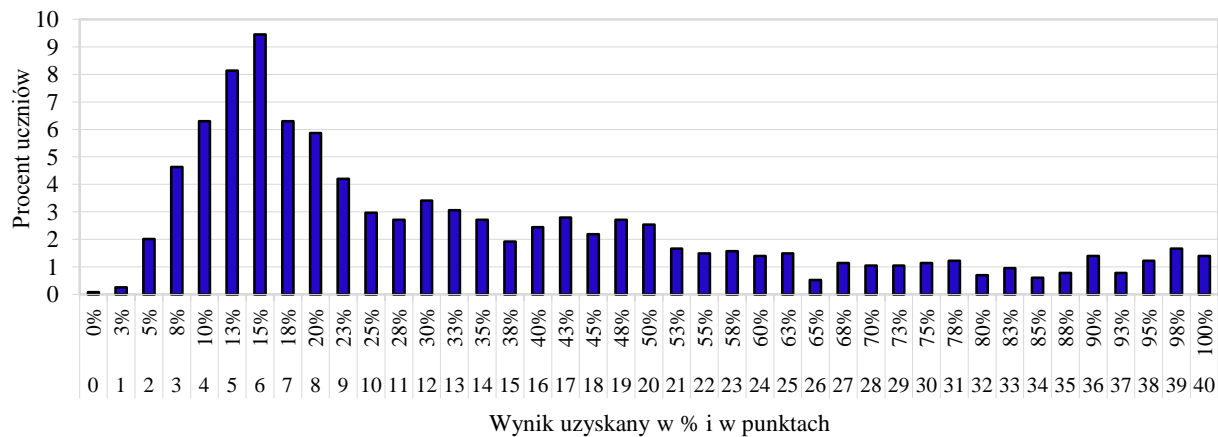
Termin egzaminu	21 kwietnia 2017 r.		
Czas trwania egzaminu	60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem		
Liczba szkół	116		
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)	0		
Liczba zespołów egzaminatorów	1		
Liczba egzaminatorów	16		
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócania przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		0
Liczba wglądów ² (art. 44zzz ust. 1)	0		

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016, poz. 2223).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 5. Rozkład wyników uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1143	0	100	25	15	35,38	25,85

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 16. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język niemiecki – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	3	
8	7	2
10	12	
13	19	3
15	26	
18	31	4
20	37	
23	41	
25	45	5
28	47	
30	51	
33	53	
35	56	
38	58	
40	60	6
43	63	
45	65	
48	67	
50	68	
53	70	
55	72	
58	73	
60	75	7
63	76	
65	77	
68	78	
70	79	
73	80	
75	82	
78	83	
80	84	8
83	86	
85	87	
88	88	
90	90	9
93	92	
95	94	
98	96	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 84% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 16% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

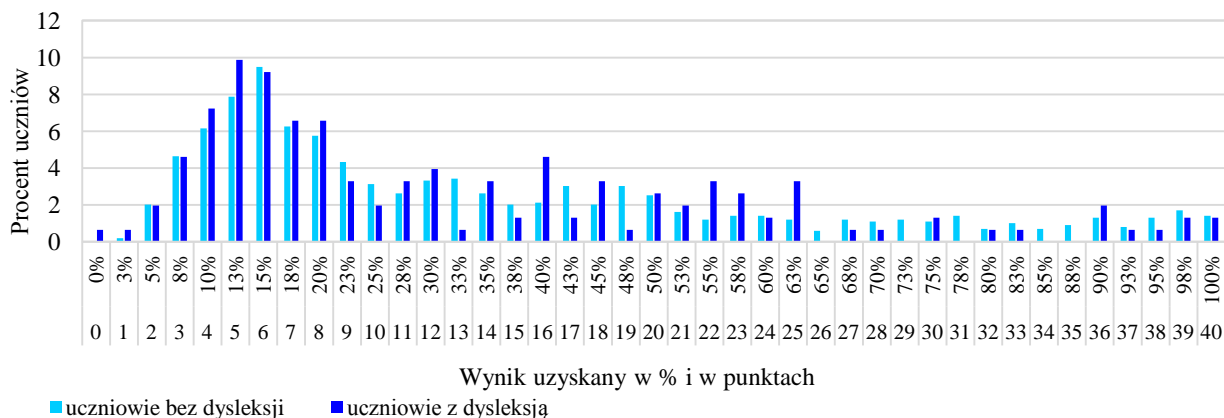
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 17. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	7–13
2	14–17
3	18–23
4	24–29
5	30–37
6	38–48
7	49–70
8	71–87
9	88–100

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Wykres 6. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

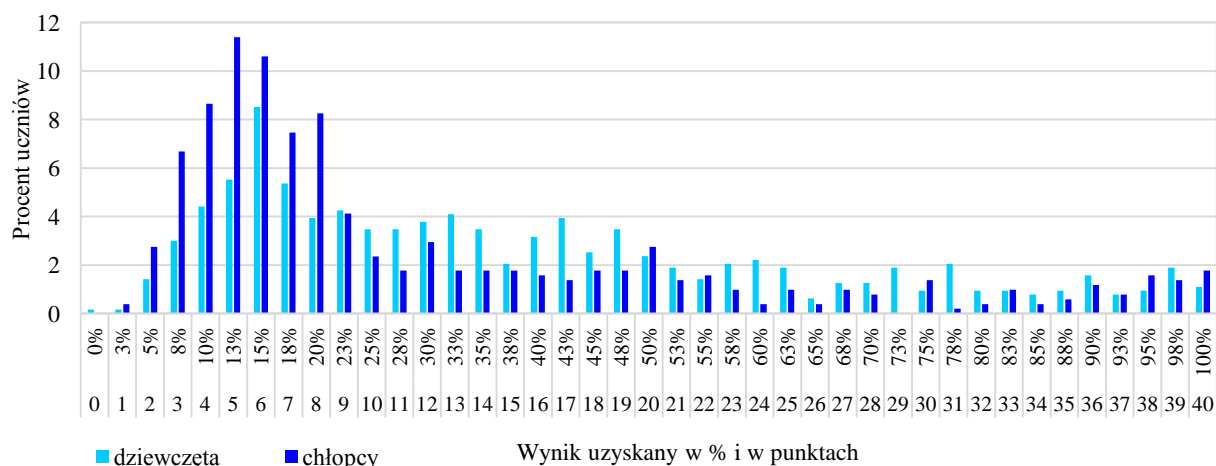
Tabela 18. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	991	3	100	28	15	35,76	26,05
Uczniowie z dysleksją rozwojową	152	0	100	23	13	32,95	24,43

³ Ileokroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2017 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GN-R1-172.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 7. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 19. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	634	0	100	33	15	39,14	25,46
Chłopcy	509	3	100	20	13	30,71	25,59

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 20. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	324	3	100	26,5	15	32,27	20,89
Miasto do 20 tys. mieszkańców	498	3	100	20	15	31,87	24,45
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	127	0	100	25	10; 13	36,81	28,77
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	194	3	100	45	13	48,65	30,30

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 21. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

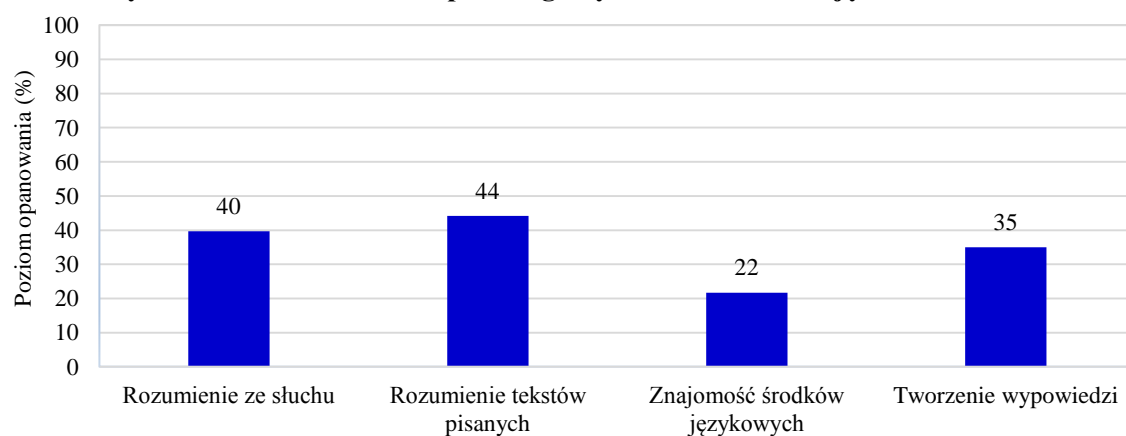
	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	1081	0	100	25	15	34,95	25,27
Szkoła niepubliczna	62	8	100	24	13;15	43,00	33,76

Poziom wykonania zadań

Tabela 22. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	58	
	1.2.		46	
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	25	
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	24	
	1.5.		38	
	1.6.		2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu.	56
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	56	
	2.2.		33	
	2.3.		27	
	2.4.		34	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	38	
	3.2.		31	
	3.3.		38	
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	59	
	4.2.		44	
	4.3.		36	
	4.4.		43	
	5.1.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	50	
	5.2.		59	
	5.3.		44	
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	24	
	6.2.		8	
	6.3.		15	
	6.4.		31	
	6.5.		25	
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	13	
	7.2.		29	
	7.3.		14	
	7.4.		24	
	7.5.		34	
I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna	8.	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje ludzi [...] czynności 5) wyraża i uzasadnia swoje poglądy [...] 6) przedstawia opinie innych osób 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	treść	33
		7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	spójność i logika wypowiedzi	43
		1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: 1) człowiek 3) szkoła 5) życie rodzinne i towarzyskie 6) żywienie.	zakres środków językowych	36
			poprawność środków językowych	31

Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Wykres 8. Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Komentarz

Poziom podstawowy

Za rozwiązanie zadań z języka niemieckiego na poziomie podstawowym gimnazjaliści osiągnęli średnio 56% punktów.

Tegoroczni trzecioklasiści najwyższe wyniki uzyskali za rozwiązanie zadań, poprzez które sprawdzano umiejętność rozumienia ze słuchu (średni wynik – 64% punktów). Więcej trudności sprawiło im rozwiązanie zadań, za pomocą których sprawdzano znajomość funkcji językowych (średni wynik – 55% punktów). Nieznacznie niższy wynik – 53% punktów, uczniowie uzyskali za rozwiązanie zadań, służących sprawdzeniu umiejętności rozumienia tekstów pisanych. Najtrudniejsze dla gimnazjalistów były zadania, za pomocą których sprawdzano znajomość środków językowych (średni wynik – 49% punktów).

Na podstawie analizy wyników uzyskanych przez uczniów za rozwiązanie zadań w części dotyczącej rozumienia ze słuchu, można stwierdzić, że mniej problemów sprawiły im zadania, w których wymagano znalezienia określonych informacji (średni wynik – 69% punktów) niż zadania, poprzez które sprawdzono umiejętność określania głównej myśli tekstu (średni wynik – 42% punktów).

Poziom wykonania zadań, za pomocą których badano umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji był bardzo zróżnicowany. Poniżej przedstawiono dwa zadania z zakresu danej umiejętności: najłatwiejsze (zadanie 1.1.) i najtrudniejsze (zadanie 3.1.).

1.1. Was möchte Veronika essen?

A.

B.

C.

Transkrypcja

Tekst 1.

Mężczyzna: Ich nehme Vanilleeis. Veronika, willst du auch Eis oder lieber Kuchen?

Dziewczyna: Papa, Kuchen mag ich doch nicht. Auf Eis habe ich jetzt keine Lust. Hier sehe ich Desserts mit Bananen und Orangen in Schokolade – lecker! Das nehme ich gerne.

Mężczyzna: O. K. Ein Eis für mich und für dich ein Dessert mit Früchten und Schoko.

Zdecydowana większość uczniów (88%) udzieliła w tym zadaniu prawidłowej odpowiedzi A. Aby rozwiązać to zadanie, należało zrozumieć nazwy deserów występujące w nagraniu oraz to, że propozycja zjedzenia przez dziewczynę lodów lub ciasta zostaje przez nią odrzucona. Dziewczyna zamawia deser z owocami, co w końcowej wypowiedzi mężczyzny zostaje jeszcze powtórzone.

3.1.	Die Proben zum Festival sind im Stadttheater.	P	F
-------------	---	----------	----------

Transkrypcja (fragment):

Montags um 15.00 Uhr kommen Schauspieler und Regisseure aus dem Stadttheater zu uns zu Besuch. Sie machen Theaterunterricht in der Schule. Mit ihnen können wir das Kabarett richtig üben und an Texten oder Rollen professionell arbeiten.

46% uczniów słusznie uznało zdanie 3.1. za fałszywe. Wielu trzecioklasistów jednak rozwiązało błędnie to zadanie. Część gimnazjalistów prawdopodobnie nie zwróciła uwagi na to, że aktorzy z teatru miejskiego będą przychodzić do szkoły i właśnie w szkole, a nie w teatrze, będą z uczniami ćwiczyć.

W obszarze rozumienia ze słuchu najtrudniejsze było dla uczniów rozwiązanie zadania 1.5., poprzez które sprawdzano umiejętność określenia głównej myśli tekstu.

1.5. Der Junge spricht über

- A. seine Kleidung.
- B. sein Zimmer.
- C. seine Winterferien.

Transkrypcja:

Chłopiec:

Seit dem Winter wohne ich hier allein. Der Raum ist schon möbliert, nur für mich. Am Fenster steht ein Sofa, meine Freunde mögen es. Daneben steht mein Kleiderschrank. Ich kann sogar Unordnung machen. Niemand macht mir Probleme – ich bin hier frei.

Poprawną odpowiedź **B.** wskazało 42% gimnazjalistów. Uczniowie mieli zdecydować, o czym mówi chłopiec. Informacje o umeblowaniu pomieszczenia oraz wzmianka o atmosferze panującej w nim, wyraźnie wskazywały, że nastolatek opisuje swój pokój. Wielu uczniów wybrało jednak błędnie odpowiedzi A. lub C., kojarząc zapewne słowa *Kleiderschrank* oraz *Winter* pojawiające się w wysłuchanym tekście z wyrażeniami *seine Kleidung* i *seine Winterferien* w odpowiedziach do tego zadania.

Wyższe wyniki niż za rozwiązanie zadań, poprzez które sprawdzano umiejętność określania głównej myśli tekstu, gimnazjaliści uzyskali za rozwiązanie zadań, za pomocą których sprawdzano umiejętność określenia kontekstu wypowiedzi. Zadanie 1.4. poprawnie rozwiązało 50% trzecioklasistów. Uczniowie wyszukali w nagraniu informację *Nach der Schule gehe ich noch in die Schwimmhalle. Oh, der Lehrer kommt ...*, która świadczyła, iż nadawca wypowiedzi znajduje się na korytarzu szkolnym. Natomiast w zadaniu 3.3. uczniowie mieli zdecydować, czy wysłuchana przez nich wypowiedź o przygotowaniach do wzięcia udziału w festiwalu kabaretów, ma miejsce na zakończenie roku szkolnego. W nagraniu w kilku miejscach występowały informacje wskazujące, że rok szkolny nadal trwa. 53% uczniów prawidłowo rozwiązało to zadanie, uznając zdanie *Der Sprecher spricht am Schuljahresende.* za fałszywe. Zrozumieli oni, że koniec roku szkolnego to termin rozpoczęcia festiwalu kabaretów, a nie moment wypowiedzi nadawcy.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych uczniowie uzyskali wyższe wyniki za rozwiązanie zadań, za pomocą których sprawdzano opanowanie umiejętności znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 54% punktów) niż za rozwiązanie zadań, poprzez które sprawdzano opanowanie umiejętności określania głównej myśli tekstu (średni wynik – 48% punktów).

Najtrudniejsze w tym obszarze umiejętności było dla gimnazjalistów zadanie 7. (średni wynik – 46% punktów). W nim znajdowało się zadanie najłatwiejsze dla uczniów w obszarze rozumienia tekstów pisanych – 7.1., jak i najtrudniejsze w tym obszarze – 7.3.

Zadanie 7. (fragment)

7.1.

**Diskussionsklub
Immer donnerstags**

Heute im Kinosaal 7
„*Gelber Schal*“
polnisches Drama, Produktionsjahr 2000

danach: Gespräch mit dem Regisseur
und Diskussion

7.3.

*Liebe Mitschüler,
der Winter kommt. Ihr habt viele Schals und
braucht bestimmt nicht alle.*

- *Wascht eure Schals.*
- *Bringt sie am Samstag mit.*
- *Hängt sie an die Bäume neben dem Filmtheater.*

*Wer keinen Schal für den Winter hat, kann sich einfach einen nehmen.
Macht mit!
Klasse 6b*

- A. Hier lädt man zu einem Film ein.
B. Hier lernt man einen Schal machen.
C. Hier liest man über eine Hilfsaktion.
D. Hier lädt man zum Gespräch über Mode ein.
E. Hier findet man Tipps für das Schalwaschen.

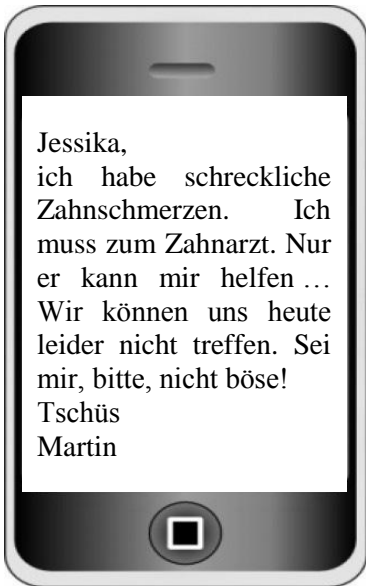
7.1.	7.3.
A.	C.

Poprzez zadanie 7.1. sprawdzano opanowanie umiejętności określania intencji autora tekstu. 68% uczniów udzieliło poprawnej odpowiedzi A., trafnie odczytując informacje o filmie, miejscu i czasie jego projekcji oraz informację o spotkaniu z reżyserem po seansie, jako zaproszenie na film.

Znacznie trudniejsze dla gimnazjalistów niż zadanie 7.1. było zadanie 7.3., za pomocą którego sprawdzano umiejętność określania głównej myśli tekstu. 32% gimnazjalistów wybrało poprawną odpowiedź C. Zauważyli oni, że tekst wspomina o akcji, polegającej na wywieszaniu szali na drzewie. Większa liczba uczniów wskazywała jednak błędne rozwiązanie B. Prawdopodobnie sugerowali się oni słowem *Schal*, które pojawia się kilkakrotnie w tekście.

Zadania 8. i 9. były dla gimnazjalistów łatwiejsze niż zadanie 7. (średni wynik – odpowiednio 58% i 55% punktów).

W przypadku zadania 8., poprzez które sprawdzano opanowanie różnorodnych umiejętności, najtrudniejsze dla uczniów było zadanie 8.4.

8.4. Warum schreibt Martin eine SMS?

A. Er will sich mit Jessika treffen.

B. Er will Jessika helfen.

C. Er will sich bei Jessika entschuldigen.

Zadanie to polegało na określeniu intencji nadawcy tekstu. Poprawnie rozwiązało je 42% gimnazjalistów. Autor tekstu SMS-a chciał przeprosić za odłożenie terminu wizyty. 35% uczniów, zamiast poprawnej odpowiedzi C., wybrała odpowiedź B. Uczniowie, którzy udzielili błędnej odpowiedzi, prawdopodobnie nie znali znaczenia czasownika *sich entschuldigen* w prawidłowej odpowiedzi i zasugerowali się czasownikiem *helfen* w zdaniu B., ponieważ ten właśnie czasownik wystąpił również w treści SMS-a.

Poprzez zadanie 9. sprawdzano opanowanie umiejętności znajdowania w tekście określonych informacji. Najtrudniejsze dla uczniów było zadanie 9.2. *Filip hilft gern anderen Menschen.* (44% prawidłowych odpowiedzi). 38% uczniów nie zwróciło uwagi na występujący w tekście C. fragment dotyczący przekazania zysku z imprezy na pomoc dla chorych dzieci i wybrała odpowiedź B. Wybór ten wynikał prawdopodobnie z występującego w tym tekście słowa *helfen*. Znacznie prostsze dla gimnazjalistów było zadanie 9.1. *Dirk läuft gern am Morgen.* 62% gimnazjalistów trafnie odczytało, że godzina rozpoczęcia biegu – 9.00 wskazuje wczesną porę dnia.

W części egzaminu sprawdzającej znajomość funkcji językowych uczniowie uzyskali średni wynik 55%. Jednak nie wszystkie zadania były jednakowo łatwe. Najtrudniejsze dla trzecioklasistów w obszarze znajomości funkcji językowych było zadanie 4. (średni wynik – 52% punktów). Aby je poprawnie rozwiązać należało wybrać właściwą reakcję do wypowiedzi odtworzonych dwukrotnie z płyty CD. Warto zauważyć, że zdania, których słuchali uczniowie, dotyczyły różnorodnych sytuacji z życia codziennego, m.in. opinii na temat zadania z matematyki czy propozycji zjedzenia kanapki.

Najtrudniejsze dla trzecioklasistów w obszarze znajomości funkcji językowych było zadanie 4.1., które poprawnie rozwiązało 45% uczniów. Pytanie o opinię o zadaniu matematycznym zostało sformułowane w sposób niekonwencjonalny, tzn. bez użycia zaimka pytającego „wie”. W poprawnej odpowiedzi E. *Ja, ich mache sie schnell.* nie ma przymiotnika, a jedynie sugestia, że zadanie matematyczne jest w istocie łatwe i odpowiadający szybko je wykona. 15% gimnazjalistów wybrało jednak odpowiedź D. *Ja, so steht es im Programm.* Być może sugerowali się oni występującym w tym zdaniu słowem *Programm*, które skojarzyli z programem nauczania.

Mniej trudności sprawiło uczniom zadanie 6. (średni wynik – 60% punktów). Zadanie 6.2. było najłatwiejsze dla gimnazjalistów w tym obszarze umiejętności.

6.2. Jesteś na dworcu. Pożegnaj kolegę odjeżdżającego pociągiem.

- A. Gute Idee!
 B. Gute Reise!
 C. Gute Besserung!

Zadanie 6.2. prawidłowo rozwiązało 69% uczniów, podając odpowiedź **B.** jako właściwą reakcję w sytuacji pożegnania na dworcu odjeżdżającego kolegi. Sytuacja ta należy do typowych reakcji językowych.

Inne typowe wyrażenie było większym wyzwaniem dla trzecioklasistów.

6.1. Chcesz się dowiedzieć, która jest godzina. Jak o to zapytasz?

- A. Wer hat keine Uhr?
 B. Wie spät ist es?
 C. Wann hast du Zeit?

Prawidłową odpowiedź **B.** w zadaniu 6.1. wskazało 53% gimnazjalistów. Większość uczniów nie potrafiła rozpoznać pytania o godzinę. Wskazując pozostałe błędne odpowiedzi A. i C., prawdopodobnie sugerowali się oni rzeczownikami *Zeit* oraz *Uhr*, które tematycznie wiążą się z określaniem czasu. Rzeczownik *Uhr*, który oznacza zarówno godzinę jak i zegarek występuje również w innej formie pytania o godzinę: „Wie viel Uhr ist es?”.

Poprzez dwa ostatnie zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzano znajomość środków językowych. Dużo trudniejszym dla gimnazjalistów od zadania 11. (średni wynik – 59% punktów), poprzez które sprawdzano umiejętność stosowania właściwych form gramatycznych, (średni wynik – 39% punktów).

Zadanie 10.

A. Eltern	B. Freunde	C. gehen	D. kannst	E. machen	F. weißt
-----------	------------	----------	-----------	-----------	----------

Du gehst in eine neue Schule und du **10.1.** F nicht, was du dort machen sollst?

Keine Angst! Wir haben ein paar Tipps für dich:

- Denk nicht immer nur an deine alte Clique, sondern such neue **10.2.** B!
- Frag Schüler aus deiner Klasse: „Wie ist dein Name?“ oder: „Wollen wir nach der Schule etwas zusammen **10.3.** E?“ So lernst du sie besser kennen.
- Freu dich auf jeden neuen Tag!

Na podstawie analizy wyborów poszczególnych odpowiedzi udzielanych przez uczniów w zadaniu 10. można stwierdzić, iż mają oni problemy ze zrozumieniem tekstu i nie opanowali podstawowego zasobu środków leksykalnych. Bardzo często wybierane przez nich odpowiedzi wskazują, że nie rozumieją oni zdania, które mają uzupełnić. Często też sugerują się pojedynczym wyrazem lub wyrażeniem w zdaniu, błędnie odczytując sens całego zdania. Dla przykładu w zadaniu 10.1., uczniowie powinni wybrać formę czasownika „wiedzieć”. Wyrażenie *du weißt nicht* jest jednym z podstawowych zwrotów. Prawidłową odpowiedź **F.** wskazało 32% uczniów. Większa liczba gimnazjalistów (35%) wybierała nieprawidłowy czasownik *kannst* (możesz, potrafisz).

Zadanie 10.3. było dla uczniów najtrudniejsze w całym arkuszu egzaminacyjnym, poprawną odpowiedź **E.** wybrało 30% uczniów. W lukę 10.3., którą należało uzupełnić podaną formą czasownika *machen*, najczęściej wpisywano formę czasownika *gehen*, sugerując się być może przyimkiem *nach* w zdaniu z luką. Przyimek ten może być użyty do wskazywania kierunku, ale występuje w związku wyrazowym z nazwami państw i miast oraz w wyrażeniu „nach Hause”, a nie w kontekście przemieszczania się w kierunku innych obiektów.

Poziom rozszerzony

Uczniowie przystępujący do egzaminu gimnazjalnego z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym uzyskali średnio 35% punktów za rozwiązywanie wszystkich zadań w arkuszu.

Średni wynik za rozwiązywanie zadań, poprzez które sprawdzano umiejętność rozumienia ze słuchu wyniósł 40% punktów, a za rozwiązanie zadań dotyczących rozumienia tekstów pisanych 44% punktów. Znacznie trudniejsze dla uczniów były zadania, za pomocą których sprawdzano umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej (średni wynik – 35% punktów) oraz znajomość środków językowych (średni wynik – 22% punktów).

W obszarze rozumienia ze słuchu podstawa programowa określa te same umiejętności zarówno dla poziomu podstawowego, jak i rozszerzonego. Różnice pomiędzy poziomem podstawowym a rozszerzonym wynikają przede wszystkim z długości tekstów, tempa odtwarzanych nagrań oraz wymaganego do rozwiązania zadań, zakresu środków językowych.

W zakresie rozumienia ze słuchu najwięcej zadań (8 z 10) służyło sprawdzeniu opanowania umiejętności znajdowania określonych informacji. Na podstawie analizy wyników można stwierdzić, że poziom wykonania tych zadań był bardzo zróżnicowany (od 24% do 58% poprawnych odpowiedzi).

Uczniowie uzyskali najwyższy wynik za rozwiązanie zadania 1.1.

1.1. Warum braucht Susanne das Tablet?

- A. Sie chattet mit einem Jungen.
- B. Sie spielt im Internet.
- C. Sie sieht sich Fotos an.

Transkrypcja (fragment):

Vater: Susanne, gib mir jetzt das Tablet, bitte. Du spielst schon so lange. Und ich möchte meine E-Mails prüfen. Onkel Hannes sollte mir Fotos aus Spanien schicken.

Susanne: Papa, ich spiele nicht, ich schreibe jetzt an Patrick. Er hat mir gerade eine Nachricht geschickt: Er wartet schon am Bahnhof auf uns.

Vater: Toll! Wir haben 30 Minuten Verspätung. Habt ihr darüber auch gepocht?

Susanne: Ja, er weiß das schon.

Zadanie poprawnie rozwiązało 58% uczniów, którzy zrozumieli, że Susanne potrzebowała tabletu, aby poprzez niego prowadzić rozmowę z Patrickiem. Jednak 30% gimnazjalistów wybierało odpowiedź C. Gimnazjaliści, którzy wskazali na oglądanie zdjęć, prawdopodobnie skoncentrowali się na wcześniej usłyszanej wypowiedzi ojca o zdjęciach przesłanych mailem. Z wypowiedzi ojca wynika, że to on potrzebuje tabletu, aby obejrzeć zdjęcia i sprawdzić pocztę, a nie dziewczyna.

Znacznie trudniejsze dla gimnazjalistów było zadanie 1.4.

1.4. Wo stehen die bunten Klaviere?

- A. In der Stadthalle.
- B. Im Stadtpark.
- C. Im Stadtzentrum.

Transkrypcja (fragment):

Tekst 2.

Liebe Gäste, wir hoffen, das Konzert in unserer schönen Konzerthalle hat Ihnen gefallen. Die Philharmoniker spielen in einer Woche wieder für Sie, aber diesmal im Amphitheater in unserem Park. Wir laden Sie herzlich ein. Wer Klavierspiel interessant findet, kann in unserer Stadt etwas Schönes erleben. In der Stadtmitte stehen zurzeit 15 farbige Klaviere auf Straßen und Plätzen herum.

Zadanie poprawnie rozwiązało 24% uczniów. W ostatnim zdaniu powyższego fragmentu transkrypcji zamieszczona była informacja, że na ulicach i placach w centrum miasta ustawione zostały kolorowe fortepiany. Fakt, że większa liczba gimnazjalistów (52%) wybrała odpowiedź B. niż poprawną odpowiedź C. świadczy o tym, że błędnie zrozumieli oni zaproszenie na koncert filharmoników do amfiteatru w parku miejskim jako informację o miejscu ustawienia fortepianów.

Dwa zadania służyły sprawdzeniu ogólnego rozumienia tekstu słuchanego: umiejętności określania kontekstu wypowiedzi (zadanie 1.3.) oraz umiejętności określania głównej myśli tekstu (zadanie 1.6.).

Zadanie 1.6. poprawnie rozwiązało 56% uczniów. Gimnazjaliści prawidłowo odczytali tekst jako komunikat o projekcie przygotowanym przez artystów.

Znacznie niższy wynik niż za rozwiązanie zadania 1.6. uzyskano za rozwiązanie zadania 1.3., poprzez które sprawdzano umiejętność określania kontekstu wypowiedzi (25% poprawnych odpowiedzi). Większość gimnazjalistów nie rozumiała, w jakim miejscu odbywa się pierwszy dialog. Rozmowa prowadzona była w pociągu (odpowiedź A.), tymczasem uczniowie częściej wskazywali dworzec (odpowiedź B. – 40%) jako miejsce, w którym ona się odbywa. Prawdopodobnie sugerowali się pojedynczym usłyszonym wyrazem *Bahnhof*, jednak w nagraniu słowo to występowało w zupełnie innym kontekście.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych, oprócz szerszego niż na poziomie podstawowym zakresu środków językowych, podstawa programowa wymienia dwa wymagania dodatkowe, które powinni opanować uczniowie na poziomie rozszerzonym, tj. określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu (umiejętność sprawdzana poprzez zadanie 3.) oraz rozpoznawanie związków pomiędzy poszczególnymi częściami te (umiejętność sprawdzana poprzez zadanie 4.). Średni wynik za rozwiązanie zadania 4. był wyższy niż za rozwiązanie zadania 3. – odpowiednio 46% oraz 35%.

Zadanie 3. było dla uczniów najtrudniejsze w obszarze rozumienia tekstów pisanych.

Zadanie 3.

Przeczytaj tekst. Do każdego akapitu (3.1.–3.3.) dopasuj właściwe pytanie (A–E). Wpisz odpowiednią literę obok numeru każdego akapitu.

Uwaga! Dwa pytania zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnego akapitu.

- A. Wie macht man das größte Emoticon?
- B. Welches Emoticon ist am populärsten?
- C. Wie verschickt man Emoticons am schnellsten?
- D. Wie viele Emoticons sind typisch für das größte Unglück?
- E. Woher kommt die Idee für die ersten Emoticons im Internet?

EMOTICONS UND REKORDE

3.1. E

Menschen, die schon früher japanische Zeichentrickfilme oder Comics gesehen haben, kennen diese populären Symbole gut. Japanische Graphiker haben in jedem Comic charakteristische Mienen auf die Gesichter der Menschen gezeichnet. Eine Miene war typisch fürs Lachen, eine andere fürs Weinen. Diese verschiedenen Mienen kamen zu den Zeichentrickfilmen und dann ins Netz.

3.2. B

Eine britische App-Firma hat erstmals mehr als eine Milliarde Emoticons analysiert. Man wollte wissen, welche Smileys die Menschen am meisten verschicken. Den ersten Platz hatte das Glücks-Smiley, das vor Freude weint. Menschen haben es am häufigsten in ihren Nachrichten gewählt. Die Analyse war eine große Überraschung, denn das alte Standard-Smiley hat nur Platz 10 bekommen.

3.3. A

Auf den Philippinen haben sich viele Emoticon-Fans getroffen. Der Treffpunkt war ein Stadion. 8018 Menschen haben zusammen ein Emoticon gebildet. Sie hatten gelbe oder schwarze Mützen und T-Shirts an. Und sie haben sich so aufgestellt, dass ein Emoticon entstanden ist. Noch nie haben so viele Menschen ein Emoticon gebildet. Es war ein Weltrekord.

Najtrudniejsze dla uczniów w obszarze rozumienia tekstów pisanych było zadanie 3.2., dotyczące badań nad najpopularniejszym obecnie emotikonem. Prawidłową odpowiedź **B.** wskazało 31% uczniów. Spośród nieprawidłowych odpowiedzi w tym zadaniu najczęściej wybierana była dla gimnazjalistów odpowiedź D. Być może uczniowie wybierali to pytanie ze względu na liczebniki, których ten akapit zawierał najwięcej – *eine Milliarde*, *ersten Platz*, czy *Platz 10*. Uczniowie, wskazujący tę nieprawidłową odpowiedź, mogli też sugerować się przy swoim wyborze, podobnymi wyrazami do tych, które występują w pytaniu, np. *Glücks-Smiley* lub *eine große Überraschung*. Osoby udzielające błędnej odpowiedzi D., prawdopodobnie kierowały się, występującym w tekście, czasownikiem *weinen*, który kojarzy się ze słowem *Unglück*, użytym w tym nagłówku.

Do akapitu dotyczącego pochodzenia pierwszych emotikonów (zadanie 3.1.) 38% uczniów dobrało właściwe pytanie **E.** Część gimnazjalistów (32%) wskazała jednak odpowiedź B. Kierowali się oni prawdopodobnie przymiotnikiem *populär*, który występuje zarówno w przeczytanym akapicie, jak i w pytaniu B., ale w tekście użyty został jedynie dla objaśnienia znaczenia emotikonu.

Akapit trzeci tekstu informował o utworzeniu na Filipinach największego emotikonu świata, który uformowali tam ludzie, chcąc pobić w ten sposób rekord Guinnessa. Prawidłową odpowiedź **A.** wskazało 38% gimnazjalistów. Uczniowie, którzy udzielili błędnej odpowiedzi kierowali się, być może, pojedynczymi wyrazami w tekście, które skojarzyli z wyrazami użytymi w proponowanych

pytaniach. Dlatego często wybierane były przez nich, błędne w tym przypadku, pytania B. i D. Ze słowem *populär* z pytania B. skojarzyli oni być może słówka *Fan*, czy *viele Menschen*, które mogą świadczyć o popularności jakiegoś zjawiska. Natomiast słowo *größte* z nagłówka D. prawdopodobnie zostało błędnie powiązane z wyrażeniami, świadczącymi o rozmiarze opisywanego w trzecim akapicie przedsięwzięcia, *viele Emoticon-Fans* i *viele Menschen*.

Najłatwiejsze dla trzecioklasistów w obszarze rozumienia tekstów pisanych było zadanie 5., poprzez które sprawdzano opanowanie umiejętności znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 51% punktów). Większość uczniów poprawnie wyszukała informacje dotyczące nastolatka i dopasowała je do wypowiedzi osoby, której każda z dziewcząt pomagała w ramach wolontariatu.

Najtrudniejsze w całym arkuszu dla gimnazjalistów były zadania, za pomocą których sprawdzano znajomość środków językowych (średni wynik – 22% punktów). Zdecydowana większość uczniów nie potrafiła poprawnie uzupełnić odpowiednimi strukturami leksykalno-gramatycznymi tekstu w zadaniu 6. oraz zdań w zadaniu 7.

Średni wynik za rozwiązanie zadania 6. wyniósł 21% punktów. Najmniej trudności w zadaniu 6. sprawiło gimnazjalistom uzupełnienie luki 6.4. czasownikiem *sein* w 1. osobie liczby pojedynczej. Poprawnej odpowiedzi udzieliło w tym zadaniu 31% gimnazjalistów. Najtrudniejsze dla nich było natomiast zadanie 6.2., w którym wymagano uzupełnienia luki stopniem wyższym przysłówka *viel*. Tylko 8% uczniów poprawnie dobrało wyraz z ramki i prawidłowo utworzyło wymaganą formę *mehr*. Często wpisywane były formy niepoprawne pod względem ortograficznym lub wyraz *viele*, który nie jest stopniem wyższym przysłówka.

W zadaniu 7. poszczególne zdania poprawnie uzupełniło od 13% do 34% uczniów. Najtrudniejsze w zadaniu 7. było dla nich zadanie 7.1., w którym należało zastosować porównanie „tak szybko jak“ (*so schnell wie*). Najłatwiejsze dla gimnazjalistów było zadanie 7.5., w którym należało uzupełnić lukę w zdaniu okolicznikiem czasu, wybierając właściwy przyimek i pamiętając o formie skróconej *im* łączącej ten przyimek z rzeczownikiem w rodzaju męskim.

W zadaniu 8. uczniowie mieli napisać krótką wiadomość e-mail na wskazany temat. Sprawdzane było opanowanie przez nich kilku wymagań z podstawy programowej. Temat wymagał od gimnazjalistów wykazania się umiejętnością opisywania ludzi i czynności, wyrażania i uzasadniania swoich poglądów oraz przedstawiania opinii innych osób. Średni wynik za to zadanie wyniósł 35%. Na podstawie niskiego wyniku uzyskanego przez uczniów w zakresie treści (33% punktów) można wnioskować, że wielu z nich ma problemy z komunikatywnym przekazaniem informacji i rozwinięciem swoich wypowiedzi.

Brak precyzji wypowiedzi w pracach uczniowskich można było zauważyć przy realizacji pierwszego podpunktu zadania. Uczniowie mieli uzasadnić swoją decyzję o przygotowaniu potraw na Dzień Językowy. W wielu przypadkach stosowali oni w pisany przez siebie tekście wyrażenia o wysokim stopniu pospolitości, często nie rozwijali swojej wypowiedzi, poprzestając na mało precyzyjnych sformułowaniach *Ich mag das.*, *Ich muss das machen*. Podobnie przy realizacji drugiego podpunktu zadania, w którym należało zawrzeć opis przygotowań do tego przedsięwzięcia, część uczniów stosowała popularne czasowniki, jak np.: *kochen* lub *machen*, nie uzupełniając ich precyzyjnymi dopełnieniami. To powodowało często zaburzenia spójności tekstu, a w konsekwencji niemożność przekazania zamierzonej informacji. Łatwiejsze dla uczniów było zrealizowanie trzeciego podpunktu zadania, w którym mieli oni napisać, jak zareagowali rodzice na ich pomysł. W tym przypadku gimnazjaliści wykazali się znacznie bardziej rozbudowanym zasobem słownictwa adekwatnym do polecenia.

W kryterium poprawności środków językowych uczniowie uzyskali niższy wynik niż w kryterium treści (31% punktów). Błędy gramatyczne bardzo często uniemożliwiały lub znacznie utrudniały komunikatywne przekazanie treści. Wyższy wynik w tym zadaniu uczniowie uzyskali w kryterium zakresu środków językowych (36% punktów) oraz w kryterium spójności i logiki tworzonych wypowiedzi (43% punktów). Duża część uczniów w ogóle nie podjęła próby napisania własnej wypowiedzi.

„Pod lupą” – precyzja doboru środków językowych w wypowiedzi pisemnej

Polecenie do zadania 8. w tegorocznym arkuszu brzmiało:

W Twojej szkole odbędzie się Dzień Niemiecki. Wraz z kolegami i koleżankami postanowiliście przygotować na tę imprezę kilka niemieckich potraw. W e-mailu do kolegi/koleżanki z Niemiec:

- **wyjaśnij, dlaczego postanowiliście zająć się właśnie przygotowaniem potraw**
- **napisz, w jaki sposób przygotowujecie się do tego zadania**
- **napisz, jak zareagowali Twoi rodzice na ten pomysł.**

Drugi podpunkt polecenia dotyczący sposobu przygotowania kilku niemieckich potraw został przedstawiony poniżej w postaci dwóch różnych ilustracji. Wyobraźmy sobie, że dwóch rysowników zostało poproszonych o przedstawienie graficzne drugiego podpunktu polecenia.

Ilustracja 1.⁴

Ilustracja 2.⁵

Obaj rysownicy wpadli na podobny pomysł, aby przedstawić problem z nauczeniem się przygotowywania jakiegoś dania. Jednak już na pierwszy rzut oka widać pewne różnice pomiędzy tymi dwoma obrazkami. Drugi rysownik przedstawił realizację swojego pomysłu ze znacznie większą precyzją, dodał więcej szczegółów, kolory a nawet udało mu się uchwycić ruch. Dzięki temu jego praca „tętni życiem” i dostarcza widzowi znacznie więcej informacji.

W poniższej analizie omówiono właśnie precyzję doboru środków językowych, zwanym też często „bogactwem językowym”. Średni wynik uzyskany przez uczniów w tym kryterium to 36%.

Najlepszą wskazówką dotyczącą tego, jakich prac oczekuje się od uczniów, jest opis najwyższej kategorii punktowej w skali oceniania w kryterium „zakres środków językowych”:

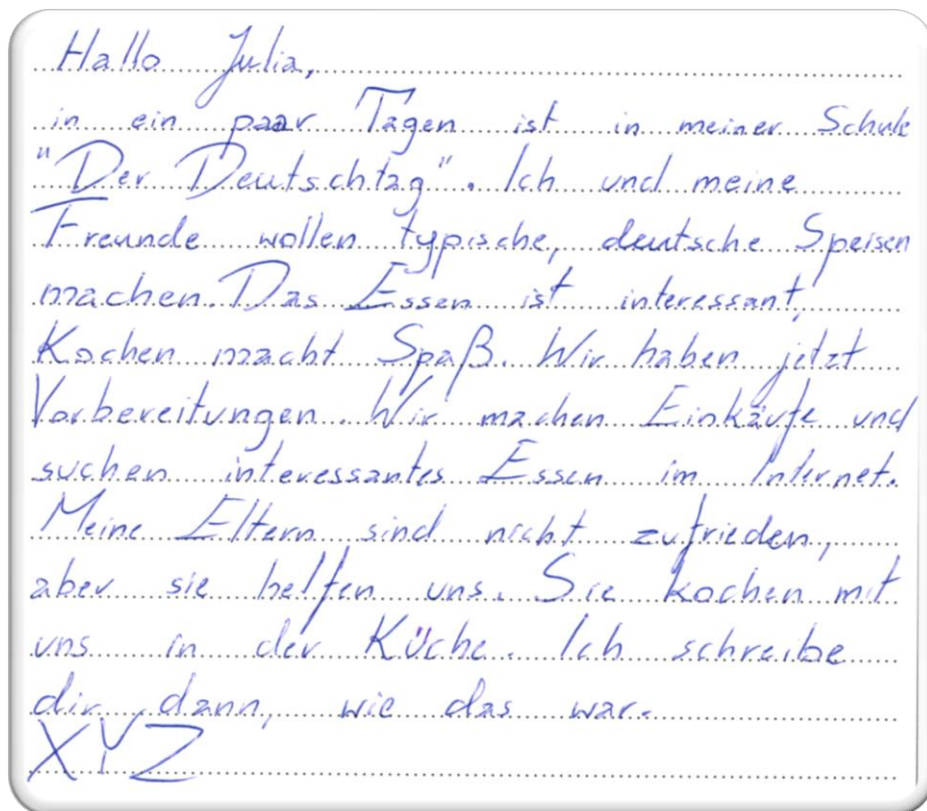
2 p.	zadowalający zakres środków językowych; oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań
-------------	--

Oceniając wypowiedzi pisemne w kryterium zakresu środków językowych, egzaminatorzy zwracają uwagę nie tylko na zróżnicowanie użytych środków językowych, ale także na to, czy i w jakim stopniu tekst jest precyzyjny i występują w nim charakterystyczne dla tematu środki leksykalne oraz struktury gramatyczne.

⁴ http://3.bp.blogspot.com/-DyVs7gzzENg/T4b_qUmDMXI/AAAAAAAAABxA/TmsPwCKNlqI/s1600/Happy_Cooking_Girl.png

⁵ http://2.bp.blogspot.com/-jDs7hyusXaA/UXVUL4c7M3I/AAAAAAAAAPA/22fzN43ie2k/s1600/dreamstime_1_21321792.jpg

Przykład 1.

Praca ta została oceniona na maksymalną liczbę punktów w kryterium treści. Nie znajdziemy w niej także zbyt wielu błędów językowych lub usterek w spójności i logice. Pod kątem „bogactwa języka” bardziej odpowiada ona jednak obrazkowi stworzonemu przez pierwszego rysownika. Zadanie wymagało od ucznia przede wszystkim umiejętności posługiwania się podstawowym zasobem środków językowych m.in. w zakresie tematu: *żywienie [...] artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie [...]*. Od gimnazjalisty, który przystępuje do egzaminu z języka niemieckiego, oczekuje się znajomości nazw podstawowych artykułów spożywczych (np. *Obst, Wasser, Fleisch, Zucker, Salz*) oraz nazw podstawowych posiłków i dań (np. *Mittagessen, Nachtisch, Kartoffelsalat, Kuchen*). Powinien on także umieć precyzyjnie określać podstawowe czynności związane z przygotowywaniem posiłków (np. *den Salat zubereiten, Fleisch braten, Gemüse schälen*). Autor pracy realizuje wprawdzie poszczególne punkty polecenia, stosuje jednak przy tym środki językowe o wysokim stopniu pospolitości, na przykład czasowniki: *machen, kochen, haben* i *sein*. Nie gwarantują one precyzyjnego przedstawienia tego, co się działo lub wydarzyło. Występujące w pracy przymiotniki *interessant* i *typisch*, do tego nieprecyzyjnie użyte nie sprawiają, że obraz, który wyobrażamy sobie stanie się kolorowy i ciekawy. Jeśli zaś chodzi o słownictwo swoiste dla tematu, uczniowie ograniczył je do trzech rzeczowników: *Essen, Kochen, Küche*. O braku precyzji w pracy świadczą także nietypowe dla języka niemieckiego związki wyrazowe i struktury gramatyczne, takie jak: *Wir haben jetzt Vorbereitungen*. zamiast *Wir bereiten uns vor.*, *suchen interessantes Essen* zamiast *suchen nach interessanten Kochrezepten*. Nie zakłócają one wprawdzie komunikacji, wpływają jednak na jakość pracy i ocenę jej w kryterium zakresu środków językowych.

Przygotowując uczniów do tworzenia wypowiedzi pisemnej, warto pokazywać im, że aby otrzymać maksymalny wynik w kryterium bogactwa językowego, należy zadbać o precyzję w doborze środków językowych. Ilustracją takiego rozwiązania jest poniższa praca.

Przykład 2.

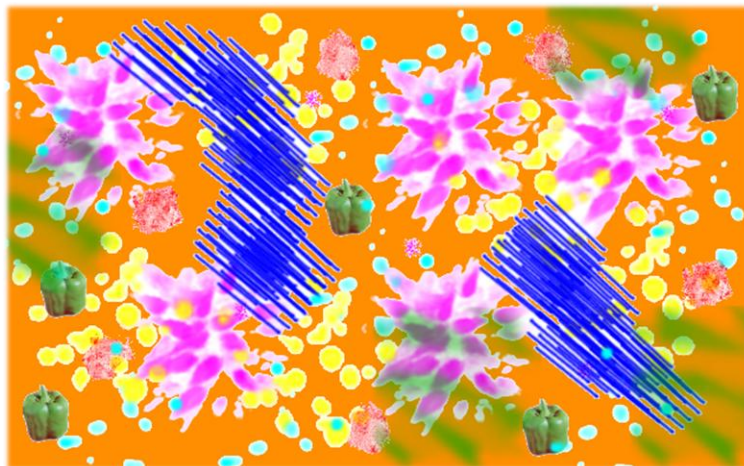
Hi James,
 Bei uns in der Schule haben wir in ein Paar
 Tagen den sogenannten „Deutsch Tag“. In meiner
 Klasse sind schon alle sehr aufgeregt. Wir wollen
 alle zusammen ein Paar typische deutsche Gerichte
 vorbereiten, damit alles so wirkt, als ob wir wirklich
 in Deutschland wären. Wir haben die Aufgaben so ge-
 teilt: ich mache die ~~Legende~~ legendäre Schwarzwälder-
 Kirschtorte, Johan bereitet Schnitzel vor und Susi die
 Getränke. Natürlich machen mehr Schüler mit! Als ich
 meinen Eltern von der überwältigen Idee erzählt habe
 waren sie außer Rand und Band. Ich sah, dass sie
 sehr froh waren mir zu helfen. Wir können es echt
 kaum noch erwarten alles in Tat umzusetzen. Wie
 geht's dir so? Sind alle bei dir gesund? Schreib mal wenn du
 Zeit hast!

W tej pracy występuje kilka bardzo precyzyjnych sformułowań. Uczeń używa słów i całych wyrażen niosących bardzo konkretne znaczenia, np. *in Tat umsetzen*, *alles wirkt, als ob wir in Deutschland wären*. Dzięki nim z łatwością możemy sobie wyobrazić bardzo konkretne czynności i odczucia autora maila, które są związane z wykonywaną pracą. Rzeczowniki takie jak *Schwarzwälder-Kirschtorte*, *Schnitzel*, *deutsche Gerichte* precyzyjnie określają nam kilka szczegółów wypowiedzi. Wreszcie przymiotniki *legendäre*, *überwältige Idee*, *aufgeregt* doprecyzowują nam te szczegóły. Praca ta została oceniona na maksymalną liczbę punktów w kryterium zakresu środków językowych.

Należy jednak pamiętać, że nawet najbardziej wyszukane słownictwo nie zagwarantuje nam precyzyjnego obrazu, jeśli nie będzie ono poprawnie użyte i dopasowane do kontekstu zdania. Jeśli użyte środki leksykalne i struktury gramatyczne nie zostaną połączone we właściwy sposób, możemy otrzymać obraz, który jest kolorowy i ma jakieś ciekawe elementy, ale nie da się go jednoznacznie zinterpretować (ilustracja 3).

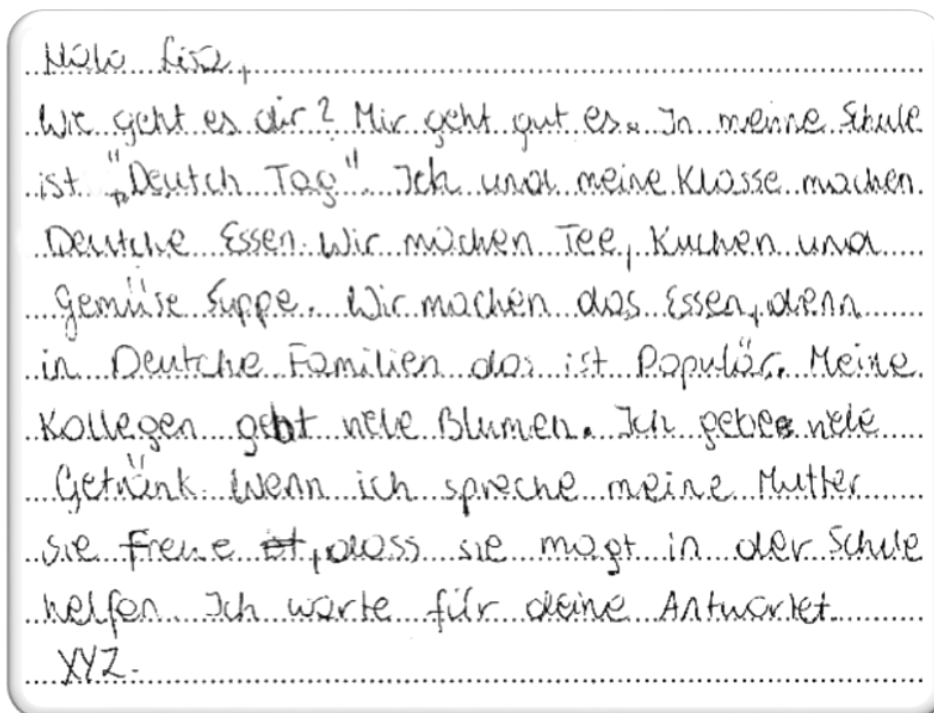

Ilustracja 3.

Ilustracją takiej sytuacji w pracy egzaminacyjnej jest przykład 3.

Przykład 3.

Pomimo słownictwa związanego z tematem, gimnazjalista nie otrzymał maksymalnej liczby punktów w kryterium zakresu środków językowych. Co więcej, nie otrzymał on również punktów w pozostałych kryteriach, ponieważ jego wypowiedź w większości jest niekomunikatywna. Uczeń nie odniósł się w sposób zrozumiały do żadnego podpunktu z polecenia. Warto więc zwrócić uwagę uczniów na to, że brak precyzji w doborze środków językowych może prowadzić do zakłóceń komunikacji lub całkowitego jej braku. W konsekwencji egzaminator przyznał 0 punktów we wszystkich kryteriach.

Mark Twain powiedział kiedyś: „Różnica między odpowiednim, a prawie odpowiednim słowem jest taka sama, jak między światłem a światełkiem”. W przypadku pracy egzaminacyjnej ten precyzyjny dobór i stosowanie środków językowych będzie odróżniał pracę przeciętną od bardzo dobrej.

Aby uzyskać maksymalny wynik w kryterium „zakres środków językowych” uczniowie powinni więc pamiętać o:

- precyzyjnym doborze słownictwa adekwatnego do tematu zadania,
- precyzyjnym wyborze struktury gramatycznej, która służy do wyrażenia tego, co uczeń chce przekazać, np. doborze spójników o pożądanym znaczeniu,
- ograniczaniu stosowania wyrazów i struktur o wysokim stopniu pospolitości, np. czasowników *machen*, *haben*, rzeczowników o bardzo ogólnym znaczeniu oraz bardzo pospolitych przymiotników *interessant*, *nett*, *gut* i zastępowaniu ich bardziej precyzyjnymi słowami tam, gdzie jest to możliwe, np. zamiast *Kuchen machen* uczeń może napisać *Käsekuchen backen*,
- dbałości, aby czasowniki o ogólnym znaczeniu, jak *geben*, *machen*, *haben* były uzupełniane dopełnieniem. Tylko wtedy uczeń może oddać precyzyjnie zamierzoną informację.

Wnioski

Na podstawie analizy wyników egzaminu z języka niemieckiego pozwala na sformułowanie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Na podstawie analizy wyborów uczniów w zadaniach zamkniętych można stwierdzić, że bardzo często udzielają oni odpowiedzi sugerując się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach. Bardzo ważne jest zwracanie ich uwagi na kontekst, w jakim poszczególne słowa są użyte i ich powiązanie z opcjami w zadaniu. Wykonanie zadania z podręcznika nie powinno polegać jedynie na sprawdzeniu rozwiązań poprzez odczytanie poprawnych odpowiedzi. Dobrą praktyką jest wymaganie od uczniów, aby potrafili uzasadnić zarówno wybór opcji właściwej, jak i podać powody odrzucenia opcji, które są dystraktorami w zadaniu. Dzięki temu bardziej świadomie będą wybierać odpowiedzi na egzaminie.
- ❖ Uzyskane przez trzecioklasistów wyniki egzaminu gimnazjalnego w obszarze znajomości środków językowych wskazują na konieczność większego skupienia się nauczycieli na pracy nad jakością języka uczniów. Brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych lub bardzo ograniczony zasób słownictwa wpływa nie tylko na wynik zadań sprawdzających znajomość środków językowych, ale często powoduje błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu i rozumienie tekstów pisanych, ponieważ znacznie utrudnia lub wręcz uniemożliwia zrozumienie fragmentów tekstu kluczowych do rozwiązania zadania. Bardzo ograniczony zasób słownictwa i struktur gramatycznych bardzo często powoduje zaburzenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej (np. na skutek użycia niewłaściwego czasu lub słowa). Warto zatem pracować nad stałym wzbogacaniem zasobu środków leksykalnych. Zapoznając uczniów z leksyką najczęściej używaną (o wysokim stopniu frekwencji i użyteczności), należy jednocześnie ćwiczyć podstawowe wyrażenia synonimiczne. Identyfikowanie i zestawianie ze sobą wyrażen o podobnym znaczeniu jest szczególnie pomocne przy rozwiązywaniu zadań wielokrotnego wyboru. Po etapie rozpoznania i integracji nowego słownictwa niezwykle ważne są wszelkie działania uczniów o charakterze produktywnym, które zakładają posługiwanie się nowym słownictwem np. podczas formułowania płynnej wypowiedzi pisemnej.
- ❖ Część zadań w arkuszu na poziomie podstawowym sprawdza umiejętność reagowania językowego w typowych sytuacjach życia codziennego. Nie oznacza to jednak, że praca z uczniami powinna się ograniczyć wyłącznie do najbardziej typowych reakcji w tych sytuacjach. Należy uświadamiać gimnazjalistom, że na dworcu równie prawdopodobnym scenariuszem będzie pożegnanie jak i powitanie swoich gości. Warto również przygotować uczniów na wzajemność w relacjach. Do pełnej komunikacji nie wystarczy chociażby umiejętność udzielania odpowiedzi na zadane pytania (np. określanie czasu), czasami trzeba umieć zadać to pytanie, aby uzyskać informację.
- ❖ W wypowiedzi pisemnej niezwykle istotną kwestią jest precyzyjny dobór słownictwa i struktur gramatycznych. Od uczniów oczekuje się, że wykażą się znajomością leksyki swoistej dla tematu, będą używać typowych dla danego języka kolokacji, a ich prace nie będą składać się głównie ze struktur o wysokim stopniu pospolitości. Istotne jest więc, aby nauczyciele wprowadzając zwroty charakterystyczne dla danego tematu, zwracali też uwagę na odmienność sposobu ich funkcjonowania w języku polskim oraz języku obcym.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Poziom podstawowy

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka niemieckiego (GN-P2-172) został przygotowany na podstawie arkusza GN-P1-172 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi.

W związku z wydłużonym czasem trwania egzaminu na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 23. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
3	25	93	30	-	49,33	37,90

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka niemieckiego (GN-P4-172, GN-P5-172, GN-P6-172) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GN-P4-172 – Arial 16 pkt, GN-P5-172 – Arial 24 pkt. W arkuszu GN-P5-172 materiał ikonograficzny został dodatkowo opisany. Na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 24. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
G4 - 3	35	68	60	-	54,33	17,21
G5 - 1	-	-	-	-	85,00	-

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GN-P7-172 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 9 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz znajomość funkcji językowych.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

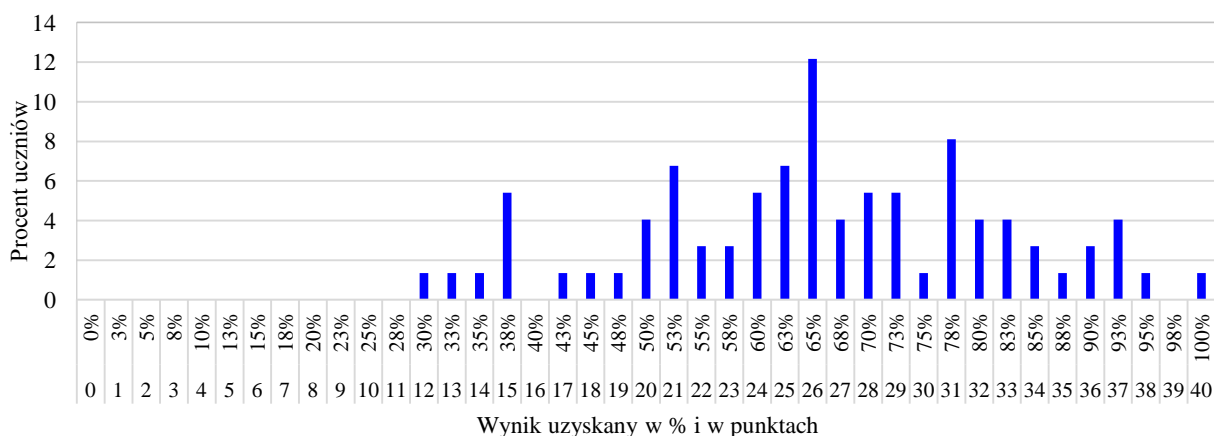
Tabela 25. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
8	45	93	74	55	71,75	19,19

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GN-P8-172 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów słuchanych, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Wykres 9. Rozkład wyników uczniów

Tabela 26. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
74	30	100	65	65	66,04	16,21

Poziom rozszerzony

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka niemieckiego (GN-R2-172) został przygotowany na podstawie arkusza GN-R1-172 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstęp między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Zmodyfikowany został także temat wypowiedzi pisemnej. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 27. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
3	-	-	-	-	32,00	

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących

Arkusze dla uczniów słabowidzących z zakresu języka niemieckiego (GN-R4-172, GN-R5-172) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GN-R4-172 – Arial 16 pkt, GN-R5-172 – Arial 24 pkt. Na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie.

Wyniki uczniów słabowidzących

Tabela 28. Wyniki uczniów słabowidzących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
G4 - 2	-	-	-	-	40,00	-
G5 - 1	-	-	-	-	75,00	-

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GN-R7-172 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 7 zadań (4 zadania zamknięte i 3 zadania otwarte), sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Tabela 30. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
4	-	-	-	-	61,50	-

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GN-R8-172 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań (10 zadań zamkniętych oraz 3 zadania otwarte), sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Tabela 31. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1	-	-	-	-	33,00	-

Język rosyjski – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		2
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	1
	z dysleksją rozwojową	1
	dziewczeta	1
	chłopcy	1
	ze szkół na wsi	-
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	1
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	-
	ze szkół publicznych	2
	ze szkół niepublicznych	-

W województwie lubuskim nie było laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	-
	słabowidzący i niewidomi	-
	słabosłyszący i niesłyszący	-
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	9
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	-
	Ogółem	9

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		21 kwietnia 2017 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		2	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ² (art. 44zzz ust. 1)		0	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016, poz. 2223).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
2	-	-	-	-	56,50	-

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język rosyjski – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	1	
20	2	
23	3	
25	5	
28	7	
30	10	
33	13	
35	17	
38	21	3
40	25	
43	29	4
45	33	
48	37	
50	41	
53	45	5
55	48	
58	52	
60	56	
63	59	
65	62	
68	66	6
70	69	
73	72	
75	75	
78	78	
80	81	7
83	83	
85	86	
88	89	
90	91	
93	93	8
95	95	
98	97	
100	100	9

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 81% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 19% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	29–36
2	37–43
3	44–48
4	49–55
5	56–62
6	63–69
7	70–76
8	77–83
9	84–99

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	1	-	-	-	-	75,00	-
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1	-	-	-	-	38,00	-

Wyniki dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	1	-	-	-	-	75,00	-
Chłopcy	1	-	-	-	-	38,00	-

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2017 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z zestawu GR-P1-172.

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	-	-	-	-	-	-	-
Miasto do 20 tys. mieszkańców	1	-	-	-	-	75,00	-
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1	-	-	-	-	38,00	-
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	-	-	-	-	-	-	-

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	2	-	-	-	-	56,50	-
Szkoła niepubliczna	-	-	-	-	-	-	-

Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	50
	1.2.		100
	1.3.		50
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	100
	1.5.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	50
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	50
	2.2.		50
	2.3.		100
	2.4.		50
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	100
	3.2.		100
3.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.		100
IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Znajomość funkcji językowych	4.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	0
	4.2.		0
	4.3.		50
	4.4.		100
	5.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	100
	5.2.	6.4) Uczeń prosi o pozwolenie [...].	100
	5.3.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	50
	6.1.	6.1.) Uczeń nawiązuje kontakty towarzyskie.	50
6.2.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	50	
6.3.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	50	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	7.1.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	100
	7.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	50
	7.3.		50
	7.4.		3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.
	8.1.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	50
	8.2.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	50
	8.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	50
	8.4.		0
	9.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	100
	9.2.		0
9.3.	50		
9.4.	50		
I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	50
	10.2.		50
	10.3.		0
	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	100
	11.2.		0
	11.3.		0

Komentarz

Ze względu na małą liczbę uczniów przystępujących do egzaminu – 162 osoby na poziomie podstawowym i 3 osoby na poziomie rozszerzonym, w tej części sprawozdania podawane są wyłącznie komentarze krajowe.

Poziom podstawowy

Gimnazjaliści przystępujący do egzaminu gimnazjalnego z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym uzyskali średnio 60% punktów.

Najłatwiejsze były zadania służące do sprawdzenia rozumienia ze słuchu (średni wynik – 68%), nieco niższe wyniki uzyskali piszący w obszarach: znajomość funkcji językowych (średni wynik – 60%) i rozumienie ze słuchu (średni wynik – 54%). Najtrudniejsze były zadania, za pomocą których sprawdzano znajomość środków językowych (średni wynik – 49%).

Wyniki za rozwiązanie zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu świadczą, że uczniowie lepiej opanowali umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 69%), niż umiejętność ogólnego rozumienia tekstu, czyli określania kontekstu wypowiedzi oraz określania intencji nadawcy/autora tekstu (średni wynik – 67%).

Najtrudniejsze w tej części arkusza było zadanie 1.5., poprzez które sprawdzano umiejętność określania intencji nadawcy/autora tekstu.

1.5. Максим звонит Ане, чтобы

- A. пригласить её в театр.
- B. попросить её помочь ему.
- C. поблагодарить её за презентацию.

Transkrypcja (fragment):

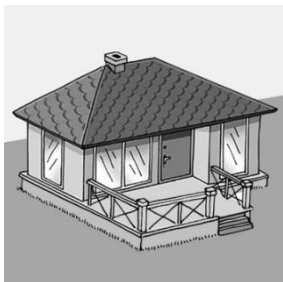
Алло, Аня! Это я, Максим. Послушай, Оля в благодарность за то, что я помог ей подготовить презентацию, пригласила меня в оперу. Иду туда впервые. Хочу выглядеть элегантно, но не знаю, что надеть. Может, джинсы и чёрную рубашку? Посоветуй, как мне одеться.

Poprawną odpowiedź **B.** wskazało 43% uczniów. Kluczowym dla wyboru tej odpowiedzi był fragment *Хочу выглядеть элегантно, но не знаю, что надеть. [...] Посоветуй, как мне одеться.* Prośba o radę stanowiła jednocześnie prośbę o pomoc w wyborze odpowiedniego ubrania. Mimo, że z wypowiedzi chłopca jednoznacznie wynika, że to on został zaproszony do teatru w podziękowaniu za pomoc w przygotowaniu prezentacji, wielu piszących wybrało odpowiedzi A. lub C. Gimnazjaliści, którzy udzielili błędnej odpowiedzi, prawdopodobnie sugerowali się występującymi w zadaniu czasownikami *пригласить* i *поблагодарить* oraz usłyszanymi w nagraniu słowami *благодарность* i *пригласила*.

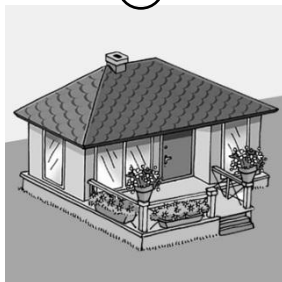
Wśród zadań wykorzystanych do sprawdzenia poziomu opanowania umiejętności znajdowania w tekście określonych informacji wyniki były zróżnicowane i wahały się od 53% do 89%. Przeanalizujmy więc się dwa zadania: najłatwiejsze (zadanie 1.2.) i najtrudniejsze (zadanie 2.3.).

1.2. В каком доме живёт семья Тани?

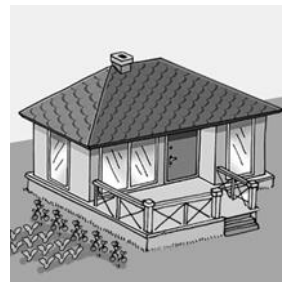
А.

В.

С.

Transkrypcja:

- Антон, уже поздно. Где ты был?
- Мама, я же тебе говорил, что пойду к Тане.
- К кому?
- К Тане, моей однокласснице. Её родители купили дом на соседней улице.
- Тот с огородом и большой террасой?
- Нет, огорода у них нет. А вот терраса действительно огромная и красивая, вся просто тонет в цветах!
- Вижу, что дом тебе понравился.
- Очень!

Zdecydowana większość gimnazjalistów (89%) udzieliła w tym zadaniu prawidłowej odpowiedzi **В.**, na którą wskazuje informacja o tym, że koło domu Tani nie ma ogrodu, ale za to jest duży, piękny taras pełen kwiatów.

Trudne było dla piszących zadanie 2.3.

2.3. Виктор

- А. тренер
- В. ветеринар
- С. фотограф
- Д. актёр
- Е. учитель

Transkrypcja (fragment):

Chłopiec: И тренер, который работал с моим Рексом на съёмочной площадке, сказал, что у пса настоящий талант! И ничего удивительного – он весь в меня! Ты же знаешь, что я всегда в школьных спектаклях главные роли играю. А моя мечта – сниматься у известных режиссёров в интересных фильмах, например, боевиках или вестернах.

Девczynka: Тогда не забудь на премьеру Виктора пригласить. Он тебе такие снимки сделает! Хотя нет, он собирается снимать только диких животных в их натуральной среде. Мечтает когда-нибудь издать свой альбом о природе.

Poprawnej odpowiedzi **С.** udzieliło 53% gimnazjalistów. Zadaniem piszących było wskazanie zawodu, który chce w przyszłości wykonywać Wiktor. W rozmowie dziewczynka wspomina o tym, że Wiktor już teraz robi fantastyczne zdjęcia, a w przyszłości ma zamiar fotografować dzikie zwierzęta i marzy o wydaniu albumu ze swoimi zdjęciami o przyrodzie. To jednoznacznie wskazywało, że poprawną odpowiedzią jest *фотограф*. Jednak prawie 20% uczniów wybrało

odpowiedź A. Prawdopodobnie zasugerowali się oni słowem *тренер* występującym w nagraniu. Około 20% gimnazjalistów zaznaczyło odpowiedź D. Być może uczniowie połączyli zawód aktora z występującymi w nagraniu słowami *снимать* i *снимки*.

Za rozwiązanie zadań sprawdzających znajomość funkcji językowych uczniowie uzyskali średnio 60% punktów, przy czym wyniki za poszczególne zadania wahały się od 33% do 79%. Najtrudniejszym zadaniem w tej części arkusza było dla piszących zadanie 4., które wymagało wybrania właściwej reakcji na wypowiedzi wysłuchane z płyty CD (średni wynik – 48%).

Trudne dla uczniów były zadania służące do sprawdzenia umiejętności przekazywania prostych informacji i wyjaśnień (zadania 4.1. i 4.2.)

- A. Вернуть её можно только с чеком.
- B. Спасибо за информацию, зайдю.
- C. Мне нужна белая блузка.
- D. Думаю, сорок второй.
- E. В подарок маме.

4.1.	4.2.	4.3.	4.4.
C	D	E	B

Transkrypcja:

Wypowiedź 1.

Чем могу Вам помочь?

Wypowiedź 2.

Какой размер Вас интересует?

Wypowiedź 3.

Кому Вы её покупаете?

Wypowiedź 4.

Приходите в субботу, начнутся распродажи.

W zadaniu 4.1. poprawną odpowiedź C. wybrało 34% gimnazjalistów. Potrafili oni logicznie powiązać propozycję pomocy ze strony sprzedawcy z odpowiednią reakcją kupującego. Dla 25% piszących atrakcyjny okazał się dystraktor A. Uczniowie prawdopodobnie skupili swoją uwagę tylko na czasowniku *могу* w usłyszonym pytaniu i połączyli go ze słowem *можно* występującym w błędnie wybranej reakcji.

Najtrudniejsze dla uczniów było dobranie prawidłowej reakcji do wypowiedzi 2. Właściwą reakcją na pytanie o rozmiar bluzki była odpowiedź D. Trudność tego zadania mogła wynikać z tego, że prawidłowa odpowiedź zaczynała się od słowa *Думаю*, a dopiero po nim znajdował się liczebnik określający rozmiar. Ponad 30% gimnazjalistów wybierało odpowiedź C. Prawdopodobnie uczniowie nie zrozumieli, że jest to pytanie o rozmiar, a sugerowali się słowem *интересует*, które często występuje w pytaniu o potrzebny towar, które zadaje sprzedawca kupującemu.

Zadania 5. i 6. były zdecydowanie łatwiejsze (średni wynik – odpowiednio 73% i 64%). Uczniowie nie mieli większych problemów z zadaniami sprawdzającymi różne wymagania z podstawy programowej: uzyskiwanie i przekazywanie prostych informacji i wyjaśnień, stosowanie

form grzecznościowych, wyrażanie prośby o pozwolenie. Najtrudniejsze było dla uczniów zadanie 6.1., poprzez które sprawdzano umiejętność nawiązywania kontaktów towarzyskich.

6.1. Na dworcu witasz kolegę z Rosji. Co mu powiesz?

- A. До скорой встречи.
- B. Счастливого пути!
- C. С приездом!

Poprawną odpowiedź C. wskazało 48% gimnazjalistów. Część uczniów skupiła być może uwagę na wyrażeniu *Na dworcu* i nie zauważyła, że sytuacja dotyczy powitania. Konsekwencją tego mógł być wybór odpowiedzi A. lub B., zawierających zwroty stosowane na pożegnanie. Innym powodem wyboru niewłaściwych opcji odpowiedzi mogło być zasugerowanie się przez zdających pojedynczymi słowami pasującymi do kontekstu zadania: *встречи* w odpowiedzi A. oraz *пути* – w odpowiedzi B.

W części sprawdzającej rozumienie tekstów pisanych łatwiejsze były zadania sprawdzające ogólne rozumienie tekstu niż zadania, poprzez które sprawdzano umiejętność wyszukiwania w tekście określonych informacji (średni wynik – odpowiednio 59% i 52%).

W tej części arkusza uczniowie rozwiązywali osiem zadań, za pomocą których sprawdzano umiejętność wyszukiwania w tekście określonych informacji. Wyniki były zróżnicowane i wahały się od 44% do 68%.

Przeanalizujmy zadanie 7.2., które sprawdzało tę umiejętność i było trudne dla piszących.

7.2.
<p>ПРИГЛАШАЕМ НА ПРАЗДНИК</p> <p>ЛЕТО под Серебряным Дождём</p> <p>Место проведения – Театральная площадь. Дата мероприятия – 25 июля.</p> <p>ВАС ЖДУТ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ детский городок ✓ турнир по настольному теннису ✓ бесплатные фотосесии ✓ конкурс «Весёлые зонтики».
<ul style="list-style-type: none"> A. Этот текст заинтересует любителей театра. B. Этот текст для тех, кто хочет купить теннисные ракетки. ☒ C. В этом тексте есть информация о спортивных соревнованиях. D. Этот текст о том, чем можно заняться в пасмурный весенний день. E. Тут можно прочитать о том, в какой стране днём никогда не бывает дождя.

Zadanie 7.2. prawidłowo rozwiązało 44% gimnazjalistów, którzy słusznie zauważyli, że tekst zawiera fragment o zawodach sportowych: ... *турнир по настольному теннису* i dopasowali do niego odpowiedź C. Natomiast prawie 23% uczniów jako prawidłową odpowiedź wskazało zdanie A. Prawdopodobnie zasugerowali się oni słowem *театр*, które występuje w zdaniu A. oraz wyrażeniem *Театральная площадь*, występującym w tekście. Ogłoszenie 7.2. nie było jednak

skierowane do osób, które są zainteresowane teatrem. Ten tekst był zaproszeniem na święto, które miało miejsce na placu Teatralnym. Podczas tej imprezy można było uczestniczyć w zawodach sportowych, o których między innymi była mowa w ogłoszeniu.

Wśród zadań, poprzez które sprawdzano ogólne rozumienie tekstu najłatwiejsze było zadanie 8.2., w którym należało wskazać intencję autora tekstu (68% poprawnych odpowiedzi). Trudniejsze było dla uczniów zadanie 7.4., które poprawnie rozwiązało 47% gimnazjalistów. Uczniowie, którzy wybrali w tym zadaniu prawidłową odpowiedź **D.** potrafili wywnioskować z całości tekstu, że mowa w nim jest o tym, jak można spędzić pochmurny wiosenny dzień ...*Мокро и скучно?... включайся в конкурс, придумай историю, размести её на сайте.* Często wybieraną przez uczniów była odpowiedź **E.**, którą wskazało ponad 20% piszących. Można przypuszczać, że gimnazjaliści uznali, że słowa *из солнечной Италии*, pojawiające się w tekście, informują o tym państwie, w którym w ciągu dnia nigdy nie pada deszcz.

Najtrudniejsze w tegorocznym arkuszu z języka rosyjskiego były zadania, za pomocą których sprawdzano znajomość środków językowych (zadania 10. i 11.). Wyniki osiągnięte przez uczniów w obu zadaniach są porównywalne (średni wynik – odpowiednio 50% i 49%).

Przeanalizujmy zatem zadanie 10., w którym znalazło się najłatwiejsze i najtrudniejsze zadanie w tej części arkusza.

А. всегда	В. напишите	С. никогда	Д. ответить	Е. решите	Ф. спросить
------------------	--------------------	-------------------	--------------------	------------------	--------------------

Справочная служба русского языка

Этот раздел для тех, кто хочет без ошибок говорить по-русски.
 Если у вас появился вопрос, **10.1.** ____ нам! Сотрудники Института русского языка постараются **10.2.** ____ вам в течение одного дня. Если вы здесь первый раз, познакомьтесь, пожалуйста, с правилами работы нашей Службы.
 Мы **10.3.** ____ рады помочь!

Najłatwiejsza do uzupełnienia była luka 10.1. 60% uczniów wskazało poprawną odpowiedź **В.** Najwięcej problemów sprawiło uczniom uzupełnienie luki 10.2. (41% prawidłowych odpowiedzi). Aby udzielić poprawnej odpowiedzi trzeba było zwrócić uwagę na poprzedzające zdanie *Если у вас появился вопрос...*, które sugerowało wybór czasownika *ответить*. Również forma zaimka osobowego występującego po luce 10.2. potwierdzała słuszność tego wyboru.

Wyniki uczniów za rozwiązanie zadania 11. świadczą, że więcej niż połowa piszących nie знаła konstrukcji *похож на* oraz odmiany przez przypadki rzeczownika *экзамен* (zadania 11.2. i 11.3.). W obu przypadkach prawidłową odpowiedź wybrało ponad 49% uczniów. Znaczna grupa gimnazjalistów nie potrafiła też poprawnie wskazać formy osobowej czasownika *видеть*. Prawidłową odpowiedź **В.** w zadaniu 11.1. wybrało 47% uczniów.

Poziom rozszerzony

W związku z tym, że tylko jeden uczeń przystąpił do egzaminu z języka rosyjskiego na poziomie rozszerzonym, podawany jest w tej części sprawozdania wyłącznie komentarz krajowy.

Uczniowie przystępujący do egzaminu gimnazjalnego z języka rosyjskiego na poziomie rozszerzonym uzyskali średnio 38% punktów. Najlepsze wyniki gimnazjaliści otrzymali za rozwiązanie zadań sprawdzających rozumienie tekstów pisanych (średni wynik – 50%). Uczniowie opanowali umiejętność rozumienia ze słuchu na niskim poziomie (średni wynik – 44%). Najtrudniejsze dla gimnazjalistów były zadania, za pomocą których sprawdzano znajomość środków językowych oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej. Średni wynik za zadania w każdej z tych części wyniósł 28%.

Z analizy wyników poziomu opanowania umiejętności rozumienia ze słuchu można wywnioskować, że uczniowie lepiej opanowali umiejętność ogólnego rozumienia tekstu (średni wynik – 50%), niż umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 42%).

W części sprawdzającej umiejętność rozumienia ze słuchu najwięcej było zadań (osiem na dziesięć), za pomocą których sprawdzano umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji. Poziom wykonania tych zadań był zróżnicowany (od 31% do 53%).

Najtrudniejsze było zadanie 1.5. Należało wskazać, co powinna była zrobić drużyna graczy, aby w ciągu godziny wyjść z zamkniętego pomieszczenia.

1.5. Чтобы выйти из комнаты, команда должна была в течение часа

- А. найти необходимые вещи.
- В. нарисовать план помещения.
- С. расшифровать секретный код.

Transkrypcja (fragment)

Наша задача, на первый взгляд, была проста: организаторы закрыли нас в помещении, которое напоминало комнату старинного замка. За **60 минут нам нужно было выйти оттуда без ключа** и **или шифра. Мы должны были отыскать письмо, старые монеты и секретную коллекцию картин. Когда мы собрали все эти предметы** вместе, дверь открылась, и мы оказались на свободе. Во время игры было столько эмоций, что мы не заметили, как пролетел час! Было очень здорово!

Poprawnie rozwiązało to zadanie 31% uczniów. Fragment *Мы должны были отыскать письмо, старые монеты и секретную коллекцию картин. Когда мы собрали все эти предметы вместе, дверь открылась...* jednoznacznie wskazywał na poprawną odpowiedź **A.** Częściej wybieranym przez gimnazjalistów był dystraktor **C.**, który wskazało 51% piszących. Uczniowie, którzy udzielili błędnej odpowiedzi, prawdopodobnie zasugerowali się wyrażeniem *расшифровать код* występującym w zadaniu i słowem *шифр* w tekście. Gimnazjaliści, wybierający nieprawidłową odpowiedź **B.**, kierowali się najprawdopodobniej występującym zarówno w zadaniu, jak i w nagraniu słowem *помещение*.

Wśród zadań, za pomocą których sprawdzano umiejętność ogólnego rozumienia tekstu słuchanego najłatwiejszym było zadanie 1.3., za pomocą którego sprawdzano umiejętność określania kontekstu wypowiedzi (55% poprawnych odpowiedzi). Gimnazjaliści słusznie wskazali, że w trakcie rozmowy dziewczyna i chłopak wybierają rower. Zadanie 1.6., poprzez które sprawdzano umiejętność określania intencji nadawcy/autora tekstu, było trudniejsze. Prawidłowo rozwiązało je 46% uczniów, którzy zrozumieli, że pod koniec monologu autor tekstu poleca słuchaczom, aby zgłosili z wyprzedzeniem chęć wzięcia udziału w grze. *...если вы хотите принять участие в игре*

«Замок», ...позвоните, чтобы вас внесли в список игроков. Лучшие всего это сделать за неделю до игры.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych, oprócz szerszego niż na poziomie podstawowym zakresu środków językowych, podstawa programowa wymienia dwa wymagania dodatkowe, które powinni opanować uczniowie na poziomie rozszerzonym, tj. określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu (umiejętność sprawdzana w zadaniu 3.) oraz rozpoznawanie związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (umiejętność sprawdzana w zadaniu 4.). Łatwiejsze dla uczniów były zadania, za pomocą których sprawdzano umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu niż określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu. Średni wynik za zadania 3. i 4. to odpowiednio 47% oraz 40%.

Zadanie 3. polegało na dobraniu odpowiednich tytułów do poszczególnych fragmentów tekstu. Najwięcej trudności sprawiło trzecioklasistom rozwiązanie zadania 3.2.

- A. Радостный именинник
- B. Лучше не спрашивать
- C. Сюрприз не удался
- D. Соседский совет
- E. Трудный выбор

3.2. _____

Егор знал, что «живой» подарок требует консультации с родителями Сашки, но на всякий случай решил им не звонить и вопросов не задавать. Зачем рисковать, ведь получится замечательный сюрприз. И Егор отправился к соседке. Оказалось, что у неё остался последний из десяти щенят. Егор взял собачку и побежал на день рождения к имениннику.

W zadaniu 3.2. poprawną odpowiedź wybrało 21% piszących. Słusznie skojarzyli oni fragment *Егор ... решил им не звонить и вопросов не задавать. Зачем рисковать...* z tytułem **B.** Wśród niepoprawnych odpowiedzi dominowała opcja D., którą wybrało około 30% gimnazjalistów. Uczniowie, którzy udzielili tej odpowiedzi, prawdopodobnie zasugerowali się zdaniem z tekstu ... *Егор отправился к соседке* i błędnie uznali, że ta część tekstu zawiera radę sąsiadki.

Prawie 20% piszących wybierało dystraktor A. Uczniowie mogli wybrać ten tytuł ze względu na pojawiający się zarówno w tekście, jak i w nagłówku, rzeczownik *именинник*.

Za pomocą zadania 4. sprawdzano umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. Po analizie wyników można wnioskować, że uczniowie mają problemy z rozpoznaniem związków przyczynowo-skutkowych oraz relacji gramatycznych pomiędzy zdaniami. Przykładem może tu być zadanie 4.4.

Fragment tekstu

Дом-музей имеет четыре этажа. У входа гостей встречает швейцар, который предлагает пройти в магазин и приобрести билет. Там у продавца можно также купить различные книги, диски и многое другое. **4.4.** ____ Их выбор огромный!

Посетители музея в полной мере могут окунуться в жизнь любимого героя, сфотографироваться в его кресле и совершенно бесплатно взять визитку знаменитого сыщика. А вдруг пригодится...

- A. Владельцы здания даже приняли на работу человека, который на них отвечал.
- B. Бейкер-стрит – эта улица Лондона хорошо известна читателям всего мира.
- C. Все эти сувениры имеют прямое отношение к знаменитому детективу.
- D. В другой комнате проживала хорошо всем знакомая миссис Хадсон.
- E. Его дочь даже отказалась передать музею личные вещи отца.

To zadanie prawidłowo rozwiązało 34% piszących. Aby poprawnie uzupełnić lukę 4.4. uczniowie powinni wybrać zdanie C., które jest logiczną kontynuacją informacji o sklepie, w którym można kupić książki, płyty i inne rzeczy. Istotną wskazówką dla uczniów było również powiązanie gramatyczne między wstawianym zdaniem i zdaniem występującym po luce. *Все эти сувениры... – Их выбор...* Atrakcyjną dla uczniów była odpowiedź D., którą wybrało 28% gimnazjalistów. Prawdopodobnie piszący zasugerowali się początkiem akapitu, w którym zaczyna się opis domu, i uznali, że zdanie B. jest kontynuacją tego opisu.

Stosowanie środków językowych to umiejętność słabo opanowana przez tegorocznych trzecioklasistów. Wśród zadań, poprzez które sprawdzano tę umiejętność, trudne było zadanie 7. (średni wynik – 23%). Najniższe wyniki uzyskali uczniowie za zadanie 7.5., w którym należało zastosować konstrukcję z przymiotnikiem *интересный* w stopniu wyższym. To zadanie poprawnie rozwiązało 8% gimnazjalistów. Duża część piszących miała także problem z odmianą rzeczownika *математика* (18% poprawnych odpowiedzi) oraz z utworzeniem formy osobowej czasownika *жить* (20% poprawnych odpowiedzi).

Łatwiejsze niż zadanie 7. było zadanie 6. W zadaniu 6.2. 49% gimnazjalistów uzupełniło tę lukę odpowiednią formą rzeczownika *инструктор*. Trudne było uzupełnienie luk 6.1. i 6.3. czasownikami *сделать* i *осматривать* w odpowiedniej formie. Obydwa te zadania rozwiązało poprawnie 26% piszących.

Ostatnim zadaniem w arkuszu egzaminacyjnym na poziomie rozszerzonym było zadanie polegające na stworzeniu krótkiej wypowiedzi pisemnej na podany temat. Sprawdzane było opanowanie przez uczniów kilku wymagań z podstawy programowej: umiejętność wyrażania i uzasadniania swoich poglądów, opisywania ludzi i czynności, przedstawiania opinii innych osób. Średni wynik uzyskany za to zadanie wyniósł 28% punktów. Najwyższe wyniki uczniowie uzyskali za spójność i logikę wypowiedzi (średni wynik – 36%). Pozostałe kryteria to: zakres środków językowych (średni wynik – 29%), treść (średni wynik – 26%) oraz poprawność środków językowych (średni wynik – 25%).

Niski wynik uzyskany przez trzecioklasistów w zakresie treści może wskazywać na to, że wielu uczniów ma problem z komunikatywnym przekazywaniem wymaganych w poleceniu informacji i rozwinięciem swoich wypowiedzi. Trudna dla gimnazjalistów była realizacja pierwszego i trzeciego podpunktu polecenia. Nie potrafili oni ani zastosować struktur typowych dla zdań przyczynowo-skutkowych ani opisać reakcji rodziców. Najłatwiejszym dla uczniów było opisanie przygotowań do konkursu kulinarnego.

„Pod lupą” – precyzja doboru środków językowych w wypowiedzi pisemnej

Polecenie do zadania 8. w tegorocznym arkuszu brzmiało:

Postanowiłeś(-aś) wystąpić w konkursie kulinarnym «Талантливый повар». W e-mailu do kolegi/koleżanki z Rosji:

- **wyjaśnij, dlaczego chcesz wystąpić w tym konkursie**
- **napisz, w jaki sposób przygotowujesz się do konkursu**
- **opisz, jak zareagowali rodzice na Twoją decyzję o udziale w konkursie.**

Wyobraźmy sobie, że dwóch rysowników zostało poproszonych o przedstawienie graficzne drugiego podpunktu polecenia. Spójrzmy na dwa poniższe obrazki, które mogłyby stanowić realizację ich zadania.

Ilustracja 1.⁴

Ilustracja 2.⁵

Obaj rysownicy wpadli na podobny pomysł, aby przedstawić problem z nauczeniem się przygotowywania jakiegoś dania. Jednak już na pierwszy rzut oka widać pewne różnice pomiędzy tymi dwoma obrazkami. Drugi rysownik przedstawił realizację swojego pomysłu ze znacznie większą precyzją, dodał więcej szczegółów, kolory, a nawet udało mu się uchwycić ruch. Dzięki temu praca „tętni życiem” i dostarcza odbiorcy znacznie więcej informacji.

W poniższej analizie zajmiemy się precyzją doboru środków językowych. Postaramy się przyjrzeć, jak bardzo obrazy „malowane” w wypowiedziach pisemnych przez tegorocznych gimnazjalistów „tętnią życiem”. Zajmiemy się więc kryterium zakresu środków językowych, zwanym też często bogactwem językowym. Średni wynik uzyskany przez zdających w tym kryterium to 29%.

Najlepszą wskazówką dotyczącą tego, jakich prac oczekuje się od uczniów, jest opis najwyższej kategorii punktowej w skali oceniania w kryterium „zakres środków językowych”:

2 p.

zadowalający zakres środków językowych; oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań

Oceniając wypowiedzi pisemne w kryterium zakresu środków językowych, egzaminatorzy zwracają uwagę nie tylko na zróżnicowanie użytych środków językowych, ale także na to,

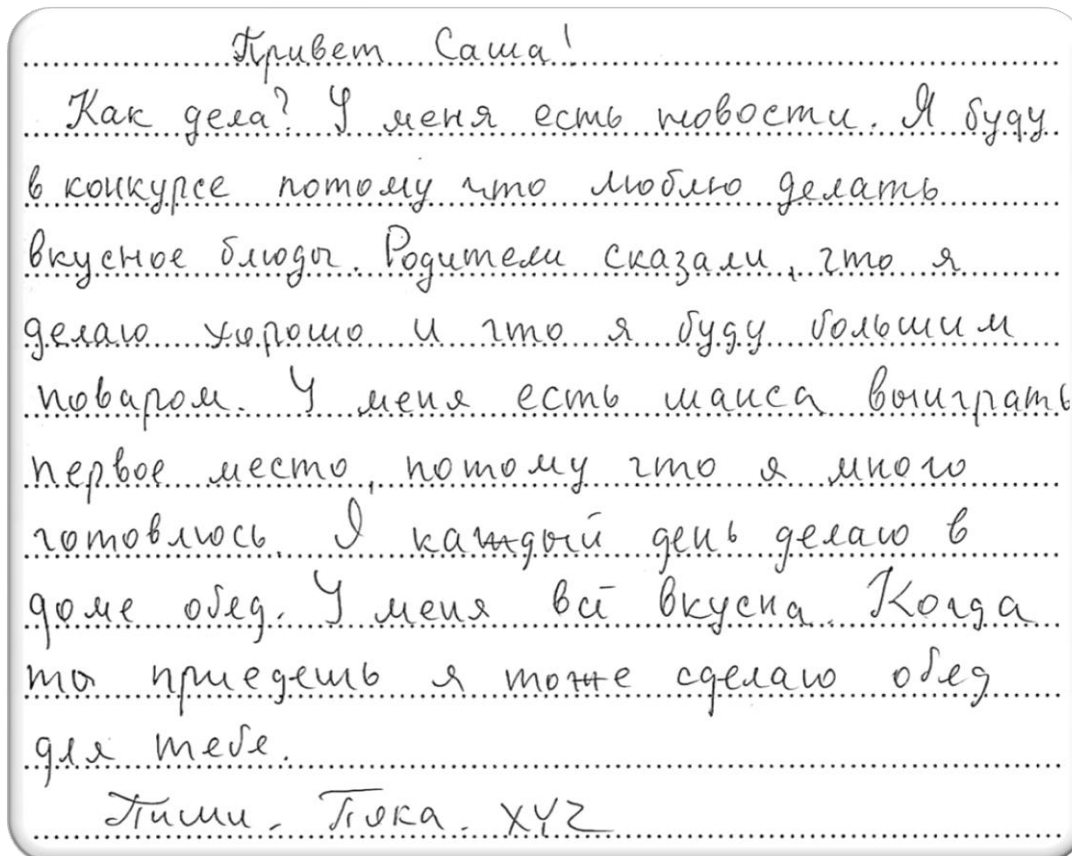
⁴ http://3.bp.blogspot.com/-DyVs7gzzENg/T4b_qUmDMXI/AAAAAAAAABxA/TmsPwCKNlqI/s1600/Happy_Cooking_Girl.png

⁵ http://2.bp.blogspot.com/-jDs7hyusXaA/UXVUL4c7M3I/AAAAAAAAAPA/22fzN43ie2k/s1600/dreamstime_1_21321792.jpg

czy i w jakim stopniu tekst jest precyzyjny i czy występują w nim charakterystyczne dla tematu środki leksykalne oraz struktury gramatyczne.

Przeanalizujmy pod tym kątem poniższą pracę.

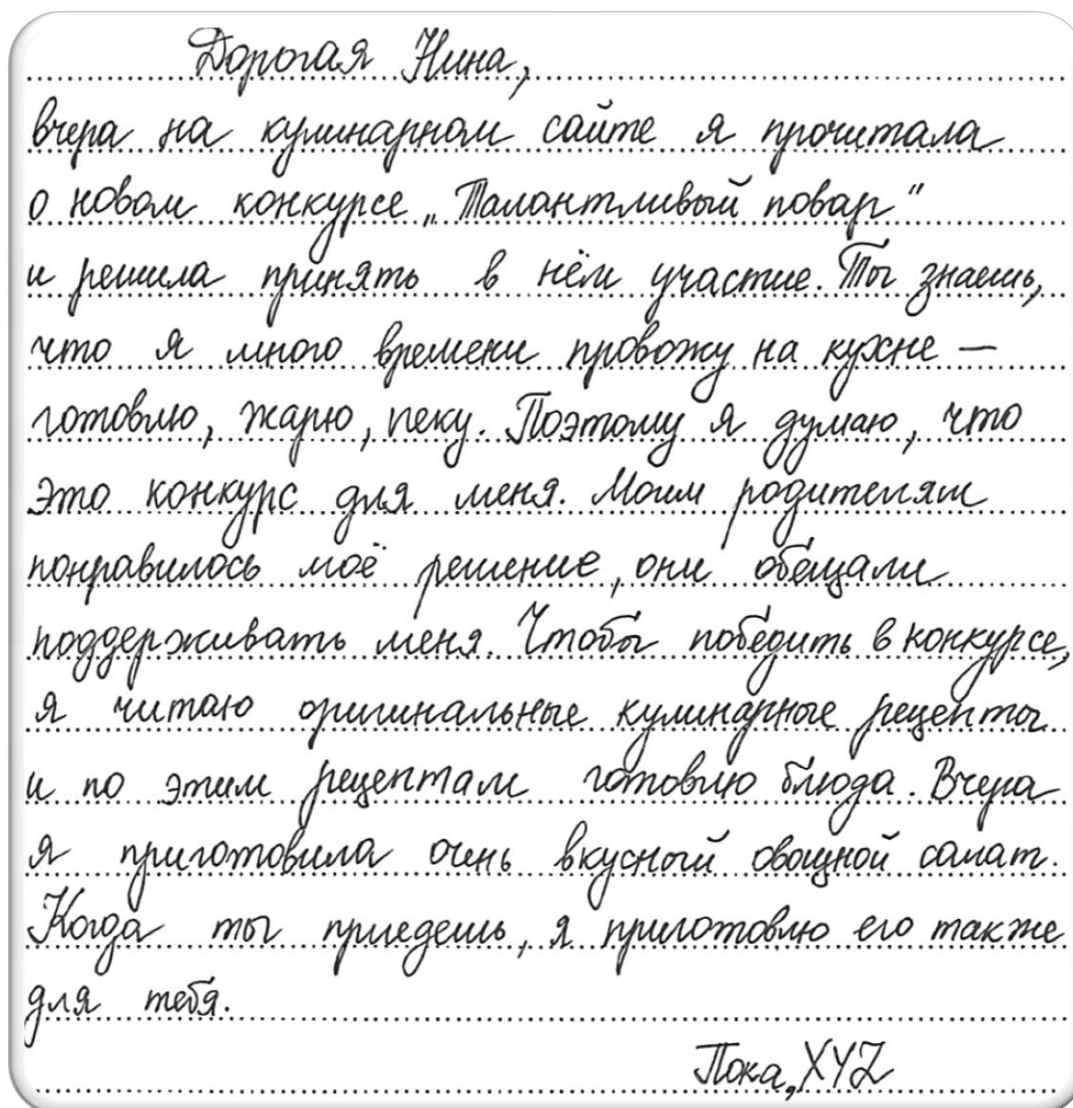
Przykład 1.

Praca ta została oceniona na maksymalną liczbę punktów w kryterium treści. Nie znajdziemy w niej zbyt wielu błędów językowych lub usterek w spójności i logice. Pod kątem „bogactwa języka” bardziej odpowiada ona jednak obrazkowi stworzonemu przez pierwszego rysownika. Zadanie wymagało od ucznia przede wszystkim umiejętności posługiwania się podstawowym zasobem środków językowych w zakresie tematu: *żywienie [...] artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie [...]*. Od gimnazjalisty, który zdaje egzamin z języka rosyjskiego, oczekuje się znajomości nazw podstawowych artykułów spożywczych (np. *хлеб, молоко, мясо, сахар, соль*) oraz nazw podstawowych posiłków i dań (np. *завтрак, десерт, овощной салат, борщ*). Powinien on także umieć precyzyjnie określać podstawowe czynności związane z przygotowywaniem posiłków (np. *вкусно готовить, жарить котлеты, чистить картошку*). Autor pracy realizuje wprawdzie poszczególne punkty polecenia, stosuje jednak przy tym środki językowe o wysokim stopniu pospolitości, na przykład czasowniki: *быть, делать, любить*. Nie gwarantują one precyzyjnego przedstawienia tego, co się działo lub wydarzyło. Występujące w pracy dwa przymiotniki: *большой, вкусный* oraz jeden przysłówek: *хорошо*, do tego nieprecyzyjnie użyte, nie sprawiają, że obraz, który sobie wyobrażamy, jest barwny i ciekawy. Jeśli zaś chodzi o słownictwo swoiste dla tematu, zdający ograniczył je do trzech rzeczowników: *блюдо, повар, обед* oraz jednego przymiotnika: *вкусный*. O braku precyzji w pracy świadczą także nienaturalne dla języka rosyjskiego związki wyrazowe i struktury gramatyczne, takie jak: *я буду в конкурсе* zamiast *я буду принимать участие в конкурсе*, *выиграть первое место* zamiast *занять первое место*, *люблю делать блюда* zamiast *мне нравится готовить блюда*, czy *для тебе* zamiast *для тебя*. Nie zakłócają one wprawdzie komunikacji, wpływają jednak na obniżenie oceny zakresu środków językowych.

Przygotowując uczniów do tworzenia wypowiedzi pisemnej warto pokazywać im, że aby otrzymać maksymalny wynik w kryterium bogactwa językowego, należy zadbać o precyzję w doborze środków językowych. Dobrą ilustracją takiego rozwiązania jest praca z przykładu 2.

Przykład 2.

W tej pracy występują precyzyjne sformułowania. Zdający używa czasowników niosących konkretne znaczenia np. *готовить, жарить, печь*. Dzięki nim z łatwością możemy sobie wyobrazić czynności, które wykonuje autor e-maila. Rzeczowniki takie jak *кухня, рецепт, блюдо* czy *салат* wnoszą dodatkowe szczegóły do wypowiedzi zdającego. Wreszcie przymiotniki *кулинарный, вкусный, овощной* doprecyzowują te szczegóły. Warto także podkreślić, że zdający stosuje w pracy typowe dla języka rosyjskiego związki wyrazowe i struktury gramatyczne, zawierające słownictwo swoiste dla tematu: *принять в нём участие, победить в конкурсе, готовлю блюда, овощной салат, кулинарные рецепты*. Praca ta została oceniona na maksymalną liczbę punktów w kryterium zakresu środków językowych.

Należy jednak pamiętać, że nawet najbardziej wyszukane słownictwo nie zagwarantuje nam precyzyjnego obrazu, jeśli nie będzie ono poprawnie użyte i dopasowane do kontekstu zdania. Jeśli użyte środki leksykalne i struktury gramatyczne nie zostaną połączone we właściwy sposób, możemy otrzymać obraz, który jest kolorowy i ma jakieś ciekawe elementy, ale nie da się go jednoznacznie zinterpretować (ilustracja 3).

Иллюстрация 3.

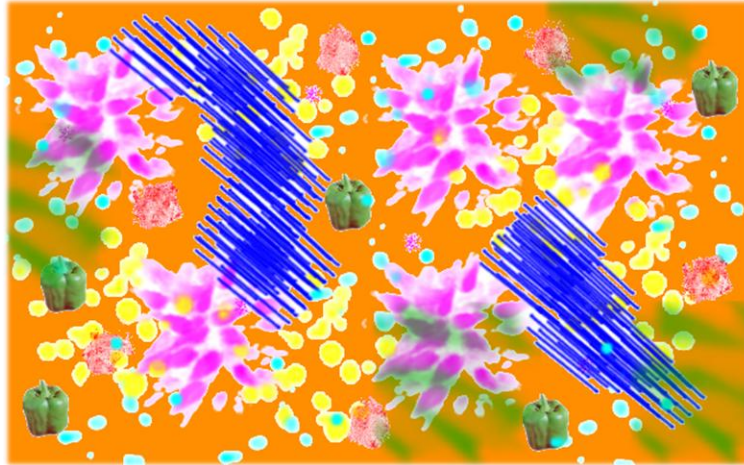
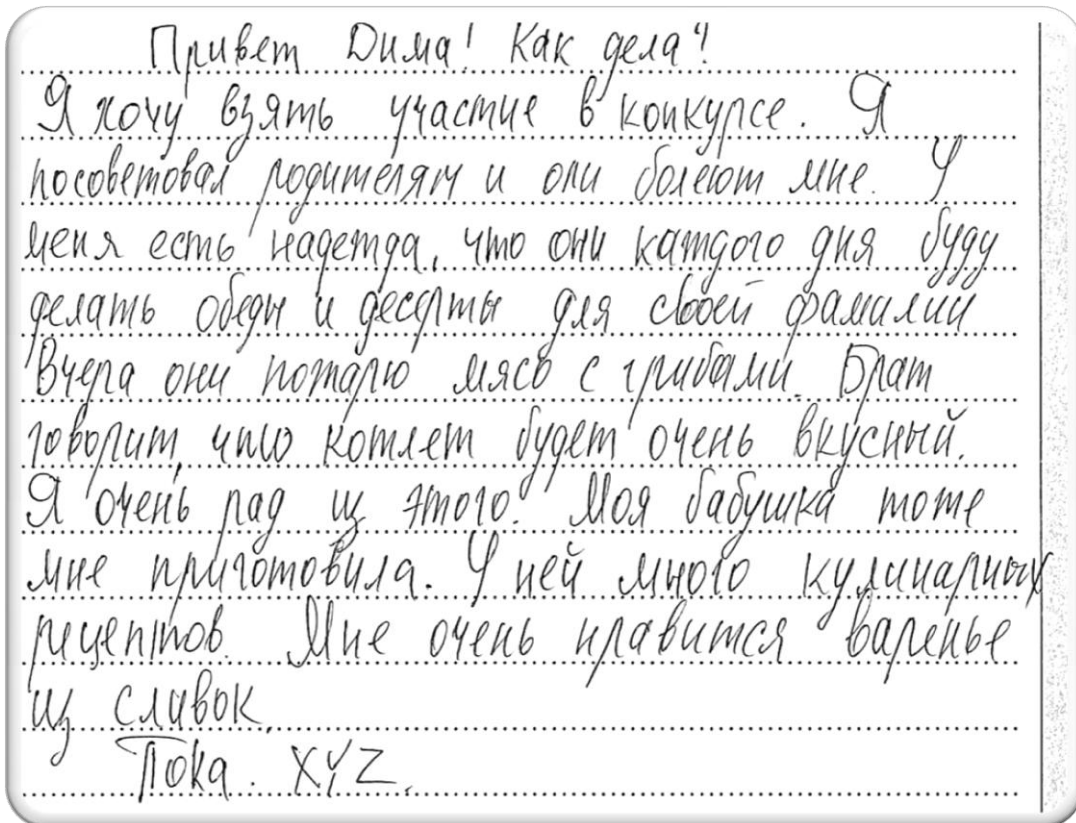

Иллюстрация такой ситуации в работе экзаменационной является пример 3.

Пример 3.

Автор e-maila wyraża swoje myśli wykorzystując słownictwo swoiste dla tematu (*обед, десерт, мясо, грибы, жарить, кулинарный, вкусный*), unika także wyrazów i struktur o wysokim stopniu popularności. Praca pokazuje jednak, że samo użycie bogatego, nawet swoistego dla tematu słownictwa nie gwarantuje wysokiej oceny w kryterium zakresu środków językowych. Liczne błędy leksykalne i gramatyczne oraz brak poprawności w użyciu związków wyrazowych i struktur gramatycznych (m.in. *посоветовал родителям* zamiast *посоветовался с родителями*, *они болеют мне* zamiast *они болеют за меня*, *бабушка мне приготовила* zamiast *бабушка меня подготовила*, *варенье из сливок* zamiast *варенье из слив*) spowodowały znaczne zakłócenia w komunikacji. W konsekwencji zdający nie odniósł się w swojej wypowiedzi do żadnego punktu z polecenia. Egzaminator przyznał 0 punktów we wszystkich kryteriach. Warto więc zwrócić uwagę uczniów na

to, że brak precyzji w doborze i stosowaniu środków językowych może prowadzić do zakłóceń komunikacji lub całkowitego jej braku.

Mark Twain powiedział kiedyś: „Różnica między odpowiednim, a prawie odpowiednim słowem jest taka sama, jak między światłem a światełkiem”. W przypadku pracy egzaminacyjnej ten precyzyjny dobór i stosowanie środków językowych będzie odróżniał pracę przeciętną od bardzo dobrej.

Aby uzyskać maksymalny wynik w kryterium „zakres środków językowych” uczniowie powinni więc pamiętać o:

- precyzyjnym doborze słownictwa adekwatnego do tematu zadania,
- precyzyjnym wyborze struktury gramatycznej, która służy do wyrażenia tego, co uczeń chce przekazać, np. czasu przeszłego do relacjonowania wydarzeń z przeszłości,
- ograniczaniu stosowania wyrazów i struktur o wysokim stopniu pospolitości.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka rosyjskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków.

- ❖ Na podstawie analizy wybranych przez gimnazjalistów odpowiedzi w zadaniach zamkniętych można stwierdzić, że piszący bardzo często wybierając je, sugerują się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach. Bardzo ważne jest zwracanie uwagi uczniów na kontekst, w jakim użyte są poszczególne słowa i ich powiązanie z opcjami odpowiedzi w zadaniu. Kontrola wykonania podobnych zadań w czasie lekcji nie powinna ograniczać się jedynie do sprawdzenia rozwiązań poprzez odczytanie poprawnych odpowiedzi. Dobrą praktyką jest wymaganie od uczniów, aby potrafili uzasadnić zarówno wybór właściwej odpowiedzi, jak i powody odrzucenia opcji, które są dystraktorami w zadaniu. Dzięki temu uczniowie bardziej świadomie będą wybierać poprawne odpowiedzi na egzaminie.
- ❖ Na podstawie wyników egzaminu gimnazjalnego można wnioskować, że dla trzecioklasistów trudne były zadania, za pomocą których sprawdzano umiejętność określania głównej myśli tekstu lub głównej myśli poszczególnych części tekstu. Uczniowie bardzo często zapominają o tym, że dopiero po przeczytaniu całego tekstu (akapitu) można powiedzieć, co jest jego głównym tematem, a raczej skupiają swoją uwagę na pojedynczych słowach. Umiejętność określania głównej myśli tekstu i głównej myśli poszczególnych części tekstu wymaga uwagi podczas procesu dydaktycznego. Aby pomóc gimnazjalistom opanować tę umiejętność można przygotować na lekcje teksty, rozbić je na akapity, i poprosić, aby uczniowie wymyślili nagłówki do każdego z nich. Można także odwrócić kolejność: najpierw przedstawić gimnazjalistom tytuł tekstu/nagłówki do poszczególnych fragmentów i zaproponować, aby na tej podstawie stworzyli oni własny tekst.
- ❖ Poprzez część zadań w arkuszu na poziomie podstawowym sprawdzana jest umiejętność reagowania językowego w typowych sytuacjach życia codziennego, na przykład w sklepie, na dworcu, w autobusie. Rozwiązując te zadania, gimnazjaliści często sugerują się pojedynczymi słowami, nie zwracając uwagi na to, czego dotyczy przedstawiona sytuacja. Dlatego ważne jest, aby na lekcjach przeprowadzać ćwiczenia z wykorzystaniem zwrotów, które są związane z konkretnymi sytuacjami komunikacyjnymi. Można je przybliżyć uczniom za pomocą komiksu (rysunków, zdjęć, ilustracji) z dymkami słownymi, do których uczniowie powinni wpisać docelowe zwroty. Można także zaprezentować uczniom krótkie scenki filmowe z wyciszoną ścieżką dźwiękową i poprosić o ułożenie dialogów do nich.
- ❖ Uczniowie uzyskali stosunkowo niskie wyniki w zadaniu, za pomocą którego sprawdzano umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. Ważne, aby w ramach pracy z różnorodnymi tekstami (także tymi z w podręczników) analizować je także pod tym kątem. Należy zwracać uwagę uczniów na różnorodne rodzaje związków w tekście (np.

logiczne, leksykalne, gramatyczne) oraz na typowe wyrażenia, które np. wskazują na kontynuację myśli, wprowadzają przeciwny punkt widzenia lub zapowiadają ilustrację jakiegoś problemu przykładem. Warto też ćwiczyć z nimi pisanie krótkich, kilkuzdaniowych tekstów, w taki sposób, aby każde kolejne zdanie wynikało z poprzedniego lub było z nim połączone jakimś elementem leksykalnym lub strukturą gramatyczną. W ten sposób zwiększy się świadomość tekstu, który uczniowie czytają, jak i spójność ich własnych wypowiedzi pisemnych.

- ❖ W wypowiedzi pisemnej niezwykle istotną kwestią jest precyzyjny dobór słownictwa i struktur gramatycznych. Od uczniów oczekuje się, że wykażą się znajomością leksyki swoistej dla tematu, będą używać typowych dla danego języka kolokacji, a ich prace nie będą składać się głównie ze struktur o wysokim stopniu pospolitości. Istotne jest więc, aby nauczyciele wprowadzając zwroty charakterystyczne dla danego tematu, zwracali też uwagę na odmienność sposobu ich funkcjonowania w języku polskim oraz języku obcym.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Poziom podstawowy

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GR-P8-172 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 17 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów słuchanych, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Tabela 12. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
9	68	93	88	93	82,89	10,68

Język francuski – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		11
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	9
	z dysleksją rozwojową	2
	dziewczeta	6
	chłopcy	5
	ze szkół na wsi	-
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	-
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	9
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2
	ze szkół publicznych	7
	ze szkół niepublicznych	4

Z egzaminu zwolniono 6 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	-
	słabowidzący i niewidomi	-
	słabosłyszący i niesłyszący	-
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	-
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	-
	Ogółem	-

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		21 kwietnia 2017 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		6	
Liczba obserwatorów ³⁴ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ³⁵ (art. 44zzz ust. 1)		0	

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
11	-	-	-	-	71,73	-

³⁴ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016, poz. 2223).

³⁵ Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język francuski – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	1	
20	2	
23	3	
25	6	2
28	9	
30	13	3
33	17	
35	21	
38	25	
40	28	4
43	30	
45	32	
48	35	
50	36	
53	37	
55	38	
58	40	
60	41	
63	42	
65	44	5
68	45	
70	47	
73	49	
75	51	
78	53	
80	55	
83	58	
85	60	6
88	63	
90	65	
93	69	
95	73	7, 8, 9
98	79	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka francuskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 55% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 45% zdających i znajduje się on w 5. staninie.

Średnie wyniki szkół³⁶ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	29-30
2	31-32
3	33-37
4	38-42
5	43-76
6	77-86
7	87-94
8	95-98
9	99-100

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	9	-	-	-	-	73,44	-
Uczniowie z dysleksją rozwojową	2	-	-	-	-	64,00	-

Wyniki dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	6	-	-	-	-	80,00	-
Chłopcy	5	-	-	-	-	61,80	-

³⁶ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2017 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GF-P1-172.

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	-	-	-	-	-	-	-
Miasto do 20 tys. mieszkańców	-	-	-	-	-	-	-
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	9	-	-	-	-	65,44	-
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2	-	-	-	-	100	-

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	7	-	-	-	-	64,43	-
Szkoła niepubliczna	4	-	-	-	-	84,50	-

Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	82
	1.2.		73
	1.3.		73
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	100
	1.5.	2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu.	55
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	73
	2.2.		64
	2.3.		64
	2.4.		64
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	91
	3.2.		100
	3.3.	2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu.	82
	IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Znajomość funkcji językowych	4.1.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie [...].
4.2.		6.7) Uczeń wyraża [...] zgodę lub odmowę wykonania prośby.	82
4.3.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	91
4.4.		6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	64
5.1.		6.4) Uczeń prosi o pozwolenie [...].	64
5.2.		6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania [...].	82
5.3.		6.5) Uczeń wyraża swoje opinie [...].	64
6.1.		6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania [...].	82
6.2.		6.8) Uczeń prosi o powtórzenie bądź wyjaśnienie (sprecyzowanie) tego, co powiedział rozmówca.	73
6.3.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	82	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	7.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	55
	7.2.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	73
	7.3.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	55
	7.4.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	64
	8.1.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	64
	8.2.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	73
	8.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	55
	8.4.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	64
	9.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	64
	9.2.		55
	9.3.		73
	9.4.		73
I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	73
	10.2.		64
	10.3.		82
	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	64
	11.2.		64
	11.3.		82

Język francuski – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązek zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 12. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		6
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	5
	z dysleksją rozwojową	1
	dziewczeta	4
	chłopcy	2
	ze szkół na wsi	-
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	-
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	4
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2
	ze szkół publicznych	3
	ze szkół niepublicznych	3

Z egzaminu zwolniono 6 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	-
	słabowidzący i niewidomi	-
	słabosłyszący i niesłyszący	-
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	-
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	-
	Ogółem	-

3. Przebieg egzaminu

Tabela 14. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu	21 kwietnia 2017 r.		
Czas trwania egzaminu	60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem		
Liczba szkół	3		
Liczba obserwatorów ³⁷ (§ 8 ust. 1)	0		
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
		inne (np. złe samopoczucie ucznia)	0
Liczba wglądów ³⁸ (art. 44zzz ust. 1)	0		

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
6	-	-	-	-	100	-

³⁷ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016, poz. 2223).

³⁸ Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 16. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język francuski – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	2	
13	3	
15	3	
18	5	2
20	6	
23	7	
25	7	
28	7	
30	8	
33	8	
35	9	
38	10	
40	10	
43	12	3
45	14	
48	15	
50	17	
53	18	
55	19	
58	22	4
60	23	
63	26	
65	27	
68	30	
70	32	
73	36	
75	38	
78	40	5
80	44	
83	48	
85	50	
88	54	
90	57	
93	60	6, 7, 8, 9
95	63	
98	64	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka francuskiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 44% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 56% zdających i znajduje się on w 5. staninie.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 17. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	5	-	-	-	-	100	-
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1	-	-	-	-	100	-

Wyniki dziewcząt i chłopców

Tabela 18. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	4	-	-	-	-	100	-
Chłopcy	2	-	-	-	-	100	-

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 19. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	-	-	-	-	-	-	-
Miasto do 20 tys. mieszkańców	-	-	-	-	-	-	-
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	4	-	-	-	-	100	-
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2	-	-	-	-	100	-

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 20. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	3	-	-	-	-	100	-
Szkoła niepubliczna	3	-	-	-	-	100	-

Poziom wykonania zadań

Tabela 21. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych)	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	100	
	1.2.		100	
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	100	
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	100	
	1.5.		100	
	1.6.		2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu.	100
	tj. Rozumienie ze słuchu	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	100
		2.2.		100
		2.3.		100
		2.4.		100
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych)	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	100	
	3.2.		100	
	3.3.		100	
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	100	
	4.2.		100	
	4.3.		100	
	4.4.		100	
	5.1.		100	
	tj. Rozumienie tekstów pisanych	5.2.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	100
5.3.		100		
5.3.		100		
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	100	
	6.2.		100	
	6.3.		100	
	6.4.		100	
	6.5.		100	
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	100	
	7.2.		100	
	7.3.		100	
	7.4.		100	
	7.5.		100	
I. Znajomość środków językowych	8.	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje ludzi [...] i czynności 5) wyraża i uzasadnia swoje poglądy [...] 6) przedstawia opinie innych osób 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	treść	100
		7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	spójność i logika wypowiedzi	100
		1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:	zakres środków językowych	100
		1) człowiek 5) życie rodzinne i towarzyskie 6) żywienie.	poprawność środków językowych	100
IV. Reagowanie na wypowiedzi	tj. Wypowiedź pisemna			

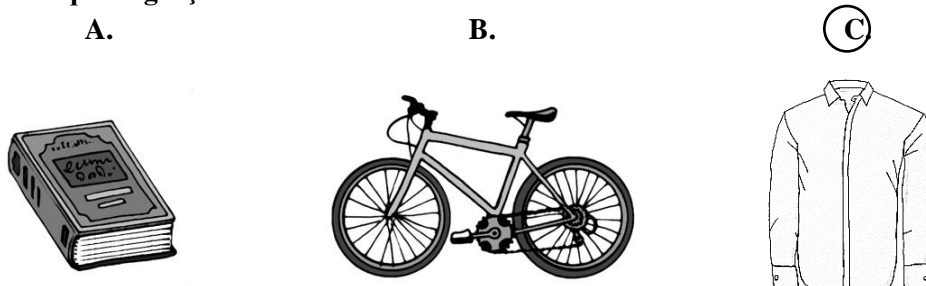
Komentarz

Poziom podstawowy

Uczniowie klas trzecich przystępujący do egzaminu z języka francuskiego na poziomie podstawowym uzyskali średnio 69% punktów. Piszący uzyskali najwyższe wyniki za rozwiązanie zadań, za pomocą których sprawdzano znajomość funkcji językowych (średni wynik – 75%), niższe wyniki uzyskali w obszarze rozumienia ze słuchu (średni wynik – 69%). Najtrudniejsze były zadania służące do sprawdzenia umiejętności rozumienia tekstów pisanych i znajomości środków językowych. Średni wynik dla każdego z tych obszarów wyniósł 65%.

W części arkusza poświęconej badaniu umiejętności rozumienia ze słuchu uczniowie uzyskali satysfakcjonujące wyniki za wskazanie w tekście określonych informacji (średni wynik – 69%) oraz za umiejętność rozumienia tekstu jako całości (średni wynik – 67%). Nie oznacza to jednak, że wszystkie zadania służące do badania umiejętności odnajdywania w tekście określonych informacji były dla piszących jednakowo łatwe. Najłatwiejsze było zadanie 1.2. oparte na materiale ilustracyjnym.

1.2. Qu'est-ce que le garçon veut acheter ?

Transkrypcja

Maman ! Je vais rentrer plus tard aujourd'hui. Je prends mon vélo parce que j'ai beaucoup de choses à faire après l'école. D'abord, je dois rendre un livre à la bibliothèque. Puis, je vais aller au centre commercial car j'ai besoin d'une nouvelle chemise blanche pour mon spectacle de demain. À ce soir !

Aby udzielić poprawnej odpowiedzi na pytanie postawione w tym zadaniu, należało zrozumieć, co chłopiec chciał kupić po szkole. Informacją, która pozwoliła uczniom wskazać poprawne rozwiązanie, była zapowiedź zakupów w centrum handlowym i precyzyjne określenie celu tej wizyty: *je vais aller au centre commercial car j'ai besoin d'une nouvelle chemise*. Kluczowe dla wykonania zadania było wyrażenie *avoir besoin de*, które w tym wypadku wskazywało na rzecz, której chłopiec potrzebował. 78% uczniów wykonało to zadanie poprawnie.

Najtrudniejsze w tej części arkusza było zadanie 2.2. (na dobieranie), które również służyło do sprawdzenia umiejętności odnajdywania w tekście określonych informacji.

Zadanie 2. (fragment)

Qui ?

2.2. Vincent

D

Quelle fonction ?

D. travailler comme journaliste

E. préparer le programme sportif

Transkrypcja (fragment)

Clément : [...] Et Vincent ? Il va toujours organiser des activités sportives ?

Magali : Lui, il va avoir maintenant une autre fonction : faire des interviews et écrire des articles sur la vie de notre école. Ensuite, on va les présenter sur notre site.

W przypadku tego zadania 58% gimnazjalistów wskazało poprawną odpowiedź **D**. Właściwie dobrali oni do Vincenta funkcję szkolnego dziennikarza, którą będzie pełnił w nowo wybranym samorządzie uczniowskim. Wymagało to zrozumienia fragmentu, w którym dziewczynka opisuje, na czym będą polegać nowe obowiązki jej kolegi ze szkoły (*faire des interviews et écrire des articles*). Atrakcyjna dla ponad 21% uczniów okazała się odpowiedź E., która bezpośrednio nawiązywała do pytania, jakie pada tuż po pojawieniu się imienia Vincenta w tekście (*Il va toujours organiser des activités sportives ?*). Część uczniów mogła z góry założyć, że jest to już właściwa odpowiedź do zadania i automatycznie wskazała ją jako poprawną. Prawdopodobnie zestawili ze sobą podobnie brzmiące wyrażenia dotyczące sportu: *des activités sportives* i *le programme sportif*.

Spośród wszystkich zadań służących do sprawdzenia umiejętności rozumienia tekstu jako całości najniższe wyniki uzyskali uczniowie za zadanie 3.3. sprawdzające umiejętność określania głównej myśli tekstu.

3.3.	La personne parle de la cérémonie d'ouverture d'une ligne de tram.	P	F
------	--	---	---

Transkrypcja

Il reste un mois pour finir la construction de la nouvelle ligne du tramway qui va relier le sud et le nord de la ville. La ligne 18 sera ouverte au public à la fin du mois de juin. Elle permettra de transporter soixante-cinq mille voyageurs par jour. Les premiers arrêts attendent déjà les passagers. Ils ne sont pas bleus comme toujours, mais ils sont aux couleurs de la ville : vert et blanc. C'était la décision des habitants. Avec vingt-deux stations et un tramway toutes les quatre minutes, la ligne 18 permettra à tous les voyageurs de se déplacer rapidement dans la ville. On n'a pas oublié de penser au confort des personnes âgées. Notre ville devient de plus en plus amicale pour ses habitants !

Zadanie to poprawnie rozwiązało 60% uczniów. Wskazanie prawidłowej odpowiedzi, tj. uznanie podanego zdania za fałszywe, wymagało zrozumienia ogólnego sensu całego usłyszanego komunikatu. Osoba mówiąca opisywała linię tramwajową, która dopiero powstaje, jednak nie przekazywała ona żadnych informacji na temat ceremonii jej otwarcia. Gimnazjaliści, którzy udzielili błędnej odpowiedzi, prawdopodobnie zasugerowali się wyrażeniem *ouverture d'une ligne* występującym w zadaniu i skojarzyli je z fragmentem nagrania *La ligne 18 sera ouverte [...]*, pomijając przy tym pozostałe informacje.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych uczniowie w stopniu zadowalającym opanowali umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji oraz globalnego rozumienia tekstu (średni wynik – odpowiednio 65% oraz 64%). Zadanie 7. z tego obszaru, wymagające dobrania odpowiedniego zdania do każdego tekstu, było najtrudniejszym zadaniem w całym arkuszu. Poprawnie rozwiązało je 54% uczniów. Za pomocą tego zadania sprawdzano zarówno umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (zadania 7.1. i 7.4.), jak i globalne rozumienie tekstów (zadania 7.2. i 7.3.). Obie te umiejętności były dla trzecioklasistów trudne. Przyjrzyjmy się tekstom z tego zadania.

Zadanie 7.

Przeczytaj teksty 7.1.–7.4. Do każdego z nich dobierz odpowiednie zdanie (A–E). Wpisz rozwiązania do tabeli.

Uwaga! Jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnego tekstu.

7.1.

TRAVAUX PRATIQUES
POUR ENFANTS

Composez
un bouquet original
pour maman !

Samedi 29 avril de 15h à 18h

*On offre des billets gratuits pour
l'exposition internationale de fleurs
aux auteurs des meilleures compositions !*

7.2.

Poissons

19 février – 20 mars

Les personnes nées sous ce signe
sont très sensibles et romantiques.
Quelles fleurs sont bonnes
pour les Poissons ? Achetez-leur
un beau bouquet de fleurs blanches.
Elles représentent bien leur caractère.

7.3.

L'ART EST UN
JEU D'ENFANT

Consultez notre magazine pour découvrir
des activités intéressantes !

- Cadeaux originaux à fabriquer
- Conseils pratiques pour rendre votre chambre plus belle

DANS LE PROCHAIN NUMÉRO :
comment faire votre premier
pot de fleurs multicolore

7.4.

PUJOLS-SUR-CIRON

Dimanche 23 avril 2017

parking
gratuit

Jardin
sur Ciron

NOUVEAUX PRIX !

Expo-Vente

fleurs & plantes pour décorer votre jardin

- A. Dans ce texte, on donne des conseils pour choisir des fleurs à offrir.
- B. On s'adresse aux personnes qui veulent décorer une pièce.
- C. L'auteur du texte veut décorer sa maison de fleurs.
- D. On peut y acheter des fleurs.
- E. On peut recevoir un cadeau.

7.1.	7.2.	7.3.	7.4.
E	A	B	D

Najłatwiejsze dla uczniów było zadanie 7.4. służące do sprawdzenia umiejętności znajdowania określonych informacji. Poprawną odpowiedź **D.** wskazało 57% gimnazjalistów. Uczniowie zrozumieli, że okazją do zakupu kwiatów jest wystawa roślin i kwiatów ogrodowych połączona z ich sprzedażą. Właściwie połączyli oni wyrażenie *nouveaux prix* i rzeczownik *vente* z czasownikiem *acheter*, który pojawił się w zdaniu **D.** Część uczniów wybrała odpowiedzi C. i B. (odpowiednio 18% i 16% piszących). O wyborze tych dystraktorów mogła zdecydować obecność słowa *décorer* w dobieranych zdaniach i w tekście. Uczniowie nie zwrócili uwagi na to, że tekst 7.4. jest ofertą zakupu kwiatów i roślin dekoracyjnych do ogrodu, a intencją autora nie jest udekorowanie kwiatami wnętrza domu.

Drugie zadanie, za pomocą którego sprawdzano umiejętność odnajdywania określonych informacji (zadanie 7.1.) było najtrudniejsze w całym arkuszu. Poprawnej odpowiedzi **E.** udzieliło 50% uczniów. Aby rozwiązać to zadanie, należało zrozumieć, że autor tekstu zachęca dzieci do wzięcia udziału w warsztatach florystycznych, a nagrodą dla autorów najlepszych bukietów są darmowe bilety na międzynarodową wystawę kwiatów. Część uczniów prawdopodobnie nie zrozumiała, że są one formą nagrody za włożoną pracę i stanowią prezent przygotowany przez organizatorów warsztatów dla wybranych uczestników. 22% gimnazjalistów wybrała odpowiedź **A.**, sugerując się zapewne czasownikiem *offrir*, który pojawia się w zadaniu 7.1. Część uczniów mogła również uznać, że *travaux pratiques* byłyby dobrym miejscem na przekazywanie porad, o których jest mowa w zdaniu **A.** Nie zwrócili oni jednak uwagi ani na tematykę, której miałyby one dotyczyć (*des conseils pour choisir des fleurs à offrir*), ani na wyrażenie *dans ce texte*, precyzyjnie określające, gdzie można je znaleźć.

Spośród dwóch zadań sprawdzających ogólne rozumienie tekstu łatwiejsze okazało się zadanie 7.2., wymagające określenia intencji nadawcy/autora tekstu. Poprawnie rozwiązało to zadanie 56% uczniów. Trudne dla trzecioklasistów było zadanie 7.3., za pomocą którego sprawdzano umiejętność określania kontekstu wypowiedzi. Aby je rozwiązać, należało wywnioskować, że przekazywane w zadaniu informacje zainteresują osoby, które pragną udekorować jakieś pomieszczenie. Prawidłową odpowiedź **B.** wskazało 51% uczniów. Kluczowe dla rozwiązania zadania były fragmenty *conseils pratiques pour rendre votre chambre plus belle* oraz *comment faire votre premier pot de fleurs multicolore*. Blisko 24% trzecioklasistów wybrało odpowiedź **E.**, kierując się zapewne występującym w niej słowem *cadeau*. Można przypuszczać, że uczniowie zestawiali je z wyrażeniem *cadeaux originaux à fabriquer*, nie zwracając uwagi na to, że są to jedynie pomysły na prezent do samodzielnego wykonania, a nie prezenty oferowane przez czasopismo.

Łatwiejsze od zadania 7. okazało się zadanie 8. (średni wynik – 68%), a zwłaszcza zadania 8.1. i 8.2. sprawdzające ogólne rozumienie tekstu (odpowiednio 71% i 77% poprawnych odpowiedzi).

Najłatwiejszym zadaniem w obszarze rozumienia tekstów pisanych było natomiast zadanie 9.3. służące do sprawdzenia umiejętności znajdowania w tekście określonych informacji. Uczniowie mieli za zadanie wskazać opis restauracji, w której można usłyszeć muzykę podczas kolacji. 85% spośród nich prawidłowo wybrało odpowiedź **B.**, na którą wskazywało zdanie *A l'heure du repas du soir, un ensemble de jeunes accordéonistes joue des morceaux aux rythmes exotiques.*, kluczowe dla rozwiązania tego zadania.

W części arkusza sprawdzającej znajomość funkcji językowych łatwe były zadania, które wymagały uzupełnienia minialogów w języku francuskim oraz dobrania właściwej reakcji do sytuacji opisanych w języku polskim (średni wynik za zadanie 5. oraz zadanie 6. wyniósł 80%). Trudniejsze od omawianych powyżej zadań było zadanie 4., które wymagało wybrania właściwej reakcji na usłyszane w nagraniu wypowiedzi (średni wynik – 69%). W swojej formie zadanie to jest najbardziej zbliżone do warunków, w jakich odbywa się autentyczna rozmowa. Dla części uczniów zadanie to mogło okazać się trudne nie tylko ze względu na ograniczony czas reakcji, ale również ze względu na to, że wyboru odpowiedzi należało dokonać w większości spośród zdań z tego samego zakresu tematycznego (zdrowie).

Zadanie 4. (fragment)

F. Beaucoup mieux, merci !

G. À la gorge, docteur.

H. Il doit rester au lit.

4.3.	4.4.
D	C

Transkrypcja (fragment)**Wypowiedź 3.**

Où est-ce que tu as mal ?

Wypowiedź 4.

Comment va ta jambe ?

Najtrudniejsze było zadanie 4.4. Poprawną odpowiedź wybrało 62% uczniów. Zauważyli oni, że odpowiedź C. jest naturalną reakcją na pytanie o stan chorej nogi. Zadanie to było typowym pytaniem o samopoczucie, ale odnosiło się do konkretnej części ciała, co mogło wpłynąć na wybór odpowiedzi części uczniów. Najczęściej wybieraną odpowiedzią w tym zadaniu była odpowiedź E. Wskazało ją ponad 12% zdających, którzy prawdopodobnie zasugerowali się zwrotem *rester au lit*, uznając, że pozostanie w łóżku byłoby naturalną radą dla kogoś, kogo boli noga. Nie zwrócili jednak uwagi na niewłaściwą w tej sytuacji formę osobową 3. osoby liczby pojedynczej czasownika *devoir*. Najwyższy wynik gimnazjaliści uzyskali natomiast za rozwiązanie zadania 4.3. Prawidłową odpowiedź D. wskazało 72% uczniów, którzy wykazali się zrozumieniem konstrukcji *avoir mal à*.

Ostatnie dwa zadania w arkuszu (10. i 11.) posłużyły do sprawdzenia znajomości środków językowych. Uczniowie uzyskali wyższe wyniki za zadanie 11., za pomocą którego sprawdzano głównie znajomość struktur gramatycznych (średni wynik – 69%) niż za zadanie 10. sprawdzające znajomość leksyki (średni wynik – 62%). Poziom wykonania poszczególnych zadań był zróżnicowany (od 55% do 84% poprawnych odpowiedzi).

Zdecydowanie najmniej trudności sprawiło uczniom dobranie właściwej formy czasownika *arriver*. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 80% gimnazjalistów. Wybierając właściwą formę imiesłowu czasu przeszłego (*le participe passé*) tego czasownika, tj. odpowiedź A., wykazali się oni znajomością zasad jego zastosowania w liczbie i rodzaju z rzeczownikiem *colis* występującym w funkcji podmiotu. Najtrudniejszym zadaniem w tej części arkusza było zadanie, za pomocą którego sprawdzano umiejętność stosowania zaimka przymiotnego wskazującego *ce* przed rzeczownikami rodzaju męskiego zaczynającymi się od samogłoski. Poprawną odpowiedź A. wskazało 55% uczniów. Blisko 29% piszących wybrało odpowiedź B. Prawdopodobnie znali oni zasadę, według której forma *cet* tego zaimka powinna być użyta przed rzeczownikiem *album*, nie zwrócili oni jednak uwagi na to, że zaimek wskazujący i rzeczownik *album* rozdziela przymiotnik *nouvel*, co wpływa na wybór zaimka.

Poziom rozszerzony

Ze względu na małą liczbę uczniów przystępujących do egzaminu – 157 osób na poziomie podstawowym i 88 osób na poziomie rozszerzonym, w tej części sprawozdania podawane są wyłącznie komentarze krajowe.

Uczniowie przystępujący do egzaminu gimnazjalnego z języka francuskiego na poziomie rozszerzonym uzyskali średnio 79% punktów za rozwiązanie wszystkich zadań w arkuszu. Najwyższy średni wynik gimnazjaliści uzyskali za tworzenie wypowiedzi pisemnej (93% punktów), a najniższy za rozwiązanie zadań służących do sprawdzenia znajomości środków językowych (61% punktów). Średnie wyniki uzyskane w obszarze rozumienia ze słuchu i rozumienia tekstów pisanych wyniosły odpowiednio 77% i 83% punktów.

Na podstawie wyników uzyskanych w części służącej do sprawdzenia poziomu opanowania umiejętności rozumienia ze słuchu możemy wnioskować, że na poziomie podstawowym uczniowie opanowali umiejętność znajdowania określonych informacji (średni wynik – 80%) na niższym poziomie niż umiejętność rozumienia tekstu jako całości (średni wynik – 86%). Najtrudniejsze było zadanie 1.3., za pomocą którego sprawdzano umiejętność określania kontekstu wypowiedzi. Zadanie polegało na wskazaniu, o jakiej porze roku odbywa się rozmowa dwojga przyjaciół.

1.3. La conversation entre les deux amis se passe

- A. en automne.
 B. en hiver.
 C. en été.

Transkrypcja

Pauline : Salut Jean-Marc ! Mes félicitations ! Tout le collège parle de ton record. Comment vas-tu ?

Jean-Marc : Ça va Pauline mais j'ai encore mal aux muscles.

Pauline : Pourquoi tu as fait une course en cette saison, quand les jours deviennent plus courts ?

Jean-Marc : C'était plus fort que moi.

Pauline : Mais tu n'as jamais été amateur de cyclisme.

Jean-Marc : Écoute ! En juillet, j'ai regardé le Tour de France à la télé, jusqu'au sprint final sur les Champs-Élysées à Paris et j'ai voulu essayer, moi aussi. Alors, en pleine chaleur, j'ai commencé mon entraînement. Après trois mois d'exercices intenses, le premier jour des vacances de la Toussaint, je suis parti pour ma première grande course à vélo. J'ai commencé à Beauvais où j'habite pour arriver à Orléans, chez mes grands-parents. En trois jours, j'ai fait trois étapes de 70 kilomètres chacune.

Pauline : Tu peux me dire quel a été le moment le plus difficile ?

Jean-Marc : Euh... Un jour, je roulais dans une forêt et, tout à coup, une grosse pluie froide m'a mouillé de la tête aux pieds ! C'est toujours désagréable, surtout fin octobre. Évidemment, j'ai dû me lever de très bonne heure mais ça ne me dérange pas. J'aime observer la nature le matin. La jungle de la grande ville, ce n'est pas pour moi.

Pauline : Et tu vas continuer ?

Jean-Marc : Oui, dans un mois et demi, je veux aller chez mes amis à Dijon pour Noël. Mais s'il neige, je vais prendre le train ! La neige sur les routes, ce n'est pas pour moi !

Pauline : Alors bon courage !

Poprawnej odpowiedzi **A.** udzieliło 47% gimnazjalistów. Wybierali oni jesień jako porę roku, w której odbywa się rozmowa. Tematem rozmowy były przygotowania, a następnie wrażenia z niezwyklej wyprawy rowerowej, którą odbył Jean-Marc. W tekście słuchanym pojawiały się odniesienia do wszystkich wymienionych w zadaniu pór roku (zarówno określenia czasowe, jak i opisy pogody), jednak kluczowe do wykonania zadania były te fragmenty, które odnosiły się

do jesieni jako czasu wyprawy i rozmowy zarazem. W tekście była też mowa o tym, że chłopca wciąż bolą mięśnie po dokonanych wyczynie, co w sposób jednoznaczny wskazywało na to, że rozmowa między dwójgim osób odbywa się wkrótce po wyprawie rowerowej chłopca. Pomimo powyższych informacji ponad 30% uczniów wskazała dystraktor B., sugerując się prawdopodobnie określeniami występującymi pod koniec nagrania, które mogły nasuwać na myśl zimę jako tło do rozmowy przyjaciół, jak np. *pour Noël, s'il neige* czy *la neige sur les routes*.

W obszarze rozumienia ze słuchu najwięcej zadań (osiem na dziesięć) służyło do sprawdzenia umiejętności znajdowania w tekście określonych informacji. Wyniki uczniów uzyskane za rozwiązanie tych zadań były zróżnicowane. Najlepiej obrazuje to zadanie 2., oparte na czterech wypowiedziach na temat zadawania prac domowych, w którym znalazło się zadanie najłatwiejsze i najtrudniejsze.

Zadanie 2. (fragment)

- B. Je peux **travailler** beaucoup moins au **collège**.
 C. J'ai déjà assez de cours dans la journée.
 D. J'organise mon travail comme je veux.

2.1.	2.2.
D	C

Transkrypcja (fragment)

Wypowiedź 1.

Je suis pour les devoirs à la maison, c'est très utile. Notre prof nous donne des devoirs à faire pendant le week-end mais il ne les note pas. Comme ça, je peux les faire toute seule. Je peux voir si je dois encore réviser. Et à la maison, c'est moi qui décide à quel moment de la journée et comment j'étudie. C'est super !

Wypowiedź 2.

Grâce aux devoirs, on peut facilement avoir une bonne note, c'est bien. Surtout si on est un élève trop timide pour poser des questions sur l'exercice au professeur pendant le cours. Mais, d'un autre côté, je travaille huit heures par jour au collège. Ça suffit, non ? Et quand j'arrive chez moi, j'ai envie de me reposer enfin. J'attends le jour où les vacances arrivent !

Wśród zadań, za pomocą których sprawdzano umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji wynik na najwyższym poziomie uzyskali uczniowie za zadanie 2.1. Rozwiązało je poprawnie 86% uczniów. Ci spośród piszących, którzy wskazali prawidłową odpowiedź **D.**, wzięli pod uwagę fragment wypowiedzi *c'est moi qui décide à quel moment de la journée et comment j'étudie*, który wskazuje na sposób organizacji pracy dziewczynki w kontekście odrabiania prac domowych.

Najtrudniejsze było zadanie 2.2. Rozwiązało je poprawnie 68% trzecioklasistów. Wybranie poprawnej odpowiedzi **C.** wymagało zrozumienia fragmentu wypowiedzi, w którym autor wyraża swoje niezadowolenie z powodu zbyt dużej liczby zajęć lekcyjnych w szkole. Kluczowy dla rozwiązania zadania był fragment tekstu [...] *je travaille huit heures par jour au collège. Ça suffit, non ?* Jednak blisko 24% uczniów wybrało odpowiedź B. Prawdopodobnie kierowali się pojedynczymi słowami z zadania usłyszczanymi w nagraniu, tj. *travailler* oraz *collège*. Możliwe też, że nie zrozumieli zwrotu *je peux* występującego w zdaniu B. albo pomylili go z czasownikiem modalnym *vouloir*, graficznie i fonetycznie dość zbliżonym do czasownika *pouvoir*.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych uczniowie uzyskali wysokie wyniki za rozwiązanie zadania 4. służącego do sprawdzenia umiejętności rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu oraz za zadanie 5., którym sprawdzano umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średnie wyniki – odpowiednio 82% i 87% punktów).

Trudniejsze od omawianych powyżej zadań było zadanie 3., za pomocą którego sprawdzano umiejętność określania głównej myśli poszczególnych części tekstu (średni wynik – 80%). Dotyczyło ono różnych sposobów organizacji i uatrakcyjnienia pracy podczas sprzątania własnego pokoju.

Zadanie 3. (fragment)

B. Inventez un jeu amusant

D. Choisissez une bonne musique

E. Faites une liste des choses à jeter

COMMENT RANGER VOTRE CHAMBRE ?

Nettoyer une chambre est peu intéressant. Si vous voulez rendre ce travail plus agréable, suivez nos conseils. Ça va être un jeu d'enfant.

3.1. D

Avant de commencer, pensez aux titres que vous aimez le plus. Vous pouvez vous préparer votre liste de tubes spécialement dédiée aux tâches ménagères. Évitez les sons doux et relaxants qui peuvent vous accompagner plutôt pendant le repos. Pensez à ceux qui vous motiveront à travailler. Comme ça, vous irez plus vite.

3.2. B

Comptez par exemple combien de choses vous pouvez ranger en une dizaine de minutes. Ensuite, essayez de battre votre record. Vous pouvez aussi vous transformer en un véritable chef d'orchestre qui dirige ses instruments : balai, aspirateur, chiffon. Ou bien imaginez une scène de nettoyage et jouez comme un acteur sous la lumière des projecteurs.

Najtrudniejszym było dla uczniów dobranie tytułu do pierwszego fragmentu tekstu. Należało zrozumieć, że główną myślą tego akapitu był wybór właściwej muzyki, która odpowiednio zmotywuje do sprzątania. Na poprawną odpowiedź wskazywały takie słowa, jak *liste de tubes* czy *les sons doux et relaxants*. Werstraktor **D.** wskazało 73% gimnazjalistów. Uczniowie, którzy nie rozwiązali poprawnie tego zadania, najczęściej wybierali nagłówek **E.**, prawdopodobnie ze względu na pojawiający się w tekście i w nagłówku rzeczownik *une/votre liste*.

Łatwe było zadanie 3.2. Poprawną odpowiedź **B.** wskazało 77% gimnazjalistów. Zwrócili oni uwagę m.in. na to, że wyrażenie *un véritable chef d'orchestre qui dirige ses instruments* zostało użyte w znaczeniu metaforycznym jako jeden z proponowanych rodzajów zabawy w trakcie sprzątania swojego pokoju. Zabawa ta miałaby polegać na wcielaniu się w rolę dyrygenta, który dyryguje niecodziennymi instrumentami: szczotką do zamiatania, odkurzaczem i szmatką. Część uczniów wybrała nagłówek **D.**, dotyczący wyboru odpowiedniej muzyki do sprzątania. Atrakcyjny dla uczniów był prawdopodobnie ten sam przytoczony fragment tekstu, bowiem jego poszczególne elementy przywodzą na myśl swoje polskie odpowiedniki (szef orkiestry, instrumenty). Poza tym obecność w tekście słowa *record* może kojarzyć się z angielskimi słowami *a record / to record* (płyta/nagrywać).

Umiejętnością opanowaną przez gimnazjalistów na najniższym poziomie było stosowanie środków językowych. Trudne było zadanie 7., polegające na przetłumaczeniu podanych w nawiasach fragmentów zdań (średni wynik – 51%). Było to najtrudniejsze zadanie spośród wszystkich zadań w arkuszu na poziomie rozszerzonym. Szczególną trudność sprawiła uczniom budowa zdania okolicznikowego warunku, tzw. 1. typu zdania warunkowego (*si + le présent + le futur simple*), w którym zmieniono kolejność zdania głównego i podrzędnego (zadanie 7.5. – 44% poprawnych odpowiedzi). Typowy błąd popełniany w tym zadaniu to wpisywanie formy czasu przyszłego prostego po spójniku *si*. Około 70% uczniów nie potrafiła również zastosować zaimka przysłówne *en*,

którym należało zastąpić rzeczownik *des BD* w zdaniu zawierającym wyrażenie ilościowe *beaucoup [de]* (zadanie 7.3. – 31% poprawnych odpowiedzi). Choć część uczniów słusznie zauważyła, że rzeczownik ten pełni w zdaniu funkcję dopełnienia bliższego, to jednak nie zwrócili oni uwagi na to, że jest on poprzedzony rodzajnikiem nieokreślonym *des*, i błędnie wpisywali zaimek osobowy *les*. Zadowolające wyniki uzyskali uczniowie za rozwiązanie zadania 7.2. (74% poprawnych odpowiedzi), wykazując się znajomością konstrukcji przeczącej *ne... jamais* w czasie teraźniejszym.

Łatwe było zadanie 6. oparte na krótkim tekście narracyjnym, który należało uzupełnić wyrazami w odpowiedniej formie podanymi w ramce (średni wynik – 71%). Najmniej problemów sprawiło uczniom uzupełnienie luki 6.3. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 83% gimnazjalistów. Zadanie polegało na wybraniu słowa *bon* i podaniu właściwego zakończenia fleksyjnego przymiotnika w zestawieniu z rzeczownikiem *solution*. W zadaniu 6.5. ponad dwie trzecie uczniów wykazało się znajomością formy liczby mnogiej rzeczownika *un œil*. Najniższy wynik (60% punktów) uzyskali na rozwiązanie zadania 6.2., w którym należało wskazać czasownik *faire* i podać jego formę osobową w czasie przeszłym niedokonanym (*l'imparfait*).

Ostatnią częścią arkusza było zadanie za pomocą którego sprawdzano umiejętność sformułowania wypowiedzi pisemnej (50-100 słów). W tym roku polecenie do tego zadania brzmiało następująco:

Postanowiłeś(-aś) wziąć udział w konkursie kulinarnym « Jeune chef cuisinier ». W e-mailu do kolegi/koleżanki z Francji:

- **wyjaśnij, dlaczego chcesz wziąć udział w tym konkursie**
- **napisz, w jaki sposób przygotowujesz się do udziału w konkursie**
- **opisz, jak zareagowali rodzice na Twoją decyzję o udziale w konkursie.**

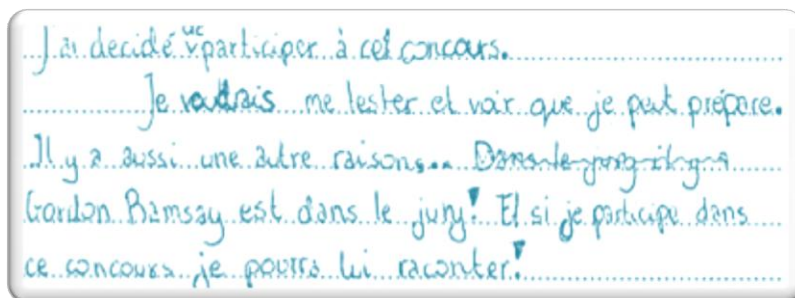
Jest to zadanie, za pomocą którego sprawdzano jednocześnie kilka umiejętności: przekazywanie informacji i wyjaśnienia, opisywanie ludzi i czynności, wyrażanie i uzasadnianie swoich poglądów oraz przedstawianie opinii innych osób. Ponadto wypowiedź ucznia powinna być spójna, logiczna oraz poprawna pod względem językowym, a także zawierać precyzyjne słownictwo z danego zakresu tematycznego. Średni wynik za to rozwiązanie zadania wyniósł 93%.

Wyniki uczniów w poszczególnych kryteriach oceny wypowiedzi pisemnej były porównywalne i wskazują, że większość trzecioklasistów dobrze opanowała sprawdzane umiejętności. Większość trzecioklasistów precyzyjnie przekazywała wymagane w poleceniu informacje, a także rozwijała swoje wypowiedzi, dbając jednocześnie o to, aby były one spójne i logiczne zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i w obrębie całego tekstu. Najwyższe wyniki uczniowie uzyskali właśnie za spójność i logikę wypowiedzi (96% punktów), natomiast najwięcej trudności sprawiła im poprawność językowa (83% punktów).

Na podstawie analizy prac uczniowskich możemy wnioskować, że w zakresie treści najmniej problemów sprawiła uczniom realizacja pierwszego podpunktu polecenia. Aby wyrazić powód wzięcia udziału w konkursie, stosowali oni najczęściej wyrażenie *parce que*. Zdarzało się również, że budowali zdania, między którymi istniał związek skutkowy (np. *J'adore faire les repas, alors je pense que c'est très bien idée.*³⁹, *J'adore [...] faire des gâteaux sucrés et c'est pourquoi j'ai décidé de le participer.*) lub celu (np. *Je veux aller au concours culinaire [...] pour apprendre quelque chose.*). Najczęstszym powodem wzięcia udziału w konkursie były zainteresowania kulinarne. Piszący często odwoływali się do własnych doświadczeń w zakresie przygotowywania posiłków oraz marzeń związanych z gotowaniem. Wśród odpowiedzi pojawiały się również te bardziej oryginalne i zaskakujące, co ilustruje poniższy fragment wypowiedzi jednego z uczniów:

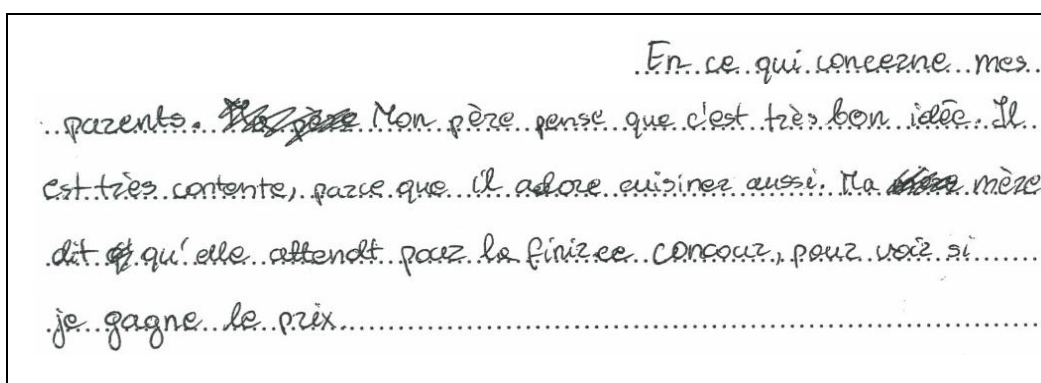
³⁹ W przytoczonych przykładach uczniów zachowano oryginalną pisownię.

Gimnazjaliści nie mieli też większych trudności z realizacją drugiego podpunktu polecenia, rzadko ograniczając się wyłącznie do jednego przykładu w ramach opisu przygotowań do konkursu. Najczęściej ich wypowiedzi zawierały wiele szczegółowych informacji dotyczących różnorodnych czynności mających na celu pogłębienie wiedzy teoretycznej (np. czytanie książek kucharskich, chodzenie do restauracji, szukanie nowych przepisów w Internecie) lub/i podniesienie umiejętności praktycznych w kuchni (np. przygotowywanie posiłków dla całej rodziny, często przy jej wsparciu). Czasami uczniowie decydowali się na wymienienie wszystkich potraw przyrządzonych w ramach przygotowań do konkursu (np. *Hier, j'ai fait trois tartes, deux gâteaux au chocolat et un saumon avec la salade verte.*) lub opisywali jedno danie bardziej szczegółowo, odważnie łącząc smaki (np. *Par exemple, hier nous avons fait le poulet avec le chocolat. C'est un peu bizarre, mais c'était délicieux.*).

Opis reakcji rodziców na decyzję o udziale w konkursie nie był zadaniem prostym. Do najczęściej popełnianych błędów zaburzających w mniejszym lub większym stopniu komunikację należały: brak uzgodnienia przymiotników w liczbie i w rodzaju z rzeczownikami, które one charakteryzowały, niepoprawne formy osobowe czasowników oraz niewłaściwe użycie przyimków i zaimków osobowych w funkcji COD i COI. Niektórzy uczniowie przytaczali opinie innych osób niż rodzice lub nie precyzowali, czyją reakcję opisują, ograniczając się do użycia zaimka osobowego *ils*. Część uczniów opisywała reakcję rodziców jedynie przy użyciu środków językowych o wysokim stopniu pospolitości, takich jak np. *Ils sont (très) contents / heureux / surpris*. Zdarzały się jednak prace, w których uczniowie opisywali reakcję rodziców w sposób bardzo precyzyjny i szczegółowy, np. poprzez przedstawienie jej jako pewnego procesu w czasie (np. *Au début, mes parents n'étaient pas très contents mais après quelques jours, ils ont changer d'avis.*) lub opisując reakcję każdego z rodziców oddzielnie.

Wnioski

Na podstawie analizy wyników egzaminu z języka francuskiego można sformułować następujące wnioski dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Rozwiązując zadania zamknięte, uczniowie bardzo często udzielają odpowiedzi sugerując się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach. Ważne jest, aby zwracali oni uwagę również na kontekst, w jakim poszczególne słowa są użyte, oraz aby potrafili powiązać je z poszczególnymi opcjami w zadaniu. Wykonanie zadania z podręcznika podczas zajęć lekcyjnych nie powinno więc polegać jedynie na sprawdzeniu rozwiązań poprzez odczytanie poprawnych odpowiedzi. Dobrą praktyką jest wymaganie od uczniów, aby potrafili uzasadnić zarówno wybór opcji właściwej, jak

i powody odrzucenia opcji, które są dystraktorami w zadaniu. Dzięki temu bardziej świadomie będą wybierać odpowiedzi na egzaminie.

- ❖ W celu podniesienia kompetencji receptywnej uczniów należy kontynuować pracę nad systematycznym wzbogacaniem zasobu środków leksykalnych poprzez różnorodne ćwiczenia poszerzające zakres słownictwa na każdym etapie nauki, a wśród nich:
  - technika synonimów i antonimów: zadaniem uczniów jest dobór do wyrazu głównego wyrazu bliskoznacznego lub przeciwstawnego, wybieranego z kilku podanych (to samo zadanie może się odbywać na poziomie całych zdań);
  - tworzenie razem z uczniami definicji nawet najbardziej podstawowych pojęć przyswajanych przez nich w trakcie nauki, dzięki czemu uczniowie mają okazję sięgnąć po wyrazy o znaczeniu ogólnym, nadrzędnym w stosunku do słów definiowanych, bardziej szczegółowych pod względem semantycznym (relacja hiperonim-hiponim), np. *un moyen de transport – un véhicule – une voiture*;
  - tworzenie wspólnie z uczniami map pamięci, ułatwiających zapamiętywanie: jest to metoda wizualnego przedstawiania tematu z wykorzystaniem schematów, haseł, zwrotów, symboli; każde ze słów kluczy może być źródłem dla kolejnych grup słów, zagadnień, wyrażen, tworzących swoistą mapę z informacjami;
  - wdrażanie na lekcjach techniki kategoryzacji polegającej na grupowaniu przez uczniów wielu różnych wyrazów według podanych kategorii (w przypadku uczniów bardziej zaawansowanych można ograniczyć się jedynie do podania liczby kategorii, do których uczniowie mają przyporządkować otrzymane słowa).
- ❖ Na podstawie wyników egzaminu można wnioskować, że uczniowie w mniejszym stopniu opanowali umiejętność rozumienia tekstu jako całości, zarówno w przypadku rozumienia ze słuchu, jak i rozumienia tekstów pisanych. Dotyczy to umiejętności określania głównej myśli tekstu, kontekstu wypowiedzi oraz intencji nadawcy/autora tekstu. Warto zatem zwracać uwagę uczniów na sformułowania występujące w trzonach zadań, np. *La conversation entre les deux amis se passe...*, *La personne parle de...*, *Sarah écrit à Lucie pour...* i zachęcać ich do stawiania hipotez dotyczących możliwych opcji odpowiedzi na podobnie sformułowane pytania przy okazji pracy z tekstem na lekcjach. Uczniowie powinni mieć świadomość, że kluczem do uzyskania odpowiedzi na tak postawione pytania jest zawsze uważne wysłuchanie lub przeczytanie tekstu w całości oraz synteza otrzymanych informacji.
- ❖ Część zadań w arkuszu na poziomie podstawowym służy do sprawdzenia umiejętności reagowania językowego w typowych sytuacjach życia codziennego. Nie oznacza to jednak, że praca z uczniami powinna się ograniczać wyłącznie do najbardziej typowych reakcji w tych sytuacjach. Nawet najbardziej klasyczne pytania o samopoczucie, które znajdziemy w podręcznikach, podane najczęściej z myślą o stosowaniu w sytuacjach bezpośrednich, warto uzupełniać, np. o pytania dotyczące stanu zdrowia osób niebędących uczestnikami interakcji. Oprócz podawania uczniom przykładów mniej lub bardziej typowych odpowiedzi warto zachęcać ich również do tworzenia własnych propozycji. Zadania, w których uczniowie wykażą się większą samodzielnością i twórczym podejściem do ich rozwiązania, z pewnością pozostaną w pamięci uczących się dużo dłużej. Praktyka taka sprawi też, że nie będą się czuli ograniczeni do stereotypowych rozwiązań, także w sytuacji egzaminacyjnej.

Aneks

1. Gimnazja, w których przeprowadzono egzamin gimnazjalny w kwietniu 2017 r.¹

1.1. Liczba (odsetek) gimnazjów w kraju i województwach – ogółem i z podziałem na szkoły na wsi oraz w miastach do 20 tys., od 20 tys. do 100 tys. i powyżej 100 tys. mieszkańców

Województwo	Wieś		Miasto do 20 tys.		Miasto od 20 tys. do 100 tys.		Miasto powyżej 100 tys.		Razem
	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	
dolnośląskie	137	31,1	100	22,7	97	22,0	106	24,1	440
kujawsko-pomorskie	172	46,4	65	17,5	18	4,9	116	31,3	371
lubelskie	291	66,90	47	10,7	66	15,0	37	8,4	441
lubuskie	61	35,9	51	30,0	18	10,6	40	23,5	170
łódzkie	195	49,6	38	9,7	81	20,6	79	20,1	393
małopolskie	459	63,9	72	10,0	65	9,1	122	17,0	718
mazowieckie	441	48,5	106	11,6	120	13,2	243	26,7	910
opolskie	72	45,3	40	25,2	30	18,9	17	10,7	159
podkarpackie	409	75,2	48	8,8	63	11,6	24	4,4	544
podlaskie	92	42,4	48	22,1	37	17,1	40	18,4	217
pomorskie	190	48,5	44	11,2	57	14,5	101	25,8	392
śląskie	221	31,3	53	7,5	145	20,5	287	40,7	706
świętokrzyskie	133	57,6	38	16,5	31	13,4	29	12,6	231
warmińsko-mazurskie	127	47,2	64	23,8	38	14,1	40	14,9	269
wielkopolskie	322	51,4	123	19,6	95	15,2	86	13,7	626
zachodniopomorskie	91	31,7	73	25,4	55	19,2	68	23,7	287
POLSKA	3 413	49,7	1 010	14,7	1 016	14,8	1 435	20,9	6 874

1.2. Liczba (odsetek) gimnazjów publicznych i niepublicznych w kraju i województwach

Województwo	Gimnazja publiczne		Gimnazja niepubliczne		Razem
	liczba	procent	liczba	procent	
dolnośląskie	381	86,6	59	13,4	440
kujawsko-pomorskie	334	90,0	37	10,0	371
lubelskie	406	92,1	35	7,9	441
lubuskie	149	87,6	21	12,4	170
łódzkie	346	88,0	47	12,0	393
małopolskie	648	90,3	70	9,7	718
mazowieckie	770	84,6	140	15,4	910
opolskie	145	91,2	14	8,8	159
podkarpackie	516	94,9	28	5,1	544
podlaskie	192	88,5	25	11,5	217
pomorskie	337	86,0	55	14,0	392
śląskie	622	88,1	84	11,9	706
świętokrzyskie	202	87,4	29	12,6	231
warmińsko-mazurskie	240	89,2	29	10,8	269
wielkopolskie	547	87,4	79	12,6	626
zachodniopomorskie	247	86,1	40	13,9	287
POLSKA	6 082	88,5	792	11,5	6 874

¹ Jeśli nie zaznaczono inaczej, dane dotyczące gimnazjów i gimnazjalistów odnoszą się do uczniów rozwiązujących zadania z arkusza GH-P1-172 z części humanistycznej. Niewielkie różnice liczebności w porównaniu z częścią matematyczno-przyrodniczą wynikały m.in. z różnej liczby uczniów zwolnionych z danej części egzaminu. Nie uwzględniono szkół liczących mniej niż pięćset uczniów.

2. Uczniowie, którzy przystąpili do egzaminu gimnazjalnego w kwietniu 2017 r.

2.1. Liczba (odsetek) gimnazjalistów w kraju i województwach – ogółem i z podziałem na uczniów szkół na wsi oraz w miastach do 20 tys., od 20 tys. do 100 tys. i powyżej 100 tys. mieszkańców

Województwo	Wieś		Miasto do 20 tys.		Miasto od 20 tys. do 100 tys.		Miasto powyżej 100 tys.		Razem
	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	
dolnośląskie	4 617	20,4	5 626	24,9	5 835	25,8	6 561	29,0	22 639
kujawsko-pomorskie	6 100	33,5	4 393	24,1	1 432	7,9	6 301	34,6	18 226
lubelskie	9 422	47,7	2 831	14,3	4 618	23,4	2 884	14,6	19 755
lubuskie	1 772	20,6	3 106	36,0	1 487	17,3	2 253	26,1	8 618
łódzkie	6 901	33,8	2 779	13,6	5 764	28,3	4 954	24,3	20 398
małopolskie	16 069	50,3	4 599	14,4	4 522	14,1	6 786	21,2	31 976
mazowieckie	16 019	34,0	7 264	15,4	8 204	17,4	15 625	33,2	47 112
opolskie	2 339	30,0	2 583	33,1	1 891	24,2	994	12,7	7 807
podkarpackie	10 638	53,3	3 313	16,6	4 287	21,5	1 704	8,5	19 942
podlaskie	2 954	28,3	2 484	23,8	2 498	23,9	2 504	24,0	10 440
pomorskie	7 177	33,8	2 971	14,0	4 598	21,7	6 486	30,5	21 232
śląskie	8 492	23,3	2 925	8,0	9 427	25,9	15 581	42,8	36 425
świętokrzyskie	4 956	44,9	2 632	23,8	1 780	16,1	1 680	15,2	11 048
warmińsko-mazurskie	3 705	28,7	3 616	28,0	2 828	21,9	2 758	21,4	12 907
wielkopolskie	11 849	36,3	8 474	26,0	7 214	22,1	5 104	15,6	32 641
zachodniopomorskie	2 538	17,9	4 288	30,2	3 359	23,6	4 023	28,3	14 208
POLSKA	115 548	34,5	63 884	19,0	69 744	20,8	86 198	25,7	335 374

2.2. Liczba (odsetek) uczniów gimnazjów publicznych i niepublicznych w kraju i województwach

Województwo	Gimnazja publiczne		Gimnazja niepubliczne		Razem
	liczba	procent	liczba	procent	
dolnośląskie	21 328	94,2	1 311	5,8	22 639
kujawsko-pomorskie	17 533	96,2	693	3,8	18 226
lubelskie	18 901	95,7	854	4,3	19 755
lubuskie	8 099	94,0	519	6,0	8 618
łódzkie	19 331	94,8	1 067	5,2	20 398
małopolskie	30 564	95,6	1 412	4,4	31 976
mazowieckie	44 041	93,5	3 071	6,5	47 112
opolskie	7 585	97,2	222	2,8	7 807
podkarpackie	19 286	96,7	656	3,3	19 942
podlaskie	9 886	94,7	554	5,3	10 440
pomorskie	19 810	93,3	1 422	6,7	21 232
śląskie	34 270	94,1	2 155	5,9	36 425
świętokrzyskie	10 565	95,6	483	4,4	11 048
warmińsko-mazurskie	12 421	96,2	486	3,8	12 907
wielkopolskie	30 863	94,6	1 778	5,4	32 641
zachodniopomorskie	13 471	94,8	737	5,2	14 208
POLSKA	317 954	94,8	17 420	5,2	335 374

3. Liczba laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim z jednego z grupy przedmiotów objętych egzaminem, zwolnionych z danej części / danego zakresu² egzaminu gimnazjalnego w 2017 r. na podstawie zaświadczenia stwierdzającego uzyskanie tytułu odpowiednio laureata lub finalisty, otrzymujących zaświadczenie o uzyskaniu z tej części/zakresu egzaminu najwyższego wyniku – w kraju i województwach

3.1. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części pierwszej w kraju i województwach

Województwo	Finaliści lub laureaci olimpiad / laureaci konkursów					
	Historia i wiedza o społeczeństwie			Język polski		
	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających
dolnośląskie	22 641	32	0,14	22 639	24	0,11
kujawsko-pomorskie	18 221	70	0,38	18 226	40	0,22
lubelskie	19 752	34	0,17	19 755	42	0,21
lubuskie	8 615	17	0,20	8 618	27	0,31
łódzkie	20 394	25	0,12	20 398	9	0,04
małopolskie	31 970	50	0,16	31 976	17	0,05
mazowieckie	47 018	101	0,21	47 112	164	0,35
opolskie	7 798	18	0,23	7 807	10	0,13
podkarpackie	19 942	41	0,21	19 942	37	0,19
podlaskie	10 439	41	0,39	10 440	44	0,42
pomorskie	21 227	25	0,12	21 232	25	0,12
śląskie	36 416	108	0,30	36 425	131	0,36
świętokrzyskie	11 050	29	0,26	11 048	40	0,36
warmińsko-mazurskie	12 908	80	0,62	12 907	71	0,55
wielkopolskie	32 640	76	0,23	32 641	61	0,19
zachodniopomorskie	14 208	36	0,25	14 208	29	0,20
POLSKA	335 239	783	0,23	335 374	771	0,23

² Zwolnienie z danej części egzaminu przysługuje laureatom/finalistom odpowiednich olimpiad oraz laureatom konkursów przedmiotowych z 2014 r. Zwolnienie z danego zakresu egzaminu dotyczy laureatów/finalistów odpowiednich olimpiad oraz laureatów konkursów przedmiotowych z lat 2015 i 2016.

³ Uwzględniono uczniów rozwiązujących zadania z arkusza GH-H1-172 w części humanistycznej z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie.

3.2. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części drugiej w kraju i województwach

Województwo	Finaliści lub laureaci olimpiad / laureaci konkursów					
	Przedmioty przyrodnicze			Matematyka		
	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających
dolnośląskie	22 650	53	0,23	22 646	26	0,11
kujawsko-pomorskie	18 216	179	0,98	18 222	59	0,32
lubelskie	19 755	138	0,70	19 752	39	0,20
lubuskie	8 615	51	0,59	8 615	9	0,10
łódzkie	20 400	63	0,31	20 401	16	0,08
małopolskie	31 969	232	0,73	31 971	40	0,13
mazowieckie	47 081	180	0,38	47 089	102	0,22
opolskie	7 815	59	0,75	7 813	4	0,05
podkarpackie	19 943	112	0,56	19 943	35	0,18
podlaskie	10 406	161	1,55	10 403	67	0,64
pomorskie	21 215	99	0,47	21 231	22	0,10
śląskie	36 434	150	0,41	36 434	97	0,27
świętokrzyskie	11 047	84	0,76	11 047	47	0,43
warmińsko-mazurskie	12 913	98	0,76	12 911	43	0,33
wielkopolskie	32 629	154	0,47	32 631	103	0,32
zachodniopomorskie	14 209	82	0,58	14 210	27	0,19
POLSKA	335 297	1895	0,57	335 319	736	0,22

⁴ Uwzględniono uczniów rozwiązujących zadania z arkusza GM-P1-172 w części matematyczno-przyrodniczej z zakresu przedmiotów przyrodniczych.

3.3. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części trzeciej z języka angielskiego, języka niemieckiego i języka rosyjskiego w kraju i województwach w 2017 r.

Województwo	Finaliści lub laureaci olimpiad / laureaci konkursów								
	Część 3.								
	Język angielski			Język niemiecki			Język rosyjski		
	ogólna liczba zdających	liczba laureatów w	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów w	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów w	procent ogólnej liczby zdających
dolnośląskie	18 738	25	0,13	3 799	13	0,34	27	0	0
kujawsko-pomorskie	15 209	52	0,34	2 438	32	1,31	487	5	1,03
lubelskie	16 513	66	0,39	1 380	32	2,32	1 769	5	0,28
lubuskie	6 630	19	0,29	1 978	7	0,35	2	0	0
łódzkie	17 605	23	0,13	2 275	11	0,48	455	7	1,54
małopolskie	29 261	24	0,08	2 556	6	0,23	35	0	0
mazowieckie	41 814	111	0,27	3 052	10	0,33	1 966	5	0,25
opolskie	5 594	15	0,27	2 205	44	2,00	2	0	0
podkarpackie	17 713	37	0,21	2 088	19	0,91	47	0	0
podlaskie	8 261	39	0,47	737	16	2,17	1 407	21	1,49
pomorskie	18 930	18	0,10	2 013	20	0,99	68	0	0
śląskie	32 393	45	0,14	3 628	23	0,63	106	9	8,49
świętokrzyskie	9 334	19	0,20	1 147	15	1,31	544	3	0,55
warmińsko-mazurskie	10 489	26	0,25	1 939	21	1,08	443	2	0,45
wielkopolskie	27 563	62	0,22	4 626	21	0,45	157	2	1,27
zachodniopomorskie	11 270	28	0,25	2 896	18	0,62	1	0	0
POLSKA	287 317	609	0,21	38 757	308	0,79	7 516	59	0,78

3.4. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części trzeciej z języka francuskiego i języka hiszpańskiego w kraju i województwach w 2017 r.

Województwo	Finaliści lub laureaci olimpiad / laureaci konkursów					
	Część 3.					
	Język francuski			Język hiszpański		
	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających
dolnośląskie	51	1	1,96	47	0	0
kujawsko-pomorskie	50	24	48,00	36	12	33,33
lubelskie	38	12	31,58	87	15	17,24
lubuskie	6	6	100,00	0	0	0
łódzkie	50	12	24,00	44	0	0
małopolskie	76	42	55,26	64	0	0
mazowieckie	137	8	5,84	140	2	1,43
opolskie	16	4	25,00	1	0	0
podkarpackie	67	9	13,43	23	3	13,04
podlaskie	22	6	27,27	19	0	0
pomorskie	20	1	5,00	30	0	0
śląskie	226	27	11,95	41	0	0
świętokrzyskie	17	4	23,53	6	0	0
warmińsko-mazurskie	11	0	0,00	8	0	0
wielkopolskie	105	11	10,48	107	0	0
zachodniopomorskie	29	0	0	18	0	0
POLSKA	921	167	18,13	671	32	4,77

CK
**CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA**

OKE

OKE
Łomża

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 22 536-65-00, fax 22 536-65-04
www.cke.edu.pl sekretariat@cke.edu.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk
tel. 58 320-55-90, fax 58 320-55-91
www.oke.gda.pl komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie

ul. Adama Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel. 32 616-33-99, fax 32 616-33-99 w.108
www.oke.jaworzno.pl oke@oke.jaw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

os. Szkolne 37, 31-978 Kraków
tel. 12 683-21-01, fax 12 683-21-02
www.oke.krakow.pl oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

ul. Al. Legionów 9, 18-400 Łomża
tel./fax 86 216-44-95
www.oke.lomza.pl sekretariat@oke.lomza.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi

ul. Ksawerego Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. 42 634-91-33, fax 42 634-91-54
www.komisja.pl komisja@komisja.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel. 61 854-01-60, fax 61 852-14-41
www.oke.poznan.pl sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

ul. Plac Europejski 3, 00-844 Warszawa
tel. 22 457-03-35, fax 22 457-03-45
www.oke.waw.pl info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu

ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. 71 785-18-52, fax 71 785-18-73
www.oke.wroc.pl sekretariat@oke.wroc.pl